

SECURITAS IMPERII

4/III

**Sborník k problematice
bezpečnostních služeb**

Dokument 67a

1989, 20. září, Praha. – Průvodní dopis I. náměstka MV ČSSR náčelníkovi KS SNB Ostrava k Dokumentu 67b. [...]^a

[...]^b

V Praze dne 20. září 1989
 PŘÍSNĚ TAJNÉ
 Č. j.: OV-00124/S-89
 Výtisk č. 31
 Přílohy: 1/13

Vážený soudruhu,

v příloze Ti zasilám k dalšímu využití vyhodnocení souboru opatření přijatých v období mimořádných bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československu.

Na následující zasedání operačního štábu FMV, které se bude konat v říjnu tohoto roku, si připrav případně další podněty a návrhy směřující ke zvýšení účinnosti opatření přijímaných operačním štábem FMV k omezování nepřátelské činnosti vnitřního a vnějšího protivníka.

Se soudružským pozdravem

[...]^c

Vážený soudruh

plk. JUDr. Jiří ŠKARKA

náčelník KS SNB

Ostrava

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 3042. – Kopie strojopisu.

^a „Vyhodnocení...“ (Dok. 67b) bylo rozesíláno podle rozdělovníku jako u Dok. 33: místo „KS SNB“ je uvedeno „náčelník kádrové správy FMV“ (i u dalších je uvedeno „náčelník“, resp. „náměstek“), místo „PS útvar 9600“ je „náčelník HS PS OSH“; nadto byl dokument zaslán i l. zástupci náčelníka VOS FMV. K výtiskům č. 1, 3, 4 a 36 (ministr vnitra ČSSR, s. Nezval, s. Sedlák a pro spis) jsou připojeny nečitelné podpisy, k výtisku č. 35 (l. zástupce nač. VOS FMV) je připojen vlastnoruční podpis „Bílková“. K výtisku č. 1 připsáno „výtisk vrácen a zničen dne 5. 10. 89. nstržm. Krejčová“; výtisk č. 7 je škrtnut, na místě podpisu je snad „Skart.“, vlevo připojen přípis „výtisk nevyužit a vrácen, dne 5. 10. 89 zničen. [?] nstržm. Krejčová“; k výtisku č. 35 je připsáno „výtisk vrácen a zničen 5. 10. 89. nstržm. Krejčová“; ke všem třem přípisům

je pravděpodobně připojen vlastnoruční podpis mjr. Böhma. Pod rozdělovníkem je připsáno „výtisk č. 5, 6, 8 – 34 odeslán přes podatelnu dne 26. 9. 1989 – viz Dk. nstržm. Krejčová“.

^b Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29); vpravo rukou připsáno „– štáb různé 10. 10., – pak pro NOS SNB + využití pro další období“ (podpis nečitelný). Nalevo od hlavičky razítka KS SNB OSTRAVA (viz Dok. 10); došlo 29. IX. 1989, č. j. KS-0059-10/OV-89, přílohy 1/13.

^c Vpravo vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 67b

1989, 15. září, Praha. – Vyhodnocení souboru opatření přijatých v období mimořádných bezpečnostních opatření k 21. srpnu 1989.

Sekretariát operačního štábu
FMV

V Praze dne 15. září 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
č. j.: OV-00124/S-89
Výtisk č.: 31
Počet listů: 13

SCHVALUJI: [...] ^a

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
a náčelník operačního štábu FMV
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

VYHODNOCENÍ

souboru opatření přijatých v období mimořádných bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československu.

Úvod:

Vnitřní i vnější nepřátelé, po vcelku neúspěšném protispolečenském vystoupení v květnových dnech tohoto roku, soustředili své úsilí na přípravu a organizování celého komplexu nátlakových a konfrontačních akcí v ČSSR i v zahraničí, směřovaných především k nejbližšímu výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československu 21. srpna 1968.

Zřejmým cílem jejich akcí bylo na srpnových událostech před 21 lety kompromitovat vedoucí postavení a politiku KSČ a veřejnou demonstrací vlastní síly se projevit jako zásadní společensko politický faktor. V jejich činnosti se stále více projevovala tendence přechodu od kritiky k politické aktivitě namířené proti základům socialistického státu, ke konfrontaci se státní mocí a k diskreditaci současného vedení strany a státu. Potřebný rámec k tomu vytvářely i západní sdělovací prostředky, které se snažily vykreslit v podvědomí veřejnosti obraz prohlubující se krize v naší společnosti, která by měla podle jejich prognóz vyústit koncem tohoto roku, nejpozději v průběhu příštího, v boj

o politickou moc, odstavení KSČ z vedoucí role ve společnosti a celkovou demontáž socialismu.

Hlavními prostředky k naplnění těchto cílů vnitřního a vnějšího protivníka byly akce:

- kampaň rozvířená okolo pamfletu „Několik vět“, který byl rozšiřován na celém území státu, publikován ve štvavých rozhlasových vysílacích;
- příprava dopisu vedení tzv. OBRODY všem členům KSČ s cílem vyvolat rozkol v řadách jejich členů;
- organizování protispolečenských vystoupení a podněcování občanů k jejich účasti na nich;
- předávání nepřátelsky zaměřených materiálů do zahraničí k využití k protičeskoslovenským kampaním;
- organizování tzv. tichých korz na pěší zóně v Praze s cílem prověřit vlastní akceschopnost a odhalit případná protiopatření;
- položení kytic v místech, kde při vstupu vojsk Varšavské smlouvy zahynuli čs. občané;
- zaslání dopisů parlamentům a komunistickým stranám států Varšavské smlouvy s požadavkem o odsouzení vstupu vojsk do ČSSR v roce 1968;
- organizování protestních akcí před zastupitelskými úřady v zahraničí;
- rozšiřování závadových letáků, jejichž obsah hrubě hanobil stranické a státní orgány, jejich představitele a socialistické zřízení, vyzýval k občanské neposlušnosti a ke shromáždění v místech plánovaných pro protispolečenské vystoupení;
- k internacionalizaci a spolupráci s opozičními silami z PLR a MLR od konzultací až po organizování společných konkrétních akcí;
- vyhrožování a fyzické napadání čs. občanů, kteří otevřeně ve sdělovacích prostředcích odsoudili výzvu „Několik vět“ a činnost tzv. nezávislých iniciativ;
- zasílání anonymních výhrůžek na adresy funkcionářů stranických a státních orgánů i organizací Národní fronty; znevažování SNB, LM a ČSLA i verbální útoky proti jejich příslušníkům;
- k rozezvučení zvonů a sirén ve dnech 20. a 21. srpna 1989 a příprava vyhlášení „bojkotu“ pod hesly „prázdné ulice“ a „jděte z práce přímo domů“ apod.;
- vyhrožování terorem, sabotážemi a destrukcemi v objektech národních hospodářství.

Všechny protestní a nátlakové akce[,] připravované nebo uskutečněné v období srpna 1989, měly podle představ hlavních exponentů vnitřního i vnějšího protivníka sehrát roli startéru, který vyvolá řetězovou reakci dalších akcí plánovaných na 28. října, poté v prosinci ke Dni lidských práv a s kulminací v lednu 1990, kdy mají být veřejná protispolečenská vystoupení koncipována jako pietní akty k 1. výročí

„brutálního“ zásahu bezpečnostních sil na Václavském náměstí v Praze.

Přijatá opatření:

Na základě rozboru činnosti nepřátelského prostředí a vyhodnocení poznatků získaných o připravovaných akcích k srpnovému výročí byla v resortu ministerstva vnitra v předstihu připravena a realizována opatření k omezení vystoupení protivníka.

Dne 20. července 1989 byla I. náměstkem ministra vnitra ČSSR provedena celostátní porada se členy vedení správ Státní bezpečnosti, na níž byly stanoveny kontrarozvědné úkoly krátkodobého a dlouhodobého charakteru.

Ministr vnitra ČSSR vydal rozkaz č. 9/1989, ve kterém byl vyhlášen 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření a stanoveny základní úkoly pro útvary SNB, MV a vojsk MV.

Tímto rozkazem byly zřízeny operační štáb FMV, operační štáby Praha a Bratislava a krajských správ SNB.

Ze stanovených úkolů k zabezpečení klidu a veřejného pořádku v období srpna byla ihned přijata k realizaci opatření spočívající v:

- a/ aktivizaci operativní práce s cílem zefektivnit zpravodajskou činnost, vlivová a preventivně rozkladná opatření zaměřená na tlumení protispolečenských akcí, likvidaci rozmnožovacích středisek samizdatů a zamezení přístupu vnitřního protivníka k rozmnožovací technice a v narušení spojení vnitřního protivníka do zahraničí;
- b/ součinnosti s orgány prokuratury v zárodku reagovat formou pohovorů, výstrah nebo procesním řízením na každý pokus o přípravu neřátelských akcí, jejichž cílem je vyvolat protispolečenské vystoupení v srpnu. V nezbytném případě nepřátelské osoby izolovat;
- c/ spolupráci s čs. sdělovacími prostředky, zejména celostátního působení, v přípravě podkladů pro cílevědomé ofenzivní propagandistické působení s cílem odradit stoupence nelegálních struktur od zapojení do protisocialistických akcí;
- d/ přípravě a zabezpečení realizace celostátních projektů proti internacionalizaci protispolečenské činnosti vnitřního protivníka a protisocialistických sil v MLR a PLR;
- e/ zabezpečení podstatného zkvalitnění ochrany legálních politických a společenských struktur i vysokoškolské a dělnické mládeže;
- f/ aktivizaci politicko-výchovné práce v SNB se zvláštním důrazem na pracovníky operativy a příslušníky zařazené do pořádkových jednotek VB;
- g/ přijetí souboru opatření k přípravě řídicích struktur pořádkových jednotek a výkonných jednotek k zabezpečení klidu a ve-

řejného pořádku v období srpna a zajištění potřebné součinnosti s NV, LM a ČSLA;

- h/ uvedení sil a prostředků ze zálohy Společného operačního štábu ČSSR do pohotovosti k posílení bezpečnostních opatření u územních útvarů SNB;
- ch/ prověření funkčnosti územních a dílčích plánů MBO a vytvoření dostatečných záloh, sil a prostředků na jednotlivých útvarech SNB.

Těmito přijatými opatřeními, vycházejícími z analýzy předpokládaného vývoje bezpečnostní situace, byly vytvořeny příznivé podmínky k:

- včasnému získávání, prověřování a vyhodnocování operativních poznatků, které potvrzovaly rostoucí aktivitu vnitřního i vnějšího protivníka,
- kvalitní přípravě sil a prostředků SNB, MV, vojsk MV a součinnostních složek LM a ČSLA předurčených do pořádkových jednotek k provedení zásahů proti hromadným protispolečenským vystoupením.

K řízení a koordinaci bezpečnostních opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na celém území ČSSR zahájil činnost operační štáb FMV v čele s I. náměstkem ministra vnitra ČSSR.

V průběhu jednotlivých zasedání OŠ FMV bylo kontrolováno plnění již stanovených úkolů a operativně reagováno na změny ve vývoji bezpečnostní situace. Přípomínky jednotlivých členů OŠ FMV i přízvaných náčelníků KS SNB byly akceptovány a promítly se v závěrech z jednotlivých jednání OŠ FMV.

Při jednáních OŠ FMV byla přijata další opatření, která spočívala:

- v zabránění účasti nežádoucích osob z PLR, MLR a italské Radikální strany na nepřátelských akcích v Československu přímo na státních hranicích a příjezdových komunikacích, především do hl. m. Prahy;
- v identifikaci zájmových osob na OPK s kapitalistickými státy ve prospěch I. správy SNB;
- v povolání vytypovaných osob na mimořádné vojenské cvičení;
- v zabránění účasti polských státních příslušníků trvale pracujících v ČSSR na nepřátelských akcích;
- v organizování dopravně bezpečnostních akcí v blízkosti státních hranic s MLR a PLR a na příjezdových komunikacích do hl. m. Prahy;
- v zabránění příjezdu závadových osob do hl. m. Prahy na příjezdových komunikacích, nádražích ČSD a ČSAD;
- v zabránění průběhu tzv. tichých korz na pěší zóně v Praze;
- v zabránění zneužití připravovaných církevních bohoslužeb k nepřátelské činnosti;
- v zajištění sportovních a kulturních akcí, které by mohly být zneužity k protispolečenským provokacím;

- ve zpracování variant nasazení sil a prostředků vyčleněných ve prospěch územních útvarů SNB k potlačení hromadných protispolečenských vystoupení a obnovení klidu a veřejného pořádku;
- v prověření akceschopnosti pořádkových jednotek VB u útvarů MVŽP ČSR a SSR, KS SNB a OS SNB;
- v zabezpečení dostatečné kapacity pro umístění zajištěných osob v ústavech nápravné výchovy;
- v informovanosti představitelů FMZV o přípravách protičeskoslovenských akcí v zahraničí;
- v přijetí opatření k ochraně objektů Sovětské armády před útoky protivníka;
- ve vyloučení úmyslných poruch v zásobování obchodní sítě základními druhy potravin.

O přijímaných a realizovaných opatřeních byli průběžně informováni náčelníci útvarů MV, SNB, náčelníci krajských správ SNB a příslušné územní stranické a státní orgány.

Tímto způsobem byly vytvořeny předpoklady pro jednotné řízení a plnění stanovených úkolů při zajišťování klidu a veřejného pořádku na celém území republiky. Tento soubor komplexních opatření v preventivní a represivní oblasti, postavený na zajištění dostatku prostředků, příznivě ovlivnil narušování příprav protivníka k nepřátelským akcím.

Výsledky opatření:

V hodnoceném období veškeré zpravodajské prostředky čs. kontrazvědky byly zaměřeny na získávání a prověřování signálů o nepřátelské činnosti a záměrech protivníka. Na základě získaných poznatků byla bezodkladně realizována rozkladná opatření k utlumení připravovaných nepřátelských akcí a ke snížení jeho akceschopnosti. Hlavním organizátorům tzv. nezávislých struktur byly vyhlášeny výstrahy a varování, popř. byli na základě kompromitujících materiálů a zadookumentování nepřátelské činnosti vzati do vazby. Někteří představitelé těchto skupin byli včas izolováni, případně umístěni v celách zadržení a zajištění, nebo otevřeně kontrolováni operativními pracovníky.

V návaznosti na tato opatření byla zahájena, na podkladě materiálů ministerstva vnitra, ofenzivní propagandistická akce v čs. sdělovacích prostředcích zaměřená na odradění přívrženců tzv. nezávislých struktur od zapojení do protisocialistických vystoupení. Potvrdilo se, že tato forma prevence byla účinná.

Přijatá opatření v součinnosti mezi útvarry I., II., IV. S SNB a zpravodajské správy HS PS OSH na státních hranicích s kapitalistickými státy a dále s PLR a MLR k zabránění účasti zahraničních osob na nepřátelských akcích, zejména v hl. m. Praze[,] byla úspěšná a podstatně ovlivnila vývoj bezpečnostní situace na území republiky. Do

ČSSR nebyl umožněn příjezd 479 občanům PLR, 45 občanům MLR a 36 osobám italské státní příslušnosti.

Zvýšená pozornost kontrarozvědných orgánů byla věnována pracovníkům zastupitelských orgánů kapitalistických států a pracovníkům sdělovacích prostředků akreditovaných v ČSSR. Z vyhodnocení jejich činnosti bylo možno upřesňovat přípravy protivníka na nepřátelské akce. Operativními orgány byla rovněž omezena možnost dokumentace provokací západními TV štáby zajištěním aktivních osob podílejících se na provokaci, především v hl. m. Praze, jejich předvedením z davu.

Trvale byla prováděna kontrola KV pásma, práce radiových center speciálních služeb protivníka, družicového signálu a štvavých vysílačů. Bylo rovněž aktivizováno vyhledávání nových a posíleno vytěžování dosud známých spojovacích kanálů protivníka.¹ Přes přijatá opatření nebyla zaznamenána výraznější aktivita protivníka, především emigrantských kruhů napojených na ideodiverzní centrály.

V průběhu mimořádných bezpečnostních opatření byl organizován zvýšený výkon hlídkové a obchůzkové služby VB v místech předpokládaného vzniku HPSV a prostorech soustřeďování KZO a skupin závadové mládeže. Prováděnými dopravně bezpečnostními akcemi v příhraničních oblastech a příjezdových komunikacích bylo zabráněno příjezdu závadových osob z řad cizích státních příslušníků a čs. občanů především do hl. m. Prahy. Zvýšená pozornost byla věnována objektům, kde byli ubytováni studenti v rámci letní aktivity a chmelových brigád a polští st. příslušníci pracující v ČSSR.

Pro případ, že soubor preventivně-rozkladných opatření a zesílený výkon pořádkové a dopravní služby VB nezabrání vzniku hromadného protispolečenského vystoupení[,] byly připraveny pořádkové jednotky VB a LM k provedení zákroků za použití mírnějších prostředků. Operativní složky byly úkolovány k záchytu zájmových osob a zadržení organizátorů, které se nepodařilo vyhledat v prostoru prováděných bezpečnostních akcí k obnovení klidu a veřejného pořádku. Splnění těchto úkolů bylo v plném rozsahu provedeno při potlačení HPSV na Václavském náměstí v Praze dne 21. srpna 1989.

V průběhu prováděných mimořádných bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku je možno do popředí vyzdvihnout následující klady v činnosti bezpečnostních sil:

- 1/ operativní složky StB² a VB³ svojí aktivní činností při úkolování a vytěžování agenturní a důvěrnické sítě přispěly ke kontrole záměrů vnitřního i vnějšího nepřítele a umožnily včas přijímat protiopatření na úseku kontrarozvědné činnosti SNB;
- 2/ represivními a preventivně rozkladnými opatřeními proti potencialním organizátorům protispolečenských akcí a dalším vytypovaným osobám se zabránilo v jejich přímé účasti na připravovaných akcích;

- 3/ podařilo se omezit rozšiřování a podepisování výzvy „Několik vět“ a závadových letáků mezi široké vrstvy obyvatelstva;
- 4/ prevencí i represí organizovanými vyšetřovacími orgány se zajistilo utlumení aktivity vnitřního protivníka /pohovory, výstrahy, umístění v CZZ/;
- 5/ účinně byly nasazeny ZTÚ VI. správy SNB a získané operativní poznatky blíže odhalovaly záměry protivníka;⁴
- 6/ aktivní vyhledávací činností zpravodajských orgánů HS PS OSH se dařilo mít přehled o vývoji bezpečnostní situace v příhraničních oblastech⁵ a v součinnosti s rozvědnými a kontrarozvědnými útvary SNB přijímat a realizovat účinná opatření k zabránění příjezdu nežádoucích osob v inkriminovaném období do ČSSR /přívrženci Solidarity z PLR, aktivisté nezávislých skupin z MLR a členové italské Radikální strany/;
- 7/ omezila se možnost západním televizním štábům provádět dokumentaci provokací, především v hl. m. Praze, včasným zajištěním organizátorů a jejich vyvedením z davu;
- 8/ podařilo se narušit spojení zájmových osob do zahraničí a tím i tok informací nutných pro vysílání zejména ve štvavých vysílacích RSE a HA;
- 9/ zajistilo se kvalitní zadokumentování činnosti protivníka a soustředění materiálů usvědčujících osoby z nepřátelské činnosti, které bylo možno využít v rámci následného trestního řízení;
- 10/ byl vzetím zájmových osob pod přímou operativní kontrolu získán přehled o pohybu a fyzicky zabráněno v jejich účasti na nepřátelských akcích;
- 11/ k úspěšnému průběhu bezpečnostních opatření účinně napomohla propaganda prováděná v čs. sdělovacích prostředcích a prohlášení představitelů stranických a státních orgánů, čímž se snížila aktivita zájmového nepřátelského prostředí;
- 12/ osvědčilo se umístění hudebních těles do prostoru pěší zóny v Praze a tak se eliminovala snaha o vyvolání dalších provokací ve středu Prahy dne 22. 8. 1989;
- 13/ zvýšená pozornost při přípravě velitelských kádrů a jednotlivých příslušníků SNB a vojsk MV zařazených do pořádkových jednotek VB se promítla ve vyšší kvalitě provedených zákroků pod jednotným velením proti HPSV;
- 14/ oproti předchozím bezpečnostním opatřením byla zabezpečena potřebná informovanost příslušníků útvarů SNB, MV a vojsk MV o vývoji bezpečnostní situace, záměrech protivníka a úkolech, které před SNB byly postaveny stranickými a státními orgány a vedením ministerstva vnitra;
- 15/ vlastní příprava bezpečnostních opatření a jejich řízení byla načasována s potřebným předstihem, hlouběji promyšlená a připraveny různé varianty zákroků příslušníků proti narušitelům veřejného pořádku. Tím byl vytvořen prostor pro kvalitní pří-

pravu sil a prostředků SNB a stanoven systém jednotného řízení a velení;

- 16/ zkvalitnila se spolupráce s orgány činnými v trestním řízení a prohloubila se vzájemná součinnost při zabezpečování posílení výkonu služby příslušníky LM a ČSLA;
- 17/ byla zaznamenána zvýšená aktivita a iniciativa příslušníků SNB, MV a vojsk MV při plnění všech stanovených úkolů a zkvalitnila se politicko-výchovná práce u útvarů nasazovaných jednotek;
- 18/ zákrok pořádkových jednotek VB v hl. m. Praze byl proveden bez použití mírnějších prostředků a nedošlo ke zranění osob ani příslušníků SNB.⁶

Přesto, že bylo dosaženo v průběhu mimořádných bezpečnostních opatření řady kvalitativně lepších výsledků v činnosti SNB než v předcházejících obdobích, je nutné poukázat na některé dílčí nedostatky, kterých se je třeba v dalším období vyvarovat a odstranit z řídicí činnosti v rámci jednotlivých útvarů SNB, MV a vojsk MV. Jde zejména o:

- nedostatečnou znalost nepřátelského prostředí v jednotlivých krajích, která se odrazila v poměrně velkém počtu zjištěných mimopražských účastníků na provokacích na Václavském náměstí v Praze;
- slabý rozkladný vliv operativních hlídek velených mezi účastníky nepovolených shromáždění;
- vytlačování shromážděných osob při zákroku pořádkových jednotek do míst, kde se k nim měly možnost připojit další osoby[,] a tím docházelo opakovaně k nárůstu davu a nutnosti zákroky bezpečnostních sil opakovat; organizační jádro protivníka zůstávalo přitom v anonymitě a stále aktivní;
- přetrvávající problém odejímání dokumentace pořizované nepřátelskými osobami při zákrocích příslušníků SNB proti nim;
- roztržitěné vyžadování sledování od jednotlivých operativních složek, tím nemohly být pokrývány veškeré požadavky útvarů a přesunovány síly a prostředky sledování na ty objekty, kde byl největší operativní zájem;
- potřebu přehodnotit některá ustanovení čl. NMV ČSSR č. 9/1982 stanovující úkoly SNB, LM, ČSLA a Požární ochrany při MBO[,] a tak i zajistit možnost povolání příslušníků LM a Požární ochrany v nižším stupni MBO;
- nezařazení vyčleňovaných sil vojsk MV, Pohraniční stráže a součinnostních složek LM a ČSLA do zálohy operačních štábů v typových projektech územních útvarů SNB. V případě jejich nasazení je nutná improvizace, která prodlužuje samotný zákrok pořádkových sil;
- pozdní předávání informací federálnímu ministerstvu zahraničních věcí k zadrženým cizím státním příslušníkům;
- lepší koordinovanost vyhledávání preventivně bezpečnostních akcí,

kteře se prolínaly[,] a u útvarů OS SNB se projevil nedostatek sil a prostředků, které je třeba pro každou jednotlivou akci, aby byla úspěšně provedena;

- značné vzdálení pořádkových jednotek od míst, kde vznik HPSV bezprostředně hrozí[,] a tím se prodlužuje doba k úspěšnému provedení uzávěry a zákroku jednotek;
- potřebu promyslet vhodný způsob označování příslušníků OZU vojsk MV určených k plnění rozkladných opatření v davu, tak aby nedocházelo k vzájemnému napadání mezi příslušníky;⁷
- přehodnocení délky doby trvání pohotovosti sil a prostředků vyčleňených do zálohy SOŠ ČSSR, neboť ve sledovaném období byla neúměrně dlouhá a měla vliv na částečné snížení aktivity příslušníků a promítla se rovněž v nárůstu finančních prostředků;
- nedořešení metodiky vytěžování dokumentačních materiálů získaných v průběhu bezpečnostních akcí prostřednictvím videotechniky. Nebyla stanovena odpovídající provozní a technicko-ekonomická opatření k využití videotechniky s příslušenstvím;
- nutnost zařadit do vybavení pořádkových jednotek VB mobilní rozhlasová zařízení typ „BOURE“, neboť megafony a výstražná rozhlasová zařízení umístěná na dopravních prostředcích SNB jsou málo účinná.

Charakter nedostatků, které se projevíly v průběhu mimořádných bezpečnostních opatření[,] je takového rázu, že není třeba k nim stanovovat zvláštní opatření. Rozbor nedostatků bude použit při přípravě opatření k zabránění dalších nepřátelských vystoupení.

Závěr:

Závěrem lze konstatovat, že všechna opatření přijatá k zabránění hromadných protispolečenských vystoupení v období 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy byla splněna včas a s potřebným dopadem na protivníka.

Na výslednosti přijatých opatření se výrazně podílelo přijímání vstřícných úkolů SNB v potřebném časovém předstihu a jejich koordinace I. náměstkem ministra vnitra ČSSR a náčelníkem operačního štábu FMV. K zabránění větších akcí nepřátelských sil napomohla zejména rozvážnost, důslednost[,] ale i rozhodnost zákroku příslušníků SNB při likvidaci protispolečenských vystoupení, zapojení hromadných čs. sdělovacích prostředků do preventivní činnosti a jednoznačný postoj čs. vlády a předsednictva NS k chystaným akcím nepřátelských sil.

Velmi kladně můžeme hodnotit i rozložení záměrů protivníka operativními prostředky a dále dostatek sil a prostředků, včetně vytvořených záloh.

^a Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

¹ Plk. ing. Ján Klučinec, náčelník XIII. S-SNB, která zodpovídala za úsek radiokontra-rozvědky a radiorozvědky, postoupil vyhodnocení srpnového MBO 1. 9. 1989 (čj. R-00[?]/V-89):

„Na základě RMV ČSSR č. 9/89 byl k zajištění úkolů spojených s MBO vydán rozkaz náčelníka XIII. správy SNB č. 31 ze dne 9. 8. 1989. V rozkaze byly stanoveny úkoly pro jednotlivé úseky správy, které byly dále konkretizovány a rozpracovány náčelníky jednotlivých odborů.

Po linii speciálních radioslužeb bylo úsilí zaměřeno především na konkretizaci úkolů vyplývajících pro XIII. správu SNB z akcí VLNA a VSTUP. Současně byly prováděny kontroly KV pásma podle rozpisu z Aparátu koordinace, kontrola práce radiových centrál speciálních služeb protivníka, družicového signálu a štvavých vysílačů. Bylo aktivizováno vyhledávání nových a posíleno vytěžování dosud známých spojovacích kanálů protivníka. Od 20. 8. 1989 byly monitorovány oficiální maďarské rozhlasové stanice. Na OB 'ORION' bylo kontrolováno, zda není prováděno signální spojení nebo radiové spojení na krátké vzdálenosti.

V oblasti šifrové a luštitelské služby byla přijata mimořádná opatření k okamžitému a úplnému vytěžování a předávání informací, které by mohly být zájmové z operativního či politického hlediska, ze všech kontrolovaných kanálů šifrového spojení protivníka (8 akcí). Byly úspěšně splněny další mimořádné úkoly v akcích ACHÁT, SOBOL, v součinnosti se II., IV. a VI. správou SNB i v akci ŠUMPERK.

Získané zájmové poznatky k MBO:

Při kontrole VKV pásma bylo zjištěno, že dne 17. 8. 1989 bylo v radiové síti Dopravních podniků – autobusy zachyceno vysílání RSE. Z kontroly štvavých vysílačů bylo OŠ II. správy SNB předáno 11 informací, z monitorování maďarské televize byla jedna zvláštní informace zaslána OŠ FMV.

Z činnosti odloučených pracovišť byly získány poznatky dle zaměření a úzké součinnosti s pracovníky I. správy SNB v akci 'ZÁCHYT'.

Na žádost spojovacího odboru S SNB hl. m. Prahy a SčK byla vyslána pátrací skupina ke zjištění zdroje rušícího spojení VB Praha-Západ; bylo zjištěno, že rušení způsobuje zařízení pro sledování meteoritů, umístěné na pracovišti ČSAV ONDŘEJOV.

Po linii šifrové a luštitelské služby bylo zpracováno a předáno celkem 10 svodek s obsahem 50 zpráv, z toho 10 zpráv k situaci v ČSSR.

Přes přijatá opatření nebyla zaznamenána výraznější aktivita protivníka, především emigrantských kruhů napojených na ideodiverzní centrály (RSE, VOA apod.). Část zájmových osob v době MBO byla mimo své bydliště a dosah kontrolovaných spojení. V předmětné době bylo tlf. spojení těchto kruhů na disidenty a představitele nelegálních struktur eliminováno preventivními opatřeními operativních orgánů (zadržení těchto osob, odpojení bytové telefonní stanice), došlo k omezení informačního toku v rámci postihovaných kanálů. Další příčinou může být i skutečnost, že 10. odbor II. správy SNB dosud nespécifikoval své informační požadavky a neprovedl upřesnění ani na dobu MBO.

Na základě vyhodnocení budou přijata opatření:

- bude uskutečněno součinnostní jednání s náčelníkem 10. odboru II. správy SNB s cílem získání informačních požadavků – jako stálého zaměření a dojednání speciálního zaměřování pro konkrétní očekávané nebo mimořádné události,
- po dobu bezpečnostních opatření provádět bezprostřední koordinaci činnosti s 5. odborem VI. správy SNB,
- v případě, že bude k dispozici mobilní nebo polostacionární VKV zaměřovací technika, zřídit na území Prahy síť opěrných bodů pro prvotní zaměření zájmových signálů,
- pro VKV radiovou kontrolu obsazovat silami XIII. správy SNB i pracoviště 'Š' na I. správě SNB,

- hlásnou síť XIII. správy SNB pro akci VSTUP zřizovat a konkrétně úkolovat při získání poznatků o možnostech nelegálních radiových vstupů,
- nadále zkvalitňovat a urychlovat postup záchytů a zájmových materiálů od operativních útvarů SNB ke zpracování na úseku luštitelské služby XIII. správy SNB,
- vyřešit náhradním zdrojem výpadky elektrické energie v objektu KAPUCÍNSKÁ, které podstatně snižují efektivnost a spolehlivost činnosti výpočetní, zpracovatelské a spojovací techniky (včetně systému ZARJA).

Závěr:

Pro zajištění, organizaci a provádění MBO na XIII. správě SNB plně postačovala zpracovaná dokumentace a pokyny upřesňované po zasedání OŠ FMV. "Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. 1. 1693-1696.

- ² Mjr. Chovanec, zástupce náčelníka centrální součásti čl. komunistické kontrarozvědky II. S-SNB, 4. 9. 1989 pod čj. CB-03091/10-89 postoupil vyhodnocení MBO: „Opatření realizovaná v rámci MBO SRPEN 89 vycházela z RMV ČSSR č. 9 ze dne 31. 7. 1989, RNS č. 43 ze dne 7. 8. 1989 a plánu opatření k zajištění zájmových osob v průběhu srpnových dnů. Všechny úkoly stanovené těmito dokumenty byly splněny. V rámci plnění úkolů se projevil následující:

Klady:

Hlavním kladem souboru provedených opatření je, že se odpovědným přístupem k přípravě a realizaci opatření podařilo zajistit stanovené úkoly a nikdo z hlavních organizátorů se do místa připravovaných provokací nedostal. K tomu bezesporu přispěla i celková atmosféra vytvořená politickými a ideologickými orgány a prostředky propagandy, na čemž se částečně, formou podkladů, podílela i II. S SNB. Tato atmosféra se odrazila i na aktivitě zájmového prostředí.

Rozhodující při zajišťování stanovených úkolů však byl dosažený dobrý stupeň poznání o záměrech nepřátelského prostředí.

Pozitivně je nutno hodnotit znovuzapojení příslušníků z operativních odborů mimo linii vnitřního protivníka, u nichž se při plnění úkolů, obdobně jako např. u řady příslušníků VB, pozitivně projevil lepší informovanost o činnosti a záměrech nelegálních struktur.

Mezi klady je nutno počítat i skutečnost, že díky způsobu provedení opatření u Václava HAVLA, kterému nebylo fyzicky zabráněno v cestě do Prahy, se podařilo ve spojení s jeho 'výzvou k lidu' dosáhnout jeho částečné kompromitace v prostředí a kritiky na jeho adresu ze strany radikálně zaměřených osob.

Pozitivně se na průběhu srpnových dnů odrazila i zvýšená aktivita FMZV, která přispěla k rozhodnutí italské Radikální strany ustoupit od připravených provokačních akcí.

Našimi prostředky se podařilo zajistit kvalitní dokumentaci /video/ využitelnou i v rámci následného trestního řízení.

Příslušníci operativy rovněž sehráli pozitivní roli při omezování možností dokumentace provokací západními TV štáby a zejména při pacifikaci nejradikálnějších osob podílejících se na provokacích, jejich předvedením z davu. Aktivita operativních pracovníků II. správy SNB v tomto směru se projevil i v tom, že bezprostředně po jejich vystoupení na Václavském náměstí zajistili hlavní řečníky, občany MLR, kteří byli následně soudně postíženi.

Významnou skutečností se stalo, že bylo účinně narušeno spojení zájmových osob do zahraničí a tím tok informací nutný pro vysílání především RSE a HA. Tento stav se podařilo vytvořit jednak izolací vytýpovaných osob a současně opatřeními provedenými v rámci Ministerstva dopravy a spojů, který realizoval opatření, která předtím VI. S SNB označila za nereálná. Naopak kladně je možno hodnotit operativní předávání poznatků z nasazených ZTÚ 5. odboru VI. S SNB.

Jako účinné opatření k eliminaci snah o vyvolání provokací se ukázalo umístění hudebních těles do prostoru pěší zóny dne 22. 8. 1989.

Nedostatky:

Přetrvávající problémy se projevil též opakovaně, přes předchozí upozornění, na

využití radiostanic, kterými II. S SNB disponuje. V řadě případů byly tyto radiostanice naprosto k nepotřebě.

V průběhu opatření se projevila nedostatečná znalost nepřátelského prostředí v jednotlivých krajích, což se odrazilo v poměrně velkém počtu zjištěných mimopražských účastníků provokací.

V samotném průběhu provokačního vystoupení se projevila slabý rozkladný vliv vyčleněného aktivu. Negativním rysem rovněž bylo, že shromážděné osoby byly z Václavského náměstí vytlačovány do míst, kde se k nim připojovaly další osoby, přičemž organizační jádro dlouho zůstalo v anonymitě, a tudíž aktivní. Současně tímto způsobem nebylo možno v dostatečném rozsahu odejmout nepřátelskými silami pořízenou dokumentaci.

Celkovou situaci při realizaci vlastních opatření, ale i při zajištění toku informací by pozitivně výrazně ovlivnilo využití výpočetní techniky.

Informace o konkrétně realizovaných opatřeních byly statisticky vyhodnocovány a zasílány OŠ FMV z II. SNB průběžně.“

Tamtéž, č. 1. 1531-1534.

³ Pplk. JUDr. Josef Vostárek 6. 9. 1989 postoupil pod čj. FB-0045/IP-89 vyhodnocení „opatření přijatých na FS VB“, zpracované analyticko-informačním a plánovacím odborem:

„Ke splnění rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 9/1989 vydal náčelník federální správy VB rozkaz č. 28/1989. Zde byly stanoveny konkrétní úkoly pro příslušníky FS VB po dobu trvání mimořádných bezpečnostních opatření. Plnění těchto úkolů bylo soustavně sledováno a upřesňováno náčelníky všech stupňů řízení. K tomu byly vydány i 3 dodatky k rozkazu náčelníka federální správy VB.

V návaznosti na tento rozkaz byla zejména určena konkrétní 50% dosažitelnost příslušníků FS VB. Náčelníci organizačních celků FS VB byli ve 100% dosažitelnosti a v určených hodinách v pohotovosti na pracovištích.

Všichni příslušníci byli instruováni věnovat pozornost získávání určených bezpečnostních informací, poznatků a signálů. Za toto období však nebyl hlášen ani jeden poznatek.

Byla přijata opatření ke zvýšené ochraně utajovaných skutečností a pracovišť reprografické techniky. V tomto období nedošlo proto na FS VB k úniku utajovaných skutečností.

Byla provedena kontrola plánu zpohotovění útvaru a dílčího plánu MBO. Při tom nebyly zjištěny závažné nedostatky. Určité nedostatky byly zjištěny pouze při kontrole výzbroje a výstroje. Bylo zjištěno, že někteří příslušníci nejsou vybaveni pouty, které však v současné době pro FS VB nejsou k dispozici.

K zabezpečení plnění úkolů při MBO byla na FS VB připravena pořádková jednotka VB. K jejímu nasazení však nedošlo.

Pro posílení výkonu služby ve prospěch Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje bylo vyčleněno ve dnech 15. a 16. 8. 1989 celkem [?] příslušníků FS VB, kteří vykonávali službu na svěřených úsecích v hl. m. Praze, v době od 20.00 hod do 06.00 hod. V této službě nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Přesto je doporučováno, aby při tomto výkonu služby byl ve skupinách příslušníků FS VB určen vždy velitel, který by vykonával pouze organizátorskou a kontrolní činnost a o výkonu služby by podával hlášení vedení FS VB.

Federální správa VB zabezpečovala také nepřetržitou službu ve svých evidencích. Rovněž byli zpohotověni experti pro urychlené zpracování expertiz na úseku chemie, pyrotechniky, elektrotechniky, daktyloskopie a fotografie. Výkon této služby byl bez závad. Ke zvýšenému počtu dožádání na toto pracoviště nedošlo.

V době MBO se vyskytl jeden případ vhození letáku se závadovým textem do schránky bytu příslušníka FS VB. K tomu vedení FS VB přijalo příslušné opatření.

Ze strany příslušníků FS VB byla pozitivně hodnocena informovanost o politické a bezpečnostní situaci v ČSSR, jakož i velmi dobrá spolupráce služebního a stranického vedení FS VB a jednotlivých organizačních celků FS VB zaměřená i na zabezpečování služebních úkolů vyplývajících z MBO. Tato spolupráce kladně ovlivnila dobré

politické a pracovní klima na všech pracovištích a morálně politický stav příslušníků FS VB. Při zvýšených kontrolách dosažitelnosti a výkonu služby nebyly zjištěny žádné nedostatky a všichni příslušníci FS VB přistupovali k plnění svěřených úkolů ukázněně a zodpovědně. Lze konstatovat, že stanovené úkoly byly splněny a přijatá opatření na FS VB byla adekvátní a splnila svůj účel.“

Tamtéž, č. l. 1565-1566.

⁴ Celá zpráva VI. S-SNB o průběhu a výsledcích srpnových MBO byla dokončena 5. 9. 1989 (čj. TD-0021-12/01-89) a poté jejím náčelníkem plk. JUDr. Milanem Šimůnkem, CSc., postoupena sekretariátu OŠ FMV:

„Rozkaz MV ČSSR č. 9/1989 byl vyhlášen na mimořádném štábu náčelníka VI. S-SNB dne 9. 8. 1989. Členové štábu byli seznámeni s vnitropolitickou situací a byla přijata základní opatření. Vedení správy požádalo o součinnost při plnění úkolů stranické organizace. V návaznosti na RMV byl vydán 10. 8. 1989 rozkaz náčelníka VI. správy SNB č. 50/89, kde byly stanoveny konkrétní úkoly.

Pro všechny odbory a samostatná oddělení byl vyhlášen 3° MBO a pohotovost pro vedení správy, operativní skupiny, jednotky ochrany objektu Wintrova a řídiče pro operační středisko, dále 50% dosažitelnost náčelníků odborů a jejich zástupcům a všem příslušníkům VI. S SNB.

K zabezpečení požadavků operativních součástí na provedení ZTÚ STATISTIKA, PŘESTAVBA a APARÁT byla připravena k okamžitému použití potřebná zpravodajská technika.

Aktualizován byl seznam osob oprávněných ke vstupu na telefonní ústředny a dekády.

Na základě požadavku bylo provedeno odpojení bytové tlf. stanice objektu akce MARS a DANA, realizován byl ZTÚ STATISTIKA v akci TORO a realizovány 4 zapojení ZTÚ PŘESTAVBA.

Na úseku expertiz byly zabezpečovány úkoly související s činností vnitřního nepřítelů již od počátku srpna 1989. Zpracováno bylo více jak 20 expertiz.

V období MBO bylo předáno 5 samostatných informací o reagenci buržoasního tisku na připravovanou protispolečenskou vystoupení. II. správě SNB byly mimo jiné postoupeny 4 samostatné informace o aktivitě konkrétních nepřátelských osob uveřejněných v buržoasním tisku.

Na pracovišti PK služby byla prováděna zvýšená kontrola zásilek ve vnitřním poštovním styku /3 000 ks zásilek denně/ z území Prahy. Na tato opatření navazovalo vytěžování a zpracování státobezpečnostních poznatků směřujících k zajištění informačního toku pro operativní součásti. Předáno bylo 10 poznatků, majících přímou souvislost s činností tzv. 'nezávislých iniciativ'. Jednalo se zejména o programové prohlášení 'Klubu OBRODA', prohlášení 'Zpravodaje Hnutí za občanskou svobodu' k 21. 8. 1989. Prováděn byl výběr letáků, literatury a periodik vyzývajících k aktivní účasti občanů na 'protestní akci' pravicových sil v centru Prahy. Celkem bylo vyřazeno přes 1 600 ks závadových materiálů. Z úseku PK služby operativním součástí předáno 16 poznatků bezprostředně souvisejících s činností nepřátelských seskupení.

Organizace služeb při vytěžování ZTÚ byla přizpůsobena požadavkům operativních součástí. Vyžádané akce byly sledovány živě a zájmové poznatky předávány okamžitě. Kladně bylo hodnoceno bezprostřední předávání poznatků o pohybu a místě výskytu hledaných objektů. Tyto poznatky pomohly operativně provést opatření na akcích SOJKA, ADAM, SKUPINA a dalších. Včas byly předávány ohlasy zahraničních zpravodajů a diplomatů získané ZTÚ.

Mimořádně a urychleně bylo nasazeno 5 ZTÚ PŘESTAVBA /DRAMATIK I a II, ADAM I, TÁBOR II a MAZUT IV/. Předávání svodných informací pro vedení FMV probíhalo bezchybně.

V době plnění úkolů k MBO byly provedeny prověrky dodržování rozkazu náčelníka VI. S-SNB č. 50/89.

Všechny reálné požadavky operativních součástí byly splněny a poznatky byly předávány včas. Na pracovištích výkonu /1., 2., 3., 4. a 5. odb./ byli trvale přítomni služební funkcionáři.

Kontrola dosažitelnosti byla provedena u 28 příslušníků. Dva příslušníci porušili RNS. Oba případy jsou kázeňsky řešeny.

Upravit bude nutné počet pozorovacích stanovišť /snížit o polovinu/ k ochraně objektu Wintrova.

Nedostatky byly zjištěny v součinnosti vyžadujících součástí /II. správa SNB – 2. odbor/ s pracovníky VI. správy SNB – 1. odbor a pracovníky IV. správy SNB na určeném hotelu.

Závěr:

Přijatými opatřeními na VI. správě SNB v souvislosti s MBO k 21. výročí srpnových událostí byly splněny úkoly, které byly před součást postaveny vedením resortu FMV. Opatření se ukázala jako účinná a dostatečná.“

Tamtéž, č. 1. 1559-1562.

- ⁵ HS PS OSH vyhodnotila „splnění úkolů“ 5. 9. 1989 pod čj. OSH-001343: „Na základě rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 9/1989 byl v podmínkách PS OSH zabezpečen 3. stupeň MBO v době od 16,00 hodin dne 15. 8. 1989 do 8,00 hodin dne 23. 8. 1989.

K zajištění úkolů bylo vydáno:

- předběžné nařízení velitelům brigád PS ke zpohotovení, kádrové a materiální přípravě pohotovostních jednotek,
- nařízení náčelníka HS PS OSH k vyhlášení MBO, které stanovilo konkrétní úkoly všem stupňům velení PS OSH, zejména z hlediska služební dosažitelnosti, připravenosti sil a prostředků vyčleněných v souladu s dílčími plány MBO, zabezpečení ochrany státních hranic, zajištění objektů, zbraní, munice, režimových opatření, součinnosti s útvary SNB, úkoly stranickopolitické práce a hlášení,
- příloha nařízení náčelníka HS PS OSH k zabezpečení 3. stupně MBO, v níž bylo stanoveno složení pohotovostních jednotek, včetně kádrového, materiálního a organizačního zabezpečení,
- nařízení náčelníka HS PS OSH k vyhlášení MBO v sestavě PS OSH (šifra), které stanovilo konkrétní úkoly všem podřízeným stupňům (brigády PS, 12. škbPS, správy OSH, OPK Ruzyně, provozní a stavební prapor PS),
- nařízení náčelníka zpravodajské správy HS PS OSH k aktivizaci zpravodajské činnosti a konkretizaci jejího zaměření v období vyhlášení MBO, včetně činnosti OPK a úkolů pro součinnost s útvary SNB.

V závislosti na vývoji operativní situace a v souladu se závěry jednotlivých zasedání operačního štábu FMV byly úkoly průběžně zpřesňovány a doplňovány, především z hlediska zpravodajského zabezpečení a činnosti na OPK.

K ověření zabezpečení vydaných úkolů a posléze jejich plnění byla organizována kontrolní činnost všemi stupni velení, zejména HS PS OSH a brigádami PS.

Pro plnění úkolů 3. stupně MBO byly připraveny určené jednotky PS k vytvoření pohotovostního praporu v síle 400 osob pro možný zásah v Praze, dvě pohotovostní roty (v počtu 152 a 113 osob) pro možný zásah v Brně a Bratislavě a záloha jedné pohotovostní roty v počtu 100 osob.

Po dobu MBO byla udržována stanovená dosažitelnost vojáků z povolání, příslušníků SNB a pohotovost vojáků v základní službě. V dosažitelnosti byli čtyři specialisté – pyrotechnici.

Všechny plánované i nově stanovené úkoly MBO byly splněny včas a s požadovanou úrovní. Při složité operativní situaci na státních hranicích a vysokém tlaku narušitelů, zejména z řad občanů NDR, bylo v době od 15. 8. do 23. 8. 1989 zadrženo na státních hranicích ČSSR celkem 183 narušitelů, z toho na hranicích s kapitalistickými státy 88 a se sousedními socialistickými státy 95 osob. Nedošlo k proryvu a výslednost ochrany státních hranic v tomto období byla 100%.

Plnění úkolů MBO a dosažená výslednost ochrany státních hranic jsou odrazem odpovědného, aktivního a iniciativního výkonu služby a plnění povinností drtivě většiny vojáků v základní službě, vojáků z povolání a příslušníků SNB v celé sestavě PS OSH.

Mimo dvou dopravních nehod nedošlo v době MBO k žádné mimořádné události.

Na základě požadavků I. a II. správy SNB byla vydána 4 nařízení (akce LOV, typování mezi občany PLR a MLR a opatření k občanům Itálie). Doplňující nařízení bylo vydáno k občanům PLR, cestujícím na diplomatické pasy, ke členům Italské radikální strany a maďarské organizaci mládeže FIDESZ. Celkem bylo vydáno 8 nařízení.

V průběhu opatření byla všechna nařízení plněna důsledně a řízené útvary operativně reagovaly na doplňující pokyny. Ze zasilaných informací bylo patrné, že u všech útvarů se zvýšila aktivita vyhledávací činnosti, a to jak u zpravodajských oddělení, tak i na OPK.

Na hraničních přechodech bylo za uvedené období vráceno zpět celkem 479 občanů PLR, z nichž 4 byli uvedeni na seznamech, 9 vytypováno mimo seznamy a 466 pro nedostatky v cestovních dokladech, porušování celních předpisů apod. Občanů MLR bylo vráceno celkem 45, z nich 24 byli vytypováni jako podezřelí z protizákonné činnosti v ČSSR a 21 z jiných důvodů.

Ve sledovaném období cestovalo do ČSSR celkem 5 415 italských státních příslušníků a z tohoto počtu nebylo propuštěno celkem 36 osob, 9 z nich pro podezření z příslušnosti k italským radikálům a 27 z jiných důvodů, převážně nebyly vybaveny čs. vízy.

Ve prospěch I. správy SNB byla na hraničních přechodech zajišťována akce LOV. V jejím průběhu bylo vytypováno celkem 50 cizinců (43 Italů, 7 občanů NSR), po konzultacích s přítomnými pracovníky I. správy SNB nebyl nikdo z nich vrácen zpět. Součinnost v této akci byla na velmi dobré úrovni, zásluhou aktivní činnosti příslušníků I. správy i odpovědným přístupem příslušníků OPK na všech sedmi OPK. Díky dobré spolupráci se podařilo získat některé dokumenty, využitelné pro I. správu SNB.

Aktivní vyhledávací činností zpravodajských oddělení brigád PS a správ OSH se dařilo získávat objektivní přehled o bezpečnostní situaci v příhraničním území, a to oboustranně státních hranic. Do situační zprávy FMV bylo v období MBO zasláno 12 poznatků. Zpravodajská oddělení prováděla v součinnosti s útvary SNB preventivní opatření proti narušení klidu a pořádku v období srpnových událostí. Správou OSH Ústí n/L. byli např. realizováni dva čs. občané pro pobuřování, preventivním opatřením se podařilo zabránit zájezdu více než čtyřicetičlenné skupiny polských občanů, pracujících na hospodářství Křimov státního statku Chomutov, do Prahy dne 21. 8. 1989. Zpravodajským oddělením 5. brigády PS Cheb byla odhalena a preventivně vyřešena skupina, hodlající v noci z 20. na 21. srpna 1989 malovat protistátní nápisy v Hranicích u Aše apod.

S předstihem byly získány i informace o provokačních vystoupeních v polském CIESZYNE a obci CZERMNA a tyto akce byly 21. 8. 1989 dokumentovány.

Během MBO nedošlo k rušivým jevům z hlediska organizace činnosti útvarů zpravodajské služby. Velmi dobrá byla součinnost a spolupráce s I. a II. správou SNB na úrovni zpravodajské správy HS PS OSH, s krajskými a okresními správami SNB na úrovni brigád a praporů PS, správ a úsekových oddělení OSH.

Závažnější problémy nebo nedostatky se nevyskytly.

Návrhy na opatření v případě vyhlášení MBO v dalším období:

1. Ze strany KS SNB hl. města Prahy a Středočeského kraje vyřešit ubytování pohotovostního praporu PS na území Prahy pro případ, že by tento prapor byl nasazen.
2. Provést součinnostní metodické cvičení štábu pohotovostního praporu PS se zainteresovanými složkami SNB k řešení situace při nasazení na území Prahy.
3. V podmínkách PS provádět praktické nácviky taktiky zásahů pohotovostních jednotek PS s jednotkami SNB při likvidaci HPSV.
4. Po dobu MBO zřídit zpravodajská správa pro potřeby HS PS OSH stálé informační středisko.
5. Na hraničních přechodech ČSSR provádět typování občanů MLR, PLR a ITÁLIE, včetně ostatních VC, kteří se chtějí zapojit do protistátních demonstrací, a přijímat příslušná opatření.“

Tamtéž, č. I. 1555-1558.

⁶ Srovn. „Informaci o přípravě, průběhu a řešení MBA SRPEN 1989 s návrhy na opatření“ náčelníka S-SNB hl. m. Prahy a Šk. plk. JUDr. Antonína Chmelíčka z 25. 8. 1989 (Příloha 1 k čj. KS-0083-41/01-89):

„1/ Etapa přípravy

K zajištění klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci ČSSR byl dne 9. 8. 1989 vydán RNS SNB č. 19, který vychází z RMV ČSSR č. 9 ze dne 31. 7. 1989 a ve kterém byl stanoven III. stupeň MBO.

Důraz byl kladen na agenturně operativní a preventivní činnost již v přípravném období, ke zjištění a paralyzování záměrů nepřátelsky orientovaných uskupení a osob.

V tomto období bylo provedeno celkem 512 preventivně výchovných opatření s osobami z prostředí tzv. 'nezávislých iniciativ' a s osobami, které dříve se zúčastnily protispolečenských vystoupení. Preventivně, ve smyslu § 23 z. č. 40/74 Sb. o SNB, bylo zajištěno a umístěno 39 osob z řad neaktivnějších signatářů a představitelů nelegálních struktur do CZZ MS VB Praha. U 6 osob bylo prováděno střežení v místech jejich pobytu. Preventivní opatření směřovala i do míst možného vzniku mimořádných událostí. Ve vyčleněných a vytypovaných objektech národního hospodářství a v některých ústavech vědeckého výzkumu bylo provedeno 67 preventivních kontrol zaměřených na ochranu objektů, zajištění rozmnožovací a další reprografické techniky, ochranu utajovaných skutečností a protipožární opatření.

V době od 15. 8. do 21. 8. 1989 byl na teritoriu S SNB prováděn zvýšený výkon služby, včetně nočního průzkumu a opatření do prostředí KZO a závadových skupin mládeže.

K vlastnímu zabezpečení klidu a veřejného pořádku zejména v centrální části hl. m. Prahy byl zpracován plán bezpečnostní akce SRPEN, zahrnující bezpečnostní akce v prostoru Václavského náměstí, Hradčanského náměstí, náměstí Míru a Karlova mostu. K řízení bezpečnostních akcí v těchto lokalitách byly vytvořeny 'výkonné štáby', které měly k dispozici operativní, filtrační a perlustrační skupiny včetně záloh odpovídající rozloze a důležitosti prostoru.

Operační štáb Praha měl k dispozici zálohy vytvořené ze sil a prostředků PP VB ČSR, VŠ SNB, SV MV, LM a Požárního útvaru hl. m. Prahy.

V rámci BA bylo zřízeno 7 realizačních skupin, z toho 3 v centrální oblasti Prahy a 4 na předem vytypovaných okresních správách SNB Nymburk, Kutná Hora a Rakovník.

2/ Způsob řešení akce

Bezpečnostní akce byla provedena dne 20. 8. 1989 v době od 07.00 hod. do 20.00 hod., dne 21. 8. 1989 v době od 10.00 hod. do 23.00 hod. a dne 22. 8. 1989 již v omezeném počtu sil a prostředků, a to v době od 13.00 hod. do 19.00 hod.

S přihlédnutím k předpokládané situaci byly připraveny 3 varianty řešení:

1. varianta – zabránění shromáždění nežádoucích osob

Cíl: – udržet klid a pořádek

Tato varianta je nejmírnější, její použití se předpokládá za situace shromáždění menšího počtu osob, které hrubě narušují veřejný pořádek /např. setrvávají bezdůvodně v prostoru, tvoří hloučky, snaží se vyvolávat diskuse atd./.

V takovém případě jsou nasazeny filtrační skupiny, které působí v přilehlých prostorech, provádí perlustrace podezřelých a zájmových osob, zabraňují v přístupu osob, které se v minulosti již nepovolených shromáždění zúčastnily, operativní skupiny, které zjišťují organizátory, nálady, úmysly přítomných osob, a perlustrační skupiny, které perlustrují zájmové osoby, občany bezdůvodně setrvávající v určeném prostoru a menší skupiny rozkládají a vykazují je; aktivní účastníky předvádí do realizačních skupin.

Uvedené síly jsou postupně nasazovány podle vývoje bezpečnostní situace a na základě rozhodnutí velitelů jednotlivých BA. Varianta předpokládá nasazení sil a prostředků S SNB, Správy vojsk MV – útvaru zvláštního určení.

2. varianta – likvidování menšího nepovoleného shromáždění osob

Cíl: – rozptýlení shromážděných osob a obnovení klidu a veřejného pořádku.

Předpokládaný způsob řešení je důraznějším zákrokem s použitím většího počtu sil a prostředků za situace, kdy ze strany shromážděných osob dochází k nežádoucím slovním projevům bez aktivního odporu z jejich strany. V činnosti pokračují filtrační, operativní a perlustrační skupiny, které plní úkoly z varianty 1, a dále jsou použity zálohy jednotlivých BA, pořádková jednotka ŠPO a zálohy VŠ SNB. Zálohy VŠ SNB jsou nasazeny z rozhodnutí náčelníka oper. štábu Praha na vyžádání jednotlivých velitelů BA. Provádějí uzávěry prostoru, kde došlo ke shromáždění osob. Zálohy bezpečnostních akcí a pořádková jednotka ŠPO jsou určeny k likvidaci nepovoleného shromáždění osob a jejich rozptýlení do přilehlých prostorů a zadržení iniciátorů a aktivních účastníků shromáždění a jejich předvedení do realizačních skupin.

Před vlastním zákrokem jsou vydány výzvy pracovníků NV k rozchodu. K zákroku je přikročeno poté, kdy shromážděné osoby těchto výzev neuposlechnou.

Varianta předpokládá nasazení všech sil a prostředků S SNB a záloh z VŠ SNB, Správy vojsk MV a LM.

3. varianta – likvidování protispolečenského vystoupení pořádkovými jednotkami

Cíl: – důrazným zákrokem likvidování protispolečenského vystoupení a obnovení klidu a veřejného pořádku.

Tato varianta je realizována silami a prostředky PP VB ČSR formou uzávěry daného prostoru, zadržení iniciátorů a aktivních účastníků protispolečenského vystoupení, jejich předáním do eskortních prostředků a obnovení klidu a veřejného pořádku.

Dne 20. 8. 1989 byla využita pouze 1. varianta řešení, dne 21. 8. 1989 postupně všechny tři varianty a dne 22. 8. 1989 použita opět jen 1. varianta.

3. Systém velení

Mimořádné bezpečnostní opatření bylo řízeno Operačním štábem Praha, jemuž podléhal štáb Správy StB a výkonné štáby bezpečnostních akcí /Václavské náměstí, Staroměstské náměstí, náměstí Míru/.

Štáb Správy StB řídil operativní průzkum a získané poznatky /i od orgánů IV. a VI. S SNB/ předával, po zhodnocení, neprodleně operačnímu štábu Praha.

Výkonné štáby bezpečnostní akce řídily vlastní činnost na svěřeném teritoriu ve vzájemné součinnosti. Jejich velení podléhaly perlustrační skupiny a přidělené operativní hlídky, filtrační skupiny a dle potřeby pořádkové jednotky PP VB a ŠPO.

O přijímaných opatřeních výkonnými štáby a o získaných poznatcích byl průběžně informován operační štáb Praha, řízený náčelníkem Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje.

Štáb správy StB a výkonné štáby BA byly vzájemně propojeny telefonicky a prostřednictvím radiových stanic. Rovněž spojení výkonných štábů s podřízenými úseky a skupinami bylo zajištěno radiovými stanicemi.

Situace v zájmových teritoriích byla sledována stacionárními videokamerami a jednou mobilní videokamerou. Dle potřeby byly využity i videokamery operativy, které mohly s minimálním časovým odstupem dokumentovat situaci. S ohledem na použitou techniku lze systém velení hodnotit kladně. Některé dílčí nedostatky byly průběžně řešeny /zavedení interkomu ve štábu Václavské náměstí, vysílání záznamu z mobilní videokamery apod./.

Denně byla každým štábem zpracovávána informace o průběhu a výsledcích opatření. Štáb Správy StB Praha dále denně zpracovával podklady pro 'Denní situační zprávu' předkládanou vedení FMV. Dále byla operativně zajišťována lustrace v mikro-počítači S StB ke zjišťování poznatků k zadrženým osobám.

O průběhu MBO a operativní situaci v celé Praze byli informováni velitelé BA, kteří ihned přijímali odpovídající opatření. S bezpečnostní situací byli pravidelně seznamováni vedoucí tajemníci MV KSČ a KV KSČ Praha.

4/ Součinnost

Etapa přípravy bezpečnostních opatření spočívala především v získávání a vyhodnocování poznatků o záměrech antisocialisticky orientovaných osob. Garantem této činnosti byla S StB Praha, která úzce spolupracovala s II. správou SNB a s útvaru MS VB Praha.

Úzká součinnost mezi těmito útvary probíhala při vyhledávání signálů, v oblasti

preventivní činnosti při kontrolách zabezpečení objektů čs. národního hospodářství i objektů budov státního aparátu, při pohovorech či preventivním umisťování zájmových osob do CZZ.

V průběhu vlastní bezpečnostní akce spočívala většina úkonů na složkách Veřejné bezpečnosti.

I v této fázi byla uplatňována úzká součinnost MS VB Praha a S VB Středočeského kraje s operativou S StB a II. S SNB, zejména při získávání a rychlé výměně poznatků, např. 20. 8. 1989, umožnila tato součinnost včas zahájit perlustrace, čímž bylo dosaženo rozptýlení menších skupin osob, soustředěných v prostoru Václavského náměstí. Na operativním průzkumu se mimo útvarů S StB Praha a II. S SNB velkou měrou podílela i IV. S SNB. Při provádění uzávěry a zásahu pořádkových jednotek lze kladně hodnotit i činnost ÚZU SV MV ČSSR.

Dobrou součinnost lze hodnotit i při vlastní realizaci zadržovaných osob, na níž se podílely útvary MS VB, S StB a S VB. V dokumentaci jednotlivých případů je nadále postupováno společně.

Kladně lze hodnotit i spolupráci s ONV Praha 1, s Obvodní prokuraturou a OIPO a není nutné i v budoucnu na tomto systému nic měnit.

5/ Sled událostí

Bezpečnostní opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku byla prováděna již od 1. 8. 1989, kdy na pěší zóně byla některými aktivisty tzv. 'nezávislých iniciativ' organizována denně 'tichá korza'. Zpočátku se jich zúčastňovalo 15 – 20 osob, po zveřejnění této akce ve Svobodné Evropě se počet účastníků zvýšil na 50 – 70 osob. Dne 15. 8. 1989 část účastníků 'korza' parodovala 'zásah příslušníků SNB proti demonstrantům'. V ostatní dny však probíhala klidně, bez narušení veřejného pořádku a mezi veřejností nezbuzovala pozornost.

Ve dnech 15. 8. – 18. 8. 1989 byl registrován zvýšený příjezd 'turistů' z PLR, MLR a Itálie, přičemž byl potvrzen zájem některých polských státních příslušníků /členů a přívrženců polské Solidarity/ zúčastnit se protispolečenského vystoupení v Praze k výročí 21. 8. Mezi turisty z Itálie byli zjištěni členové italské Radikální strany a mezi turisty z MLR členové Svazu mladých demokratů /FIDESZ/. Kontrolu těchto osob zajišťovala v součinnosti s IV. S SNB i II. S SNB.

S cílem udržet v hl. m. Praze klid a veřejný pořádek dne 20. 8. 1989 byla prováděna 1. varianta bezpečnostních opatření. Na Václavském náměstí se soustředil zájem několika televizních stábů a jejich pracovníků /USA, Itálie, NSR, Francie, MLR, PLR/. Kolem nich se vytvářely skupinky osob, které se však po perlustracích rozešly. Snaha zahájit 'tiché korzo' byla rovněž eliminována prováděnou perlustrací a předvedením 37 osob k podání vysvětlení do realizačních skupin. Některé osoby byly označeny čs. trikolorou. V uvedený den nebylo nutno použít pořádkových jednotek, opatření zajišťovala převážně perlustrační skupina v součinnosti s operativním průzkumem.

Bezpečnostní opatření dne 21. 8. 1989 bylo zahájeno se stejným cílem.

Již od dopoledních hodin byl registrován pohyb pracovníků zahraničních televizních společností. Do 16.45 hod. byl však v prostoru Václavského náměstí, pěší zóny i v dalších exponovaných místech Prahy klid.

V 16.45 hod. se v horní polovině Václavského náměstí a zejména před budovou ČKD na Můstku shromažďovaly skupinky osob, které postávaly a vyčkávaly. Byla prováděna jejich perlustrace. Po 17.00 hod. se vytvořila skupina asi 100 osob, která na sebe upoutala pozornost dalších skupinek a kolemjdoucích osob. Tímto způsobem vzniklo shromáždění čítající cca 1 500 lidí. Následovalo vystoupení mluvčího FIDESZ György KERENYI, rozvinutí transparentu s nápisem v maďarštině a pokus o vystoupení nezjištěného polského státního příslušníka. KERENYI spolu s dalším občanem MLR Tamášem DEUTSCHEM byli zadrženi a předáni k dalšímu opatření realizační skupině. Transparent byl ihned zlikvidován.

Po několika opakování výzvě pracovníka ONV Praha 1 k rozchodu a zachování veřejného pořádku, která nebyla shromážděnými vzata na vědomí, byla v 17.30 hod. provedena uzávěra pěší zóny. Po nástupu pořádkových jednotek se shromážděné

osoby rozptýlily do ulic přilehlých k Václavskému náměstí /Vodičkova, Jungmannova, Národní třída, Příkopy/. Současně se zásahem pořádkových jednotek pokračovala činnost perlustračních skupiny. Řada osob byla zadržena a eskortními autobusy převezena do realizačních skupin. Vzhledem k zvýšenému pohybu osob bylo provedeno opatření na mostech 1. máje, Karlově a Mánesově s cílem zamezit přechodu shromážděných osob na Malou Stranu.

Největší skupiny na Národní třídě a ve Vodičkově ulici po uvolnění Václavského náměstí reagovaly na eskortování zadržovaných opětným soustředěním ve středu Václavského náměstí. Asi 600 osob zde skandovalo hesla 'Dubček' a 'Svoboda'.

Ve 20.05 hod. opětovně vyzval pracovník ONV Praha 1 k rozchodu shromáždění. Pro ignorování výzvy byla provedena kompletní uzávěra Václavského náměstí od Můstku na úroveň Opletalovy a Štěpánské ulice. Pokračovalo opatření spočívající v perlustraci osob a v eskortování zadržovaných do realizačních skupin.

Ve 20.55 hod. byl na Václavském náměstí obnoven klid a pořádek a ve 23.00 hodin zcela obnoven provoz individuální i hromadné dopravy.

V průběhu dne 22. 8. 1989 již nedošlo k narušení klidu a veřejného pořádku. Od 17.00 hod. vystoupily v dolní části Václavského náměstí dvě hudební skupiny v rámci pražského kulturního léta. Snaha menších skupin zneužít soustředění většího počtu posluchačů k protispolečenskému vystoupení byla v zárodku eliminována.

V průběhu bezpečnostních opatření bylo perlustrováno celkem 1 560 osob a předvedeno 494 osob. 16 eskortních autobusů vyvezlo mimo Prahu k určeným realizačním skupinám 293 osob.

Předvedené osoby jsou řešeny následovně:

262 osob řešeno blokovou pokutou nebo předáním ke správnému řízení ONV

210 osob stíháno pro přečin podle §§ 6a, 6c z. č. 150/69 Sb.

22 osob stíháno pro trestný čin dle §§:

- 154 – 1 osoba
- 155 – 7 osob
- 156 – 10 osob
- 198 – 1 osoba
- 202 – 1 osoba
- 164 – 1 osoba
- 103 – 1 osoba

2 osoby maďarské státní příslušnosti pro §§ 6a, 6c z. č. 150/69 Sb.

Během bezpečnostních opatření nedošlo k žádnému zranění příslušníků SNB, LM ani civilních osob.

6/ Efektivnost použitých sil a prostředků

Do 19. 8. 1989 byl zajišťován klid a pořádek v centru Prahy zvýšenou hlídkovou službou VB a operativním průzkumem.

K zajištění klidu a veřejného pořádku v centrálních částech Prahy bylo v průběhu MBO ve dnech 20. – 21. 8. 1989 použito celkem 464 příslušníků operativního průzkumu a 1 984 příslušníků pořádkové a dopravní služby VB.

Dne 22. 8. 1989 bylo k zajištění klidu a veřejného pořádku nasazeno 50 příslušníků operativního průzkumu a 212 příslušníků pořádkové a dopravní služby VB. V záloze bylo 700 příslušníků PP VB a 130 příslušníků VŠ SNB, kteří byli soustředěni na svých útvarech.

S ohledem na vzniklou bezpečnostní situaci lze hodnotit počet nasazených sil v jednotlivých dnech jako odpovídající.

7/ Klady a nedostatky

Klady:

– k operativnějšímu řešení vzniklé bezpečnostní situace na daném teritoriu přispělo rozdělení působnosti jednotlivých štábů BA. Na rychlé rozhodování a přijímání potřebných opatření mělo vliv rovněž přímé spojení těchto štábů s veliteli úseků

– výhodou se ukazuje dosažení časového předstihu pro plnění úkolů daných operativním službám a přípravy pořádkové a dopravní služby /aktivizace agenturně-operativních prostředků, vyhledávání a možnost koordinace v preventivně bezpečnost-

ních akcích mezi jednotlivými složkami VB a StB v přípravném období, možnost včasné reakce ve stávající bezpečnostní situaci apod./

– zvolený systém velení vyhovuje současným podmínkám. Umožňuje plně realizovat navrhovaná součinnostní opatření a jejich plnění jak uvnitř SNB, tak vně /např. vůči MV KSČ, KV KSČ, ONV, LM a dalším/

– v systému velení je pozitivní přidělení více frekvencí pro jednotlivé štáby a skupiny. Velitelská síť mohla pracovat volněji

– osvědčil se systém PTV včetně pojezdne kamery, který poskytoval značné množství informací pro činnost štábů

– operativní řešení problémů s IV. a VI. S SNB, jež je dáno účastí ZN uvedených správ ve štábu S StB Praha

Nedostatky:

– projevil se nízký počet příslušníků v realizačních skupinách, zejména v prostoru Václavského náměstí. V krátkém časovém úseku nebylo možno zvládnout potřebné úkony při rozsáhlém počtu zadržených osob a rovněž materiální vybavenost neodpovídala potřebě

– filtrační skupiny nejsou efektivní a v podstatě neplní předpokládaný záměr

– na instrukci k BA SRPEN dne 17. 8. 1989 nebyli přizváni velitelé jednotlivých BA – neobdrželi základní zaměření své činnosti a úkoly

– je nutné respektovat jednotnost velení a jednotné podřízení všech příslušníků BA veliteli BA tak, aby nebylo prováděno vměšování jiných funkcionářů SNB

– vyhlášené preventivně-bezpečnostní akce se vzájemně prolínají a na stupni Okresních správ SNB se projevuje nedostatek sil a prostředků, které je potřeba pro každou jednotlivou akci, aby byla úspěšná, využít

– na operační štáb Praha byla zavedena pouze 1 linka ZTS – po linkách VTA nelze provádět hláskou službu, vhodné by bylo zavedení ZTS

– pro velitele jednotlivých skupin nebyl připraven materiál /úseky, stanoviště k obsazení, úkoly, jmenovité seznamy příslušníků/

8/ Návrhy, náměty ke zlepšení činnosti

– pro lepší přehlednost a bezpečnostní situaci v Praze dodatečně umístit jednu kameru na rohu ulic Panská – Na Příkopech a další kamery na Jungmannově náměstí

– pořádkovou jednotku S VB vybavit v potřebném množství štíty, přilbami a obuškami

– v případě, že do BA jsou veleni funkcionáři z jiných OS SNB, dávat jim do podřízenosti příslušníky této součásti

– doporučuje se zpracovat na stupni Okresních správ SNB a správy VB Středočeského kraje 'Typový plán SRPEN'

– v případech, kdy je zřejmé, že k pokusu o HPSV dojde, mít uzávěry i pořádkové jednotky v co největší blízkosti místa. To by se týkalo i PP VB MV ČSR

– s ohledem na vysoký počet radiostanic využitých v průběhu opatření by bylo vhodné rozlišit zájmové oblasti větším počtem frekvencí

2. Příloha k č. j.: KS-0083-41/01-89...

PŘEHLED

o počtu předvedených cizinců dne 21. 8. 1989 podle národností

MLR	9 osob
PLR	3
BLR	1
NDR	15
NSR	6
Z Berlín	2
Rakousko	2
Jugoslávie	2
Itálie	8
Holandsko	7
Angola	1
Jemen	1
Vietnam	1
Celkem	58 osob

[Příloha č. 3 k KS-0083-41/01-89]

Název státu	Počet předvedených osob	Přečin podle §6 písm. a, c/ zák. č. 150/69 Sb.	Pořádková pokuta	Zkrácení pobytu	Bez opatření
NDR	15		15	15	
MLR	9	2	7	6	
PLR	3		3	3	
Jugoslávie	2		2	1	
BLR	1		1	1	
JLDR	1		1		
Itálie	8		8	8	
Holandsko	7		7	7	
NSR	6		5	5	1
Západní Berlín	2		2	2	
Rakousko	2		2	2	
Angola	1		1		
Vietnam	1				1
CELKEM	58	2	54	50	2

Příloha č. 4 k KS-0083-41/01-89...

V průběhu MBO bylo předvedeno celkem 438 čl. občanů, z toho:
 208 řešeno pro přestupky v blokovém řízení nebo správním řízení ONV
 208 realizováno pro přečiny podle § 6 písm. a/ a c/ zák. č. 150/69 Sb.
 22 obvinění z tr. činu podle
 § 103 tr. z. 1 osoba
 § 154 tr. z. 1 osoba
 § 155 tr. z. 7 osob
 § 156 tr. z. 10 osob
 § 164 tr. z. 1 osoba
 § 198 tr. z. 1 osoba
 § 202 tr. z. 1 osoba“
 Tamtéž, č. l. 1597-1611.

⁷ Srovn. samostatné vyhodnocení „nasazení OZU SV MV k plnění speciálních úkolů při zajišťování klidu a veřejného pořádku ve dnech 20. – 22. 8. 1989“ náčelníka odboru zvláštního určení plk. Ing. Marka Solmošiho z 29. 8. 1989 (čj. OZU-0023/89): „Rozkazem MV ČSSR č. 009/1989 bylo OZU SV MV stanoveno vyčlenit ve dnech 20. – 22. 8. 1989 dvě oddělení zásahových skupin ve prospěch S SNB hl. m. Prahy a SčK k plnění speciálních úkolů při zajišťování klidu a veřejného pořádku u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československé socialistické republiky.

Do vyhlášených mimořádných bezpečnostních opatření bylo v uvedené dny nasazeno 35 příslušníků OZU, kteří byli přiděleni do podřízenosti mjr. Šáry, velitele per-lustrační skupiny na Václavském náměstí a pěší zóně. Současně náčelník OZU udržoval kontakt s řídicím štábem MBO.

Z nasazení příslušníků OZU do MBO obdobného typu nebyly dosud zkušenosti, a proto se představy o úkolech, které by měli plnit, postupně vytvářely. Jako nereálný se ukázal požadavek vyvolat při shluku lidí rvačku a vytvořit tak záminku pro zákrok příslušníků VB. Vzhledem k počtu videotechniky, která se v prostoru Václavského náměstí nacházela, bylo by velmi pravděpodobné zadokumentování činnosti příslušníků OZU nežádoucími osobami. Navíc zákrok příslušníků VB by musel být rychlý a účinný, podmínky k němu však vytvořeny nebyly (příslušníci VB vykonávali službu jen ve 2členných hlídkách). Také vytvoření stálých skupin z příslušníků VB a OZU, kteří by byli na vizuálním kontaktu, by bylo velmi obtížné a neefektivní.

Po posouzení všech variant byl příslušníkům OZU vydán příkaz:

1. hlídkovou činností vyhledávat podezřelé osoby a upozorňovat na ně hlídky VB;
2. pomoci hlídce VB při zákroku, pokud jej nebude sama schopna úspěšně realizovat.

V době, kdy byly k potažení PSHV nasazeny pořádkové jednotky, příslušníci OZU si vytýčili úkol vyhledávat hlavní iniciátory nepokojů a tyto vyvlékat z davu a předávat příslušníkům VB, nebo je zadržovat při zákroku pořádkové jednotky.

Uvedené úkoly plnili příslušníci OZU v prostoru Václavského náměstí, pěší zóny a blízkého okolí. Úkoly byly plněny ve 2členných samostatných hlídkách. V době PSHV, pokud to situace umožnila, se 2 – 3 hlídky spojovaly a plnily úkoly společně.

Dne 21. 8. 1989 příslušníci OZU během PSHV 8 osobám znehodnotili po 2 – 3 exponovaných filmech a orgánům VB předali 40 osob, které se neaktivněji projevovaly při PSHV.

Při plnění uvedených speciálních úkolů byli 2 příslušníci OZU zraněni (1 otřes mozku, jedno naražené koleno) a 3 utrpěli lehká zranění.

Příslušníci OZU přistupovali k plnění úkolů aktivně s vysokým stupněm odpovědnosti. Zranění příslušníci nehledě na svůj stav vyžadovali, aby byli dále nasazováni.

Příslušníci OZU splnili při MBO stanované úkoly. Současně získali potřebné zkušenosti, které umožní, aby jejich příští nasazení byla ještě více efektivnější. K tomu je nutné:

- 1) Úkoly příslušníkům OZU přesně formulovat, vydat je písemnou formou.
- 2) V případě, že základnu pro příslušníky OZU nebude možné dislokovat mimo místo předpokládané demonstrace, nerealizovat jejich hromadný příjezd a odjezd s cílem omezit možnosti jejich fotografování a filmování. Současně soustředit úsilí příslušníků VB na ochranu vchodu do základny před uvedenou nežádoucí činností.
- 3) Zabezpečit nenápadné označení všech příslušníků SNB v civilním oděvu (např. odznakem), aby nedocházelo k jejich vzájemnému napadání.
- 4) Pro realizaci úkolů, které nelze řešit jinými cestami (např. vyvolání rvačky...), vytvořit u OZU stálou skupinu, která nebude nasazována pro plnění úkolů ve prospěch V. S SNB nebo do akcí, z nichž se dá usoudit, že se jedná o příslušníky SNB, a mohli by být zadokumentováni.
- 5) Skupině OZU se speciálním úkolem přidělit operativního pracovníka, který zná a dokáže jednoznačně určit objekt plnění úkolu.
- 6) Příslušníky OZU úkolovat k operativnímu průzkumu v zájmovém prostoru, jejich činnost nevázat na konkrétní hlídky VB.

7) Při PSHV spojovat příslušníky do skupin v síle cca 6 příslušníků s úkolem za-
držovat hlavní nositele nepokojů. Úkol plnit především při zákroku pořádkových jed-
notek.

8) Příslušníky OZU, kteří provedli zákrok, přesunout do jiného místa působení.“
Tamtéž, č. l. 1697-1700.

Dokument 68

1989, 26. září, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 14/1989.

[...] ^a

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Poř. č.: [...] ^b

Odbor/odd.: Ústřední operační středisko

Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Referent: plk. ing. Jaroslav MICHNA

mjr. Bohumil BÖHM [...] ^c

Tel. linka: 5093, 6145

Datum: 26. září 1989

Č. j.: OV-00126/S-89

Věc: Návrh rozkazu ministra vnitra ČSSR k vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti státních svátků 71. výročí vyhlášení samostatnosti ČSR, 21. výročí schválení ústavního zákona o čs. federaci a Dne znárodnění.

Pokyny pro manipulaci:

Po schválení předat právnímu odboru VOS FMV k dalšímu opatření.

Původní spis vrátit ÚOS VOS FMV.

Publikováno jako RMV ČSSR č. 14/1989 – expedován 6. 10.

dokumentace PO FMV [...] ^d

Před schválením:

Náčelník Ústředního operačního střediska VOS FMV

mjr. JUDr. Jiří Kuklík [...] ^e

Náčelník právního odboru VOS FMV

mjr. JUDr. Milan Jebavý [...] ^f

I. zástupce náčelníka VOS FMV

mjr. JUDr. Václav Novotný [...] ^g

Náčelník vnitřní a organizační správy FMV

plk. JUDr. Milouš Krása, CSc. [...] ^h

I. náměstek ministra vnitra ČSSR

genpor. ing. Alojz Lorenc, CSc. [...] ⁱ

Schválí:

Ministr vnitra ČSSR

genpor. ing. František KINCL [...] ^j

Vyhotoveno v 1 výtiscích a odeslán výtisk č. 1

Informace
pro ministra vnitra ČSSR s. genpor. ing. Františka KINCLA

K zajištění klidu a veřejného pořádku v období oslav státních svátků 71. výročí vyhlášení samostatnosti ČSR, 21. výročí schválení zákona o čs. federaci a Dne znárodnění byl zpracován návrh rozkazu o vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření. V návrhu rozkazu jsou řešeny základní úkoly k dosažení stanoveného cíle a zároveň dána příslušným náčelníkům útvarů SNB možnost přijmout na podkladě vývoje bezpečnostní situace další opatření.

K zabezpečení jednotného řízení a racionálního využití sil a prostředků útvarů návrh rozkazu předpokládá aktivizaci operačního štábu FMV v čele s I. náměstkem ministra vnitra ČSSR, operačních štábů Praha a Bratislava a krajských správ SNB. Pro případ, že některému z územních útvarů nebudou ke splnění stanovených úkolů stačit vlastní síly a prostředky, bude v souladu s dokumentací MBO realizováno vyčlenění potřebných sil a prostředků ze zálohy Společného operačního štábu ČSSR.

Doporučuje se:

1. Na základě usnesení Rady obrany státu ze dne 3. října 1970 informovat o přijatých opatřeních jejího předsedu, generálního tajemníka ÚV KSČ soudruha Miloše J a k e š e[,] a zároveň ho upozornit na předpoklad povolání příslušníků Lidových milicí k plnění úkolů SNB podle zákona č. 40/1974 Sb. při zhoršeném vývoji bezpečnostní situace na území Československa.
2. Schválit návrh rozkazu, kterým bude v době
od 08.00 hodin dne 25. října 1989
do 08.00 hodin dne 30. října 1989
vyhlášen 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření.

Vyřízení I:

Rozkaz ministra vnitra ČSSR

ROZKAZ
MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKE SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1989

V Praze dne 4. října 1989

Číslo 14

PŘÍSNĚ TAJNÉ
Výtisk č.:

Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření

K zajištění klidu a veřejného pořádku na území Československé socialistické republiky u příležitosti 71. výročí vyhlášení samostatnosti

ČSR, 21. výročí schválení ústavního zákona o čs. federaci a Dne znárodnění v roce 1945

I. vyhlašuji

podle čl. 12 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983, 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření v době od 08.00 hodin dne 25. října 1989 do 08.00 hodin dne 30. října 1989

pro útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správu [SNB] hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené.

II. Stanovím

po dobu vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření (dále jen „MBO“) 30% dosažitelnost pro příslušníky útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostních úseků MVŽP republik, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajských správ SNB, okresních správ SNB a útvarů jim na roveň postavených;

funkcionáři uvedení v čl. 15 odst. 2 NMV ČSSR č. 9/1982 mohou s přihlédnutím k vývoji bezpečnostní situace stanovit vyšší procento dosažitelnosti nebo pohotovost podřízeným příslušníkům SNB, Pohraniční stráž ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk ministerstva vnitra.

III. Nařizuji

1. aktivizovat v době ode dne účinnosti tohoto rozkazu do 30. října 1989

a/ operační štáb FMV^{1/} (dále jen „OŠ FMV“), jehož řízením pověřuji I. náměstka ministra vnitra Československé socialistické republiky (dále jen „ČSSR“) s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na celém území ČSSR,

b/ operační štáb Praha^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje,

c/ operační štáb Bratislava^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje,

d/ operační štáby KS SNB s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území jednotlivých krajů;

- 1/ Čl. 9 NMV ČSSR č. 9/1982 o systému mimořádných bezpečnostních opatření a bezpečnostních akcí, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983.
2. přijmout opatření k aktivizaci agenturně operativní činnosti příslušníků SNB k vyhledávání, soustředování a důslednému vyhodnocování informací a signálů o pokusech narušit veřejný pořádek a bezpečnost, organizovat vlivová a preventivně rozkladná opatření na utlumení protispolečenských akcí, likvidaci rozmnožovacích středisek samizdatů, zamezení přístupu vnitřního protivníka k rozmnožovací technice a v narušení jeho spojení do zahraničí;
3. realizovat opatření k zamezování pokusům o koordinovaný postup vnitřního protivníka s protisocialistickými skupinami v sousedních socialistických zemích;
4. realizovat potřebná preventivně rozkladná i represivní opatření proti potencionálním organizátorům protispolečenských akcí, izolovat nejaktivnější exponenty nelegálních struktur a zabránit jim v přímé účasti na připravovaných akcích;
5. zabezpečit kvalitní procesně využitelnou dokumentaci podvratné činnosti exponentů vnitřního protivníka k provedení dalších opatření ve smyslu právních předpisů;
6. uskutečňovat účinná opatření ke zjišťování pachatelů anonymních výhružných telefonátů, telexů a tiskovin;
7. přijmout účinná opatření k ochraně čs. ekonomiky před mimořádnými událostmi – zvláštní pozornost věnovat ochraně skladů zbraní, střeliva, výbušnin, jedů a jiných nebezpečných věcí, ochraně státního a služebního tajemství a zajištění reprografické techniky proti zneužití;
8. zintenzivnit kontrolu pracovníků zastupitelských úřadů kapitalistických států a akreditovaných pracovníků cizích sdělovacích prostředků;
9. přijímat na základě vývoje bezpečnostní situace potřebná opatření k zabezpečení ochrany státních hranic, na oddělení pasových kontrol zabránit příjezdu nežádoucích osob do ČSSR, dovozu písemností a materiálů, které jsou v rozporu s chráněnými zájmy republiky;
10. organizovat v době MBO zvýšený výkon hlídkové a obchůzkové služby se zaměřením na místa předpokládaného výskytu trestné činnosti s cílem zabránit výskytu hanlivých nápisů a závadových letáků, zvýšenou pozornost věnovat ochraně objektů Sovětské armády před útoky protivníka a k tomu zaměřovat i Pomocnou stráž VB;
11. provést do 24. října 1989 preventivní bezpečnostní akce v rozsahu jednotlivých typových projektů a uskutečňovat ve spolu-

práci s příslušnými orgány opatření k odstranění negativních jevů, které byly zjištěny v průběhu prováděných preventivních opatření;

12. zabezpečit nerušený průběh místních oslav státních svátků a vojenských přísah v ČSSR, zvýšenou pozornost věnovat vojenské přísaze v hl. m. Praze, která se bude konat dne 28. října 1989 na Václavském náměstí;
13. navázat úzkou součinnost s územními štáby Lidových milicí a vojenskými správami ČSLA a zajistit připravenost jejich sil a prostředků pro případ využití k posílení bezpečnostních opatření;
14. aktivizovat politickovýchovnou práci v SNB se zvláštním důrazem na příslušníky operativní služby a příslušníky zařazené do pořádkových jednotek VB, zabezpečit potřebnou přípravu řídicích struktur pořádkových jednotek, zpohotovení a akceschopnost pořádkových jednotek VB a SNB, realizačních skupin a výjezdových skupin vyšetřovatelů dopravních nehod;
15. vytvořit v době vyhlášení MBO pro OŠ FMV zálohy sil a prostředků Společného operačního štábu ČSSR uvedené v Centrálním plánu MBO – o nasazení těchto sil a prostředků rozhodne náčelník OŠ FMV;
16. přijmout na základě vývoje bezpečnostní situace v jednotlivých krajích další odpovídající opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku.

IV. Ukládám

1. I. náměstkovi ministra vnitra ČSSR
v součinnosti s náčelníkem vnitřní a organizační správy FMV vytvořit sekretariát OŠ FMV;
2. náčelníkům útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB
  - a/ rozpracovat ve svých rozkazech úkoly uvedené v části III. tohoto rozkazu na podmínky útvarů, které řídí,
  - b/ prověřit do 20. října 1989 územní a dílčí plány MBO a vytvořit dostatečné zálohy k posílení bezpečnostních opatření pro jejich případné využití na pokyn ministra vnitra ČSSR nebo náčelníka OŠ FMV,
  - c/ zabezpečit plynulý tok informací – o signálech narušení klidu, veřejného pořádku a bezpečnosti informovat ihned ministra vnitra ČSSR a náčelníka OŠ FMV cestou operačních středisek;
3. náčelníku inspekce ministra vnitra ČSSR
v součinnosti s náčelníky inspekcí útvarů SNB, Pohraniční stráž a vojsk ministerstva vnitra provádět kontrolní průzkumy stavu plnění úkolů uložených v tomto rozkaze, úkolů vyplývajících z jed-

- nání OŠ FMV a o výsledcích informovat ministra vnitra ČSSR a náčelníka OŠ FMV;
4. náčelníkům vnitřní a organizační správy FMV, správy pasů a víz SNB a federální správy VB
zajistit po dobu MBO urychlenou lustraci v evidencích SNB;
  5. náčelníku kádrové správy FMV
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 26. října 1989 do 08.00 hodin dne 30. října 1989
    - a/ 200 příslušníků SNB z Praporčické školy SNB Brno,
    - b/ 100 příslušníků SNB z Důstojnické a praporčické školy SNB, PS a vojsk MV Holešov,
    - c/ 40 příslušníků SNB z Důstojnické školy SNB Pardubice;
  6. veliteli Pohotovostního pluku VB ČSR
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 26. října 1989 do 08.00 hodin dne 30. října 1989 jeden prapor příslušníků SNB s přidělenou dopravní technikou;
  7. veliteli Pohotovostního útvaru VB pro SSR
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 26. října 1989 do 08.00 hodin dne 30. října 1989 dvě roty příslušníků SNB s přidělenou dopravní technikou;
  8. náčelníku Vysoké školy SNB
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 26. října 1989 do 08.00 hodin dne 30. října 1989
    - a/ 350 příslušníků SNB z 1. a 2. fakulty,
    - b/ 150 příslušníků SNB a PS z 3. a 4. fakulty;
  9. náčelníku správy vojsk MV
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 26. října 1989 do 08.00 hodin dne 30. října 1989 dvě zásahové skupiny odboru zvláštního určení správy vojsk MV.

Za službu konanou nad stanovenou základní dobu služby v týdnu náleží příslušníkům SNB zvláštní odměna podle čl. 37 NMV ČSSR č. 8/1987 a příslušníkům Pohraniční stráž ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk MV zvláštní příplatek podle části IX přílohy č. 4 RMV ČSSR č. 22/1987.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vydání a jeho platnost končí 30. listopadu 1989.

Č. j.: OV-00126/S-89

Ministr vnitra ČSSR:
genpor. Ing. František KINCL v. r.

Obdrží:

M, N, útvary FMV,
 útvary podřízené FMV,
 náčelníci S SNB hl. m. Prahy a Sčk.,
 S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. a KS SNB – 3x

Obdrží na MVŽP ČSR a MVŽP SSR:

M, N, útvary bezpečnostního úseku
 MVŽP ČSR,
 M, N, útvary bezpečnostního úseku
 MVŽP SSR

Na vědomí:

HŠ LM ČSSR

Záznam

S rozkazem byli seznámeni (dne-kým): .....

Opatření učiněná k provedení rozkazu: .....

Kontrolou pověřen: .....

Datum: ..... Podpis náčelníka: .....

Vyřízení II:

Dopis ministra vnitra ČSSR předsedovi Rady obrany státu

V Praze dne října 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

OV-00126/S-89

Výtisk č. :

Přílohy:

Vážený soudruhu,

k zabezpečení klidu a veřejného pořádku v období oslav státních svátků 71. výročí vyhlášení samostatnosti Československa, 21. výročí schválení zákona o čs. federaci a Dne znárodnění zamýšlím vyhlásit^k 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření pro Sbor národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojska ministerstva vnitra.

V případě, že dojde k podstatnému zhoršení vývoje bezpečnostní situace, předpokládám povolat ve smyslu zákona č. 40/1974 Sb. potřebný počet příslušníků Lidových milicí k posílení výkonu bezpečnostní služby.

Na základě zásad Centrálního plánu mimořádných bezpečnostních opatření a mimořádných bezpečnostních akcí, schválených Radou obrany státu v roce 1970, Tě informuji o zamýšlených opatřeních a zasílám rozkaz, kterým vyhlásím mimořádná bezpečnostní opatření.¹

Se soudružským pozdravem

Soudruh

Miloš Jakeš

generální tajemník ÚV KSČ

Praha

[...]^m

A. Lorenc a spol., T 8/91, svazek XXI., č. l. 2287-2296. – Kopie strojopisu.

-
- ^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny.
- ^b Rukou připsáno „OV-001409/KPS-89“; pod tím razítkem datum „2. X. 1989“.
- ^c Připojen vlastnoruční podpis „mjr. Böhmi“; plk. ing. Jaroslav Michna škrtnut.
- ^d Připojen nečitelný podpis.
- ^e Nad jménem je připojen vlastnoruční podpis „Kuklík“ a rukou datum „28/9/89“.
- ^f Nad jménem vlastnoruční podpis „mjr. Jebavý“ (?) a rukou datum „29/9“; pod jménem rukou připsáno „Čj-OV-0094/P-89“.
- ^g Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.
- ^h Nad jménem vlastnoruční podpis „Krása“ (?) a rukou datum „28. 9. 89“.
- ⁱ Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“; pod jménem razítkem datum „29. září 1989“ a připsáno rukou „NZ-00639/KPS-89“.
- ^j Nad jménem vlastnoruční podpis „Kincl“ a rukou datum „4. 10. 89“.
- ^k „zamýšlím vyhlásit“ rukou opraveno na „bude vyhlášen“.
- ^l „zamýšlených“ škrtnuto a nad to rukou připsáno „připravovaných“; „zasílám rozkaz, kterým vyhlásím mimořádná bezpečnostní opatření“ rukou opraveno na „zasílám rozkaz o vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření“.
- ^m Připsáno rukou „odesláno dne 6. 10. 1989 – viz DK, nstržm. Krejčová“.

Dokument 69

1989, 28. září, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 27. září 1989.

V Praze dne 28. září 1989
 PŘÍSNĚ TAJNĚ
 NZ-0060-7/89
 Výtisk č.: 1
 Počet listů: 7

Schvaluji:

[...]^a

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

I. náměstek MV ČSSR

ZÁPIS

z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 27. září 1989

Přítomni: ss. Benda,¹ Červásek,² Homola, Mencl, Suchoň,³ Vykypěl

Program: I. Informace ze 7. jednání kolegia MV ČSSR konaného dne 5. září 1989

II. Informace z jednání 10. operativní porady MV ČSSR konané dne 19. září 1989

III. Různé

Jednání řídil I. náměstek MV ČSSR s. genpor. ing. Alojz LORENC, CSc., který v úvodu představil nového náčelníka III. S SNB genmjr. ing. Josefa ČERVÁŠKA.

I. Na 7. jednání kolegia MV ČSSR bylo projednáno:

1. Zpráva o bezpečnostní situaci v Jihočeském kraji

MV ČSSR vzal předloženou zprávu na vědomí a uložil náčelníkovi KS SNB České Budějovice ve spolupráci s náčelníkem II. S SNB

– přijmout opatření k rozhodnému paralyzování záměrů a akcí vnitřního protivníka k budování nelegálních struktur na teritoriu a k jejich aktivizaci

do 30. září 1989

I. náměstek MV ČSSR uložil

náčelníkovi II. S SNB

– informovat při dokladu dne 4. 10. 1989 o splnění úkolu a přijatých opatřeních

2. Rozbor výsledků bezpečnostních opatření a operativní situace v oblasti toxikomanie v hl. m. Praze a Stč. kraji

Z materiálu, který byl vzat ministrem vnitra ČSSR na vědomí, nevyplývají pro útvary řízené I. NMV ČSSR nové úkoly.

3. Kontrola plnění a zabezpečení závazků vyplývajících ze ZD VNS a návrh dalšího postupu.

MV ČSSR vzal předložený materiál na vědomí, včetně navržených opatření[,] s tím, že uložil

I. NMV ČSSR

- dopracovat materiál ve smyslu připomínek členů kolegia a oddělit realizovaná opatření operativní povahy od opatření celospolečenské povahy, která budou deklarována veřejně a zahrnuta do kontrolní zprávy pro vládu ČSSR

do 30. září 1989 [...] ^b

- I. NMV ČSSR sdělil, že po dopracování bude materiál rozeslán členům komise k zabezpečení úkolů vlády ČSSR k realizaci opatření ZD VNS v resortu. Komise, která bude svolána v termínu do 15. října 1989[,] projedná realizaci přijatých opatření. [...] ^c

MV ČSSR dále uložil

- důsledně realizovat opatření vyplývající z usnesení vlády ČSSR č. 123 z r. 1989, konkretizované v projednávaném materiálu.

úkol trvalý

4. Stanovení počtů, zabezpečení výběru a organizace předávání propůjčených řádů a státních vyznamenání v roce 1990.

I. NMV ČSSR v této souvislosti uložil

náčelníkům útvarů

- zabezpečit výběr kandidátů na propůjčení státních vyznamenání (ŘÁD RUDÉ HVĚZDY, event. ŘÁD PRÁCE, ZA ZÁSLUHY O VÝSTAVBU a ZA VYNIKAJÍCÍ PRÁCI), jejich projednání v příslušných stranických orgánech a organizacích a předložení návrhů podle stanovených zásad I. NMV ČSSR.

do 30. listopadu 1989

náčelníkovi sekretariátu I. NMV ČSSR

- zajistit výběr kandidátů na propůjčení státních vyznamenání i u náčelníků správ StB KS SNB [...] ^d

II. Na jednání 10. operativní porady MV ČSSR bylo projednáno:

1. Návrh „Koncepce přístupu k zabezpečení ochrany společenských zájmů v činnosti hospodářských seskupení s kapitalistickou účastí“.

MV ČSSR vzal materiál na vědomí a uložil

I. NMV ČSSR

- dopracovat materiál v duchu ústních závěrů MV ČSSR a jeho cestou ho předložit k projednání sekretariátu ÚV KSČ.
do 30. září 1989 [...]e
- s přihlédnutím k závěru politického orgánu (S ÚV KSČ) dopracovat a vydat metodický pokyn pro kontrarozvědnou činnost v uvedené oblasti
do 30. listopadu 1989

I. NMV ČSSR vzhledem k tomu, že ekonomické oddělení ÚV KSČ organizuje na měsíc říjen seminář k podnikům s kapitalistickou účastí[,] uložil

náčelníkovi II. S SNB

- cestou oddělení státní administrativy ÚV KSČ navázat kontakt s ekonomickým oddělením a využít podkladů k semináři k dopracování materiálu
plnění úkolu doložit při dokladu

2. Návrh opatření ke zvýšení účinnosti ochrany procesu přestavby

---

MV ČSSR vzal materiál na vědomí s tím, že při dopracování materiálu je žádoucí přihlédnout k závěrům PÚV KSČ 102. schůze ze dne 27. ledna 1989,⁴ týkajícím se opatření proti nepřátelské činnosti nelegálních skupin[,]

a uložil

I. NMV ČSSR genpor. ing. Alojzu LORENCOVI, CSc.
ve spolupráci s NMV ČSSR plk. Ottou SEDLÁKEM

- zabezpečit dopracování materiálu písemně předaných připomínek do jediného dokumentu a cestou MV ČSSR předložit k projednání v S ÚV KSČ

do 20. října 1989

I. NMV ČSSR v této souvislosti uložil
náčelníkovi sekretariátu I. NMV ČSSR

- zorganizovat poradu I. NMV ČSSR s náčelníky II. S SNB a FS VB za účasti NMV ČSSR s. SEDLÁKA k zabezpečení splnění daného úkolu na 29. září 1989. [...]f
3. Kontrolní zpráva o plnění Koncepce zavádění a využívání VT ve FMV, SNB, PS a VMV.

MV ČSSR vzal předloženou zprávu na vědomí a uložil:

náměstkům MV ČSSR

- v průběhu kontrolních dnů odpovědných funkcionářů za 3. a 4. čtvrtletí 1989 podrobně zhodnotit stav dosažených výsledků za jednotlivé linie a přijmout potřebná opatření ke zlepšení současného stavu. Informaci o přijatých opatřeních a jejich účinnosti předložit MV ČSSR

do 20. ledna 1990

- přijmout účinná opatření, jejichž realizace umožní zahájení zku-

šebního provozu evidence zájmových osob StB na centrálním stupni

do 2. ledna 1990

ruší:

– úkol předložit průběžnou zprávu o plnění úkolů vyplývajících z koncepce zavádění a využívání VT ve FMV, SNB, PS a VMV k 10. říjnu 1989.

I. NMV ČSSR

– informoval náčelníky správ o existujících problémech při zavádění VT v resortu, jejich příčinách a uložil

a) náčelníkovi II. S SNB

* připravit kontrolní den I. NMV ČSSR k plnění úkolů systému EZO a přístupu k problémům systému EVIC, EVCO, PAS⁵
do 15. října 1989

* organizovat své kontrolní dny na tyto systémy v takové míře, jak je to nezbytné pro zabezpečení daných úkolů

* v průběhu kontrolních dnů podrobně zhodnotit stav dosažených výsledků a přijmout potřebná opatření ke zlepšení současného stavu. O přijatých opatřeních a jejich účinnosti předložit informaci ministru vnitra ČSSR – cestou I. NMV ČSSR
do 20. ledna 1990

b) náčelníkovi III. S SNB

* zorientovat se v problematice VT a v rámci dokladu projednat perspektivy zavádění a využívání VT ve VKR.
do 31. října 1989

c) náčelníkovi sekretariátu I. NMV ČSSR

* zaslat výpis všech úkolů uložených ministrem vnitra ČSSR v souladu s projednávaným materiálem k VT náčelníkovi II. S SNB. [...]g

4. Vyhodnocení plnění úkolů Střednědobého plánu FMV po linii III. S SNB s návrhem cílů a úkolů na léta 1991 – 1995

I. NMV ČSSR zhodnotil pozitivně zpracovaný materiál a uložil

náčelníkovi III. S SNB

– provést analýzu příčin stálého poklesu počtů nově zaváděných svazků kontrarozvědného rozpracování

– zvážit vhodnost a účelnost úkolu k zavedení zpravodajské hry každým operativním odborem VKR

– využít závěrů materiálu v plánovací a výkonné činnosti VKR.

5. Vyhodnocení plnění úkolů XVII. sjezdu KSČ v podmínkách PS OSH a VMV a prognóza vývoje OSH a služební činnosti VMV po XVIII. sjezdu KSČ

Materiál bude využit ke zpracování podkladů Střednědobého plánu práce FMV v daných oblastech.

6. Návrh systému ekonomické kontroly dovážené techniky v SNB

MV ČSSR vzal materiál na vědomí s tím, že podstata problému spočívá v nezbytnosti zvýšení odpovědnosti příslušných řídicích pracovníků a v pravidelné kontrole situace inspekčními orgány útvarů u FMV.

I. NMV ČSSR uložil

všem náčelníkům správ

– mít stálý přehled o sledované technice i technice ve výkonu a jejím využívání.

7. Návrh koncepce zajišťování bytů v působnosti FMV na 9. pěti-letku s výhledem do r. 2005

I. NMV ČSSR informoval o současné situaci a perspektivách bytové výstavby s tím, že MV ČSSR schválil maximální program bytové výstavby – výstavbu 1 591 bytů v resortní výstavbě pro 9. PLP.

8. Návrh ideově politického pojetí a organizačního zabezpečení oslav 45. výročí vzniku SNB.

MV ČSSR schválil předložený materiál.

9. Informace o plnění úkolů plánu stavebních oprav FMV v I. pololetí 1989

I. NMV ČSSR informoval o situaci v této oblasti s tím, že MV ČSSR kladl zvláštní důraz na Thákurovu, jak z hlediska termínů oprav, tak i kvality provedených prací. Podrobněji bude rozebíráno s náčelníkem II. S SNB, jako správcem objektu[,] u dokladu.

10. Informace o jednáních se zahraničními partnery

I. NMV ČSSR informoval o jednáních s důrazem na závěry jednání delegace FMV v SSSR.⁶

III. Různé

Soudruh I. NMV ČSSR provedl kontrolu plnění úkolů uložených na posledním jednání štábu I. NMV ČSSR a konstatoval, že všechny úkoly byly splněny v daných termínech.

Odpověděl na dotazy náčelníků správ. [...]h

Zapsal: plk. JUDr. Vlček Karel [...]i

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XX., obálka 1, č. l. 38-44. – Kopie strojopisu.

- ^a Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 40).
^b Vlevo od toho rukou připsáno: „splněno viz OV-0086/P-89“.
^c „svolána“ rukou podtrženo a vlevo na stránce připsáno „10.00 [?]“.
^d Pod tím rukou připsáno: „viz dopis čj. NZ-“.
^e Vlevo pod tím rukou připsáno: „předloženo NZ“.
^f Rukou připsáno: „porada provedena 29. 9. v 09⁰⁰ hod.“
^g Rukou připsáno: „zasláno 29. 9. 1989“. Jednotlivé příписy nebyly psány pouze jedním rukopisem.
^h Na naší kopii tohoto dokumentu chyběl levý okraj textu: snažili jsme se doplňovat podle smyslu.
ⁱ Pod jménem vlastnoruční podpis „Vlček“.

- ¹ Plk. JUDr. Jaroslav Benda (1936) byl od 1. 9. 1985 zástupcem náčelníka III. S-SNB, s nímž byl v rámci HS VKR na základě usnesení předsednictva vlády ČSSR č. 3 ze dne 4. ledna 1990 převeden do podřízenosti FMNO.
² Genmjr. ing. Josef Červásek (1937) byl 1. 9. 1989 přemístěn z funkce zástupce náčelníka zpravodajské správy GŠ ČSLA k dalšímu výkonu vojenské služby u vojenské kontrarozvědky a zároveň ustanoven náčelníkem III. S-SNB, v jejímž rámci se dne 1. 6. 1990 vrátil na základě usnesení předsednictva vlády ČSSR č. 3 ze dne 4. ledna 1990 do podřízenosti FMNO.
³ Plk. JUDr. Milan Suchoň (1940) byl 1. 8. 1974 dočasně ustanoven zástupcem náčelníka správy pasů a viz FMV (od 1. 10. 1974 potvrzen zástupcem náčelníka SPV FMV), od 1. 9. 1981 I. zástupcem náčelníka SPV FMV (od srpna 1988 SPV SNB), 16. 2. 1990 dočasně pověřen funkcí I. zástupce náčelníka, 15. 11. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.
⁴ Dne 27. ledna 1989 přijalo předsednictvo ÚV KSČ usnesení ve věci „Návrhu opatření proti nepřátelským aktivitám nelegálních skupin“, s tím, že J. Fojtík, K. Hoffmann a J. Lenárt měli „dopracovat materiál podle připomínek z diskuse v předsednictvu“; Hoffmann měl navíc upravenou 1. část materiálu (příloha III/a) zaslat krajským výborům KSČ, KSS, městským výborům strany v Praze a Bratislavě, okresním (obvodním) výborům KSČ, KSS. Zároveň PÚV KSČ vzalo na vědomí ustavení koordinační pracovní skupiny „pro boj s antisocialistickými skupinami“ (viz příloha III/c). Tento bod měli provést: M. Jakeš, L. Adamec, J. Fojtík, K. Hoffmann, I. Janák, I. Knotek, J. Lenárt, F. Pitra, K. Urbánek, M. Zavadil, Z. Hoření, M. Kabrhelová, V. Mohorita, J. Poledník, R. Rohlíček, F. Kincl, V. Jireček, Š. Lazar, J. Pješčak, M. Čalfa, A. Kašpar, M. Čič, J. Johanes a J. Brychta. Samotný dokument („návrh na soubor opatření, která mají paralyzovat vliv aktivit nelegálních struktur“) předložili PÚV KSČ nespecifikovaní „tajemníci ÚV KSČ“ dne 26. ledna 1989 „na základě usnesení PÚV KSČ z 20. ledna 1989“:

„Příloha III/a

Návrh na opatření proti nepřátelským aktivitám nelegálních skupin

S postupujícím procesem společenské přestavby a prohlubováním socialistické demokracie, kdy se do těchto procesů zapojují široké vrstvy pracujících, vzrůstá v posledním období výrazně i aktivita těch sil, jejichž východiska, cíle a politická orientace leží mimo sféru, vymezenou socialistickým pluralismem.

Už koncem roku 1987 a zejména v průběhu roku 1988 jsme zaznamenali závažné změny ve struktuře a zaměření činnosti nelegálních skupin směrem k výraznějšímu vlivu na veřejné mínění. Ustálená struktura se v průběhu posledních dvou let rozrostla, takže v současné době představuje celkem 20 formací, které mají asi 500 aktivních exponentů a podporu zhruba 5 000 sympatizujících. Vytvořila se jakási volná unie nelegálních skupin navzájem personálně spojených prostřednictvím neaktivnějších činitelů, jejichž základnou je 'Charta 77'. Nelegální seskupení přešlo z pozice 'morálních a demokratických obroditelů socialismu' k otevřeným výzvám k destrukci socialismu a jeho nahrazení politickým a ekonomickým systémem podle vzoru buržoazní společnosti.

Protisocialistické nelegální formace parazitují na existujících problémech naší společnosti, vyplývajících ze zpoždění naší ekonomiky za vědeckotechnickým rozvojem ve světě, z nízkého růstu produktivity práce, nedostatků v dodavatelsko-odběratelských vztazích, neuspokojivého tempa rozvoje socialistické ekonomické integrace z hlediska potřeb naší společnosti. Příživují se také na ekologických problémech, na nedostatcích v oblasti služeb a zásobování vnitřního trhu, v našem zdravotnictví, školství apod. Pokoušejí se nezkušeným a politicky nezralým lidem vnútit představu, že tyto a další problémy lze u nás vyřešit, jen když opustíme cestu socialistického budování.

Na změny v činnosti nelegálních skupin má určitý vliv i nepružnost v rozpracování koncepce našeho politického působení vůči nim.

Důležitou úlohu v aktivizaci činnosti nelegálních skupin sehrává politická, ideologická a v neposlední řadě materiální, finanční podpora ze strany neoficiálních institucí kapitalistických států a mezinárodních organizací i podpora částí oficiálních vládních kruhů západních zemí.

Za určitý předěl v činnosti nelegálních struktur lze považovat programové prohlášení Charty 77 k 10. výročí jejího trvání. Výrazným znakem, kterým se nepřátelská aktivita liší od předcházejícího období, je jednoznačná orientace na masovost, širokou popularizaci a veřejné vystupování. Příznačné je i sblížení s tou částí římsko-katolického duchovenstva, která se přiklání k politickému klerikalismu. Silí též snahy o vtažení mládeže do socialismu nepřátelských aktivit.

Z vyhodnocení činnosti nelegálních struktur za období dvou uplynulých let vyplývá, že vstoupily do nové fáze, která je charakterizována otevřenou konfrontací s politickým systémem naší společnosti a stupňovaným úsilím o přiznání postavení legální politické opozice. Patrná je rovněž snaha o rozšíření činnosti z Prahy do dalších míst republiky. Zkušenosti z vystoupení nelegálních skupin na veřejnosti v době od 15. – 20. ledna 1989 v Praze ukazují, že se jich kromě vlastních organizátorů zúčastňují různé skupiny lidí. Jsou to jednak asociální a kriminální živly, jejichž počet na těchto akcích v poslední době vzrůstá. Další skupinou jsou politicky nezralí a dezorientovaní mladí lidé nižších věkových kategorií /převážně učňovská mládež/, s kterými lze snadno manipulovat. K nim mají svým chováním v průběhu veřejných akcí blízko i starší politicky indiferentní občané, kteří vidí v konfrontaci se státní mocí určitou senzaci, kterou ze zvědavosti pozorují. Nejnebezpečnějšími jsou však programově protisocialisticky zaměřeni účastníci provokačních akcí, kteří se dlouho navenek neprojevovali a spatřují v současné situaci z hlediska vnitřních i mezinárodních podmínek vhodnou příležitost k aktivnímu veřejnému vystoupení proti socialismu. Především s touto skupinou počítají organizátoři nezákonných akcí jako se svým hlavním potenciálním zázámím, které svým jednáním může strhnout ostatní k davové psychoze a hysterii. V této skupině by mohla být i záloha pro nově se vytvářející organizaci 'Obroda – klub za socialistickou přestavbu', jejíž strůjci počítají s aktivizací vyloučených členů z KSČ a jejich rodinných příslušníků.

Výrazným rysem působení nelegálních struktur je dále tendence k zmezinárodnění jejich činnosti, a to navazováním a rozšiřováním vztahů s disidentským hnutím v dalších socialistických zemích, zejména v PLR a MLR. V závěru prosince 1988 to vyústilo v ustanovení 'Východoevropské informační agentury', v níž jsou zastoupeni disidentské skupiny z ČSSR, SSSR, PLR, MLR a NDR /v současné době se vedou jednání s disidenty v BLR/.

Z tohoto hlediska nelze podceňovat, že na nedávné provokační události měla svůj dopad opatření k legalizaci opozičního hnutí v PLR a MLR.

Zkušenosti od října minulého roku ukazují, že v naší veřejnosti a zejména ve stranických řadách převažují kladné ohlasy na zásahy pořádkových sil proti provokačním akcím. Zároveň se v naší veřejnosti a zejména ve straně množí požadavky účinnějšího a rozhodnějšího postupu proti organizátorům těchto akcí. V této souvislosti se poukazuje na skutečnost, že dlouhodobým benevolentním přístupem a mnohdy přehlížením nezákonného jednání nelegálních skupin došlo ke znevážení zákonnosti, byla narušena zásada neodvratitelnosti sankcí za činnost proti zájmům státu a socialis-

tické společnosti. Obdobné názory potvrzují stovky dopisů, mnohá vystoupení na stranických a veřejných schůzích i na shromážděních občanů.

Nutno zaznamenat také značný mezinárodní ohlas, se kterým se provokační akce setkaly v kapitalistických zemích, především v masových sdělovacích prostředcích. Část politických kruhů těchto zemí, pro něž nelegální akce představují příležitost k celkové diskreditaci socialistického Československa, jim vyjadřují svou podporu. Ukázalo se to mj. v průběhu závěru vídeňské následné schůzky, jejížž fora zneužili ministři zahraničních věcí USA a NSR Shultz a Genscher k protičeskoslovenským výpadům. Zároveň v těchto kruzích existují i tendence zdrženlivosti a distancování se od takovýchto forem politického boje.

Pokud jde o komunistické a dělnické strany v kapitalistických zemích, Italská komunistická strana zjevně sympatizuje s aktivitami nelegálních struktur a poskytuje jim publicitu /např. interview A. Dubčeka a J. Hájka v listu L'UNITA/. Pozice Francouzské komunistické strany je zdrženlivá.

Ve sdělovacích prostředcích socialistických zemí se vyskytují rovněž rozdílné tendence. Zatímco v SSSR a NDR je podporována pozice naší strany a náš výklad události /s výjimkou dvou lotyšských časopisů/, v PLR je určitá zdrženlivost, v MLR v části tisku i určité sympatie s jednáním nelegálních struktur /publikováno dokonce interview se Z. Mlynářem, který se koncem roku 1988 zúčastnil spolu s A. J. Liehem semináře disidentů v Budapešti/.

Uvedené skutečnosti svědčí o tom, že nelegální struktury se staly společensky závažným, nikoli jen nahodilým okrajovým jevem. V jejich provokačních vystoupeních je nutno spatřovat podstatnou součást snah rozvratných sil v ČSSR i v zahraničí, namířených proti socialistickému státu, jeho vnitřní a zahraniční politice, proti společenské přestavbě a skutečné demokratizaci. Ukazuje se však, že řešení tohoto problému výhradně mocenskými prostředky má určité negativní důsledky ve veřejnosti. V postupu proti nepřátelským aktivitám budou i nadále mít svou úlohu administrativní opatření a postihy, když dojde k porušování platných zákonů. Především však bude zapotřebí v zápase s nelegálními strukturami působit proti nim politickými prostředky. V celku půjde o kombinaci politických, administrativních a v případě potřeby i represivních opatření.

Nutno počítat s tím, že nelegální opoziční skupiny budou i nadále k širším masovým akcím využívat i významných výročí, která jsou pro ně příležitostí demonstrovat svou protisocialistickou platformu.

Z dosavadní činnosti nelegálních opozičních struktur i kritiky ze zahraničí lze též usuzovat, že tyto skupiny se budou snažit zneužívat Závěrečný dokument následné vídeňské schůzky, zejména její ustanovení o tzv. kontrolních skupinách. Podle dokumentu mají účastnické státy respektovat práva osob, sledovat realizaci a napomáhat plnění dokumentů KBSE a sdružovat se s jinými za tímto účelem; ulehčovat přímé kontakty a spojení mezi těmito osobami, jakož i organizacemi a institucemi, uvnitř účastnických států i do zahraničí a odstraňovat zákonné i administrativní překážky; přijímat opatření v zájmu ulehčení přístupu k informacím o plnění dokumentů KBSE a usnadnění svobodného vyjadřování názorů na tyto otázky.

Snahám o zneužívání Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky bude třeba čelit uplatňováním principu státní suverenity, který je v dokumentu zakotven a z něhož vyplývá právo každé země svobodně si určovat svůj společenský systém, své zákony, právní předpisy, celkovou politickou orientaci a povinnost chránit svůj právní řád.

Současná situace vyžaduje co nejrychleji realizovat akční opatření k paralyzování organizačních center nelegálních politických struktur, k jejich politické izolaci, k zamezení jejich integraci s nelegálními církevními organizacemi a internacionalizaci jejich činností. Zároveň je třeba zhodnotit zkušenosti z dosavadního působení proti nepřátelským silám, rozpracovat dlouhodobou ucelenou politickou koncepci tohoto působení. Realizace této koncepce musí být věcí nejen stranických a státních orgánů, ale celé Národní fronty, v souladu s ní musí působit sdělovací prostředky a všechny nástroje propagandy a agitace.

K účinnému působení proti nepřátelským aktivitám nelegálních struktur se navrhuje přijmout následující opatření:

I. V oblasti politicko-organizační práce strany:

1/ Ve všech směrech rozhodně a důsledně uplatňovat vedoucí úlohu strany. Nacházet a realizovat cesty k vyšší spoluúčasti pracujících a ostatních občanů na správě a řízení. Proces demokratizace života společnosti rozvíjet s patřičnou odpovědností a ve prospěch poctivě pracujících lidí. Na všech stupních stranické výstavby důsledně realizovat otevřenost politiky, všestrannou informovanost a rozvíjet socialistickou demokracii. S uvedeným procesem konfrontovat cíle Charty 77, charakterizovat její představitele a ukazovat jejich přístupy v osobním i společenském životě. Zabezpečit rychlé proniknutí stanoviska PÚV KSČ k vystoupení protisocialistických sil v uplynulých dnech na různých místech republiky do hnutí i na veřejnost.

K tomu využít:

- porady vedoucích tajemníků krajských /městských/ výborů strany
- na základě celostátní porady vedoucích tajemníků krajských /městských/ výborů strany uskutečnit ve všech krajích porady ved. tajemníků OV KSČ, v okresech porady vedoucích funkcionářů a předního stranického aktivu. Projednat na nich stanovisko PÚV KSČ a konkretizovat další postup v boji s protisocialistickými silami ve vlastních podmínkách

- ve všech ZO KSČ projednat ve výborových schůzích stanovisko PÚV KSČ a na jeho základě posoudit situaci ve vlastních podmínkách a přijmout opatření k eliminaci vlivu protisocialistických sil. Stanovisko PÚV KSČ a vlastní opatření projednat na členských schůzích základních organizací a seznámit s nimi širokou veřejnost

- porady tajemníků krajských /městských/ výborů strany pro politickoorganizační práci

- celostátní porady předsedů stranických výborů KSČ na státních podnikách

- porady předsedů ZO KSČ centrálně řízených

- týdenní kursy na VŠP pro tajemníky krajských /městských/ a okresních výborů strany

- * od 30. 1. 1989 pro stranickou práci v zemědělství, potravinářském průmyslu, lesním a vodním hospodářství

- * od 13. 2. 1989 pro stranickou práci v průmyslu

- * od 20. 2. 1989 pro politickoorganizační práci

- * od 27. 2. 1989 pro ideologickou práci

- týdenní kurs pro předsedy KKRK a OKRK od 13. 3. 1989

- vystoupení delegovaných zástupců ÚV KSČ na zasedání nižších stranických orgánů i těch, kteří budou vysláni na pomoc při přípravě výročních členských schůzí základních organizací a stranických konferencí

2/ Stranickými orgány a základními organizacemi strany vytvářet v dalším období atmosféru nesmiřitelnosti, odmítání a neslučitelnosti s negativními jevy. Stmelovat pracující kolem strany, sehrávat rozhodující úlohu v aktivizaci pracovních kolektivů a vyjadřovat nesouhlas s organizovanými akcemi protistátního charakteru v rezolucích

- trvale pracovat s Dopisem předsednictva ÚV KSČ z února 1983 k prohloubení účinnosti boje proti porušování zásad socialistické zákonnosti, morálky a disciplíny

- rychleji překonávat uzavřenost některých stranických organizací, radit se s komunisty a ostatními pracujícími o postupu plnění úkolů, řešení problémů včetně kádrových a sociálních otázek. Šířeji seznamovat pracovní kolektivy a ostatní občany s přijatými usneseními i opatřeními, kontrolovat jejich plnění a veřejně ukazovat na příčiny přetrvávajících problémů i na pracovníky, kteří je zavinili

- podstatně zvýšit důslednost stranické kontroly, nepřipouštět, aby negativní jevy byly zjišťovány až vnějšími kontrolními orgány, a vždy důsledně po stranické a hospodářské linii podniku a jiných pracovišť řešit nedostatky

- dbát o prohlubování socialistického vztahu k práci, o správné pochopení jejího společenského významu. Vést pracovní kolektivy k překonání anonymity vzniku některých negativních jevů v okruhu jejich působnosti

– vyžadovat od všech komunistů a zejména od nomenklатурních kádrů stranických orgánů odpovědnost za výchovu svých dětí, nejbližších rodinných příslušníků, a angažovanost v duchu socialismu. V případech, kdy dojde k jejich protisocialistickým vystoupením a jiné činnosti, která je v rozporu se základními normami a zákony socialistické společnosti, vést nomenklатурní kádry k morální odpovědnosti a vyvozovat vůči nim i odpovídající závěry

– politicky působit na společenské organizace NF, především ROH a SSM, aby více dbaly o upevnování státní, pracovní, občanské disciplíny a kázně svých členů. Rozhodněji ve spolupráci s odpovědnými pracovníky řešily příčiny a původce zjištěných negativních a protisociálních jevů. Vést vedoucí pracovníky ke zvýšení jejich politické odpovědnosti za kolektivy a jednotlivce. Při této činnosti nenahrazovat práci uvedených orgánů

– v okruhu každého stranického orgánu a organizace zvýšit bdělost a ostražitost proti všem projevům nacionalismu, šovinismu a dalším negativním jevům. Nepřipouštět projevy lhostejnosti, v souladu se stanovami strany upozorňovat na závažné negativní jevy vyšší stranické orgány až po ústřední výbor.

Spolu se zabezpečováním těchto a dalších preventivních opatření bude nutno proti narušovatelům veřejného pořádku a kázně postupovat nekompromisně, zároveň o příčinách, průběhu a způsobu eliminace závažných negativních jevů informovat bez časového prodlení stranický aktiv a občanskou veřejnost.

Termín: 15. 2. 1989

Zodpovídá: s. Hoffmann

II. V oblasti propagandy a agitace

1. Objasňovat strategické cíle ilegálních struktur, reálných politických zájmů, které za nimi stojí, odhalovat politický i morální profil jejich hlavních organizátorů a činitelů v ČSSR i v zahraničí. Na faktech ukazovat naše zahraničně-politické kroky při uplatňování Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky ve všech jeho částech, rozhodně čelit všem pokusům zpochybňovat plnění našich závazků vyplývajících z tohoto dokumentu.

2. Vydat:

a/ zvláštní přílohu časopisu Slovo propagandisty a agitátora, obsahující informace o otázkách, které jsou předmětem protisocialistických, lživých kampaní nelegálních skupin, zejména v oblasti uplatňování lidských práv, ochrany přírody, o otázkách sociální nespravedlnosti, pronásledování pokrokových sil a dalších negativních jevů v kapitalistických zemích.

Termín: do 15. 2. 1989

b/ v Aktuálních politických informacích materiál pro užší okruh funkcionářů, obsahující podrobnější údaje o vzniku, vývoji a činnosti ilegálních skupin, zařadit do něj některé autentické dokumenty a prohlášení nelegálních skupin /bude využito materiálů zpracovaných ve III. odboru ÚML ÚV KSČ a v oddělení státní administrativy ÚV KSČ/.

Termín: do 15. 2. 1989

c/ soubor agitačních materiálů pro aktivisty určené pro přímé působení v průběhu provokačních akcí, obsahující protiargumenty, letáky apod. /ve spolupráci s příslušnými územními stranickými orgány/. Využít odpovědi na dotazy čtenářů Rudého práva, publikovaných 25., 26. a 27. 1. 1989.

Termín: do 15. 2. 1989

3. Ve spolupráci [s] oddělení[m] mezinárodní politiky ÚV KSČ zabezpečit vydání statí, informačních materiálů a komentářů k posledním aktivitám nelegálních struktur v cizojazyčných verzích a časopisech TA ORBIS určeným politickým a odborovým organizacím i širší veřejnosti v nesocialistických zemích; obdobně zabezpečit relace a komentáře v Zahraničním vysílání Čs. rozhlasu.

Termín: do 15. 2. 1989

4. Ve spolupráci s FUTÍ vydat pro potřebu lektorských sborů KSČ výběr statí a komentářů z monitorovaného zahraničního tisku a rozhlasu, ilustrujících spojení vnitřních a vnějších protisocialistických sil v průběhu provokačních vystoupení 15. – 20. 1. 1989.

Termín: do konce ledna 1989

5. Zařadit otázky spojené se současnou aktivitou antisocialistických sil jako mimořádné téma do všech útvarů stranického vzdělávání, zvláštní pozornost věnovat VUML.

Termín: do konce února 1989

Odpovídá: s. J. Fojtík

III. V oblasti masových sdělovacích prostředků

1. Rozvíjet ofenzivní, promyšlenou a přesvědčivými fakty podloženou propagandu, která bude ukazovat konstruktivní východiska a cesty řešení otázek dalšího společenského rozvoje. Volit přitom formy, které svou sdělností, přitažlivostí a aktuálností budou ovlivňovat co nejširší vrstvy občanů. V potřebném předstihu objasňovat všechny závažné společenské otázky v procesu přestavby a demokratizace při řešení sociálněekonomických problémů.

Podstatně více pracovat s veřejným míněním, s názory občanů a dopisy čtenářů, posluchačů a diváků. Ve větší míře přinášet přesvědčivé materiály o životě pracovních a občanských kolektivů, využívat hlasů předních dělníků, novátorů, vědců a umělců, lidí, kteří mají ve svém okolí přirozený vliv a autoritu. Přípravovat takové články a pořady, které v lidech vyvolávají pozitivní odezvu, podněcují je k činnorodé aktivitě, upevňují důvěru v politiku strany.

Účinněji propagovat práci bezpečnostních složek, spoluvytvářet kladný vztah veřejnosti k nim, působit jednoznačně proti snahám disidentských skupin diskreditovat postup naší bezpečnosti. Účinným publicistickým působením napomáhat posilovat vědomí, že působení proti antisocialistickým silám není jen záležitostí orgánů Bezpečnosti, ale věci všech.

2. K důslednému zabezpečování těchto a dalších úkolů v konkrétní redakční praxi je potřeba, aby v jednotlivých redakcích byla zpracována vlastní opatření. Zaměřit se především na tyto otázky:

- Na základě dosavadních poznatků a zkušeností z publicity proti působení antisocialistických sil v minulém a letošním roce vypracovat vlastní analýzu a na jejím základě přijmout opatření.

Termín: do 15. 2. 1989

- Zpracovat dlouhodobější zaměření v oblasti boje proti činnosti nelegálních struktur. Při přípravě materiálu postupovat v úzké součinnosti s kvalifikovaným politickým a odborným aktivem.

Termín: do 15. 2. 1989

- V redakcích vyčlenit redaktory /skupiny/, kteří by se touto problematikou dlouhodobě a kvalifikovaně zabývali.

Termín: do 15. 2. 1989

- Uskutečnit v hlavních sdělovacích prostředcích semináře pro vybrané redaktory ke konkrétnímu postupu a zabezpečení úkolů vyplývajících z přijatých opatření v oblasti boje proti činnosti nelegálních struktur.

Termín: do 15. 2. 1989

- Zpracovat v souladu s přijatými opatřeními v Československém svazu novinářů vlastní postup, zaměřit se na zvýšení účinnosti ideově výchovné práce novinářských organizací, jejich podílu na přípravě novinářů, na tvořivé hledání nových účinnějších forem propagandistické práce.

Termín: do konce února 1989

Odpovídá: s. J. Fojtík

IV. V oblasti společenských organizací a Národních výborů

1. Komunistům v ústředních výborech organizací sdružených v Národní frontě:

- vystupňovat úsilí o praktické využití návrhů, směřujících k aktivizaci Národní fronty a ke zvýšení její úlohy na tvorbě, realizaci a kontrole politiky. Zobecňovat a popularizovat příklady skutečného vlivu lidí na záležitostech organizací, měst i obcí, na uspokojování jejich zájmů;

- širěji využívat sdělovacích prostředků organizací sdružených v Národní frontě k dialogu s lidmi o současných aktuálních otázkách přestavby a demokratizace společnosti v rámci dané organizace, o jejich osobním přínosu, o vztahu k základním

hodnotám socialismu v protikladu k programovým požadavkům nelegálních struktur;

– v konkrétních podmínkách jednotlivých pracovišť a míst, zejména tam, kde se objevují nesprávné nebo nejasné názory, organizovat besedy, vést dialog s cílem získat lidi pro aktivní účast na rozvoji naší společnosti;

2. Komunistům v ústředním výboru Socialistického svazu mládeže:

– s využitím výzkumů o názorech mladých lidí organizovat dialog o jednotě práv a povinností, o podmíněnosti svobody jednotlivce svobodou ostatních občanů, široké demokracie kulturou vztahů mezi lidmi, uvědomělou kázní a pořádkem. K tomu více využívat i mládežnického tisku;

– uspořádat besedy za účasti nejlepšího aktivu na školách, z nichž bylo zadrženo na Václavském náměstí více studentů a učňů, a výběrově i na dalších školách;

Termín: do 10. 2. 1989

3. Komunistům v národních výborech:

– zintenzivnit úsilí ke splnění úkolů národních výborů k přestavbě hospodářského mechanismu a prohlubování socialistické demokracie;

– zesílit součinnost s orgány Národní fronty a organizacemi v ní sdruženými při rozhodování o záležitostech, které se dotýkají života lidí;

– plně využívat svých pravomocí při ochraně veřejného pořádku;

V. V oblasti státní administrativy

1. Předložit návrh na úpravu spolčovacího a shromažďovacího práva federálním zákonem, případně zákonným opatřením předsednictva Federálního shromáždění.

Odpovídá: s. L. Adamec

Termín: 28. 2. 1989

2. V návaznosti na tuto úpravu novelizovat zákony o hlavních městech Praze a Bratislavě.

Odpovídá: s. V. Jireček

s. Š. Lazar

Termín: 24. 3. 1989

3. S cílem účinněji čelit rozšiřování různých nelegálních tiskovin novelizovat tiskový zákon.

Odpovídá: s. M. Čalfa

s. Z. Čermák

Termín: 28. 2. 1989

4. Novelizovat úpravu správního řízení a přestupkové agendy.

Odpovídá: s. J. Pješčák

s. V. Jireček

s. Š. Lazar

Termín: 10. 2. 1989

5. Zabezpečit koordinovaný postup orgánů činných v trestním řízení pro včasný a důsledný postih organizátorů protispolečenských vystoupení.

Odpovídá: s. J. Pješčák

s. F. Kincl

s. V. Jireček

s. Š. Lazar

s. A. Kašpar

s. M. Čič

Termín: ihned

6. Přijmout opatření ke zkvalitnění přípravy a posílení zásahových jednotek VB, jejich vybavení nezbytnou technikou.

Odpovídá: s. L. Adamec

s. F. Pitra

s. I. Knotek

s. F. Kincl

s. V. Jireček

s. Š. Lazar

Termín: 3. 2. 1989

7. Zabezpečit informování zaměstnavatelů škol, národních výborů a jejich cestou přijetí příslušných opatření vůči účastníkům protispolečenských vystoupení.

Odpovídá: s. F. Pitra

s. I. Knotek

Termín: 3. 2. 1989

VI. V oblasti mezinárodní

V souvislosti se závěrečným dokumentem vídeňské následné schůzky uskutečnit následující opatření:

1. Republiková ministerstva vnitra a životního prostředí, ministerstva spravedlnosti, generální prokuraturaře a FMZV – urychleně vypracovat zásady pro postup vůči existujícím nelegálním a případně nově vznikajícím skupinám, které se budou odvolávat na uvedená ustanovení vídeňského závěrečného dokumentu. Zásadní rozhodnutí o postupu by mohlo vycházet z platformy a programu Národní fronty;

2. Neprodleně zaktivizovat z vnitřního a mezinárodního hlediska činnost Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci, Čs. výboru pro evropskou bezpečnost a spolupráci, Čs. mírového výboru, Svazu ochránců přírody a dalších organizací Národní fronty. Provést pracovní seminář, zorganizovaný ve spolupráci FMZV, FMV, oddělení společenských organizací a národních výborů, ÚV KSČ, OMP ÚV KSČ a ústředního výboru NF za účasti Národní fronty a dalších institucí, kde by byla podána informace a výměny zkušeností a náměty pro další postup v této oblasti;

Termín: do konce února 89

3. Sekretariát pro věci církevní Úřadu předsednictva vlády ČSSR ve spolupráci s příslušnými resorty urychlit novelizaci zákonů a předpisů, týkající se církevní problematiky. Pokračovat v jednání s Vatikánem s cílem dosáhnout dohody o obsazení diecézí biskupy v souladu s přijatými závěry PUV KSČ. Dořešit některé individuální případy zneužívané k obviňování Československa z porušování náboženských svobod (např. A. Navrátil);

4. V souvislosti s uvedením závazku účastnických zemí respektovat právo každého vycestovat a vrátit se do své vlastní země.

FMV ve spolupráci s dalšími zainteresovanými resorty urychleně navrhne potřebné úpravy v otázkách cestovních dokladů, zjednodušení a urychlení pasové a vízové praxe včetně přehodnocení tzv. kategorizovaných osob a indexu nežádoucích osob, pokud jde o nabývání a pozbývání státního občanství, postup vůči emigrantům (včetně možnosti jejich návratu) atd. Je třeba důsledně prosazovat, aby výhody ve vízové praxi z naší strany byly recipročně poskytovány i našim občanům.

K aplikaci ustanovení dokumentu o práci se zahraničními novináři, především v tom smyslu, že ti by neměli být vyhošťováni nebo zbabováni akreditace za obsah svého zpravodajství, stanovit, aby příslušné orgány FMV měly povinnost v tomto směru vždy předem konzultovat příslušné čs. orgány a instituce, zejména FMZV. Ve vízové praxi nepovažovat zahraniční novináře navštěvující ČSSR za zvlášť kategorizovanou skupinu.

5. V souvislosti s ustanovením závěrečného dokumentu, že státy mají povinnost poskytovat informace nebo bilaterálně projednávat jednotlivé humanitární případy, tlumočené po státní linii, vytvořit meziresortní komisi, složenou z představitelů ÚV KSČ, FMZV, FMV a v případě potřeby dalších, která bude operativně projednávat takové žádosti a předkládat návrhy na jejich řešení;

6. Velkou pozornost věnuje vídeňský dokument otázkám ochrany životního prostředí a je třeba, aby příslušné čs. instituce zlepšovaly vnitřní koordinaci i mezinárodní spolupráci při řešení ekologických otázek, zejména vzájemnou informovanost, prevenci a součinnost v případě ekologických havárií. Závěrečný dokument dále stanoví, aby jednotlivci a organizace měly možnost vyjadřovat veřejně znepokojení nad ekologickou situací. Proto i nadále v masových sdělovacích prostředcích publikovat konstruktivní vystoupení a návrhy občanů, institucí a organizací k této problematice;

7. V dohledné době zorganizovat v Čs. televizi besedu za účasti vedoucího česko-

slovenské delegace na VNS a expertů z právní, mezinárodněpolitické a dalších oblastí k otázkám VNS, jejího závěrečného dokumentu a jeho aplikace v ČSSR i v zahraničí.

Termín: 15. 2. 1989

Odpovídá: s. J. Lenárt

Príloha III/c

Ustavení koordinační pracovní skupiny pro boj s antikomunistickými silami

K 1. 2. 1989 bude ustavena koordinační pracovní skupina ÚV KSC pro boj s antisocialistickými silami jako neveřejný, pomocný aktiv stranických a státních orgánů.

Složení skupiny:

Jaroslav Jeník

vedoucí skupiny – vedoucí oddělení propagandy a agitace ÚV KSČ

Viliam Babulík – zástupce vedoucího oddělení státní administrativy ÚV KSČ

Josef Hora – zástupce vedoucího oddělení masových sdělovacích prostředků ÚV KSČ

Jaroslav Kvaček – zástupce vedoucího oddělení propagandy a agitace ÚV KSČ

Jan Riaz – zástupce vedoucího oddělení společenských organizací a NV ÚV KSČ

Jiří Šilhavý – zástupce vedoucího politicko-organizačního oddělení ÚV KSČ

Viktor Pázler – tajemník MěV KSČ Praha

Ivo Fraňa – vedoucí odboru OMP ÚV KSČ

Rudolf Janík – pracovník ÚML ÚV KSČ

Činnost skupiny bude zabezpečovat s. Vladimír Zmrhal [-] pracovník OPA ÚV KSČ.

Úkol skupiny

Sledovat a vyhodnocovat nepřátelské aktivity nelegálních struktur a navrhnout účinná protipatření. V tomto směru zejména doporučovat:

a/ ÚV NF a společenským organizacím

Rozvíjení vlastních aktivit – s předstihem v otázkách a tématech, které nastolují ve svých akcích nelegální struktury /společenská samospráva, ekonomika, ekologie ap./.

b/ Státním orgánům

Zdokonalování, zpřesňování, event. doplnění právních norem tak, aby bylo agresivní protispolečenské jednání nepřátelských elementů v potřebné míře trestně postižitelné. V této souvislosti dávat též podněty ke zvyšování kvalifikovanosti a efektivnosti zásahů SNB, jestliže si to situace vyžádá.

c/ Masovým sdělovacím prostředkům

Pořádání veřejných diskusí – zejména v ČST, v nichž by kompetentní osobnosti nepřímou, event. přímo reagovaly na otázky, jež jsou předmětem ideověpolitické konfrontace s nelegálními strukturami. Obdobně reagovat i v tisku formou interview či statí. Rozvíjení soustavné ofenzivní propagandy, v níž ukazovat naše východiska k řešení problémů.

d/ V oblasti zahraniční

Rozvíjení aktivní a propagandistické činnosti ZÚ a dalších čs. institucí v zahraničí. Podle vhodnosti navazování přímých kontaktů ZÚ s politickými činiteli či organizacemi, na něž se orientují nelegální struktury, s cílem předcházet či oslabovat tyto vazby.

Aktivnější využívání bilaterálních vztahů KSČ s bratrskými KS západoevropských zemí a dalšími politickými stranami ZE, zahraničních vztahů dalších společenských organizací k objasňování celkové problematiky nelegálních struktur, jejich podstaty a profilu jejich činitelů k prezentaci našich vlastních stanovisek, v otázkách, kde se mezinárodně angažují 'nelegálové'. Operativní vydávání speciálních bulletinů s argumentací o nelegálních strukturách adekvátní vůči jednotlivým zemím /TA ORBIS/.

Rozvíjení zahraničněpolitické aktivity na půdě mezinárodních organizací a jednání /OSN/ s cílem výrazně prezentovat naše pozice v otázkách, které jsou předmětem působení nelegálních struktur v ČSSR a nacházejí podporu a publicitu v zahraničí.

Úkolem skupiny je dále dávat politická stanoviska k povolení či zamítnutí veřejných akcí nelegálních struktur. V případě povolení pak ke stanovení konkrétních podmínek, jež je pořadatel povinen dodržovat. Zároveň skupina navrhuje příslušným orgá-

nům s předstihem efektivní politická protiopatření /výběr, proškolení a vysílání schopných aktivistů – diskutérů, protestující skupiny s potřebnou zvukovou technikou, využívání letáků a dalších prostředků kontrapropagandy s cílem rozkládat nelegální struktury/. Skupina navrhuje též nezbytná bezpečnostní opatření v případech, kdy dojde k výtržnostem či narušení veřejného pořádku.

Skupina má rovněž za úkol navrhovat zásadní politické stanovisko k realizaci zahraničních cest činitelů nelegálních struktur /např. J. Hájka/, jakož i dalších osob, které se negativně politicky angažují /př. Dubček/.

Skupina dává podněty k provádění průběžné a analytické práce ze strany příslušných oddělení ÚV, státních orgánů, FUTI a dalších institucí. Doporučuje způsoby operativní informovanosti v této oblasti po linii vnitrostranické, ve veřejnosti a do zahraničí.“

SÚA – A ÚV KSČ, fond PÚV KSČ, čj. P 6886.

⁵ Jde o zkratky informačních systémů provozovaných různými součástmi FMV – evidence zájmových osob StB (EZO), evidence vízových cizinců (EVIC), evidence výjezdů čs. občanů do nesocialistických zemí (EVCO) a práce s aparátem spolupracovníků čs. kontrarozvědky (PAS). Srovn. pozn. 53) – 57) u dokumentu č. I, in: Securitas Imperii č. 2/1994, str. 180.

⁶ O jednání vedení FMV v Moskvě byla dne 1. září 1989 pro ÚV KSČ plk. JUDr. Miloušem Krásou, CSc., zpracována „Zpráva o pobytu a výsledcích jednání ministra vnitra ČSSR na V StB a MV SSSR ve dnech 28. – 31. srpna 1989“:

„Na pozvání předsedy Výboru pro Státní bezpečnost SSSR KRJUČKOVA se ve dnech 28. – 31. srpna uskutečnila pracovní návštěva v SSSR.

Předmětem jednání byly otázky vzájemné spolupráce, další její směry a perspektivy, podpis nové dohody o spolupráci mezi FMV a VStB SSSR a podpis protokolu o průběhu a výsledcích jednání.

Jednání se zúčastnily delegace ve složení:

a) FMV ČSSR:

ministr vnitra ČSSR genpor. ing. František KINCL
vedoucí delegace

I. náměstek MV ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

náčelník vnitřní a organizační správy FMV plk. JUDr. Milouš KRÁSA, CSc.

náčelník II. správy SNB pplk. RSDr. Karel VYKYPĚL

I. zástupce náčelníka I. správy SNB pplk. PhDr. KUBILÉ VÁCLAVEK

náčelník OMS VOS FMV pplk. JUDr. František KUBÁNEK

ved. operativní skupiny FMV ČSSR při VStB SSSR plk. Jaroslav KRTIČKA

tlumočnicka pplk. Nina EBROVÁ

b) VStB SSSR:

předseda VStB SSSR arm. gen. Vladimír Alexandrovič KRJUČKOV

první místopř. VStB SSSR Filip Denisovič BOBKOV

náčelník 5. správy VStB SSSR genmjr. Jevgenij Fjodorovič IVANOV

náčelník 6. správy VStB SSSR genmjr. Nikolaj Andrejevič SAVENKOV

I. náměstek náčelníka

První hlavní správy VStB SSSR genpor. Viktor Fjodorovič GRUŠKO

vedoucí zastupitelství

VStB SSSR při FMV ČSSR genmjr. Boris Nikolajevič VOSKOBOJNIKOV

náčelník Mezinárodního odboru VStB SSSR plk. Vladimír Ivanovič BELORUKOV

První den pobytu se uskutečnily dvoustranné pracovní rozhovory vedoucích delegací za přítomnosti všech ostatních členů.

I.

Ministr vnitra ČSSR ve svém vystoupení vysvětlil nejdůležitější mezinárodně politické a vnitropolitické aspekty, které se podílejí na změnách v bezpečnostní situaci v ČSSR, a zevrubně seznámil sovětskou stranu s konkrétní bezpečnostní situací (viz příloha č. 1). Doklad čs. delegace byl pozorně vyslechnut s následujícími dotazy:

– zda čs. strana nehodlá vést dialog s nezávislými strukturami? – odpovězeno, že s aktivisty stojícími na protisocialistických pozicích jednání vést, mj. i s ohledem na

negativní zkušenosti z PLR a MLR, nehodláme;

– zda čs. opoziční síly mají vliv na dělnickou třídu a na rolnictvo? – odpovězeno, že přes vyvíjenou snahu se získat podporu v dělnickém hnutí opozici dosud nedaří, rovněž tak mezi rolnictvem ne, zde se jeví situace zcela konzolidovaná;

– zda neočekávaně 'hladký' průběh demonstrací na 21. 8. 1989 je skutečným odrazem reálných sil opozice? – odpovězeno, že teritoriální pokusy vystoupit s demonstrací v podstatě odpovídají jak početní síle, tak územnímu rozmístění nepřátelských aktivistů; pokud jde o intenzitu akcí v Praze, zdůrazněn pozitivní vliv prohlášení vlády ČSSR a FS ČSSR k situaci, zesílení pozitivního působení masově sdělovacích prostředků, preventivních bezpečnostních opatření a rozhodnost samotného zásahu při rozptýlení demonstrantů.

II.

Předseda výboru pro Státní bezpečnost SSSR ve svém dokladu zdůraznil, že SSSR v současné době prožívá nejtěžší období přestavby, ve kterém vznikají značné nepředpokládané potíže a obrovské problémy, jež nyní vystoupily do své nejostřejší vyhocené fáze.

Vedení SSSR je toho názoru, že jde o zcela zákonitý proces přestavby v oblasti ekonomické i politickospolečenské a nepříznivý stav podle jejich prognóz potrvá do roku 1992.

Zdůrazněno, že ekonomická reforma si vyžádala reformu politickou a právní, což je doprovázeno zásadními změnami celospolečenského života v SSSR. A právě při realizaci reformem ve výše uvedených oblastech vznikly a vznikají takové problémy, jejichž rozsah se nedal zcela předvídat.

Příčiny jsou spatřovány v nahromadění problémů a jejich neřešení v předchozích desetiletích, některé byly řešeny formálně a nedůsledně. Proto současná nepříznivá situace se hluboce odráží na životní úrovni, zásobování trhu, v nízké kvalitě a nedostatečné síti služeb.

Proces přestavby byl impulsem k vyvolání velké aktivity lidí všech vrstev společnosti a různého smýšlení, všichni naráz a neusměrňováni začali vyjadřovat své soudy, názory a kritiku.

Strana (KSSS) sama prohlásila možnost existence pluralismu názorů, byla zrušena řada ustanovení dříve postihujících neloajální občany vystupující s protisovětskou propagandou. Lidé různého smýšlení dostali možnost beztržně se vyjadřovat kriticky k podstatě sovětské vlády, moci, vedoucí úloze KSSS ve společnosti. Rovněž masově sdělovací prostředky dostaly plnou svobodu a novináři někdy vybočují z objektivního hodnocení situace – neexistují právní mechanismy postihu jejich neserióznosti. Netvrdí, že problém spočívá jen v neexistenci příslušných zákonů, ale v tom, že 'nával' právních problémů zavinil nekontrolovatelnost činnosti masově sdělovacích prostředků, což lze považovat za stinnou stránku sovětské přestavby.

Ve vedení strany a státu se očekával daleko rychlejší a bezkonfliktnější průběh přestavby, vyhlašovaly se i nereálné termíny postupu a řešení úkolů, proto se za 'chodu' dělají potřebné korektury postupu a napravují chyby, což není jednoduché.

Život sovětské společnosti v průběhu přestavby a 'glasnosti' vyvolal značnou aktivitu sociálně politickou, která zasáhla rovněž oblast národnostních problémů v SSSR – toto je považováno za problém jeden z nejhlubších, neboť propukl v neočekávaném rozsahu a intenzitě. Řešení se nelze vyhnout, domnívají se, že je lépe řešit ho v poměrně příznivém období mezinárodně politické situace a neriskovat jeho řešení v době případného zhoršení mezinárodních vztahů, neboť by to značně zvýšilo potenciální rizika.

Negativně se projevuje částečné odtržení komunistické strany od mas, což je důsledek nesprávné dřívější převládající praxe administrativně nařizovací činnosti strany, přičemž vést polemiky o správnosti takovýchto metod a o obsahu nesprávných rozhodnutí nebylo možné. V důsledku toho bylo do praxe zavedeno mnoho špatných rozhodnutí, která způsobila vznik chyb, které pracující lid viděl, a nemohl jim účinně čelit.

V současné době se lidé k 'velitelsko-direktivní' metodě práce KSSS vyjadřují kri-

ticky, tato metoda přestává být ve stranické práci únosná, a tak sama strana uvedla do chodu mechanismus přestavby metod a forem stranické práce, což logicky a opětovně vyvolává nové problémy, které je třeba operativně řešit.

Na příkladech 'ekonomických metod' řízení národního hospodářství a stimulace byl demonstrován rozpor cílů 'chozraščotu' podniků, projevujících se jejich úsilím o bezpracné vysoké zisky dosažované neúnosným zvyšováním cen nekvalitních výrobků, čímž se obohacují na úkor pracujících. Těto nežádoucí praxi se jen obtížně a málo účinně čelí. Vzniká situace, kdy samofinancující podniky spekulativně získaly mnoho peněz, čehož používají k následným machinacím ('hra s peněží') jejich předávání bez odpovídající průmyslové produkce. Toto ve svých důsledcích rozvrací trh, vzniká deficit s obrovským množstvím nerealizovatelných peněz v oběhu. Administrativní metody řízení pohybu peněz byly odstraněny a nové účinné mechanismy regulace nefungují. Zvýšená průmyslová produkce nestačí vyrovnávat tento problém. Toto poukazuje na nepevné ekonomické základy SSSR, což koresponduje s názory pracujících, kteří ostře uvedený stav kritizují. Vzniká názorová různice na příčiny jevů a na možná východiska ze situace, vede se 'boj' mezi teoretiky a praktiky – bez valných výsledků.

Situace je značně složitá, neboť půjde-li SSSR nezadržitelně v prohlubování přestavby – logicky lze očekávat další prohloubení nepříznivých procesů, vrátit se nelze a není kam, proto zbývá jediné řešení, a to je hledat střední kompromisní cestu – jež vyžaduje účinný boj proti kolektivnímu a individuálnímu egoismu.

Neočekávaný 'výbuch' názorových střetů na sjezdu poslanců SSSR a rozpoutávání vášní vedlo až k názorům zatracujícím socialismus a žádající návrat ke kapitalismu. Proti této nebezpečné tendenci je nezbytné tvrdě bojovat, ze socialistických principů výstavby společnosti nelze sejít. Je třeba změnit pouze metody boje proti nesprávným názorům, tzn. nesprávné názory argumentačně vyvrátit a pomýlené přesvědčit.

K ekologickým problémům konstatováno, že se jich nahromadilo obrovské množství, neboť v minulosti se této oblasti nevěnovala dostatečná pozornost a nehledělo se na mínění lidí. Dnes se lidé vyjadřují svobodně, jde o obrovské lidové hnutí zahrnující názory reálné i anarchistické. Toto období je třeba překonat cestou skutečného řešení ekologických otázek s přihlédnutím k názorům občanů.

K právní reformě bylo uvedeno, že je nesporným faktem zastaralost a neadekvátnost většiny právních norem. Je třeba vypracovat nové ve všech oblastech, zvláště pak v oblasti trestního, občanského a hospodářského práva. Přestože jde o proces složitý, urychlení jeho řešení je naléhavé, uvědomují si, že je třeba reagovat nejen pružně, ale také prozíravě, aby byla zabezpečena dostatečná stabilita platnosti zákonů.

K mezinárodním problémům a národním hranicím uvnitř SSSR (mezi svazovými republikami) bylo zdůrazněno, že nikdo nepředpokládal, že po tolika letech relativního klidu (problém považován za mrtvý) se najednou projeví v takové intenzitě, řešení je komplikované a obtížné, proto se váhá např. s rozhodnutím o 'Karabachu' – jednoznačné rozhodnutí bude považováno za precedentní a okamžitě vyvolá desítky 'následovatelů' na jiných územích SSSR.

Dlouhá léta byl veden dobře míněný boj za vyrovnání životní úrovně všech národů a národností SSSR. Nyní se ukazuje, že je to fakticky neproveditelné. Limitováno je to historickými, politickými, přírodními i národnostními podmínkami. Republiky jsou různě bohaté a nestejně přispívají do společného rozpočtu (SSSR). Vedení SSSR to posuzuje rozumně, ale národy ne. Většina jich zpět požaduje jen maximální výhody pro sebe bez ohledu na míru jejich přičinění.

Názory sovětského vedení na východiska ze současné situace:

- přestavba a obnova je jedinou cestou vpřed;
- chyby a nepředpokládané problémy je nezbytné napravovat operativně a bez odkladu;
- je třeba vést aktivní politický boj a získat zpět podporu mas;
- přísně trestat pachatele závažné činnosti, obnovit pocit bezpečí pro občany;
- důsledně a rychle provést právní reformy;
- palčivé otázky řešit zvláště co nejrychleji (velmi naléhavá je v SSSR otázka národ-

nostních problémů – zde však řešení bude zdlouhavé a bude trvat nejméně další pokolení, než se dosáhne optimální stav);

– s neduhem národnostní nesnášenlivosti a nacionálních vášní je třeba tvrdě bojovat a paralyzovat je;

– pobaltské republiky sice principiálně mají právo na samostatnost, ale ta je limitována ústavním řádem SSSR, historií tvorby ekonomického potenciálu v těchto republikách i odpovědností SSSR nedopustit 'za svými zády' vznik nepřátelských států s profašistickou orientací;

– zásadně je třeba změnit propagandu a ofenzivně poukazovat na vymoženosti socialistického státu, poukazovat na životní problémy v kapitalismu i za cenu, za kterou dosáhli své vysoké životní úrovně (sociální nespravedlnost chudých – bohatých);

– změnit metody řešení problémů ve společnosti, administrativně právní metody jsou sice účinné a rychlé, zdá se, že i konsolidující, ale zpravidla neodstraňují příčiny problémů – nyní jde o to, aby i příčiny jejich vzniku byly odstraňovány;

– nedopustit podlomení autority a postavení bezpečnostních orgánů, které musí nadále spolehlivě chránit společenské zřízení a práva občanů, aktivněji musí zjišťovat záměry nepřítele a včas informovat politické a státní vedení o vývoji situace.

K postavení a činnosti výboru pro Státní bezpečnost SSSR bylo sděleno, že v průběhu bouřlivého průběhu přestavby se vyskytly i otevřené útoky na existenci StB a byly doprovázeny zavražďovacími akcemi nepřátel. Částečně se i podařilo na určitou dobu ochromit aktivitu činnosti složky, ale velmi brzy nakonec převládlo volání ze všech stran vyzývající StB k obnově jistot, pořádku, rozhodnému boji proti nepřátelům sovětského státu, lidé nechtějí chaos, požadují zachování klidu, bezpečí.

V současné době je v závěrečné fázi příprava zákona o Státní bezpečnosti SSSR, pomocí jehož se bude právně legalizovat i použití některých prostředků ve státo-bezpečnostní práci.

V budoucí činnosti StB SSSR se bude aktivněji účastnit na politickém boji, zesílí práci s pracujícími kolektivy, bude se více popularizovat jejich práce, včetně využití poslanců majících dobrý vztah k Bezpečnosti.

V kádrové oblasti náležitým úkolem je zapojit do práce více zástupců neruských národností.

V souvislosti se strukturálními přeměnami budou přerozděleny síly a prostředky tak, aby vzniklá rezerva mohla být plně zapojena do boje proti organizované trestné činnosti (gangy). I nadále agenturní aparát považují za nezastupitelný a nejzákladnější prostředek své práce, budou ho nazývat jinak (označení agent se již přežilo).

V jednotlivých svazových republikách budou přijata opatření, aby republikové výbory Státní bezpečnosti nebyly závislé na místních orgánech, s cílem posílit jejich nezávislost a objektivitu. K tomuto záměru se přistoupí s vědomím, že to v republikách vyvolá určité obtíže při zavádění do praxe. Příslušný výnos bude vydán Nejvyšším sovětem SSSR.

V souvislosti s přípravou vydání nového zákona jsou vyvíjeny snahy o uzákonění možnosti použití některých informací získaných operativní cestou jako zákonné důkazní prostředky v trestním řízení (odposlechy, tajná foto atp.), což umožní, aby pachatelé neunikali trestní odpovědnosti jen proto, že nejsou k dispozici dosud uznávané důkazy.

K mezinárodní situaci formou letmých poznámek bylo sděleno, že její vývoj se dynamicky mění, bylo docíleno odsunutí nebezpečí vzniku války, nelze ale vyloučit lokální konflikty a vznik výbušných situací v některých regionech Středního východu, LA, v Africe.

USA a jejich západní spojenci nadále vyzbrojují některé státy, což nutí SSSR postupovat analogicky, nemají-li se vyklízet pozice pro šíření vlivu Západu.

Stěží předpovídat vývoj během příštích 10 – 15 let, žádné agresivní úmysly SSSR nemá a přípravy jinde zjištěny nebyly. Je však třeba nejvyšší obezřetnosti v dalším postupu. Ke své návštěvě v PLR s. Krjučkov sdělil, že předsedovi nové polské vlády Mazowieckému řekl, že PLR si žije v mezinárodním komfortu (za zády mají SSSR, na jihu ČSSR a na Západě nyní samé 'přátele' – tudíž lepší situaci si nemohou

přát). Mazowiecký na to reagoval vyhýbavě argumentem, 'co když se ale spojí NDR s NSR a co budeme dělat, když budeme mít i nepřátele v SSSR?'. Z uvedeného byl učiněn vývod, že PLR je ve velmi složité situaci vnitřní, kdežto mezinárodní že je pro ně výhodná.

Vztahy SSSR k Číně charakterizovány jako všestranně se zlepšující, rovněž tak s Iránem i dalšími státy této oblasti. K Afgánistánu bylo uvedeno, že všeobecné očekávání (včetně názorů ČSSR) o pádu Nadžibulahova režimu 'se nekoná' a je naděje, že se udří, přestože je situace velmi složitá. Vysloven předpoklad, že to přiměje i Západ k přehodnocení svého postoje k řešení této krize.

Západ pozorně sleduje vývoj situace v SSSR, PLR, ČSSR i ostatních socialistických státech, včetně ČSSR. SSSR chce přijmout opatření omezující se 'roztahování' cizinců po svém území.

PLR přespříliš spoléhají na pomoc Západu, SSSR se domnívá, že přeceňují své naděje (na příkladu Egypta argumentováno, že Západ investuje jen s předpokladem velkého zisku – zadarmo nikomu nic nedá).

Byl vysloven názor, že boj proti negativním jevům je málo koordinovaný a ofenzivní, což protivník využívá a koordinuje své akce. Podvratné akce nepřítel proti SSSR neustávají, o čemž mj. svědčí 30 odhalených agentů, z nichž řada pracovala v různých ministerstvech, v obraně i dalších ústředních orgánech SSSR – někteří i 25 let.

III.

Spolupráce mezi bezpečnostními orgány byla oboustranně hodnocena pozitivně, s odhodláním nadále ji prohlubovat a hledat rezervy jejího zefektivnění jak po linii kontrarozvědky, tak po linii rozvědky, zvl. VTR. Zájem StB SSSR je zesílit přímou spoluprací při ochraně sovětských a čs. občanů žijících na ZÚ v zahraničí, a to proti teroristickým útokům.

Závěrem jednání byla podepsána nová dohoda o spolupráci mezi FMV a VStB SSSR... a protokol o výsledcích dvoustranných jednání...

Kromě uvedeného proběhla dvoustranná jednání ostatních členů delegace na pracovních úrovních po linii rozvědky a kontrarozvědky.

Ministr vnitra ČSSR během pobytu v SSSR jednal rovněž s ministrem vnitra SSSR V. V. BAKATINEM o vzájemné spolupráci. Vyměnili si informace o veřejnobezpečnostní situaci.

IV.

Dne 31. 8. 1989 proběhlo jednání ministra vnitra ČSSR s. F. KINCLA s ministrem vnitra SSSR s. V. V. BAKATINEM. Jednání se zúčastnil za čs. stranu náčelník VOS FMV s. plk. JUDr. M. KRÁSA, CSc., a za sovětskou stranu náčelník vnitřní správy genpor. B. I. KONOVALOV.

Předmětem jednání byla výměna informací o bezpečnostní situaci a zhodnocení vzájemné spolupráce. Ministr vnitra ČSSR seznámil sovětskou stranu s veřejnobezpečnostní situací v ČSSR...

Sovětský ministr vnitra ve svém dokladu uvedl, že v SSSR se nakupilo mnoho složitostí ve společnosti i v ekonomice, což se logicky odráží v problémech v práci Bezpečnosti.

MV SSSR stojí nyní před obtížným úkolem zvládnutí obrovského nárůstu trestné činnosti, paralyzování závažné trestné činnosti organizované ozbrojenými gangy, omezení spekulací, bojovat proti vznikajícím nepořádkům a nepokojům.

Uvedený stav znepokojuje politické i státní vedení. Vytvořilo se společenské klima pro otevřené útoky na Bezpečnost i ve sdělovacích prostředcích, dalo by se říci, že skandalizování příslušníků se stalo populárním tématem. Lidé mají na práci Bezpečnosti zkreslené názory negativně ovlivňované akcemi a propagandou sdělovacích prostředků.

Rovněž v oblasti právní fronty vládně značná nejistota v důsledku šíření akcí na podporu tzv. humanismu propagovaného zvláště z kruhů inteligence. To se pak odráží i v příslušné opatření a nerozhodnosti postupu orgánů činných v trestním řízení.

V poslední době usnesení Nejvyššího sovětu SSSR napomohlo tuto nejistotu rozptýlit tím, že uložilo MV SSSR postupovat principiálně při ochraně veřejného pořádku

a při porušování sovětských zákonů proti pachatelům, což zvýšilo i morální podporu a autoritu bezpečnostních orgánů.

Přijímají se taková opatření, která by pomohla zvládnout 32% nárůst trestné činnosti v tomto roce oproti již tak nepříznivému roku 1988 (jde již o 300 tisíc tr. činů navíc).

Při schvalování rozpočtových prostředků orgánům Bezpečnosti byly na rozdíl od jiných resortů nekráceny, ale navýšeny finanční prostředky na účinný boj s trestnou činností.

V této souvislosti bude řešena i otázka zvýšení platů orgánům Veřejné bezpečnosti s cílem zvýšit atraktivnost tohoto zaměstnání, aby mohly být doplněny stavy.

Nejdůležitějším úkolem je urychleně obnovit jistotu a pocit bezpečí v životě společnosti. Ze strany soudů v současné době je vraceno mnoho případů zpět k došetřování, což ještě situaci zhoršuje, neboť nelze podstatně zvýšit kvalifikaci a odbornou úroveň ze dne na den.

Za destruktivní lze označit působení sdělovacích prostředků a pracovníků kulturní fronty. Jejich vliv a akce negativně působí na právní vědomí obyvatelstva a na jejich společenské postoje.

Pokud jde o organizační problémy MV SSSR, tak připravují zesílení ústředního jednotného řízení kriminální služby na celém území SSSR, v oblasti zabezpečování veřejného pořádku dají více pravomocí národním ministerstvům vnitra s tím, že budou plně odpovědní za výsledky své práce a situaci. Jejich centrální usměrňování v této oblasti se omezí na metodickou činnost, vědeckovýzkumnou činnost, spolupráci s Interpolem a mezinárodní spolupráci.

S přestavbou společnosti úzce souvisí její demokratizace. V MV SSSR však nadále musí platit princip pravomocí a odpovědnosti jediného velitele, zachování kázně a disciplíny.

S ohledem na situaci hledají možnosti aktivní vlastní publikační činnosti, aby mohli účinněji čelit neoprávněným útokům a popularizovat svou práci.

Nejsou spokojeni s úrovní kádrů v MV SSSR na všech úrovních. V souvislosti s tím musí změnit i formu výuky na všech typech bezpečnostních škol. Naléhavým úkolem je i potřeba zvýšení fyzické zdatnosti příslušníků a schopností sebeobrany, jejich kvalifikovanou přípravu k provádění zákroků při masových protispolečenských vystoupeních.

Rovněž byla zmíněna složitá problematika národností, kterou bude řešit plénum ÚV KSSS. Bylo vyjádřeno stanovisko, že nikdo není proti demokratizaci, ale zásadně jsme proti rozvoji šovinismu, který ohrožuje samu podstatu státu a jeho stabilitu. Anarchistické elementy rozpoutaly nacionalistické vášně. Výbuch národnostních třenic všechny překvapil, provokované násilí se zdá být až nepochopitelné, jde o záměry vyložené destabilizační, což odpoutává síly a prostředky společnosti od řešení jiných naléhavých úkolů. V případě 'vátky' Abcházců a Gruzinců došlo dokonce k zajetí náčelníka vnitřních vojsk a držení ho jako rukojmího.

Ministr vnitra SSSR závěrem svého dokladu vyjádřil přesvědčení, že podaří-li se 'vymýtit' nacionalismus z mysli lidí, tak ostatní veškeré problémy jsou postupně řešitelné.

Spolupráce byla oboustranně pozitivně hodnocena a bylo vyjádřeno přesvědčení o nezbytnosti dalšího jejího prohlubování.

Pokud jde o další mezinárodní spolupráci, bylo nám potvrzeno, že MV SSSR má uzavřeno řadu mezinárodních smluv na vládní úrovni s jinými státy, zvl. na úseku boje proti obchodu s narkotiky, např. s Kanadou, Anglií, Francií, koncem roku 1989 bude uzavřena dohoda s USA v této oblasti.

V.

Ministr vnitra ČSSR pozval předsedu výboru pro Státní bezpečnost SSSR k pracovní návštěvě ČSSR. Rovněž tak pozval k pracovní návštěvě ČSSR ministra vnitra SSSR. Pozvání byla přijata s tím, že jejich termíny budou stanoveny v příhodnou dobu na pracovní úrovni.“

Příloha č. I obsahuje „Informaci z pracovního jednání I. NMV ČSSR s. genpor. ing. A. LORENCE, CSc., s I. místopředsedou V StB SSSR s. gen. armády BOBKOVEM F. D.“:

„V rámci programu delegace FMV, vedené ministrem vnitra ČSSR s. genpor. ing. Františkem KINCLEM v Moskvě ve dnech 28. – 31. 8. 1989, se uskutečnilo osobní jednání I. náměstka MV ČSSR s. genpor. ing. Alojeze LORENCE, CSc., s I. místopředsedou V StB SSSR s. gen. armády F. D. BOBKOVEM.

1. K operativní situaci:

Z jednání vyplynuly tyto závěry:

K problematice vnějšího protivníka s. Bobkov uvedl, že dochází k výrazné aktivizaci rozvědek a agentur států NATO, zejména CIA. Kádroví pracovníci rozvědek z řad vízových cizinců využívají k získávání informací jednak legálních pozic (legalizačních funkcí), ale také narůstá aktivita konspirativní agenturní činnosti residentur. Projevuje se to zejména ve výrazném nárůstu zakládaných mrtvých schránek přímo v Moskvě.

Výrazně se zaktivizovala činnost rozvědky ČLR a ve prospěch CIA také rozvědek skandinávských zemí. Hlavní protivník (CIA) široce ve své činnosti využívá kosmické prostředky pro rozvědnou činnost a spojení agentury s centrálou.

V podstatné činnosti se speciální služby zaměřují na inteligenci a snaží se získat vlivové styky na poslance.

K problematice vnitřního protivníka s. Bobkov uvedl, že orgány V StB mají o situaci přehled a nevypustily ji z rukou. Kriticky se vyjádřil ke skutečnosti, že vážným problémem je snižení stranické disciplíny, což vážně narušuje efektivní vliv vedoucí úlohy strany ve společnosti. Negativním jevem je jistá ztráta kontroly nad sdělovacími prostředky. Aparát V StB je pevný, pracuje přesvědčeně. V práci Státní bezpečnosti dochází k významným koncepčním změnám, které lze vyjádřit jako přechod od postihování názorů a jejich rozšiřování k ochraně státního zřízení. Přitom budou důsledně vycházet z ústavy. K tomu jsou připraveni změnit strukturu příslušných útvarů Státní bezpečnosti.

Současnou situaci považují za složitou, i když podstata problémů, jež se dnes otevřeně jeví, již dříve existovala skrytě uvnitř společnosti. Je nedobré, že antisocialistické síly získaly v řadě případů podporu na základě jejich vystoupení proti skutečným nedostatům a problémům ve společnosti, což jim vytvořilo jistý společenský kredit.

Jsou přesvědčeni, že věci se musí řešit politickými prostředky, protože mocenské zásahy situaci zhoršují. Problémem je, že všechno probíhá ve složité ekonomické situaci.

K problematice ochrany ekonomiky s. Bobkov zdůraznil, že současná situace vyžaduje zcela nové přístupy a opatření, což je dáno skutečností, že sféra ekonomiky se stala oblastí aktivní podvratné činnosti speciálních služeb a vážné kriminální činnosti proti sovětské ekonomice. Novým jevem je existence organizované kriminality, jež již jde až do vzájemných bojů mezi jednotlivými skupinami. Věcně jde zejména o vývoz surovin, vývoz historických cenností, valutové rozsáhlé machinace, obchody s počítači západní výroby apod.

Hlavním problémem v práci V StB na tomto úseku je akutní nedostatek specialistů kvalifikovaných pro práci ve složitých ekonomických a finančních vztazích ve společnosti.

2. Základní tendence práce V StB:

- Výrazná intenzifikace činnosti, jež se projevuje v přechodu od klasických objektových přístupů kontrarozvědky k problémově – liniové práci;
- důraz je kladen na provázanost činnosti proti vnějšímu protivníkovi v zahraničí s kontrarozvědnou prací uvnitř SSSR po všech liniích /vnější, vnitřní, ekonomické/;
- soudruzi pociťují vážné problémy v právní nezajištěnosti řady svých úkolů, a proto stojí před úkoly řešit právní základnu své činnosti;
- k zabezpečení nových úkolů a koncepcí jejich plnění připravují řadu organizačních opatření;

– pocítuji disproporcí mezi náročností nových úkolů a připraveností kádrů, což představuje vážné akutní úkoly.

3. V mém vystoupení jsem stručně informoval /po liniích práce/ o hlavních problémech, jež v řadě případů mají stejný kvalitativní základ. Zdůraznil jsem skutečnost, že vycházíme z toho, že proces přestavby a demokratizace, pokud má být skutečně efektivním rozvojem socialismu, tak musí být procesem politicky, morálně i organizačně řízeným bez možností živelných vývoju v ekonomice i společenských vztazích, a v tom spatřujeme základ našich současných úkolů.

Uvedl jsem, že vážným problémem je dnes již nejen internacionalizace činnosti tzv. opozičních skupin, ale i přístupy oficiálních státních a politických struktur některých socialistických států. Pocítili jsme to zejména v období srpna. Postoje Sejmu v PLR i postoj některých funkcionářů MSDS nám vážně komplikuje situaci. S jejich pokusy přehodnocovat rok 1968 nesouhlasíme.

Soudruh Bobkov reagoval souhlasně s tím, že nepředpokládá obdobný postup ze strany SSSR. Řekl ovšem, že musí přiznat jistou ztrátu kontroly nad sdělovacími prostředky.

Jednání proběhlo v přátelském a pracovním ovzduší. Soudruh Bobkov uvedl, že podrobnější otázky bude možno projednat přímo na jednotlivých správách V StB s jejich vedením, což následnými jednáními bylo plně potvrzeno. Oboustranně byla oceněna dobrá součinnost mezi útvary kontrarozvědky FMV a V StB.“

SÚA – A ÚV KSČ, fond sekretariát ÚV KSČ, sign. P 8479/24.

Dokument 70

1989, 5. října, Praha. – Svolání operačního štábu FMV na 12. října 1989.

[...] ^a

V Praze dne 5. října 1989
 TAJNĚ
 Č. j.: OV-0652/S-89
 Výtisk č.: 21
 Počet listů: 1

Vážený soudruhu,

svolávám na 10.00 hodin dne 12. října 1989 zasedání operačního štábu FMV, kterého se zúčastní kromě jeho členů i náčelníci krajských správ SNB.

Pořad jednání:

1. Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění přítomnými funkcionáři.
2. Návrhy ke zvýšení účinnosti opatření přijímaných operačním štábem FMV k omezování nepřátelské činnosti vnitřního a vnějšího protivníka.
3. Úkoly k zajištění klidu a veřejného pořádku v období mimořádných bezpečnostních opatření.
4. Různé.

Jednání operačního štábu FMV se uskuteční v zasedací místnosti FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21.

Se soudružským pozdravem

[...] ^b

Odeslat:

1. náměstek MVŽP SSR
2. náčelník XII. S SNB
3. náčelník S SNB hl. m. Praha a Sčk
4. náčelník S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk
5. náčelníci KS SNB, České Budějovice, Plzeň, Ústí n/L, Hradec Králové, Ostrava, Brno, Banská Bystrica, Košice¹

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2309. – Kopie strojopisu.

^a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29); od toho nalevo razítko jako u Dok. 45, poř. číslo 9[?]6, přijato 10.45 (?), odesláno 11.05, přes položky razítkem datum „5. 10. 89“.

^b Vpravo vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

¹ Pozvánka byla zaslána dálnopisem. Srovn. kopii dálnopisu zaevidovaného pod čj. KS-0276/OV-89 dne 9. 10. 1989 KS SNB Ostrava, in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 3056.

Dokument 71

1989, 9. října, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 12. října 1989.

Sekretariát operačního štábu
FMV

V Praze dne 9. října 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ!
Č. j.: OV-00128/S-89
Výtisk číslo: 4
Počet listů: 6
Přílohy:^a

Podklady k jednání operačního štábu FMV konaného dne 12. října 1989

Zasedání operačního štábu FMV se uskuteční dne 12. října 1989 v 10.00 hodin na zasedací místnosti FMV.

Členové operačního štábu FMV, náčelníci krajských správ SNB a vedoucí 13. oddělení ÚV KSČ byli na zasedání pozváni Vaším dopisem dne 5. října 1989.

Program jednání:

- 1/ Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění přítomnými funkcionáři.
- 2/ Návrhy ke zvýšení účinnosti opatření přijímaných operačním štábem FMV k omezování nepřátelské činnosti vnitřního a vnějšího protivníka.
- 3/ Úkoly k zajištění klidu a veřejného pořádku v období mimořádných bezpečnostních opatření.
- 4/ Různé.

Doporučuje se:

V úvodu přivítat členy operačního štábu FMV, náčelníky krajských správ SNB a zástupce 13. oddělení ÚV KSČ.

Informovat přítomné o vydání rozkazu ministra vnitra ČSSR číslo 14/1989, kterým je na období

od 08.00 hodin dne 25. října 1989

do 08.00 hodin dne 30. října 1989

vyhlášen 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření pro útvary federálního ministerstva vnitra, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP republik, správu SNB hl. m. Prahy a Stře-

dočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené.

Zdůraznit, že citovaným rozkazem MV ČSSR byly:

- a/ aktivizovány operační štáb FMV, OŠ Praha a Bratislava a OŠ krajských správ SNB;
- b/ uloženy základní úkoly náčelníkům útvarů k zajištění klidu a veřejného pořádku, které vycházejí z vyhodnocení přijatých opatření ze srpna tohoto roku;
- c/ zphotoveny jako záloha SOŠ ČSSR síly a prostředky

Vysoké školy SNB	v počtu 500 příslušníků SNB
Kádrové správy FMV	v počtu 340 příslušníků SNB
Pohotovostního pluku VB ČSR	v počtu 1 praporu příslušníků SNB
Pohotovostního útvaru VB pro SSR	v počtu 2 rot příslušníků SNB
Správy vojsk MV	v počtu 2 zásahových skupin OZU

Operační štáb FMV bude pracovat v tomto složení a podle potřeby budou přizváni náčelníci krajských správ SNB, zasedání se uskuteční vždy v této místnosti. Neúčast náčelníků na jednání OŠ FMV musí být předem omluvena a mnou odsouhlasena.

K zabezpečení činnosti operačního štábu FMV v době mimo zasedání štábu je zřízen sekretariát OŠ FMV ve složení:

– mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ náčelník sekretariátu tlf. VČ-300
711-5878

– mjr. JUDr. Karel ROZHOŇ tlf. 711-5093

– mjr. Bohumil BÖHM tlf. 711-6145

– nstržm. Světlana KREJČOVÁ

Náčelník sekretariátu OŠ FMV zajistí další potřebné pracovníky VOS FMV ve vlastní kompetenci.

Bezprostředně po zasedání OŠ FMV sekretariát zpracuje „Závěry z jednání OŠ FMV“, které obdrží každý člen OŠ FMV a pro informaci i náčelníci KS SNB.

Úkoly, které nesnesou odkladu do zasedání OŠ FMV, budou uloženy pokynem I. náměstka MV ČSSR – náčelníka OŠ FMV.

Žádám členy OŠ FMV a přítomné náčelníky KS SNB, aby veškeré písemnosti pro náčelníka OŠ FMV byly zasílány cestou sekretariátu OŠ FMV.

K 1. bodu jednání

Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění přítomnými funkcionáři.

K přednesení „Informace o bezpečnostní situaci“ vyzvat náčelníka sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václava NOVOTNÉHO.

K doplnění informace vyzvat přítomné funkcionáře v tomto pořadí:

– náčelníky II., I., III., IV. a XII. správy SNB;

– náčelníky správy SNB hl. m. Prahy a Sčk. a správy SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.;

- náměstký MVŽP republik ss. genmjr. RSDr. NOVÁKA a genmjr. JUDr. KRAJČIHO;
- ostatní členy OŠ FMV a náčelníky KS SNB;
- představitele 13. oddělení ÚV KSČ.

K vývoji bezpečnostní situace, pokud nevyplývají jiné skutečnosti, se doporučuje přijmout následující závěr:

Vnitřní protivník, vědom si neúspěchu svého vystoupení v srpnu tohoto roku, pod tlakem zahraničních ideodiverzních center usiluje o zdokonalení svých organizačních struktur a společný koordinovaný postup při nepřátelské činnosti. Přes dosavadní nejednotnost v názorech na organizaci protispolečenských akcí lze očekávat jeho snahu vyvolat nepokoje, zejména masovou provokaci dne 28. října v centru Prahy. Při realizaci svých záměrů opět kalkuluje s přímou účastí cizích státních příslušníků.

K 2. bodu jednání:

Návrhy ke zvýšení účinnosti opatření přijímaných operačním štábem FMV k omezování nepřátelské činnosti vnitřního a vnějšího protivníka.

Doporučuje se vyzvat přítomné funkcionáře, aby přednesli krátké doklady k otázkám:

- podněty k odstranění nedostatků uvedených ve „Vyhodnocení souboru opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku při MBO v srpnu t. r.“, zejména v oblasti součinnosti a koordinace úsilí jednotlivých útvarů při zabezpečování stanovených úkolů;
- vlastní opatření přijatá k zajištění klidu a veřejného pořádku ve sledovaném období a návrhy k plnění úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 14/1989 s důrazem na opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku na území hlavních měst.

Nevyplývají-li z jednání jiné skutečnosti, doporučuje se konstatovat:

- operační štáb FMV bere na vědomí přednesené doklady o přijatých vlastních opatřeních, podnětech a návrzích;
- ukládá členům operačního štábu FMV a náčelníkům KS SNB zpracovat aktuální podněty do vlastních plánů činnosti a zajistit jejich realizaci.

K 3. bodu jednání:

Úkoly k zajištění klidu a veřejného pořádku v období mimořádných bezpečnostních opatření.

Na podkladě přednesené informace o bezpečnostní situaci v ČSSR a údajů z dokladů přítomných funkcionářů se doporučuje, pokud z jednání nevyplývá jiné, soustředit pozornost při zajišťování úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 14/1989 na tyto předpoklady:

- a/ Výrazné zesílení činnosti vnitřního protivníka a jeho snaha zneužít sledovaných událostí k protisocialistickým provokacím.

Lze rovněž očekávat i podporu nepřátelských akcí vnitřního protivníka ze strany zahraničních center.

- b/ Zvýšené množství závadových letáků, provokačních nápisů, anonymních výhružných telefonátů, dopisů apod. Nepřátelské tiskoviny mohou být do ČSSR dováženy i ze zahraničí.
- c/ Pokusy o páchání závažné protispolečenské činnosti, jako kupř. trestné činy teroru, záškodnictví nebo jiných jednání uvedeného charakteru /vydírání za využití rukojmí, únosy dopravních prostředků, apod./.
- d/ Organizování nepřátelských vystoupení a provokací, zejména na významných a frekventovaných místech měst, se snahou zapojit do nich co největší počet občanů.
- e/ Snaha zneužít oficiální akce, zejména s účastí většího počtu osob, k protisocialistickým provokacím.
- f/ Zapojení cizích státních příslušníků do nepřátelských akcí, zejména státních příslušníků MLR, PLR a s ohledem na současnou aktivitu i občanů NDR.
- g/ Pokusy o zneužití zvukových zařízení, zejména sirén, zvonů a podobně.
- h/ Snaha protisocialistických živlů z celé ČSSR zúčastnit se nepřátelských akcí zejména v Praze.
- ch/ Organizování různých podpisových akcí, zasilání provokačních rezolucí, apod.
  - i/ Pokusy o protestní akce před cizími zastupitelskými úřady.
  - j/ Uskutečnění provokačních „pietních aktů“ a shromáždění na místech, která mají souvislost s významnými osobami nebo událostmi tzv. 1. republiky /zejména T. G. Masarykem, E. Benešem, R. Štefánikem, apod./.

Při plnění bezpečnostních úkolů je nezbytné vycházet z předpokladu, že protivník ve snaze zvýšit účinek provokací může uplatnit dosud nepoužité formy jednání.

Doporučuje se uložit členům OŠ FMV a náčelníkům KS SNB, aby u jimi řízených útvarů zajistili:

- intenzivní získávání informací, souvisejících s bezpečnostním zajištěním sledovaných událostí[,] a jejich neprodlené zařazování do informačního toku;
- zpracovat plány práce na sledované období a vycházet při tom i z úkolů stanovených na celostátní poradě po linii StB, konané 20. července 1989 v Praze[,] a „vyhodnocení souboru opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci států Varšavské smlouvy Československu“;
- uplatnit v plném rozsahu preventivní opatření[,] a pokud se nepodaří předejít nepřátelským akcím protivníka, v zárodku je mařit;
- zajistit požadovaný technický stav záznamové techniky, zejména na linku 158;
- aktivizovat politicko-výchovnou práci na útvarech, zaměřenou ze-

jména k mladým příslušníkům zařazeným do pořádkových jednotek a pracovníkům operativní služby.

K 4. bodu jednání:

Různé.

Doporučuje se uložit sekretariátu OŠ FMV, aby na pracovní úrovni projednal s pracovníky operační správy GŠ FMNO a HŠ LM otázky součinnosti v období MBO.

Příští zasedání OŠ FMV /bez účasti náčelníků KS SNB/ se uskuteční dne ..... v ..... hodin.

Vyhotoveno ve 4 výtiscích

Výtisk č. 1 – I. náměstek MV ČSSR [...]^b

Výtisk č. 2 – I. zástupce náčelníka VOS FMV [...]^c

Výtisk 3 a 4 – sekretariát OŠ FMV [...]^d

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2279-2284. – Kopie strojopisu.

^a Škrtnuto.

^b Škrtnuto a rukou připsáno „nevyužit a zničen dne 4. 11. 89“.

^c Škrtnuto a rukou připsáno „nevyužit a zničen dne 4. 11. 89“.

^d „Výtisk 3“ je škrtnuto, nalevo rukou připsáno „výtisk č. 3 zničen [?], zápis provedl mjr. Böhm“.

Dokument 72

1989, 11. října, Praha. – Informace FMV pro ÚV KSČ o bezpečnostní situaci a aktivitách vnitřního protivníka v období 28. října 1989.

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č. 34

Počet listů: 14

PŘEDSEDNICTVO
ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU
KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

K bodu: Informace o bezpečnostní situaci a připravovaných aktivitách vnitřního protivníka v souvislosti s výročí 28. října 1989.

Obsah:

Informace...

[...] ^a

Předkládá:

Ministr vnitra ČSSR

František Kincel

Č. j. OV-00191/A-89

V Praze dne 11. října 1989

Informace

o bezpečnostní situaci a připravovaných aktivitách vnitřního protivníka v souvislosti s výročí 28. října 1989

Po neúspěchu akcí vnitřního protivníka k srpnovému výročí internacionální pomoci států Varšavské smlouvy zesílil v nepřátelském prostředí tlak na zdokonalení organizačních struktur jednotlivých nepřátelských iniciativ a na vytvoření společné programové platformy.

Záměrem vnitřního protivníka je zformovat tzv. Občanský výbor, který by jako reprezentativní orgán tzv. opozice donutil stranické a státní orgány k jednání u „kulatého stolu“. Ustavující schůzku představitelů Hnutí za občanskou svobodu (HOS), Demokratické iniciativy (DI), OBRODY, CHARTY 77 a Křesťanské unie lidských práv, která se měla konat 11. 9. 1989 v Brně, se podařilo provedenými bezpečnost-

ními opatřeními zmařit, ale tendence k ustavení Občanského výboru nadále přetrvávají.

Vedle integračních snah se v činnosti vnitřního protivníka stále výrazněji projevuje i tendence zapojit do své činnosti oficiální struktury s cílem dosažení vlastní legalizace a vyvolání dialogu mezi oficiálními a tzv. nezávislými strukturami. Jako příklad lze uvést snahu „Nezávislého mírového sdružení – iniciativy za demilitarizaci společnosti“ zapojit Československý mírový výbor¹ do přípravy tzv. Helsinského shromáždění za mír a demokracii se sídlem v Praze (jehož vznik je připravován v I. polovině r. 1990) a snahu přípravného výboru „Společnosti pro studium demokratického socialismu“ uspořádat mezinárodní seminář o Socialistické internacionále ve spolupráci s Výborem československé veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci² v listopadu t. r.

Současně s těmito trendy se postupně upevňuje i vnitřní struktura jednotlivých iniciativ s cílem zvýšit jejich akceschopnost na celém území. Na tzv. konferenci DI ve dnech 10. – 16. 9. 1989³ došlo k další politizaci této skupiny, což se odrazilo i v nově schváleném názvu „Československá demokratická iniciativa, politické a společenské hnutí“ (ČSDI), organizačních zásadách a programové náplni. Za nejbližší cíle jsou stanoveny rozšíření členské základny, upevnění organizační struktury, zřizování místních a okresních skupin, rozvinutí činnosti v tématických celcích a spotřebních klubech.

Podobné snahy se výrazněji projevují i v činnosti HOS, které na den 15. 10. 1989 (1. výročí vzniku) svolává konferenci zástupců všech odboček z Prahy. Na této konferenci mají být schváleny stanovy a akční program HOS.⁴

Činnost vnitřního protivníka směřuje k ovlivnění procesu přípravy obsahové stránky nové ústavy a dalších zákonů s cílem vytvořit si právní základ svého působení a narušit současný politický systém.⁵

Obdobná orientace je patrna i u katolické a evangelické církve. V religiózním prostředí jsou vytvářeny skupiny odborníků z řad právníků, které se snaží získat vliv nebo prostor v oficiálních strukturách, jež jsou zainteresovány na tvorbě nových zákonů řešících vztahy mezi státem a církví.

Na kvalitativně vyšší úroveň se dostává spolupráce vnitřního protivníka se západními politickými strukturami a oficiálními institucemi. Oficiálními činiteli rakouské SPÖ a západoněmecké SPD je představitelům tzv. Společnosti pro studium demokratického socialismu vyjadřována podpora jejich činnosti, která by měla postupně přejít v pomoc při organizování strany sociálně demokratického typu. Čelným představitelům tzv. nezávislých iniciativ v ČSSR jsou udělovány čestné ceny různých západních nadací, jako výraz ocenění jejich „boje“ za lidská práva. Např. Václavu HAVLOVI byla udělena cena „Německých nakladatelů“ dotovaná 25 000 DM, kterou má převzít 14. – 15. 10. 1989.

Při realizaci svých záměrů vnitřní protivník kalkuluje i se zvyšující se podporou jeho činnosti ze strany polské Solidarity, jako vládní a parlamentní síly[,] a maďarského Demokratického fóra a FIDESZ, jako organizací přímo zasahujících do politiky státu s perspektivou rozhodujícího vlivu v parlamentu. Zvláště důležité pro morální podporu protivníka se stávají kontakty některých osob a skupin ze SSSR, zejména z novinářských a historicko-teoretických kruhů, s představiteli tzv. nezávislých iniciativ.

V návaznosti na činnost vnitřního protivníka sílí úsilí západních ideodiverzních center a emigrantských seskupení o ovlivňování čs. veřejnosti a organizování provokačních akcí i na území některých socialistických zemí. Mimo jiné začátkem října t. r. organizovala čs. emigrace ve Frankenu v NSR tzv. volné pokračování permanentního sympozia Českoslovenko 88 s názvem „Českoslovenko 89 – dialog nebo konfrontace?“, na které byli pozváni zástupci svazů českých a slovenských spisovatelů, jakož i zástupci tzv. neoficiálních struktur. Začátkem listopadu t. r. organizuje polská Solidarita ve spolupráci s čs. emigrací mezinárodní seminář ve Wroclavi věnovaný problémům kultury ve střední Evropě, jehož součástí bude i přehled „čsl. nezávislé a emigrační literatury“.⁶ Na území MLR jsou ideodiverzními centry organizovány undergroundové koncerty čs. emigrantů a schůzky s představiteli tzv. nezávislých iniciativ.⁷

Protivník se dále pokouší pronikat do nadstavbových sfér společnosti, což se zejména projevuje v oblasti tvůrčí vědecké a kulturní inteligence. Někteří pracovníci v oblasti kinematografie se snaží probíhající proces přestavby zneužít k prezentaci a popularizaci čs. kinematografie krizových let 1968–69, při čemž neaktivněji v tomto směru vystupují signatáři pamfletu „Několik vět“.

V časopisech, zabývajících se filmovou tvorbou, je dáván prostor k popularizaci „tvůrčí činnosti“ čs. emigrantů. Tendenčně jsou nakučovány a následně uváděny v čs. distribuci zejména sovětské „přestavbové“ filmy typu „FÍZL“, „SOVĚTSKÁ MOC“, „SLUHA“ apod., které svým obsahem charakterizují „stalinské období“ v SSSR.

Jsou zjišťovány pokusy vytvářet tzv. filmové společnosti přátel tvůrčích pracovníků, kteří byli „persekvovali“ za svoji „kritičnost“ ve filmovém umění. Negativně rovněž působí skutečnost, že jeden z předních „mluvčích“ pamfletu „Několik vět“ Jiří KRÍŽAN dostává prostor k seberealizaci ve filmovém studiu BARRANDOV a byl mu schválen scénář k filmu „Tichá bolest“.

Obdobné tendence jsou zjišťovány i v oblasti literární tvorby, kde došlo se souhlasem předsedy Svazu čs. spisovatelů k obnovení činnosti čs. národní sekce PEN-CLUBU. Dosud v ČSSR nepublikující i ostatní pravicově orientovaní spisovatelé spatřují v obnovení jeho činnosti možnost z legální platformy ventilovat své protisocialistické postoje, což je umocňováno i zvolením Václava HAVLA do jeho výboru.⁸

Mimo pozornost vnitřního protivníka nezůstává ani oblast přestavby hospodářského mechanismu. V rámci tzv. „Prognostických úterků“, které pod hlavičkou prognostické sekce Československé vědeckotechnické společnosti organizuje pro širokou veřejnost skupina opozičně zaměřených osob, jsou zpochybňovány zásady socialistického hospodářství a dosavadní průběh jeho přestavby.

Přes jisté zklamání v řadách protivníka z nedostatečné odezvy veřejnosti na široce koncipovanou akci „Několik vět“ zůstává i nadále jako nosná pro dosažení bližšího cíle – legalizace opozičního hnutí. Záměry nepřátelského prostředí dokumentují dopis Václava HAVLA a dalších 21 signatářů prohlášení „Několik vět“ předsedovi vlády, který vyzývá oficiální činitele k dialogu, přičemž za prostředníka je doporučován kardinál TOMÁŠEK.⁹ V dopise Michaela KOCÁBA a Michala HORÁČKA, jmenovaní informují předsedu vlády o vzniku iniciativy „MOST“ složené z kulturních pracovníků, která by se měla rovněž stát prostředníkem dialogu mezi nepřátelským prostředím a oficiálními strukturami.

Pokračuje tendence k zákládání dalších nezávislých iniciativ, jako je tzv. Kruh nezávislé inteligence, jehož cílem je vytvořit organizační platformu, která by sdružovala vědecké pracovníky názorově stojící vůči politice KSČ.¹⁰

Současná činnost vnitřního protivníka však nenaplnuje představy západních ideodiverzních center o existenci akceschopné opoziční síly v ČSSR a ze zahraničí je na CHARTU 77 a ostatní iniciativy vyvíjen tlak, aby se výrazněji veřejně prezentovaly, „vystoupily z ilegality“ a politizovaly svoji činnost, pod hrozbou omezení finančních podpor. Nejblíže vhodnou příležitostí pro toto vystoupení je výročí vzniku ČSR.

K přípravě konkrétních akcí mělo dojít dne 23. 9. 1989 na schůzce mluvčích CHARTY 77, již bylo zabráněno. Při této příležitosti Václav HAVEL vydal tzv. prohlášení k 28. říjnu 1989, v němž jsou idealizovány poměry v bývalé I. republice a jehož obsah ústí v požadavky legalizace opozice, ukončení platnosti dočasné smlouvy o pobytu sovětských vojsk v ČSSR a zrušení zátarasů na hranicích.¹¹ Obdobná prohlášení mají vyhotovit i ostatní skupiny. Snahou protivníka je z těchto prohlášení vypracovat společné stanovisko tzv. nezávislých iniciativ k výročí vzniku ČSR.

Kromě zpracování prohlášení jsou v prostředí vnitřního protivníka diskutovány a připravovány i další akce.

Na jednání OBRODY dne 2. 10. 1989 byl s konečnou platností schválen dopis „Všem členům KSČ“ (připravován již před 21. srpnem), který má být rozeslán do stranických organizací před 28. říjnem a zasáhnout tak ještě kampaň výročních stranických jednání.¹²

Vedení ČSDI organizuje na den 14. 10. 1989 do Prahy celostátní sraz za účasti zástupců i ze Slovenska, na kterém má být projednána příprava akcí k 28. říjnu.

15. 10. 1989 v souvislosti s konferencí HOS je připravována demon-

strace jeho členů, při čemž je prostředím zvažováno jako nejvhodnější místo jejího konání obora Hvězda v Praze 6.

Dne 16. 10. 1989 se má uskutečnit setkání brněnské odbočky OBRODY, jehož obsahem bude přednáška na téma „Československá státnost“, kterou provede Zdeněk JIČÍNSKÝ z Prahy.¹³

Na den 19. 10. 1989 je plánováno plenární zasedání „Československého helsinského výboru“ za účasti delegace Mezinárodní helsinské federace v čele s Geraldem NAGLEREM (generální tajemník), Karl von SCHWARZENBERGEM (předseda) a Van der STOOLEM (bývalý ministr zahraničních věcí Holandska). Zasedání se má zabývat kritikou postupu čs. orgánů při naplňování závěrů Vídeňské následné schůzky KBSE.¹⁴

Vyvrcholením akcí motivovaných výročí vzniků ČSR má být společná demonstrace tzv. nezávislých iniciativ v centru Prahy dne 28. 10. 1989. Na její konkrétní formu jsou v prostředí různé názory. Hlavními organizátory této demonstrace jsou CHARTA 77, HOS, ČSDI a OBRODA.

Mluvčí CHARTY 77 již dne 26. 9. 1989 zaslali dopis Národnímu výboru hl. m. Prahy (NVP), v němž navrhuje povolit uspořádat CHARTĚ 77 „vlastní nezávislou připomínku tohoto státního svátku“ a k jejímu provedení doporučují propůjčit zastřešený sál typu Radiopaláce nebo Lucerny. Dne 2. 10. 1989 navštívili vedoucího odboru vnitřních věcí NVP dr. Martina HOUSKU exponenti CHARTY 77 Václav MALÝ a Václav HAVEL, kteří požadovali pronajmutí sálu v Ústředním klubu železničářů, Lucerny nebo v Parku kultury a oddechu Julia Fučíka s tím, že pokud jim nebude vyhověno, nebudou moci zabránit demonstraci na Václavském náměstí.

Iniciativu při organizování demonstrace však přebírá koordináční výbor složený ze zástupců HOS, ČSDI a OBRODY. Dne 2. 10. 1989 jednali na NVP s dr. Martinem HOUSKOU Rudolf BATTĚK a Ladislav LIS, kteří jménem HOS, ČSDI a OBRODY požádali o povolení demonstrace dne 28. 10. 1989 v 15.00 nebo 16.00 hod. na otevřeném prostranství (letenská pláň, obora Hvězda, před Parkem kultury a oddechu Julia Fučíka nebo památníkem na Vítkově) a v návaznosti na tento požadavek při jednání na odboru vnitřních věcí ONV Praha 7 dne 3. 10. 1989 zjišťovali možnosti povolení demonstrace na Letenské pláni. Na shromáždění je navrhnout tento program. Po zahájení vystoupení některého z předních čs. herců s citáty z Čapka, poté hlavní projev pravděpodobně v podání V. HAVLA s požadavky zahájení dialogu s opozicí a konání svobodných voleb.

Z celkového kontextu činnosti protivníka je zřejmé, že tímto způsobem se již předem snaží zbavit odpovědnosti za případné následky protispolečenského vystoupení, o které svou činností usiluje, a[by] mohly být obviněny státní orgány.

Obdobně jako v srpnu počítá nepřátelské prostředí s účastí zástupců Solidarity a maďarské opozice na uvedené demonstraci.

V tento den je rovněž plánováno setkání zástupců ČSDI, CHARTY 77, OBRODY a HOS s představiteli maďarského Demokratického fóra a ustavení společného výboru.

Lze očekávat, že obdobné akce dne 28. 10. 1989 proběhnou i v dalších místech republiky. Konkrétně jsou zjišťovány poznatky ke snahám představitelů HOS a Společnosti T. G. MASARYKA zorganizovat v Brně demonstraci na třídě Vítězství a náměstí Svobody za přejmenování třídy Vítězství na ulici Masarykovu.

K utlumení aktivity nepřátelského prostředí je vyvíjen rozsáhlý, soustavný tlak realizací opatření vyplývajících ze stanovených úkolů v boji proti vnitřním nepřátelům, která směřují k maření organizačních snah o sjednocení jednotlivých seskupení a ideových proudů a narušení nepřátelské činnosti. Tato opatření jsou především preventivního a vlivového charakteru.

V rámci komplexních opatření k zamezení protispolečenského vystoupení nepřátelských sil v souvislosti s 21. výročím srpnových událostí bylo umístěno 34 hlavních organizátorů v celách zadržení a zajištění, s 1 039 osobami byly provedeny preventivní pohovory a 11ti osobám byla vyhlášena výstraha SNB.

V souvislosti s účastí na srpnovém protispolečenském vystoupení bylo 23 osob stíháno pro trestný čin, 230 pro přečin a 262 osob řešeno pro přestupek proti veřejnému pořádku.

Zvláštní pozornost je věnována dokumentaci nepřátelské činnosti hlavních organizátorů a vyvozování trestně právních důsledků. K trestu odnětí svobody byl odsouzen Stanislav DEVÁTÝ, František STÁREK, Ivan JIROUS, Alexandr VONDRA.¹⁵

V návaznosti na zahájené a později přerušené trestní stíhání ve věci manifestu HOS „Demokracii pro všechny“ se jeví jako účelné vzhledem k aktivitě prozatímního výboru (R. BATTĚK, V. BENDA, P. BRATINKA, J. ČARNOGURSKÝ, J. GLAC, T. HRADÍLEK, L. LIS, P. NAUMANN, J. RUMML, F. ŘEHÁNEK, J. ŠABATA, M. ŠIMEČKA a J. ŠTERN) pokračovat v trestním stíhání.

V současné době je vedeno trestní stíhání proti hlavním organizátorům nepřátelské činnosti na Slovensku. Pro trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1, písm. a) a trestný čin podvracení republiky podle § 98 odst. 1 a 2, písm. a) trestního zákona Ján ČARNOGURSKÝ (vazebně) a Miroslav KUSÝ.¹⁶ Vladimír MAŇÁK, Hana PONICKÁ a Anton SELECKÝ jsou trestně stíháni pro trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1, písm. a).

Vzhledem ke stoupající aktivitě Československé demokratické iniciativy, která postupně přechází do politické oblasti[,] je prováděna dokumentace a posuzování tr. odpovědnosti organizátorů (DOLEŽAL, MANDLER).

Dne 26. 7. 1989 bylo vyšetřovatelem Odboru vyšetřování StB v Praze zahájeno podle § 160 odst. 1, tr. řádu trestní stíhání ve věci podpisové

akce Několik vět pro trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1, písm. a) tr. zákona.

Dosavadním průběhem vyšetřování je zadokumentováno, že výzvu Několik vět vyhotovili a rozšiřovali Václav HAVEL, Alexandr VONDRA, Jiří KŘÍŽAN a Stanislav DEVÁTÝ. Z důkazní situace případu vyplývá, že trestní stíhání lze vést pouze společně proti všem jmenovaným.

V souvislosti s rozšiřováním pamfletu „Několik vět“ je 1 osoba trestně stíhána pro trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1, tr. zákona,¹⁷ 1 osoba pro přípravu ke spáchání tr. činu pobuřování podle § 7 odst. 1, k § 100 odst. 1, tr. zákona, 137 pro přečin podle § 6 písm. c) zákona 150/69 Sb. a 26ti osobám byla vznesena výstraha SNB.

Dne 29. 9. 1989 bylo podle § 160 odst. 1, tr. řádu vyšetřovatelem Odboru vyšetřování StB Praha zahájeno trestní stíhání ve věci tzv. Lidových novin pro trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1, písm. a), c), odst. 3 písm. a) tr. zákona s předpokladem vznesení obvinění hlavním organizátorům.

Na redakci a rozšiřování uvedeného periodika se podílejí Jiří RUMML, Jiří DIENSTBIER, Václav HAVEL, PhDr. Ladislav HEJDÁNEK, PhDr. Miroslav KUSÝ, JUDr. Petr PITHART, Jan ŠABATA, doc. JUDr. František ŠAMALÍK, CSc., Zdeněk URBÁNEK, ThDr. Josef ZVĚŘINA.

K utlumení aktivity nepřátelského prostředí a omezení jeho vystoupení budou přijata další opatření.

K včasnému zjištění signálů o nepřátelské činnosti a záměrech vnitřního a vnějšího protivníka související s výročím 28. října budou zaměřeny veškeré zpravodajské prostředky.

Bezodkladně budou realizována preventivní a rozkladná opatření k tlumení připravovaných nepřátelských akcí, zejména k zamezení a snižování akceschopnosti protivníka, především k hlavním organizátorům činnosti CHARTY 77, ČSDI, HOS, OBRODY, Nezávislého mírového sdružení. Výstrahy budou vysloveny zejména Janu URBA-NOVI, Emanuelu MANDLEROVI, Bohumilu DOLEŽALOVI, Janě PETROVÉ, Miloši CIHELKOVI a dalším.

Systematickými bezpečnostními opatřeními bude narušováno a zabránováno všem zjištěným pokusům o integrační a koordinační setkání nelegálních skupin. Prováděná opatření budou využita k varování zúčastněných osob před aktivitami k 28. říjnu. Zejména půjde o zmaření připravované koordinační schůzky nelegálních skupin /HOS, ČSDI, OBRODA, CHARTA 77/ dne 12. 10. 1989, na které má být projednán společný postup k 28. říjnu, zmaření pokusů o svolání celostátního srazu ČSDI dne 14. 10. 1989, zabránění plánované výroční schůzky HOS dne 15. 10. 1989¹⁸ a zmaření záměrů uskutečnit plenární zasedání Čs. helsinského výboru za účasti vedení Mezinárodní helsinské federace dne 19. 10. 1989. V rámci opatření bude zabráněno příjezdu G. NAGLERA, K. SCHWARZENBERGA i Van der STOOLEHO do ČSSR.

Jsou realizována bezpečnostní opatření k omezení možnosti hromadného rozšíření dopisu OBRODY „Členům KSČ“.

V případě přípravy, pokusů nebo narušení veřejného pořádku bude využito nekompromisně procesních prostředků, zejména k autorům a kolportérům letáků, k autorům protispolečenských výzev, včetně výzev šířených zprostředkovaně západními sdělovacími prostředky a k účastníkům nepovolených shromáždění.

Organizován bude operativní průzkum a zintenzivněn výkon pořádkové služby VB v místech předpokládaného vzniku hromadných protispolečenských vystoupení a v místech koncentrace nepřátelských osob, zejména v Praze, Brně a Bratislavě, s cílem zamezit rozšiřování letáků a odradit nepřátelské osoby od účasti na protispolečenských vystoupeních.

Dopravně bezpečnostními opatřeními v blízkosti státních hranic s MLR, PLR a příjezdových komunikacích do hlavního města Prahy bude omezována možnost účasti cizích státních příslušníků na akcích nepřátelských sil.

V nezbytném případě budou hlavní organizátoři nelegálních iniciativ včas izolováni před 28. říjnem v CZZ. Obdobně bude v případě nutnosti postupováno i v rámci opatření k narušení a zabránění různých přípravných akcí protivníka.

Pro případ, že prováděná opatření nezabrání vzniku hromadného protispolečenského vystoupení, budou připraveny pořádkové jednotky VB a LM k provedení zákroku za použití mírnějších prostředků.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 2, č. l. 1–13. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo rukou připsáno „Rozdělovník: výt. č. 1 – 32 PÚV KSČ, 33 dokumentace, 34 pro domo, 35 13. odd. ÚV KSČ, s. Zajíček – viz Dk 12/10/89“.

¹ Československý mírový výbor, složený ze zástupců celonárodních organizací, kulturních institucí a představitelů politického, hospodářského a společenského života komunistického Československa, byl ustaven v prosinci 1968, navazoval na Čs. výbor obránců míru. Předsedou byl akademik B. Švestka.

² Výbor čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci byl zvolen na tzv. Fóru čs. veřejnosti, které uspořádala Národní fronta v Praze dne 10. 12. 1988. Předsedou byl jmenován prof. Zdeněk Dienstbier.

³ Srovn. *Usnesení ustavující konference Československé demokratické iniciativy*, in: *Čas Demokratické iniciativy 1987–1990*, Praha 1993, dok. č. 106, str. 176–178, a *Organizační zásady hnutí Československá demokratická iniciativa*, tamtéž, dok. č. 107, str. 178–179.

⁴ Byl vydán dokument *První rok činnosti Hnutí za občanskou svobodu*, in: *Hnutí za občanskou svobodu 1988–1989*. Dokumenty, Praha 1994, dok. č. 110, str. 225–227, a dále *První výročí sdružení HOS*, in: *Servis VIA Praha 055–89*, zpráva č. 1.

⁵ Podnět dala Charta již v roce 1988. Srovn. Dokument *Charty 77 č. 33/88 Oprávněný požadavek úpravy tří článků ústavy ČSSR*, in: *Informace o Chartě 77 č. 11, roč. 11*

- (1988), str. 7–8, a dále Dokument Charty 77 č. 50/89 *O přípravě nové ústavy a vedoucí úlohy KSČ*, in: Informace o Chartě 77 č. 14, roč. 12 (1989), str. 4–6.
- ⁶ Seminář se konal ve dnech 3. – 5. 11. 1989. Srovn. *Čs. kultura v polské televizi*, in: Servis VIA Praha 063–89, zpráva č. 1, *Setkání ve Varšavě*, in: Servis VIA Praha 058–89, zpráva č. 3, a *Festival nezávislé české kultury ve Vratislavi*, in: Informace o Chartě 77 č. 21, roč. 12 (1989), str. 11–14, a Janouch, František: *Wroclaw 89*, in: Lidové noviny, listopad 1989, str. 15.
- ⁷ Např. koncert Jaroslava Hutky a Jaroslava Neduhu 10. 6. 1989 v Budapešti, srovn. *Represe proti návštěvě Budapešti*, in: Informace o Chartě 77 č. 13, roč. 12 (1989), str. 15.
- ⁸ Srovn. *Obnovení činnosti českého centra PEN-clubu*, in: Servis VIA Praha 047–89, zpráva č. 9, též in: Informace o Chartě 77 č. 15, roč. 12 (1989), str. 18–19.
- ⁹ Srovn. *Signatáři petice Několik vět žádají, aby vláda s nimi zahájila jednání*, in: Servis VIA Praha 052–89, zpráva č. 12, též *Dopis signatářů Několika vět předsedovi vlády ČSSR*, in: Informace o Chartě 77 č. 18, roč. 12 (1989), str. 14.
- ¹⁰ Srovn. *Založení Kruhu nezávislé inteligence*, in: Servis VIA Praha 050–89, zpráva č. 75, a dále *Nové nezávislé iniciativy*, in: Informace o Chartě 77 č. 18, roč. 12 (1989), str. 17.
- ¹¹ Jde o Dokument Charty 77 č. 64/89 *Prohlášení k 28. říjnu 1989*, in: Informace o Chartě 77 č. 19, roč. 12 (1989), str. 2. Kromě V. Havla jej podepsali jako mluvčí Charty 77 i T. Hradílek a D. Němcová.
- ¹² Dopis byl doručen základním organizacím KSČ ve všech obvodech Prahy. K 6. 11. 1989 jej obdrželo deset CZV KSČ a osm ZO KSČ. Srovn. *Obroda – klub za socialistickou přestavbu. Dokumenty*, Praha 1996, pozn. 1 u dok. č. 61, str. 146.
- ¹³ Beseda se Z. Jičínským proběhla. Srovn. *Informace o činnosti brněnské pobočky klubu Obroda*, tamtéž, dok. č. 69, str. 156–157.
- ¹⁴ Nikdo z nich nebyl do ČSSR vpuštěn. Srovn. *Představitelé MHF nesmějí do Československa*, in: Servis VIA Praha 055–89, zpráva č. 5; po urgencích dostali víza G. Nagler a K. Schwarzenberg, do Prahy přijeli 17. 10. 1989. Viz *Představitelům MHF umožněn vstup do Československa*, in: Servis VIA Praha 055–89, zpráva č. 7. Plenární zasedání ČSHV a delegace MHF se mělo konat 19. 10. 1989 v restauraci U Piaristů v Praze, bylo však zmařeno zásahem SNB. Srovn. *Represe proti Čs. helsinskému výboru*, in: Servis VIA Praha 055–89, zpráva č. 14. V textu je nesprávně uvedeno jméno ministra zahraničních věcí Holandska. Správně: Max van der Stoep. St. Devátý byl odsouzen na 20 měsíců nepodmíněně, srovn. společný Dokument Charty 77 č. 55/89 a Sdělení VONS č. 1062 *K odsouzení Stanislava Devátého*, in: Informace o Chartě 77 č. 16, roč. 12 (1989), str. 5–6; Fr. Stárek na 30 měsíců nepodmíněně, viz Sdělení VONS č. 1058 *Rozsudek nad F. Stárkem a I. Vojtkovou pravomocný*, in: Informace o Chartě 77 č. 16, roč. 12 (1989), str. 12–13; I. Jirous byl odsouzen již 24. 4. 1989 na 16 měsíců nepodmíněně, in: Sdělení VONS 1001 *Rozsudky nad I. M. Jirousem a J. Tichým potvrzeny*, in: Informace o Chartě 77 č. 10, roč. 12 (1989), str. 3; Alexandr Vondra nastoupil 18. 9. 1989 trest 52 dnů, byl mu změněn z podmíněného na nepodmíněný. Srovn. *Vladan Kočí a Saša Vondra ve vězení*, in: Informace o Chartě 77 č. 17, roč. 12 (1989), str. 16.
- ¹⁶ Srovn. Sdělení VONS č. 1057 *Ján Čarnogurský a Miro Kusý ve vazbě*, in: Informace o Chartě 77 č. 16, roč. 12 (1989), str. 10–12.
- ¹⁷ Patrně jde o RNDr. Antonína Petráska z Bořetic, jenž byl vazebně stíhán od 21. 8. do 13. 9. 1989 pro pobuřování. Obvinění bylo překvalifikováno na přečin proti veřejnému pořádku. Srovn. Sdělení VONS č. 1067 *Antonín Petrásek trestně stíhán*, in: Informace o Chartě 77 č. 17, roč. 12 (1989), str. 6, a dále *Trestní věc Antonína Petráska*, in: Informace o Chartě 77 č. 19, roč. 12 (1989), str. 13.
- ¹⁸ Srovn. *Zásah proti setkáním nezávislých skupin*, in: Informace o Chartě 77 č. 19, roč. 12 (1989), str. 13–14.

Dokument 73

1989, 13. října, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 12. října 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 13. října 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-00129/S-89
 Výtisk č.: 35
 Počet listů: 5
 Přílohy: 1/8¹

Schvaluji: [...] ^a

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
 1. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 12. října 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, I. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Zasedání operačního štábu FMV se kromě jeho členů zúčastnili náměstek ministra vnitra ČSSR plk. Otto SEDLÁK a náčelníci KS SNB.²

Program jednání:

1. Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění přítomnými funkcionáři;
2. Návrhy ke zvýšení účinnosti opatření přijímaných operačním štábem FMV k omezování nepřátelské činnosti vnitřního a vnějšího protivníka;
3. Úkoly k zajištění klidu a veřejného pořádku v období mimořádných bezpečnostních opatření;
4. Různé.

K 1. bodu jednání:

Informaci o bezpečnostní situaci přednesl mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ. O další údaje ji doplnili náčelníci /nebo jejich zástupci/ v pořadí:

II. S SNB, I. S SNB, III. S SNB, IV. S SNB, XII. S SNB, HS PS OSH, inspekce MV ČSSR, S SNB hl. m. Prahy a Ščk., S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk., KS SNB a HS VB ČSR.

Závěr k 1. bodu jednání:

1. náměstek ministra vnitra ČSSR a náčelník OŠ FMV genpor. ing.

Alojz LORENC, CSc. [,] na podkladě přednesené informace o bezpečnostní situaci a jejího doplnění konstatoval:

Vnitřní protivník, vědom si neúspěchu svého vystoupení v srpnu tohoto roku, pod tlakem zahraničních ideodiverzních center usiluje o zdokonalení svých organizačních struktur a společný koordinovaný postup při nepřátelské činnosti. Přes dosavadní nejednotnost v názorech na organizaci protispolečenských akcí lze očekávat jeho snahu vyvolat nepokoje, zejména v hl. m. Praze a Brně.

Podrobnosti k bezpečnostní situaci na území ČSSR jsou uvedeny v příloze závěrů z jednání OŠ FMV.

K 2. a 3. bodu jednání:

1. náměstek ministra vnitra ČSSR a náčelník OŠ FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [,] uložil následující okruhy úkolů:

- 1/ Vyhodnotit úroveň dokumentace trestné činnosti vytypovaných neaktivnějších nepřátelských osob. Vyhodnocení předložit náčelníkovi OŠ FMV ve dvou termínech /23. října a 15. listopadu 1989/ podle naléhavosti a stupně nebezpečnosti jejich podvrtné činnosti.

Odpovídají: náčelník II. S SNB
plk. RSDr. Karel VYKYPĚL
náčelník SV StB
pplk. JUDr. Ondrej TOMKO
náčelníci KS SNB

- 2/ Vyhodnotit stav rozpracování úkolů, uložených na celostátní poradě po linii StB konané dne 20. 7. 1989. Vyhodnocení předložit náčelníkovi OŠ FMV do 15. 11. 1989.

Odpovídají: náčelník II. S SNB
plk. RSDr. Karel VYKYPĚL
náčelníci KS SNB

- 3/ Zajistit všestrannou přípravu a plnění úkolů k zabezpečení ochrany veřejného pořádku a zmaření pokusů o protispolečenské vystoupení.³ K tomu v rámci republik zabezpečit zejména:
  - všestrannou připravenost pořádkových sil a technických prostředků pro předpokládané zásahy včetně jejich materiálně technického zabezpečení;
  - přípravu variant nasazení pořádkových sil, řízení a velení pořádkovým jednotkám, součinnostním silám a zálohám;
  - připravenost požární techniky s obsluhou u útvarů požární ochrany k nasazení proti narušitelům veřejného pořádku.

Odpovídají: I. náměstek MVŽP ČSR
genmjr. RSDr. Karel NOVÁK
náměstek MVŽP SSR
genmjr. JUDr. Ján KRAJČI

- 4/ Zabezpečit plnění nezbytných úkolů ke zvýšené ochraně objektů

národního hospodářství před mimořádnými událostmi; k tomu zejména:

- aktivně vyhledávat signály k příčinám vzniku mimořádných událostí v národním hospodářství a ekologickým katastrofám; přijímat opatření k důslednému odstraňování zjištěných nedostatků;⁴
- případy mimořádných událostí neodkládat bez jednoznačného prokázání[,] zda nedošlo k úmyslnému zavinění.

Odpovídají: členové OŠ FMV
náčelníci KS SNB

5/ Zajistit plynulý informační tok; kromě předávání informací stanovených resortními předpisy se zaměřit na:

- ohlasy občanů z různých prostředí na jednání a opatření stranických a státních orgánů včetně 15. zasedání ÚV KSČ;
- rušivé jevy v národním hospodářství a jejich vliv na nálady veřejnosti;
- pokusy o pronikání vnitřního protivníka do dělnického prostředí, na vysoké školy, do kulturní fronty.

K zajištění sledovaného cíle 1. náměstek ministra vnitra ČSSR a náčelník OŠ FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.[,] uložil tyto další úkoly:

- mařit schůzky pravicových živlů a znemožnit jim organizování nepřátelské činnosti a koordinaci postupu;
- v zárodku rozkládat nebo likvidovat pokusy o narušení klidu a veřejného pořádku;
- znemožnit příjezd nepřátelských osob /včetně cizinců/ do Prahy a zabránit jejich účasti na provokacích. K tomu zejména zaměřit výkon služby na OPK, organizovat preventivně bezpečnostní akce v silniční dopravě, velet hlídky do vlaků apod.;
- přijmout příslušná opatření proti nepřátelské činnosti účastníků tzv. ekologických brigád;
- dokumentovat nepřátelskou činnost cizích státních příslušníků v příhraničních oblastech a důkazní materiál předávat k dalšímu opatření, které bude uskutečněno prostřednictvím FMZV;
- zmařit záměr tzv. OBRODY distribuovat nepřátelský dopis do organizací KSČ.

Odpovídají: členové OŠ FMV
náčelníci KS SNB

V závěru jednání 1. náměstek ministra vnitra ČSSR a náčelník OŠ FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.[,] uložil rozpracovat stanovené úkoly v plánech činnosti útvarů a zdůraznil, že důslednou realizací těchto úkolů je nezbytné dát protivníkovi najevo, že mu nebude uvolněn prostor pro jeho nepřátelské akce.

K 4. bodu jednání:

Termín příštího zasedání OŠ FMV, které se uskuteční bez přítom-

nosti náčelníků KS SNB, bude oznámen sekretariátem OŠ FMV do-
datečně.

[...]^b

*A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., obálka 1, č. l. 69–73 (také sv. XXI.,
č. l. 2265–2269). – Kopie strojopisu.*

^a Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^b Rozdělovník jako u Dok. 58: navíc je uveden „náměstek ministra vnitra a ŽP SSR s. KRAJČÍ“, „náčelník XII. S SNB“ a „náčelník správy SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.“, chybí „pro spis“; výtisk č. 7 (náčelník VOS FMV) je škrtnut a vpravo je k němu připsáno „vrácen dne 28. 10. a zničen mjr. Böhm“; v originálu je pod rozdělovníkem ještě přepis, na naší kopii je pouze jeho horní část. Prezenční listiny jako u Dok. 48 (všechny tři). V první je ve sloupci „Poznámka“ u MVŽP ČSR a VI. správy SNB nečitelný přepis, u MVŽP SSR rukou připsáno „s. ŠAŠINKA“, u III. správy SNB „Pejša“, u XII. správy SNB „Budaváry Fr.“ a u správy spojení SNB „pplk. ČASTORÁL“. Podpis chybí u 13. oddělení ÚV KSČ. V prezenční listině KS SNB je ve sloupci „Poznámka“ rukou připsáno u KS SNB Ostrava „pplk. JUDr. NAGLÍK“ a u KS SNB Banská Bystrica „KORBEL“. U prezenční listiny sekretariátu OŠ FMV jsou všechna jména stejným rukopisem, oproti Dok. 48 je u AIO VOS FMV pouze jedno jméno, a to „Králka“. Srovn. níže.

¹ K dokumentu existuje příloha (viz A. Lorenc, 8 T/91, sv. XV., obálka 1, č. l. 61–68) „Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR v období před výročím 28. října (pro operační štáb FMV dne 12. 10. 1989)“, kterou pro velkou podobnost s „Informací o bezpečnostní situaci v ČSSR“ (Dokument 75) neuvádíme. O jednotlivých rozdílech mezi těmito dokumenty viz pozn. 1 Dok. 75.

² Podle zachované prezenční listiny se zasedání operačního štábu FMV dne 12. října 1989 zúčastnili: Novák (MVŽP ČSR), Šašinka (MVŽP SSR), Novotný (VOS FMV), Pilský (IMV ČSSR), ? (KS FMV), Kavalír (SPRSZ FMV), Kainar (I. správa SNB), Chovanec (II. správa SNB), Pejša (III. správa SNB), Mencl (IV. správa SNB), Kilián (V. správa SNB), Vodička (VI. správa SNB), Budaváry (XII. správa SNB), Klučinec (XIII. správa SNB), Tomko (SV StB), Vostárek (FS VB), Častorál (správa spojení SNB), Tarčák (LS SNB), ? (HS PS OSH), ? (SV MV), Bytčánek (S SNB hl. m. Prahy a Sčk.), Horák (S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.), Triska (KS SNB České Budějovice), Šarman (KS SNB Plzeň), Říha (KS SNB Ústí nad Labem), Hakl (KS SNB Hradec Králové), Naglík (KS SNB Ostrava), Šobán ? (KS SNB Brno), Korbel (KS SNB Banská Bystrica), Katana (KS SNB Košice), Rozhoň, Böhm, Michna, Kuklík (ÚOS VOS FMV), Králka (AIO VOS FMV). Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2285.

³ V rámci této „přípravy“ byly náčelníkem MS VB pplk. JUDr. Michalem Danišovičem dne 16. října 1989 vyhlášeny bezpečnostní akce „RAZIE“ a „VĚCI“ (čj. VB–0012–6/OK–10–89, přepis pravděpodobně podepsal Danišovičův zástupce): „V souladu s NMV ČSSR č. 9/82 vyhledávají na teritoriu hl. m. Prahy následující celoměstské akce:

1) BA 'RAZIE', varianta a), b)

v době od 04.00 hod. dne 18. 10. do 24.00 hod. dne 19. 10. 1989;

přípravné práce stanovím od 16. 10. 1989;

výsledky dosažené v akci 'RAZIE' zašlete dálkopisně na OOK MS VB Praha do 12.00 hod. dne 20. 10. 1989.

2) BA 'VĚCI', varianta II

v době od 04.00 hod. do 24.00 hod. dne 24. 10. 1989;

přípravné období stanovím od 20. 10. 1989;

výsledky dosažené v akci 'VĚCI' zašlete dálkopisně na OOK MS VB Praha do 12.00 hod. dne 25. 10. 1989.

Cílem akcí je zvýšit ofenzivnost v odhalování pachatelů trestné činnosti, realizovat KZO a pozitivně ovlivnit veřejnobebezpečnostní situaci na území hlavního města Prahy.

K zabezpečení bezpečnostních akcí 'RAZIE' a 'VĚCI'

ukládám

a) náčelníkům O VB OS SNB Praha 1 – 10 zajistit odpovědnou přípravu a průběh bezpečnostních akcí;

b) náčelníkům OOK a OPS MS VB v rámci metodické a kontrolní činnosti prověřit úroveň přípravy a průběhu bezpečnostních akcí na jednotlivých OS SNB;

c) náčelníku OOK MS VB Praha zajistit ve dnech konání BA k provádění lustrací nepřetržitý provoz na OTE MS VB, na SAPO do 23.00 hod. a poznatkové evidencie OOK MS VB do 23.00 hod.;

d) vyhodnocení výsledků dosažených v BA provést dle následujících kritérií:

BA 'RAZIE', varianta a), b)

1. Počet příslušníků zapojených do akce celkem:
2. Počet členů PS VB zapojených do akce celkem:
3. Odhaleno trestných činů celkem:
  - z toho dříve neobjasněných:
4. Zjištěno a odhaleno přečinů:
5. Počet stíhaných osob celkem:
6. Počet vazeb celkem:
7. Zadrženo hledaných osob celkem:
  - z toho KZO na pohybu:
8. Stručný popis nejzávažnějších objasněných případů:

BA 'VĚCI', varianta II

1. Počet příslušníků zapojených do akce celkem:
2. Počet členů PS VB zapojených do akce celkem:
3. Počet kontrolovaných objektů celkem:
4. Počet zajištěných zbraní celkem:
  - z toho: a) krátkých
  - b) dlouhých
  - c) samopalů
  - d) kulometů
5. Množství zajištěného střeliva v kusech:
6. Množství zajištěných výbušnin v kg:
7. Počet odhalených trestných činů:
8. Počet odhalených přečinů:
9. Počet odhalených přestupků (pokuty v Kčs):
10. Stručný popis nejzávažnějších případů:“

Dokument byl ÚDV postoupen A MV ČR Kanice v rámci složky čj. VB-0070/01-89 – MBO „ŘÍJEN 1989“ pod čj. ASU-00829/AK-97.

⁴ Dne 18. října 1989 nařídil náčelník MS VB pplk. JUDr. Michal Danišovič podřízeným složkám provedení preventivně bezpečnostních akcí „OCHRANA“ a „REŽIM“ (čj. VB-00342/HK-1-89, přípis pravděpodobně podepsal Danišovičův zástupce):

„V rámci bezpečnostního opatření k zamezení protispolečenské činnosti nelegálních skupin v souvislosti s výročím vzniku Československa vydávám pokyn k provedení preventivně bezpečnostních akcí 'OCHRANA' a 'REŽIM'.

Akce proveďte v důležitých objektech národního hospodářství ve dnech 20. – 23. října 1989. Při typování objektů a provedení vlastních preventivně bezpečnostních akcí postupujte v souladu s typovými projekty uvedenými v přílohách č. 1 a č. 3 R N S SNB č. 5/1980.

Přehledy o výsledcích preventivně bezpečnostních akcí, zpracovaných ve smyslu kritérií uvedených příloh, zašlete na odbor HK MS VB do 12.00 hod. dne 27. 10. 1989.“

Tamtéž.

Jako přílohu k denní svodce zaslal náčelník odboru hospodářské kriminality MS VB mjr. Ondřej Dojcsan (podepsán vz. mjr. Novák) „Vyhodnocení preventivně bezpečnostních akcí 'OCHRANA' a 'REŽIM' provedených na základě pokynu náčelníka MS VB Praha ve dnech 20. – 24. 10. 1989 ve vybraných objektech národního hospodářství na území hl. m. Prahy“ (příloha k čj. VB-00342/HK-1-89):

- „1. Na základě výše uvedeného pokynu bylo ve dnech 20. – 24. 10. 1989 ve smyslu typového projektu dle příl. č. 1 a 3 R N SNB č. 5/80 [provedeno] preventivně bezpečnostní opatření:
  - a) OCHRANA: v 69 objektech národního hospodářství
  - b) REŽIM: ve 100 objektech národního hospodářství
2. Při provedených opatřeních nebyly zjištěny závady:
  - a) OCHRANA: v 61 objektech národního hospodářství
  - b) REŽIM: v 97 objektech národního hospodářství
3. Závady byly zjištěny v rámci akce:
  - a) OCHRANA: v 8 objektech národních hospodářství
  - b) REŽIM: ve 3 objektech národního hospodářství
 ad a) OCHRANA:
  - s. p. Restaurace a jídelny Praha 3 – neodpovídající zajištění objektu podnikového ředitelství, spočívající v ostraze pouze v pracovní době, klíče od vstupních dveří vlastní všichni zaměstnanci podniku, přičemž na neobsazené vrátnici jsou i po pracovní době uloženy klíče od kanceláří.
  - Fakultní Thomayerova nemocnice Praha 4, Vídeňská ul. – porušené oplocení objektu v místě výstavby nového pavilonu IKEM.
  - s. p. CEVA, závod Radotínské cementárny a vápenky se sídlem Praha 5, Radotín – zjištěno, že chybí kniha evidence skladování a výdeje trhaviny GELAMON, dále v objektu zjištěno celkem 22 protipožárních závad včetně nepojízdného požárního vozu.
  - s. p. TECHNOMETRA Praha 5 – nepředpisové skladování hořlaviny, závady v uložení zdravotnického materiálu a ochranných pomůcek, neumožňující jejich okamžité použití v případě potřeby.
  - s. p. IPS, závod 14, Praha 5 – neprováděné záznamy o školení protipožární ochrany.
  - PAL Praha 9, Horní Počernice – po pracovní době není prováděno uzamykání objektů jednotlivých provozních budov uvnitř objektu.
  - Propan-butan Praha 9, Satalice – zjištěny závady v nedostatečném oplocení objektu.
  - k. ú. o. TESLA – Elstroj Praha 10, Sámova 8
  - nejsou prováděny pravidelné požární prohlídky v souladu s vyhl. MV ČSR 37/86 a není vedena požární kniha podle této vyhl.
  - nejsou vytypována požárně nebezpečná místa v objektu
  - není veden doklad o prováděném školení PO.
 ad b) REŽIM:
  - VD INKLEMO Praha 3, Na Jarově 2 – není prováděno bezpečné zajištění kopírovacího stroje uzamykáním přívodní šňůry.
  - s. p. RaJ Praha 3, Kalininova 55 – kopírovací stroj nevhodně umístěn vedle vrátnice, kde jsou bez dozoru po pracovní době uloženy klíče od místnosti, ve které je tento stroj uložen. Vlastní stroj mimo uzamčené místnosti není nijak zajištěn proti zneužití.
  - s. p. CEVA, závod Radotínské cementárny a vápenky Praha 5, Radotín – není dostatečně zajištěna rozmnožovací technika proti zneužití.
4. Celkový počet zjištěných závad:
  - a) OCHRANA: 35 zjištěných závad, z toho
    - 27 závad v protipožární ochraně
    - 5 závad v zajištění objektu
    - 2 závady v zajištění skladovaného materiálu
    - 1 závada v zajištění trhavin
  - b) REŽIM: 3 závady v zajištění rozmnožovací techniky

5. Počty zúčastněných příslušníků a pracovníků kontrolních orgánů a prověřovaných organizací:

- a) OCHRANA: 58 příslušníků SNB
14 pracovníků OS PO ONV
68 pracovníků podniků a závodů
- b) REŽIM: 63 příslušníků SNB
128 pracovníků podniků a závodů

6. Zjištěné nedostatky byly projednávány na místě a formou zápisů byla přijímána opatření k jejich odstranění. Ve dvou případech byla zaslána upozornění ředitelům organizací ve smyslu § 44 zák. č. 40/74 Sb. o SNB. V případě s. p. CEVA Praha 5, Radotín byly zjištěné nedostatky osobně projednány N OS SNB Praha 5 s vedoucím tajemníkem OV KSČ k zajištění jejich odstranění.

7. Zjištěn nebyl žádný trestný čin, přečin ani přestupek jak v rámci akce OCHRANA, tak i REŽIM.

8. Po zhodnocení celkového průběhu akce lze konstatovat, že preventivně bezpečnostní akce 'OCHRANA' a 'REŽIM' splnily účel. Odstranění zjištěných závad přispěje jak k zajištění majetku v socialistickém vlastnictví, a tím zvýší jeho ochranu, tak přispěje k zabránění vzniku mimořádných událostí, zejména na úseku protipožární ochrany. Počty kontrol, kterými nebyly zjištěny závady, zejména na úseku akce 'REŽIM', svědčí o pozornosti, která je ze strany organizací již dnes této problematice věnována."

Tamtéž.

Dokument 74

1989, 12. října, Praha. – Vyúčtování finanční zálohy poskytnuté na občerstvení účastníků jednání operačního štábu.

Sekretariát OŠ FMV

V Praze dne 12. října 1989
č. j.: OV-656/S-89
Výtisk č.: 2

Věc: Vyúčtování poskytnuté zálohy na občerstvení

Rozkazem MV ČSSR č. 14/1989 byl aktivizován OŠ FMV, který uskutečnil zasedání dne 12. října 1989, v počtu 42 členů a přizvaných funkcionářů.

Poskytnuta záloha ve výši: 300,- Kčs

Náklady na občerstvení: 116,- Kčs

Vrací se obnos ve výši: 184,- Kčs

Příloha: Účtenka na občerstvení 1 ks

Náčelník sekretariátu OŠ FMV
mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...]a

[...]b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2305. – Kopie strojopisu.

---

^a Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

^b Rukou připsáno: „16. 10. 89 [?]“.

Dokument 75

1989, 17. října, Praha. – Informace FMV pro vládu ČSSR o bezpečnostní situaci v ČSSR.¹

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č. j. OV-0115/A-89

V Praze dne 17. října 1989

TAJNĚ

Výtisk č. 33^a

Počet listů: 13

Pro schůzi vlády ČSSR

Věc: Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR

Informace se předkládá
na návrh ministra vnitra
ČSSR

Obsah:

I. Informace o bezpečnostní
situaci v ČSSR

[...]^b

Předkládá:

František K i n c l
ministr vnitra ČSSR

Určeno pro osobní informaci členů vlády ČSSR, po seznámení materiál vrátit!

Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR

Po neúspěchu akcí vnitřních nepřátel k výročí 21. srpna, zesílil v nepřátelském prostředí tlak na zdokonalení organizačních struktur jednotlivých nepřátelských seskupení a na vypracování společné programové platformy.

V současném období zaměřuje protivník svoji pozornost, kromě koordinovaného vydávání různých prohlášení, na vypracování společného strategického postupu opozice v ČSSR a přípravu společné politické strany – tzv. Strany sjednocené opozice. Potvrdila to i schůzka konzultativní skupiny nezávislých iniciativ (zástupců Hnutí za občanskou svobodu, Čs. demokratické iniciativy a KSP OBRODA) dne 2. 10. 1989 v Praze. Současně přetrvává záměr protivníka zformovat tzv. Občanský výbor. Cílem těchto snah je vytvoření reprezentativního orgánu opozice, donutit stranické a státní orgány k jednání u „kula-tého stolu“ po vzoru PLR a MLR.

Vedle integračních snah se stále výrazněji projevuje i tendence

vnitřního protivníka zapojit do své činnosti oficiální struktury s cílem dosažení vlastní legalizace a vyvolání dialogu mezi oficiálními a tzv. nezávislými strukturami. Jako příklad lze uvést snahu „Nezávislého mírového sdružení – iniciativy za demilitarizaci společnosti“ zapojit Československý mírový výbor do přípravy tzv. Helsinského shromáždění za mír a demokracii se sídlem v Praze (jehož vznik je připravován v 1. polovině roku 1990) a snahu přípravného výboru „Společnosti pro studium demokratického socialismu“ uspořádat mezinárodní seminář o Socialistické internacionále ve spolupráci s Výborem československé veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci v listopadu t. r.

Vnitřní protivník se dále pokouší pronikat do nadstavbových sfér společnosti. To se projevuje zejména v oblasti tvůrčí vědecké a kulturní inteligence, a to nejen v nátlakových podpisových akcích, ale i ve vzniku dalších tzv. nezávislých iniciativ. Příkladem je ustavení iniciativy „MOST“, složené z kulturních pracovníků, která by se měla rovněž stát prostředníkem dialogu mezi nepřátelským prostředím a oficiálními strukturami, a také ustavení tzv. Kruhu nezávislé inteligence (KNI), jehož cílem je vytvořit organizační platformu, sdružující vědecké pracovníky názorově stojící v opozici vůči politice KSČ. Jeho úsilí se rovněž soustřeďuje na diskreditaci a rozbití jednotného SSM a vznik řady nezávislých mládežnických iniciativ. Dokladem toho je i vytvoření tzv. Studentské sekce v rámci Čs. demokratické iniciativy, založení nového „politicky nezávislého mládežnického sdružení“ ve Středočeském kraji a dalších.

Nebezpečným jevem, souvisejícím s nastávajícím výročím vznikem ČSR a snahou aktivizovat středoškolskou mládež, je zasilání anonymních, protikomunisticky zaměřených dopisů z Prahy adresovaných středním školám. Zatím byly zjištěny ve Východočeském, Jihočeském a Severočeském kraji. Vyzývají ředitele, pedagogické rady a skupiny SSM k „důstojným oslavám 28. října“ a k vyzdvižení úlohy T. G. Masaryka. Odsuzují dokument „Poučení z krizového vývoje...“ a kladně hodnotí záměry tzv. pražského jara 1968. Lze předpokládat, že budou postupně rozšiřovány na celém území ČSSR a vysílány v relacích štvavých stanic Radio Svobodná Evropa a Hlas Ameriky, s cílem dostat jejich obsah mezi nejširší čs. veřejnost.

Postupně se upevňuje i vnitřní struktura jednotlivých iniciativ s cílem zvýšit jejich akceschopnost na celém území. Například na tzv. konferenci Demokratické iniciativy ve dnech 10. – 16. 9. 1989 došlo k další politizaci této skupiny, což se odrazilo i v nově schváleném názvu „Československá demokratická iniciativa, politické a společenské hnutí“ (ČSDI), organizačních zásadách a programové náplni. Jako nejbližší cíle bylo stanoveno rozšíření členské základny, upevnění organizační struktury, zřizování místních a okresních skupin, rozvíjení činnosti v tematických celcích a spotřebních klubech. Realizace těchto cílů se promítla ve vytváření satelitních organizací, pracujících

jako sekce ČSDI (např. studentská, ekologická a jiné) s vlastním programem, umožňujícím jim v budoucnu eventuální přechod ve vlastní politické organizace. Dokladem toho jsou i záměry přeměnit například tzv. ekologickou sekci na Stranu zelených.

Množí se některé negativní politické projevy v činnosti nekomunistických stran v ČSSR. Pravicově a nábožensky orientovaní funkcionáři v ústředí i krajích se snaží dosáhnout změny postavení těchto stran v politickém systému nezávisle na linii KSČ a prosadit politický pluralismus. Výrazně se tyto tendence projevují zejména u části funkcionářů a členské základny ČSL a ČSS.

Při realizaci svých záměrů vnitřní protivník kalkuluje i se zvyšující se podporou jeho činnosti ze strany polské Solidarity, jako vládní a parlamentní síly[,] a maďarského Demokratického fóra i mládežnické organizace FIDESZ[,] jako organizací, přímo zasahujících do politiky státu s perspektivou rozhodujícího vlivu v parlamentu, ale i s podporou oficiálních institucí a osobností MLR. Zvláště důležité pro morální podporu protivníka se stávají kontakty některých osob a skupin ze SSSR, zejména novinářských a historicko-teoretických kruhů, s představiteli tzv. nezávislých iniciativ.

Na kvalitativně vyšší úroveň se dostává spolupráce vnitřního protivníka se západními politickými strukturami a oficiálními institucemi. Oficiální činitelé rakouské SPÖ a západoněmecké SPD vyjadřují představitelům tzv. Společnosti pro studium demokratického socialismu podporu jejich činnosti, která by měla postupně přejít v pomoc při organizování strany sociálně demokratického typu. Čelním představitelům tzv. nezávislých iniciativ v ČSSR jsou udělovány čestné ceny různých západních nadací, jako výraz ocenění jejich „boje“ za lidská práva, jako např. cena „Německých nakladatelů“ dotovaná 25 000 DM udělená Václavu HAVLOVI, která má být použita na založení a protispolečenskou činnost tzv. vydavatelského družstva ATLANTIS.

V návaznosti na činnost vnitřního protivníka sílí úsilí západních ideodiverzních center a emigrantských seskupení o ovlivňování čs. veřejnosti a organizování provokačních akcí i na území některých socialistických zemí. Začátkem listopadu t. r. organizuje polská Solidarity ve spolupráci s čs. emigrací mezinárodní seminář ve Vratislavi věnovaný problémům kultury ve střední Evropě, jehož součástí bude i přehled „čs. nezávislé a emigrační literatury“. Na území MLR jsou ideodiverzními centry organizovány undergroundové koncerty čs. emigrantů a schůzky s představiteli tzv. nezávislých iniciativ.

Současná činnost vnitřního protivníka však nenaplňuje představu západních ideodiverzních center o existenci akceschopné opoziční síly v ČSSR a ze zahraničí je na „chartu-77“ a ostatní iniciativy vyvíjen tlak, aby se výrazněji veřejně prezentovaly[,] „vystoupily z ilegality“ a politizovaly svoji činnost, pod hrozbou omezení finančních podpor. Nejbližší vhodnou příležitostí pro toto vystoupení je výročí vzniku

ČSR. Konkrétním příkladem je tlak na představitele ČSDI, aby k uvedenému výročí vyhlásili svoje seskupení za politickou stranu.

K přípravě konkrétních akcí mělo dojít k 23. 9. 1989 na schůzce mluvčích „charty-77“, již bylo zabráněno. Při této příležitosti Václav HAVEL připravil tzv. prohlášení k 28. říjnu 1989, v němž jsou idealizovány poměry v bývalé I. republice a jehož obsah ústí v požadavky legalizace opozice, ukončení platnosti dočasné smlouvy o pobytu sovětských vojsk v ČSSR a zrušení zátarasů na hranicích. Obdobná prohlášení mají vyhotovit i ostatní seskupení. Snahou protivníka je z těchto prohlášení vypracovat společné stanovisko tzv. nezávislých iniciativ k výročí vzniku ČSSR.

Stejně zaměřeni měla i schůzka zástupců nelegálních struktur – Nezávislého mírového sdružení, Hnutí za občanskou svobodu a Čs. demokratické iniciativy – dne 3. 10. 1989 v Praze. Bylo na ní mimo jiné dohodnuto, že pokud jim nebudou pronajmuty žádné prostory pro uskutečnění „oslav“, uspořádají shromáždění na pěší zóně v Praze.

Mluvčí „charty-77“ již dne 26. 9. 1989 poslali dopis Národnímu výboru hl. m. Prahy, v němž navrhují povolit „chartě-77“ uspořádat vlastní „nezávislou připomínku tohoto státního svátku“ a k jejímu provedení doporučují propůjčit zastřešený sál typu Radiopaláce nebo Lucerny.

Iniciativu při organizování demonstrace však přebírá koordinační výbor složený ze zástupců HOS, ČSDI a OBRODY. Dne 2. 10. 1989 jednali na NVP s dr. Martinem HOUSKOU Rudolf BATTĚK a Ladislav LIS, kteří jménem HOS, ČSDI a OBRODY požádali o povolení demonstrace dne 28. 10. 1989 v 15.00 nebo 16.00 hod. na otevřeném prostranství (Letenská pláň, obora Hvězda, před Parkem kultury a oddechu Julia Fučíka nebo památníkem na Vítkově) a v návaznosti na tento požadavek při jednání na odboru vnitřních věcí ONV Praha 7 dne 3. 10. 1989 zjišťovali možnosti povolení demonstrace na Letenské pláni. Na shromáždění je navrhnout tento program. Po zahájení vystoupení některého z předních čs. herců s citáty z Čapka, poté hlavní projev pravděpodobně v podání V. HAVLA s požadavky zahájení dialogu s opozicí a konání svobodných voleb.

Z celkového kontextu činnosti protivníka je však zřejmé, že těmito žádostmi se již předem snaží zbavit vlastní odpovědnosti za případné následky protispolečenského vystoupení, o které svojí činností usiluje, a následně obvinít stranické a státní orgány.

Vyvrcholením akcí motivovaných výročím vznikem ČSR má být společná demonstrace tzv. nezávislých iniciativ v centru Prahy dne 28. 10. 1989. Na její konkrétní formu jsou prozatím různé názory.

Obdobně jako v srpnu letošního roku počítá nepřátelské prostředí s účastí zástupců Solidarity a maďarské opozice na uvedené demonstraci. V tento den je rovněž plánováno setkání zástupců ČSDI, „charty-77“, OBRODY a HOS s představiteli maďarského Demokratického fóra a ustavení společného výboru.

I přes snahu radikální části protivníka, reprezentované T. HRADÍLKEM, o koncentraci nepřátelských sil v Praze lze očekávat, že obdobné akce dne 28. 10. 1989 mohou proběhnout i v dalších místech republiky. Konkrétně jsou zjišťovány poznatky ke snahám představitelů HOS a Společnosti T. G. MASARYKA zorganizovat v Brně demonstraci na třídě Vítězství a náměstí Svobody za přejmenování třídy Vítězství na ulici Masarykovu.

Z uvedených skutečností vyplývá, že v nepřátelském prostředí, i přes vlastní organizační opatření a pokračující integrační snahy, přetrvává proces názorové nejednotnosti a rozdílnost v přístupech k organizování protispolečenských vystoupení. Panují především obavy z tvrdých protiopatření ze strany státních orgánů a následného „krachu“ připravovaných akcí, jako tomu bylo v srpnu tohoto roku. Současně se u umírněného křídla opozice projevují obavy z radikalizace stále větší části prostředí, zejména mladých členů a stoupenců, což by je mohlo dovést k bezprostřednímu střetu se státní mocí a tím i k narušení dlouhodobých cílů a záměrů opozice.

Na druhé straně jsou si však dobře vědomi toho, že současné mezinárodní i vnitropolitické podmínky jim vytvářejí vhodný prostor pro takováto vystoupení a nevyužít jich by mohlo znamenat jejich izolaci i ztrátu podpory jak ze zahraničí, tak i u zpolitizované části jejich přívrženců, zejména z řad mládeže.

Z těchto důvodů lze očekávat zvyšující se aktivitu nepřátelského prostředí s blížícím se datem 28. října se snahou napravit „špatný dojem“ ze srpna letošního roku.

Situace při zabezpečování ochrany státní hranice ČSSR se do určité míry zkomplikovala rozhodnutím vlády MLR z 11. září 1989 umožnit občanům NDR vycestování do kterékoli země. V důsledku toho se ČSSR pro ně prakticky stala tranzitem před emigrací do kapitalistické ciziny. Na státní hranici bylo v září 1989 zadrženo celkem 3 288 narušitelů, z toho bylo 3 082 občanů NDR. V září také došlo k 9 násilným přejezdům státní hranice z ČSSR do MLR na odděleních pasové kontroly. V tomto období se také zhoršil postoj pohraničních a pasových orgánů MLR k součinnosti s čs. stranou, kteří m. j. odmítají vydávat občany NDR, kteří ilegálně překročili státní hranici z ČSSR do MLR.

Po rozhodnutí státních orgánů NDR z 3. října 1989 pozastavit bezpasové a bezvízové výjezdy občanů NDR do ČSSR výrazně poklesl počet osob přijíždějících z NDR. Současně se však prudce zvýšil počet pokusů o ilegální přechod státní hranice do ČSSR. Například jen ve dnech 3. – 5. října 1989 bylo zadrženo 726 občanů NDR, kteří ilegálně vnikli do ČSSR s úmyslem emigrovat. Situace se uklidnila po přijetí společných opatření orgánů ČSSR i NDR.

Složité situace nastala koncem září a začátkem října 1989 na státní hranici s PLR, kde pro neúnosnou přeplněnost mezinárodních rychlíků z PLR nebylo možné zajistit bezpečnost přepravy. Zpoždění

mnohdy přesáhlo i 10 hodin. Problémy byly i v odbavování občanů PLR na čs.–rakouské hranici, kde čekací doba činila i více než 8 hodin. Příčinou byl nadměrný počet cestujících polských státních příslušníků a jejich zpřísněné odbavování rakouskými celními orgány. Situaci na státní hranici s PLR, MLR a NDR je věnována zvýšená pozornost a podle jejího konkrétního vývoje jsou realizována potřebná opatření.

Mezi čs. občany sílí nespokojenost s tím, že občané PLR, MLR a částečně i SSSR při pobytu v ČSSR vykupují spotřební zboží, včetně dovezeného z kapitalistických států, především potraviny všeho druhu, ale i oděvy, obuv, sportovní potřeby, instalační a stavební materiál aj. Kupříkladu nejsou výjimkou nákupy potravin v rozsahu až 1 500 Kčs. V některých oblastech, zejména v příhraničních, je stále obtížnější zabezpečit plynulé zásobování i základními druhy potravin. V důsledku toho dochází ze strany našich občanů ke kritice stranických a státních orgánů.

Veřejnobebezpečnostní situace v ČSSR v roce 1989 byla v podstatě stabilizovaná, klid a veřejný pořádek byl zajištěn. Pořádkové jednotky byly nasazeny pouze v případě provokačních vystoupení antisocialistických sil v lednu, květnu a srpnu v Praze. V součinnosti s dalšími složkami bezpečnostního aparátu a Lidových milicí dostaly rozhodnými opatřeními a zásahy tato vystoupení pod kontrolu. Došlo také k několika narušením veřejného pořádku při pořádání sportovních a kulturních akcí. Svým rozsahem však nepřesáhly místní rámec a nevyžádaly si mimořádné nasazení sil a prostředků.

Od počátku roku 1989 (zejména v 1. čtvrtletí a před 21. srpnem) byl zaznamenán výrazný nárůst anonymních telefonátů a dopisů (do konce září jejich počet přesáhl 520), ve kterých pachatelé vyhrožují teroristickými činy. V jejich zaměření je zřetelný posun. Počátkem roku bylo téměř ve všech případech vyhrožováno destrukcí objektů nebo dopravních prostředků. V posledním období však zvýšenou měrou přibývá výhrůžek fyzickou likvidací jednotlivým osobám, především těm, které veřejně odsoudily nepřátelskou činnost antisocialistických živlů.

Provedenými opatřeními se anonymní výhrůžky ukázaly jako nepravdivé. Odhalování pachatelů této trestné činnosti se nedaří, objasněnost se pohybuje okolo 15 %.

Bylo zaznamenáno více než 2,5 tisíce letáků a téměř 500 závadových nápisů. Převážně útočily proti KSČ a stranickým a vládním funkcionářům.

Počet zaznamenaných trestných činů a přečinů se mírně zvýšil na celkových 135 234 trestných skutků, při zachování stejné úrovně objasněnosti – přes 80 %. Škody způsobené kriminalitou stouply o více než 64 miliónů Kčs a přesáhly 511 miliónů Kčs.

Mírné zvýšení trestné činnosti bylo způsobeno větším počtem skutků obecné kriminality (o 2,3 %). Nejvýraznější nárůst v obecné

kriminalitě byl zaznamenán u majetkových deliktů, jejichž počet vzrostl o 3,2 %, objasněnost zůstala na úrovni 62 %. Majetková trestná činnost tak dosáhla téměř poloviční podíl na celkové kriminalitě páchané v ČSSR. Z majetkových deliktů byl zvláště výrazný nárůst počtu krádeží vloupáním o 8 %. Nepříznivě se vyvíjí situace zejména na úseku krádeží vloupáním do bytů, kde oproti stejnému období loňského roku se jejich počet zvýšil o 1 641, přičemž objasněnost zůstává stále na úrovni 55 %.

Počet násilných deliktů zůstává na úrovni předcházejícího období. Jejich objasněnost přesahuje 95 %. Zvýšil se počet nejzávažnějších násilných deliktů – vražd o 2 na celkových 89 případů (objasněnost 96,6 %) a loupeží o 54 na 651 (objasněnost 87,6 %).

Ze specifických a klíčových problémů boje proti trestné činnosti se nepříznivě vyvíjí zejména kriminální recidiva a trestná činnost cikánů. Recidivisté se na objasněných trestných činech obecné kriminality podílejí téměř dvěma třetinami a více jak jednou třetinou na trestných činech hospodářské kriminality. Pokračuje mírný nárůst kriminality mládeže. Její podíl na objasněné trestné činnosti se blíží 16 % a u majetkových deliktů představuje téměř jednu třetinu. Zvláště znepokojující je vysoká úroveň kriminality cikánské mládeže, která se podílí 25 % na trestných činech páchaných mladými lidmi, v SSR tento podíl dokonce převyšuje 40 %.

Nepříznivá situace přetrvává v oblasti nealkoholové toxikomanie. Počet toxikomanů evidovaných orgány VB se blíží 7 000. Asi polovinu z nich tvoří osoby ve věku od 18 – 25 let, mezi toxikomany však nejsou výjimkou ani děti do 15 let, kterých je evidováno 200. V důsledku zneužívání omamných látek zemřelo v hodnoceném období 21 osob.

Na úseku hospodářské kriminality bylo zjištěno celkem 21 877 trestných činů a přečinů, přitom zadokumentované škody vzrostly o 79 miliónů Kčs a přesáhly částku 250 miliónů Kčs. Na odhalování hospodářské trestné činnosti se však kontrolní orgány a samotné hospodářské organizace podílejí necelými 9 %, přičemž většinou se jedná o přečiny proti pracovní kázní. Nejfrekventovanějším hospodářským deliktem nadále zůstává rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. O narůstající nekázní vedoucích pracovníků v ekonomice svědčí odhalení 1 924 trestných činů proti hospodářské kázní (nárůst o 829).

Nemalé hmotné škody způsobují národním hospodářství stále početné mimořádné události. Převažovaly požáry, provozní poruchy a havárie a nehody kolejových dopravních prostředků. Nejčastějšími příčinami mimořádných událostí je stále porušování pracovních postupů a nedodržování technologické kázně, hrubé porušování zásad a předpisů o bezpečnosti práce.

Celkově nepříznivý vývoj byl zaznamenán v dopravní nehodovosti. V hodnoceném období došlo k 48 912 dopravním nehodám, což je v podstatě na úrovni srovnatelného období minulého roku. Následky

jsou však ve všech ukazatelích nepříznivější. Usmrceno bylo 589 osob (o 50 více), těžce zraněno 2 619 (o 401 více) a zvýšily se i hmotné škody. Pod vlivem alkoholu bylo způsobeno 3 122 dopravních nehod, což je o 111 více.

+ + +

K utlumení aktivity nepřátelského prostředí jsou realizována aktivní preventivní a rozkladná opatření, směřující k maření snah o organizační sjednocení jednotlivých seskupení a narušení akceschopnosti vnitřního protivníka, zejména vůči organizátorům nepřátelské činnosti.

V místech předpokládaného vzniku hromadných protispolečenských vystoupení a v místech koncentrace nepřátelských osob, zejména v Praze, Brně a Bratislavě, bude posílen výkon hlídkové služby VB, s cílem zamezit rozšiřování letáků a odvrátit nepřátelské živly od účasti na protispolečenských vystoupeních.

Ve všech krajích ČSSR jsou přijímána opatření k zabránění účasti hlavních nepřátelských osob na protispolečenských vystoupeních, zejména v Praze. Obdobná opatření jsou přijímána i ve vztahu k nepřátelským osobám ze zahraničí.

Pro případ vzniku hromadných protispolečenských vystoupení budou připraveny pořádkové jednotky VB a LM k provedení zákroku za použití mírnějších prostředků.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 4, č. l. 51–62. – Kopie strojopisu.

^a „33“ razítkem.

^b Vpravo rukou připsáno: „Rozdělovník: výt. č. 1 – 31 – ÚPV ČSSR, 32 – dokumentace, 33 – pro domo“ (podpis nečitelný).

¹ Větší část tohoto dokumentu je totožná s „Informací o bezpečnostní situaci v ČSSR v období před výročím 28. října“, tj. s přílohou „Závěrů z jednání operačního štábu FMV dne 12. října 1989“ /Dokument 73/, o některé pasáže je však delší, proto z obou dokumentů uvádíme tento. Vzhledem k tomu, že obě „informace“ jsou určeny pro jinou skupinu příjemců – příloha Dokumentu 73 /dále „Dok. 73+“ / pro operační štáb FMV, Dokument 75 /dále „Dok. 75“/ pro vládu ČSSR –, pokládáme za potřebné popsat zde podrobně rozdíly mezi nimi.

a) Charakter rozvedení či upřesnění informace uvedené již v Dok. 73+ mají následující pasáže v Dok. 75:

– ve 2. větě 7. odstavce (začínajícího slovy „Množí se...“) je navíc „těchto stran“;

– v 1. větě celku /dále „věta“/ následujícího odstavce je navíc „ale i s podporou oficiálních institucí a osobností MLR“;

– v poslední větě 9. odstavce je navíc „která má být použita na založení a protispolečenskou činnost tzv. vydavatelského družstva ATLANTIS“;

– ve 2. větě následujícího odstavce je uvedeno „seminář ve Vratislavi“ proti „seminář ve Wroclavi“ (Dok. 73+);

– v 1. větě 12. odstavce („K přípravě...“) je uvedeno „k 23. 9. 1989“ proti „dne 23. 9.“

1989“ (Dok. 73+); v poslední větě téhož odstavce je „vzniku ČSSR“ místo „vzniku ČR“ (Dok. 73+);

– na konci poslední věty 20. odstavce („Z uvedených...“) je navíc „opozice“;

– odstavec 31. („Počet zaznamenaných...“), 32. a 36. („Na úseku...“) je rozvedením i zkrácením těchto tří odstavců v Dok. 73+:

„Počet trestných činů a přečinů se mírně zvýšil, při zachování úrovně objasněnosti na 80 %. Škody způsobené kriminalitou však značně vzrostly (o více než 80 miliónů Kčs). Při zachování současného trendu vývoje lze očekávat, že na konci roku přesáhnou 1 miliardu Kčs.

Nejvýraznější nárůst byl opět zaznamenán u majetkové trestné činnosti. Její objasněnost se pohybuje v průměru kolem 60 %. Zvlášť výrazně vzrostly krádeže vloupáním – o více než 1,5 tisíce, což prakticky představuje 100% podíl na zvýšení celkové kriminality.

Nedaří se účinněji odhalovat hospodářskou trestnou činnost. Škody způsobené hospodářskou kriminalitou však prudce rostou a svým rozsahem se dostávají na úroveň škod způsobovaných kriminalitou obecnou, přesto, že hospodářské trestné činy a přečiny představují pouze něco přes 21 % z počtu skutků obecné kriminality. Nejfrekventovanějším hospodářským deliktem zůstává rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. “

b) V Dok. 73+ vůbec chybí následující odstavce Dok. 75: 23. – 26. (úsek začínající „Situace při...“ a končící „státních orgánů“), 33. – 35. (úsek začínající „Počet násilných...“ a končící „21 osob“), 37. („Nemalé hmotné...“) a 38. („Celkově...“).

c) V 10. odstavci („V návaznosti...“) je v Dok. 73+ navíc 2. věta ve znění:

„Mimo jiné čs. emigrace zorganizovala začátkem října t. r. v západoněmeckém Frankfurtu tzv. volné pokračování permanentního symposia Československo 88 s názvem 'Československo 89 – dialog nebo konfrontace?', na které byli pozváni zástupci svazů českých a slovenských spisovatelů, jakož i zástupci tzv. neoficiálních struktur.“

Dokument 76

1989, 18. října, Praha. – Dopis náčelníka OŠ FMV informující o přeložení jednání operačního štábu FMV.

[...]^a

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 18. října 1989
TAJNĚ
k č. j.: OV-0665/S-89
Výtisk č.
Počet listů: 1

Vážený soudruhu,

ze služebních důvodů se zasedání operačního štábu FMV překládá z původního termínu 19. října 1989 na den 25. října 1989 od 14.00 hodin.

Stanovený program jednání operačního štábu FMV a místo zasedání operačního štábu se nemění.

Náčelník
sekretariátu operačního štábu FMV
mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...]^b

Obdrží:

I. náměstek MVŽP ČSR

náměstek MVŽP SSR

náčelníci I., II., III., IV., V., XII. S SNB

náčelníci FS VB, Letecké správy SNB, HS PS OSH, správy vojsk MV

náčelníci S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a S SNB Bratislavy a Zsk.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2304. – Kopie strojopisu.

^a Razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 9728, přijato 12.50 a odesláno 13.35, přes položky razítkem datum „18. 10. 89“.

^b Pod jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

Dokument 77

1989, 18. října, Praha. – Svolání operačního štábu FMV na 25. říjen 1989.

[...] ^a

V Praze dne 18. října 1989
TAJNĚ
Č. j.: OV-0665/S-89
Výtisk č. :
Počet listů: 1

Vážený soudruhu,

svolávám na 14.00 hodin dne 25. října 1989 zasedání operačního štábu FMV.

Pořad jednání:

- 1/ Informace o vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR od posledního zasedání OŠ FMV a její doplnění členy OŠ FMV.
- 2/ Doklady členů OŠ FMV k plnění úkolů stanovených v RMV ČSSR č. 14/1989 a v závěrech jednání OŠ FMV ze dne 12. října 1989.
- 3/ Přednesení požadavků na vyčlenění sil a prostředků ze zálohy SOŠ ČSSR ve prospěch útvarů SNB.
- 4/ Úkoly k zajištění klidu a veřejného pořádku v období mimořádných bezpečnostních opatření.

Jednání operačního štábu FMV se uskuteční v zasedací místnosti FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21.

[...] ^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2303. – Kopie strojopisu.

---

^a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29). Vpravo razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 9711, přijato 10.40 a odesláno 12.35, přes položky razítkem datum „18. 10. 89“.

^b Vpravo vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 78

1989, 20. října, Praha. – Rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR.

Sekretariát operačního štábu FMV

[...]^a

V Praze dne 20. října 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 OV-00132/S-89
 Výtisk č.: 1
 Počet listů: 2

ROZHODNUTÍ

1. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV

Podle čl. 16 hl. III. R MV ČSSR č. 14/1989 a na podkladě požadavků náčelníků správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje a správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje k posílení bezpečnostních opatření u příležitosti 71. výročí vyhlášení samostatnosti ČSR, 21. výročí schválení ústavního zákona o čs. federaci a Dne znárodnění při zajišťování klidu a veřejného pořádku na teritoriích jimi řízených útvarů SNB

vyčleňuji:

A/ ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje

- 1/ ve dnech 25., 26., 27. a 28. října 1989, vždy od 22. 00 hodin do 05. 00 hodin následujícího dne: 290 příslušníků SNB z VŠ SNB Praha
- 2/ dne 28. října 1989 od 08.00 hodin do ukončení bezpečnostních opatření:
  - a/ 130 příslušníků SNB z VŠ SNB Praha
  - b/ 60 příslušníků SNB z VŠ SNB Praha zpohotovit na základně pro nasazení na pokyn náčelníka S SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje
  - c/ 2 zásahové jednotky odboru zvláštního určení SV MV

Náčelník správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje zajistí instruktáž vyčleněných příslušníků, kde stanoví jejich výzbroj, výstroj a všechny podrobnosti související s výkonem služby.

B/ ve prospěch správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje

- 1/ ve dnech 25., 26., 27., 28. a 29. října 1989, vždy od 20.00 hodin do 06.00 hodin následujícího dne: 50 příslušníků SNB z Pohotovostního útvaru VB pro SSR

-
- 2/ ve dnech 27., 28. a 29. října 1989,
vždy od 21.00 hodin do 06.00 hodin následujícího dne:
50 příslušníků SNB ze 4. fakulty VŠ SNB
- 3/ dne 28. října 1989 od 08.00 hodin do ukončení bezpečnostního
opatření zpohotovit na základně pro nasazení na pokyn náčel-
níka S SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje:
a/ 100 příslušníků SNB z Pohotovostního útvaru VB pro SSR
b/ 100 příslušníků SNB ze 4. fakulty VŠ SNB
c/ 2 vodní stříkače a 2 eskortní vozidla s obsluhami z Pohoto-
vostního útvaru VB pro SSR.

Náčelník správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje
zajistí instruktáž vyčleněných příslušníků, kde stanoví jejich výzbroj,
výstroj a všechny podrobnosti související s výkonem služby.

1. náměstek ministra vnitra ČSSR
a náčelník operačního štábu FMV
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2259–2260. – Kopie strojopisu.

---

^a Nalevo od hlavičky razítko jako u Dok. 45; poř. číslo [?], přijato 13.45 a odesláno
16.20, přes položky razítkem datum „20. 10. 89“.

^b Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 79

1989, 23. října, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 25. října 1989.

Sekretariát operačního štábu
FMV

V Praze dne 23. října 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
č. j.: OV-00135/S-89
Výtisk č.: 4
Počet listů: 5

Podklady
k jednání operačního štábu FMV konaného dne 25. října 1989

Zasedání OŠ FMV se uskuteční dne 25. října 1989 ve 14.00 hodin v zasedací místnosti FMV.

Členové OŠ FMV byli na zasedání pozváni Vaším dopisem ze dne 18. října t. r.

Program jednání:

- 1/ Informace o vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR od posledního zasedání OŠ FMV a její doplnění členy OŠ FMV.
- 2/ Doklady členů OŠ FMV k plnění úkolů stanovených v RMV ČSSR č. 14/1989 a v závěrech jednání OŠ FMV ze dne 12. října 1989.
- 3/ Přednesení požadavků na vyčlenění sil a prostředků ze zálohy SOŠ ČSSR ve prospěch útvarů SNB.
- 4/ Úkoly k zajištění klidu a veřejného pořádku v období mimořádných bezpečnostních opatření.

K 1. bodu jednání

Informace o vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR od posledního zasedání OŠ FMV a její doplnění členy OŠ FMV

Doporučuje se vyzvat náčelníka sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václava NOVOTNÉHO k přednesení „informace o vývoji bezpečnostní situace“.

K případnému doplnění o další údaje vznést dotaz na přítomné funkcionáře v pořadí:

- náčelníky II., I., III., IV. a XII. správy SNB
- náčelníky správy SNB hl. m. Prahy a Sčk a správy SNB hl. m. Bratislavy a Zsk

- náměstkyně MVŽP republik ss. genmjr. RSDr. Karla NOVÁKA a genmjr. JUDr. Jána KRAJČIHO
- ostatní členové OŠ FMV

Pokud z přednesených údajů nevyplývají jiné skutečnosti, doporučuje se přijmout následující závěr:

Protivník stupňuje úsilí vyvolat mezi veřejností atmosféru nespokojenosti a pod rouškou „důstojných a svobodných oslav 28. října“ zorganizovat masové provokační vystoupení. Ve snaze zajistit na nich co nejširší účast, spoléhá především na mládež a vyvolání zájmu i neúčastněných občanů na frekventovaných místech. Lze předpokládat, že o přímou aktivní účast na provokacích budou usilovat i nepřátelské osoby ze zahraničí, především z PLR a Maďarska.

Vnitřní protivník a pracovníci západních sdělovacích prostředků hodlají zneužít případných protispolečenských vystoupení k protičeskoslovenským a protisocialistickým kampaním a následným nátlakovým akcím proti našemu stranickému a státnímu vedení.

K 2. bodu jednání

Doklady členů OŠ FMV k plnění úkolů stanovených v RMV ČSSR č. 14/1989 a v závěrech z jednání OŠ FMV ze dne 12. října 1989

Doporučuje se zaměřit doklady členů OŠ FMV zejména na následující okruhy problémů, které vyplývají z RMV ČSSR č. 14/1989 a závěrů z předešlého jednání OŠ FMV:

- 1/ Příprava a realizace opatření proti nejaktivnějším nepřátelským osobám a skupinám.
- 2/ Na které nepřátelské osoby je v současné době soustředěn důkazní materiál, který umožňuje jejich trestní stíhání.
- 3/ Možnost využití některých materiálů proti nepřátelským osobám a skupinám v hromadných sdělovacích prostředcích.
- 4/ Opatření přijatá proti účasti vnějšího protivníka na nepřátelských akcích.
- 5/ Rozpracování úkolů zaměřených na znemožnění příjezdu nepřátelských osob /včetně cizinců/ do Prahy a jejich účasti na provokačních akcích /zejména opatření na čs. hraničních přechodech, v silniční dopravě, ve vlacích, apod./.
- 6/ Zabezpečení kontrarozvědne ochrany legálních struktur před působením protivníka; opatření ve vztahu k dělnickému prostředí, kulturní frontě a vysokým školám.
- 7/ Zajištění všestranné připravenosti sil a prostředků, jejich velení, k nasazení proti narušitelům veřejného pořádku.

K dokladům se doporučuje vyzvat:

- náčelníky II., I., IV., VI., XII. S SNB, HS PS OSH, SV StB, S SNB hl. m. Prahy a Sčk a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk
  - náměstkyně MVŽP ČSR a SSR
- V závěru tohoto bodu jednání se doporučuje položit dotaz členům

OŠ FMV, zda se při zajišťování stanovených úkolů vyskytl problém, který je nutné řešit v tomto orgánu.

K 3. bodu jednání

Přednesení požadavků na vyčlenění sil a prostředků ze zálohy SOŠ ČSSR ve prospěch útvarů SNB

Doporučuje se konstatovat, že byly rozhodnutím 1. náměstka MV ČSSR a náčelníka OŠ FMV vyčleněny síly a prostředky /z VŠ SNB, PP VB ČSR a PÚ pro SSR/ ve prospěch S SNB hl. m. Prahy a Sčk a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.

Dále se doporučuje vznést dotaz, zda bude některý z náčelníků požadovat další vyčlenění sil a prostředků /zejména náčelník KS SNB Brno/.

Ke 4. bodu jednání

Úkoly k zajištění klidu a veřejného pořádku v období mimořádných bezpečnostních opatření

Doporučuje se zdůraznit, že hlavní úkoly byly stanoveny RMV ČSSR č. 14/1989, v závěrech z posledního zasedání OŠ FMV a na celostátní poradě po linii StB dne 20. 7. t. r.

Při zajišťování úkolů je nezbytné brát v úvahu tyto skutečnosti:

- 1/ protivník, povzbuzen vývojem vnitropolitické situace v Maďarsku a událostmi v NDR, se pokusí o zneužití nadcházejících výročí k protisocialistickým provokacím se snahou zapojit do nich co nejširší okruh osob; k aktivizaci občanů může zneužít i rozšířených fám o „velkém zdražování“;
- 2/ situace vyžaduje aktivní výkon operativní služby a její zaměření na neprodlené zákroky proti iniciátorům a organizátorům nepřátelských akcí včetně dokumentace jejich jednání a zadržení; při zákroku je nezbytné postupovat nekompromisně, rychle a nepřipustit různé „tahanice“ a dohadování;
- 3/ nepřítel může organizovat i drobnější provokace na více místech a využívat k nim zejména prostory, které mají nějakou souvislost s významnými osobami nebo událostmi z doby zrodu samostatné ČSR;
- 4/ přes realizaci příslušných opatření lze předpokládat, že se na nepřátelských akcích protivníka přímo účastní cizí státní příslušníci, zejména z PLR a Maďarska;
- 5/ připravit se na konkrétní postup pro případ, že se protivník opětovně zaměří na uskutečnění tzv. tichých korz;
- 6/ věnovat pozornost možnostem úmyslného narušení plynulosti zásobování obchodní sítě základními druhy potravin;
- 7/ zajistit bezchybný informační tok a neprodlené předávání poznatků ke sledovaným událostem na útvary, do jejichž kompetence jejich řešení náleží.

Dále se doporučuje uložit s okamžitou platností dosah náčelníků

/nebo jejich zástupců/ všech útvarů a na den 28. října 1989 přítomnost náčelníků na pracovišti.

[...] ^a

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2253–2257. – Kopie strojopisu.

---

^a Rukou připsáno „Vyhotoveno ve 4 výtiscích, výtisk č. 1 I. N MV ČSSR, výtisk č. 2 I. Z N VOS FMV, výtisk č. 3 – pro spis“; „výtisk č. 1...“ a „výtisk č. 2...“ škrtnuto a spojeno svorkou k „vráceno dne 28. 10. a zničeno. mjr. Böhml“.

Dokument 80a

1989, 25. října, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 25. října 1989.

[...] ^a

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 25. října 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ!

č. j.: OV-00138/S-89

Výtisk č.: 24

Počet listů: 5

Příloha: 1/6

Schvaluji: [...] ^b

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

1. náměstek ministra vnitra ČSSR

a náčelník operačního štábu FMV

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 25. října 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, 1. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Zasedání operačního štábu FMV se kromě jeho členů zúčastnili vedoucí odboru bezpečnostní politiky 13. oddělení ÚV KSČ s. JUDr. Milan KRUŽÍK a tiskový mluvčí FMV s. mjr. JUDr. Jiří BĚLOHLÁVEK.¹

Jednání OŠ FMV se uskutečnilo podle tohoto programu:

1. Informace o vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR, její doplnění a doklad o plnění úkolů členů OŠ FMV.
2. Úkoly k zajištění klidu a veřejného pořádku v období MBO.

K 1. bodu jednání:

Informaci o vývoji bezpečnostní situace přednesl mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ. O další údaje ji doplnili a zároveň dokladovali plnění uložených úkolů na svých útvarech náčelníci (nebo jejich zástupci) v pořadí:

I., II., III., IV., V., VI., XIII. S SNB, HS PS OSH, SV StB, XII. S SNB, SV MV, S SNB hl. m. Prahy a Sčk., S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk., IMV ČSSR a FS VB.

O bezpečnostní situaci v republikách a zajištění úkolů informovali náměstek MVŽP SSR genmjr. Ján KRAJČI a 1. náměstek MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK.

Z přednesených dokladů vyplynuly kromě dalších údajů tyto skutečnosti:

- Vlády západních států očekávají, že v ČSSR dojde u příležitosti nadcházejících výročí k protestním akcím za větší účasti osob, nežli tomu bylo v srpnu t. r. Svá stanoviska k těmto událostem hodlají zaujmout až podle jejich průběhu.
- Nelegální struktury se soustředily na uskutečnění nepřátelského vystoupení dne 28. října od 15.00 hodin na Václavském náměstí.
- Protivník se snaží využít zvýšené operativní aktivity příslušníků SNB k odhalení agenturních prostředků.
- Protivník organizuje mezi čs. novináři podpisovou akci za propuštění redaktorů Lidových novin RUMLA a ZEMANA.²
- FIDESZ připravuje rozhovor s DUBČEKEM za přítomnosti maďarské televize.
- Na některé útvary SNB jsou zasílány anonymní dopisy, jejichž obsah hrubým způsobem hanobí činnost SNB.
- Na FKÚ je zajištěn trvalý výkon služby na pracovištích jednotlivých znaleckých zkoumání.

K 2. bodu jednání:

Na podkladě přednesené informace o vývoji bezpečnostní situace, jejího doplnění a dokladů přítomných funkcionářů 1. náměstek ministra vnitra ČSSR a náčelník OŠ FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.[.] konstatoval, že je nutné počítat s aktivním vystoupením protivníka, zejména v Praze, Brně, ale i jiných městech.

K tomu uložil:

- 1/ Využít všech sil a prostředků k utlumení činnosti protivníka a zabránit jeho nepřátelským akcím.³
Odpovídají: členové OŠ FMV
náčelníci KS SNB
- 2/ V plném rozsahu realizovat opatření přijatá II. správou SNB, která byla projednána a schválena vedením FMV.⁴
Odpovídá: náčelník II. S SNB
- 3/ Přehodnotit úroveň svazků neaktivnějších nepřátelských osob a přijmout v jednotlivých případech konkrétní závěry s cílem připravit dokumentaci k procesnímu řízení za protistátní činnost, kterou páchají.
Odpovídají: náčelník II. S SNB
náčelník SV StB
- 4/ V plném rozsahu realizovat opatření, přijatá k zabránění příjezdu nežádoucích osob do Prahy a znemožnění jejich účasti na provokacích.
Odpovídají: členové OŠ FMV
náčelníci KS SNB
- 5/ Doložit náčelníkovi OŠ FMV opatření na úseku železniční dopravy, směřující k zabránění příjezdu účastníků provokací do

Prahy.

Odpovídá: náčelník II. S SNB

Termín: 26. října 1989

K zajištění sledovaného cíle rozpracovat ve spolupráci s náčelníky KS SNB konkrétní opatření po linii VB a zajistit součinnost mezi operativními hlídkami ve vlakových soupravách a územními útvary, zejména S SNB hl. m. Prahy a Sčk.

Odpovídají: 1. náměstek MVŽP ČSR

genmjr. RSDr. Karel NOVÁK

náměstek MVŽP SSR

genmjr. JUDr. Ján KRAJČI

- 6/ Přijmout opatření k zabránění zneužití zvonů a sirén k narušení důstojného průběhu sledovaných výročí.

Odpovídají: náčelník Správy SNB hl. m. Prahy a Sčk

náčelník Správy SNB hl. m. Bratislavy a Zsk

náčelníci KS SNB

- 7/ Zabezpečit v součinnosti s MVŽP republik důslednou realizaci preventivních opatření k ochraně objektů stranických a státních orgánů před útoky za využití trhavin.

Odpovídají: členové OŠ FMV

náčelníci KS SNB

- 8/ Předat poznatky získané při kontrolní činnosti dle příslušnosti k 1. náměstkovi ministra vnitra ČSSR, 1. náměstkovi MVŽP ČSR a náčelníkovi Správy SNB hl. m. Prahy a Sčk k dalším opatřením.

Odpovídá: náčelník IMV ČSSR

Termín: do 27. října 1989

[...]^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 74–78 (též sv. XXI., č. l. 2237–2241). – Kopie strojopisu.

^a Nalevo razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 10196, přijato 15.00, odesláno 21.00 (?), přes položky razítkem datum „26. 10. 89“.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Rozdělovník jako u Dok. 58; výtisk č. 2 (I. NMV ČSSR) škrtnut a rukou připsáno „vráceno dne 28. 10. 89, mjr. Böhm“, výtisk č. 6 (náčelník VOS FMV) škrtnut a rukou připsáno „vráceno dne 28. 10., zničen, Böhm“. Prezenční listina jako u Dok. 48 (pouze první), chybí podpis u 13. odd. ÚV KSČ, ve sloupci „Poznámka“ je u správy spojení SNB rukou připsáno „pplk. ČASTORÁL“. Srovn. níže.

¹ Podle zachované prezenční listiny se zasedání operačního štábu FMV dne 25. října 1989 zúčastnili: Novák (MVŽP ČSR), Krajčí (MVŽP SSR), Novotný (VOS FMV), Pilský (IMV ČSSR), ? (KS FMV), Kavalír (SPRSZ FMV), Kainar (I. správa SNB), Vykypěl, Chovanec (II. správa SNB), Červášek (III. správa SNB), Mencil (IV. správa SNB), Čarnota (V. správa SNB), Vodička (VI. správa SNB), Homola (XII. správa SNB), Klučinec

(XIII. správa SNB), Tomko (SV StB), Ondřiška (FS VB), Častoral (správa spojení SNB), Tarčák (letecká správa SNB), Muzikář (HS PS OSH), Šabata (SV MV), Chmelíček (S SNB hl. m. Prahy a Sčk.), Horák (S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.). Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. 1. 2258.

² Srovn. *Solidarita s Lidovými novinami*, in: Informace o Chartě 77 č. 20, roč. 12 (1989), str. 19. Dopis předsedovi vlády z 23. 1. 1989 podepsalo 110 novinářů.

³ Síly a prostředky byly VB sumarizovány v nedatovaném dokumentu s názvem „MBO VÁCLAVSKÉ NÁM.“ (čj. VB-0070-25/01-89), v němž byly uvedeny i volací znaky jednotlivých zúčastněných skupin a stanovišť:

„ŠTÁB	STROM
<u>Operativní skupina</u>	
Stanoviště: Václav. nám. č. 57	
Velitel: npor. ing. BROŽEK	STROM 10
ZV: mjr. JUDr. LHOTSKÝ	
+ 65 přísl. OP	STROM 11 – 30 /k. 36/
<u>Perlustrační skupina</u>	
Stanoviště: Václav. nám. kino PRAHA	
tel. 262 035	
Velitel: mjr. JUDr. ŠÁRA	STROM 100
ZV: mjr. HABĚTÍN	
mjr. PLATIL	
npor. MUSIL	
por. KUBEŠ	
+ 103 přísl. VB	STROM 101 – 163 /k. 08/
má 13 úseků:	
1. rampa Muzea	
2. plato u sochy sv. Václava	
3. Dům potravin – Opletalova	
4. Opletalova – Jindřišská	
5. Jindřišská – automat KORUNA	
6. Můstek – Panská	
7. Můstek – Perlová	
8. Jungmannovo nám.	
9. Dům obuvi – Vodičkova	
10. podchod ve středu V. N. a středový pás	
11. Vodičkova – Štěpánská	
12. Štěpánská – Ve Smečkách	
13. Ve Smečkách – Dům kobereců	
<u>Záloha perlustrační skupiny</u>	
Stanoviště: Václavské nám. kino PRAHA	
Velitel: kpt. NAVRÁTIL	STROM 170
ZV: por. MAŠEK	
+ 30 přísl. VB	STROM 171 – 190 /k. 08/
<u>Autohlídky PMJ VB</u>	
č. 1 /1 + 2/	STROM 31
č. 2 /1 + 2/	STROM 32
č. 3 /1 + 2/	STROM 33
č. 4 /1 + 2/	STROM 34
<u>Stanoviště OŘD</u>	
Velitel: por. DANĚK	ZVEDÁK 901
1 osobní vozidlo	
V. N. – Vítězného února /2 přísl./	LANKO 901, 902 /k. 55/
Jindřišská – Panská /1 přísl./	LANKO 903
Vodičkova – V Jámě /1 přísl./	LANKO 904
Štěpánská – V Jámě /1 přísl./	LANKO 905
Ve Smečkách – Žitná /1 přísl./	LANKO 906

Vodičkova – Jindřišská / 1 přísl./ LANKO 907
 BOUŘE STROM 55
 Příl. 1 – zálohy vel. MBO VN
 Příl. 2 – zálohy OŠ Praha
 Příl. 3 – real. skupiny
 Příl. 4 – složení štábu V. N.

Příloha č. 1

ZÁLOHY MBO Václav. nám.

Záloha vel. štábu MBO
 Stanoviště: Potravinoprojekt, zasedačka přízemí
 Velitel: kpt. ANDRES STROM 900
 ZV: npor. ČERNÝ
 + 30 přísl. VB STROM 901 – 917 /k. 53/
 1 BUS
Záloha PMJ VB č. 1
 Stanoviště: na PMJ
 Velitel: mjr. DUŠEK STROM 53
 + 50 přísl.
 1 BUS
 1 os. vozidlo
Záloha PMJ VB č. 2
 Stanoviště: na PMJ
 Velitel: por. SCHREIBER STROM 54
 + 50 přísl.
 1 BUS
 1 os. vozidlo
Záloha PMJ VB č. 3
 Stanoviště: na PMJ
 Velitel: por. KOTNOUR STROM 52
 + 8 psodů
 4 os. vozy
Komůrka PMJ VB
 Stanoviště: na PMJ
 Velitel STROM 51
 + 3 přísl.

Příloha č. 2

ZÁLOHY OŠ PRAHA

Záloha ODS MS VB
 1 + 20 přísl. + 5 hl. vozů
 stanoviště: Karlovo nám. 21
 tel. 3777, 3760 ATÚ
 ZVEDÁK 951 – 955 /k. 55/
Záloha PMJ – psodů
 1 + 5 psodů + 1 AVIA
 stanoviště: Bartolomějská 9
 tel. 3055 ATÚ
 STROM 71 /k. 20/
Záloha PMJ – poř. jednotka
 1 + 20 přísl.
 stanoviště: Radniční klub, St. nám.
 tel. 283 2198 VTS
 STROM 60 /k. 20/
Záloha ŠPO – poř. jednotka
 1 + 75 přísl.

Stanoviště: Bartolomějská 7, kinosál

tel. 2236 ATÚ

ŠERO 900

PP VB ČSR – poř. jednotka č. 1

1 + 300 přísl.

stanoviště: PPVB ČSR

tel. 796/2240, 2244 ATÚ

779 251 – 5 VTS

HRADLO /k. 20/

nasazení k uzávěře

PP VB ČSR – poř. jednotka č. 2

1 + 300 přísl.

stanoviště: PPVB ČSR

tel. 796/2240, 2244 ATÚ

779 251 – 5 VTS

HRADLO /k. 20/

nasazení k likvidaci

PP VB ČSR – poř. jednotka č. 3

1 + 100 přísl.

stanoviště: PPVB ČSR

tel. 796/2240, 2244 ATÚ

779 251 – 5 VTS

HRADLO /k. 20/

VŠ SNB Praha

1 + 60 přísl.

stanoviště: VŠ SNB

tel. 738/2209 – 11, 2230, 2111 ATÚ

471 4853 VTS

STROM 81 – 89 /k. 20/

Styčný důst. pro LM

5 x 2 přísl.

stanoviště: OPS, MS VB

tel. 4520 ATÚ

STROM 820, 830, 840, 850, 880 /k. 20/

Příloha č. 3

REALIZAČNÍ SKUPINY

Velitel: pplk. Ing. KREJČÍ Stanislav – 2500

RS č. 1 – MO VB Václavské nám.

tel. 764/22

RS č. 2 – MO VB Benediktská

tel. 762/22, 11

– do obou skupin předvádět představitele nelegálních struktur

RS č. 3 – MO VB Letná

tel. 757/300, 322

– předvádět osoby přestárlé, se zjevnou těl. vadou a ženy

RS č. 4 – SPaV Olšanská 2

tel. 730/2372

– předvádět pouze vízové cizince

RS č. 5 – OS SNB Mělník

tel. 9960 ATÚ

RS č. 6 – OS SNB Nymburk

tel. 9980 ATÚ

RS č. 7 – OS SNB Příbram

tel. 9010 ATÚ

RS č. 8 – OS SNB Kladno
tel. 9930 ATÚ
– předvádět ostatní skupiny

Příloha č. 4

SLOŽENÍ ŠTÁBU

Velitel: pplk. JUDr. DANIŠOVIČ
ZV: pplk. JUDr. NOVÁK
mjr. BAHNÍK
Členové: kpt. BLÁHA
PP VB ČSR s. SOUKUP (mjr.)

Sekretariát:

náčelník: mjr. JUDr. ŠULC
analytik MS VB *kpt. ŽÁBA*
analytik S StB *kpt. Koloros*
2 přísl. OO S SNB *mjr. Dubec, npor. Machek*
S StB video *Kočovský, Šára (oba npor.)*
MS VB video *kpt. VEJVODA*
MS VB foto *por. HAUBELT*
překladač S StB *Vergricht (HJ)*
zapisovatelka MS VB *pprap. VIKTOROVÁ*
doprovod megafonistů – 2 P-1 *por. Marek, nprap. Renčák*
spojky – 2 P-1 *pprap. Hůla, nstržm. Pilar*
radista OS S SNB *por. Fryš*
radista O spoj. S SNB *por. Břenda*
řidiči *Martan, Opl, Kadlec*
Přizváni: ONV P-1 *ing. Srpek*
OP P-1.“

I. zástupce náčelníka MS VB Praha pplk. JUDr. Jaroslav NOVÁK zaznamenal v dokumentu označeném „POSILY štáb LM KV KSC“ i připravované posily Lidových milic KV KSC:

„1.) Projednáno s náč. štábu LM s. VYSOKÝM, tel. I. 2023 B, Z 3211 (2. patro, č. dv. 61)

2.) Dojednáno: k dispozici 3 roty PJ, t. j. 273 přísl. LM (další 3 roty v dosažitelnosti)
– 1. rota 1 + 90 Příbram – vozidlo VB vyčká ve Velké Chuchli před mostem Inteligence

– 2. rota 1 + 90 Beroun – vozidlo VB vyčká na nájezdu z dálnice (Plzeň) směr na most K. Gottwalda

– 3. rota 1 + 90 Kladno – vozidlo VB vyčká na Kladenské u SKS

3.) Připravenost jednotek LM k výjezdu je stanovena na 16,30 hod., jednotky vyžaduje N S SNB hl. m. Prahy a Střed. kraje.

4.) Požadavky:

- nahlásit jména styčných důstojníků
- zajistit vybavení přísl. LM jako poř. jednotku (pásky SNB, přilby, obušky, brýle, štíty atd.) k převzetí dne 26. 10. 89 pro 273 příslušníků
- na štáb LM je třeba dávat dojezdy jednotek na místo zákroku.“

Jednotky LM byly zpohotoveny na základě rozkazu velitele jednotek Lidových milic hlavního města a vedoucího tajemníka MV KSC v Praze Miroslava Štěpána z 20. 10. 1989 (čj. LM-0086/89):

„Představitelé nelegálních struktur mají v úmyslu organizovat dne 28. října 1989 společnou demonstraci tzv. nezávislých iniciativ v centru Prahy. Žádostí o povolení demonstrace, která jim byla zamítnuta, se snaží zbavit odpovědnosti za případné následky protisocialistického vystoupení.

I přes snahu radikální části protivníka o koncentraci nepřátelských sil v Praze lze

očekávat, že obdobné akce mohou proběhnout dne 28. 10. 1989 v dalších místech ČSSR.

Na základě rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 14/89 jsou ve všech krajích přijímána opatření k zamezení protispolečenských demonstrací. Pro případ vzniku hromadných protispolečenských vystoupení bude posílen výkon hlídkové služby VB a budou připraveny pořádkové jednotky SNB a Lidových milic.

Na podporu úsilí SNB o zachování klidu a veřejného pořádku na celém území ČSSR u příležitosti 71. výročí vyhlášení samostatnosti ČSR, 21. výročí schválení ústavního zákona o čs. federaci a Dne znárodnění v roce 1945 nařizují:

1. Od 27. 10. 1989 17,00 hodin až do odvolání vyhlásit pro jednotky a štáby LM hl. m. Prahy trvalou dosažitelnost.

2. Zřídit stálou dvoučlenou dozorcí službu na MŠ LM a OŠ LM Praha 1 – 10 včetně motospojek.

3. V době od 25. 10. 1989 16,00 hodin zabezpečit zvýšená režimová opatření ke kontrole uložení zbraní, munice, trhavin, zabezpečení objektů LM, ochraně služebního a státního tajemství.

4. Pro potřebu MŠ LM zpohotoví náčelníci OŠ LM Praha 6 a 7 zásahovou pohotovostní jednotku v síle roty. Jednotka bude umístěna včetně vozidel v prostorách v ZJ LM, případně OV KSČ.

5. Pro potřeby OŠ LM zpohotovit pohotovostní jednotku v síle čtyry a umístit včetně vozidel v prostorách ZJ LM, případně OV KSČ.

6. Všichni náčelníci OŠ LM Praha 1 – 10 provedou součinnostní dohovor s OS SNB, prověří dokumentaci MBO, plány svolání a svozu tak, aby v případě potřeby mohli v souladu s platnými časovými normami povolát další jednotky.

7. V době od 24. 10. 1989 do 27. 10. 1989 provedou náčelníci štábů kontroly trezorových místností, uložení a počtu zbraní, funkčnosti signalizačního zařízení a znalosti odpovědných pracovníků.

8. Výstroj a výzbroj:

– pro zásahové jednotky MŠ LM
uniforma vz. 70, plášť, boty vz. 60, opasek, kapesní obvaz, mírnější prostředky (obušek, přilba SNB, páska SNB)

– pohotovostní jednotky OŠ LM
uniforma vz. 70, plášť, boty vz. 60, opasek, kapesní obvaz, samopal vz. 58, 120 ks ostrých nábojů, maska M 10.

9. Pro všechny jednotky zabezpečit autobusy pro přesun, stravu dle stanovených norem.

10. Se získanými informacemi seznámit štáby a velitele ZJ LM. Provést politická, organizační a týlová opatření k odpovědnému splnění daného úkolu.

Soudruzi,

přistupte k zajištění tohoto důležitého stranického a miličního úkolu důsledně. Proveďte taková organizační opatření, aby všechny stanovené úkoly byly splněny beze zbytku. Neustále sledujte veškeré dění na závodech, podnikcích a institucích, politickými prostředky zabraňte jakýmkoliv provokacím. Realizovaná opatření provádějte skrytě.

Hlášení:

– každý den vždy v 18,00 hod. a 07,30 hod. na MŠ LM,
tel. č. ZTS 4311

– mimořádné události hlaseť ihned
Se soudružským pozdravem...“

V poznámce uvedené dokumenty byly ÚDV postoupeny A MV ČR Kanice v rámci složky čj. VB-0070/01-89 – MBO „ŘÍJEN 1989“ pod čj. ASU-00829/AK-97.

⁴ S největší pravděpodobností jsou výsledky přijatých „opatření“ uvedeny v nepodepsané a nedatované „Informaci“, jejíž jednu kopii dle poznámky v úvodu převzal Zamykal (?) 26. 10. 1989:

„V souvislosti se stupňující se aktivitou nepřátelského prostředí byly v období před srpnem 1989 vytypovány neaktivnější osoby zapojené do organizování nepřátelských

aktivit a 58 (?) osob bylo celostátně určeno k prioritnímu rozpracování v akci ÚDER. Přitom byla hlavní pozornost soustředěna vedle CH-77 na neaktivnější protisocialisticky vystupující nelegální struktury, tj. Hnutí za občanskou svobodu /HOS/, Čs. demokratickou iniciativu /ČSDI/, Obrodu – klub za socialistickou přestavbu a Nezávislou mírovou iniciativu /NMS/.

Za období od srpna 1989 do současné doby se při rozpracování osob v akce ÚDER nepodařilo zajistit využitelnou dokumentaci o činnosti Jaroslava ŠABATY, Radomíra MALÉHO, Tomáše HRADÍLKA, Marie KOMÁRKOVÉ, Pavla HLAVÁČE, Františka MIKLOŠKA, Růt ŠORMOVÉ, Leoše MAYERA, Romana RÁKOSNÍKA, Jiřího PAVLÍČKA, Hany MARVANOVÉ, Tomáše DVOŘÁKA, Johna BOKA, Petra PLACÁKA, Václava BENDY, Jana DUSE, Dany NĚMCOVÉ, Vojtěcha MENCLA, Petrušky ŠUSTROVÉ, Ondřeje ČERNÉHO, Jany PETROVÉ, Lubomíra VYDRY, Jana CHUDOMELA, Jana URBANA, Evy KANTŮRKOVÉ, Jana ŠTERNA, Jiřího HOCHMANA, Ludvíka VACULÍKA, Jiřího HÁJKA, Jiřího DIENSTBIERA, Čestmíra CÍSAŘE, Leo PAVLÁTA, Miloše REICHRTA, Silvestra KRČMERIHO, Milana ŠIMEČKY a Alexandra DUBČEKA.

V hodnoceném období umožnila zajištěná dokumentace realizovat komplex preventivně rozkladných opatření k Pavlu KRÍVKOVI, jejichž výsledkem bude vystěhování jmenovaného na vlastní žádost do Holandska ke dni 21. 10. 1989.

V současné době je vedeno trestní stíhání proti:

Jiřímu RUMLOVI – vazebně pro tr. čin pobuřování podle § 100 tr. zákona v souvislosti s vydáváním a rozšiřováním tzv. Lidových novin. Společně s RUMLEM je vazebně stíhán též Rudolf ZEMAN,

Ladislavu LISOVI – byla zajištěna dokumentace, na jejímž základě bude orgány VB jmenovanému sděleno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6 písm. c) zák. č. 150/69 Sb. v souvislosti s přípravou demonstrace 28. října 1989.

Další zajištěná dokumentace umožňuje pokračovat v přerušném trestním stíhání pro tr. čin pobuřování podle § 100 tr. zákona v souvislosti s rozšiřováním tzv. Manifestu HOS a vedení tr. stíhání proti jmenovanému,

Petru POSPÍCHALOVI – vazebně pro tr. čin podvracení republiky podle § 98 tr. zákona, tr. stíhání je ukončeno a je podána žaloba,

Jána ČARNOGURSKÉHO – vazebně pro § 98 tr. zákona,

Miroslava KUSÉHO – na svobodě pro § 98 a 112 tr. zákona,

Hanu PONICKOU – na svobodě pro § 100 tr. zákona,

– tr. stíhání je vedeno v souvislosti s vydáváním a rozšiřováním samizdatu 'Bratislavské listy',

Tomáši TVAROHOVI pro přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 písm. a) zák. č. 150/69 Sb. v souvislosti s aktivní účastí jmenovaného na demonstracích v Praze.

Ve výkonu trestu odnětí svobody je v současné době [kromě osob?] zařazených v akci ÚDER Alexandr VONDRA, kterému byl rozhodnutím soudu změněn podmíněný odklad výkonu trestu na nepodmíněný.

Dále byla zajištěna dokumentace, která umožňuje vyhlášení výstrah SNB Emanuelu MANDLEROVI, Bohumilu DOLEŽALOVI, Martinu LITOMISKÉMU a Evě ŠTOLBOVÉ. Všem jmenovaným budou výstrahy vyhlášeny vyšetřovatelem SV StB v souvislosti s jejich činnostmi v rámci ČSDI.

Souběžně budou výstrahy SNB vyhlášeny též Davidu LITVÁKOVI a Michaelu SEMÍNOVI za spoluautorství programového prohlášení studentské sekce ČSDI.

Dokumentace zajištěná k dalším osobám zařazeným v akci ÚDER umožňuje u:

– Petra UHLA a Anny ŠABATOVÉ na základě výsledků domovní prohlídky provedené v rámci tr. stíhání P. POSPÍCHALA dne 7. 9. 1989 zahájit objasňování orgány VB a sdělit UHLOVI podezření pro přečin podle § 6 zák. č. 160/69 Sb.,

– Jana RUMLA v souvislosti s výsledky vyšetřování ve věci vydávání a rozšiřování tzv. Lidových novin rozšíření trestního postihu i na jmenovaného. Současně jsou prováděny expertizní úkoly k dokumentaci podílu jmenovaného na vydávání a rozšiřování samizdatu SPORT,

– Václava HAVLA, Jiřího KRÍŽANA, Alexandra VONDRY i Stanislava DEVÁTÉHO

vznesení obvinění v rámci vedeného tr. stíhání pro tr. čin pobořování podle § 100 tr. zákona v souvislosti s vyhotovením a rozšiřováním pamfletu 'Několik vět'.

U Jiřího KRÍŽANA umožňuje zajištěná dokumentace tr. stíhání též pro čin podněcování podle § 164 tr. zákona.

Václava HAVLA je možno na základě zajištěné dokumentace stíhat též v případě obnovení přerušového stíhání ve věci rozšiřování 'Manifestu HOS' jako autora a současně na základě výsledků vyšetřování vedeného ve věci Lidových novin je perspektiva stíhání i HAVLA.

– Rudolfa BATTĚKA v případě pokračování v přerušovém stíhání ve věci rozšiřování 'Manifestu HOS' vznesení obvinění pro tr. čin pobořování podle § 100 tr. zákona.

Pokračování v přerušovém tr. stíhání ve věci Manifestu HOS umožňuje rovněž dokumentace zajištěná v rámci trestního stíhání Pavla NAUMANNA a spol. a dokumentace o pokračování v činnosti HOS zajištěná u aktivistů RYCHTROVÉ a ZEMANA.

V rámci trestního stíhání vedeného proti tzv. Lidovým novinám je rovněž třeba v souladu s objektivním stavem zvažovat zákonný postih i ostatních členů redakční rady, v rámci které nejaktivněji vystupují Václav HAVEL a Jiří DIENSTBIER.

Celkově je nutno konstatovat, že řešení situace postihem pouze osob z druhé garnitury, jak je tomu např. ve věci podpisové akce 'Několik vět', ve svém důsledku vede k dalšímu nárůstu aktivity hlavních organizátorů. Bez vyvozování trestní odpovědnosti za činnost hlavních organizátorů, zejména Václava HAVLA, Petra UHLA, Rudolfa BATTĚKA, Ladislava LIŠE, nelze dosáhnout byť i částečného utlumení činnosti nepřátelského prostředí.“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXII., č. 1. 2443–2446.

Dokument 80b

1989, 25. října, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci v období 28. října 1989. Příloha k Dokumentu 80a.¹

Příloha č. 1 k č. j. OV-00138/S-89

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 24

Počet listů: 6

Bezpečnostní situace v ČSSR v období před 28. říjnem

Pro vývoj bezpečnostní situace v ČSSR jsou charakteristické silící tendence vnitřního protivníka vyvolat u veřejnosti, zejména v ČSR, prostřednictvím anonymních dopisů a letáků protisocialistické nálady ve spojitosti s 71. výročím vzniku ČSR. Organizátorům jde o zajištění co nejširší účasti občanů (především z řad mládeže) na připravovaných provokačních shromážděních, na nichž má být výročí 28. října zneužito ke glorifikaci T. G. Masaryka a buržoazního státu.

Svědčí o tom pokračující rozesílání anonymních dopisů na střední školy, ve kterých autoři vyzývají k „důstojným oslavám 28. října“ a vyzdvihují úlohu T. G. Masaryka. Dopisy se postupně rozšiřují na větší území ČSR. Na teritoriích Severočeského, Západočeského, Jihočeského, Východočeského kraje i v Praze jsou rozšiřovány letáky koordináčního výboru tzv. Hnutí za občanskou svobodu (HOS) a Čs. demokratické iniciativy (ČSDI). Vyzývají k účasti na „oslavách“ dne 28. října např. v Chomutově (na náměstí K. Gottwalda), v Plzni (na náměstí Republiky), v Karlových Varech (u hlavní pošty), v Sušici (u pomníku T. G. Masaryka), v Rumburku (v parku Rumburské vzpoury) a v Červeném Kostelci (v parku na náměstí). Národním výborům v Sušici, Náchodě a Chomutově zaslali organizátoři akcí dopisy se žádostí o povolení „slavnostního shromáždění“ s odvoláním na čl. 28 Ústavy ČSSR. Současně je rozšiřováno „Prohlášení charty-77 k 28. říjnu“ podepsané V. HAVLEM a jejími mluvčími (zjištěno např. v Kladně).²

Jménem nelegálních struktur ČSDI, HOS a OBRODA předložili dne 18. října R. BATTĚK a L. LIS na ONV Prahy 7 „Sdělení o konání veřejného shromáždění“. Informují v něm, že 28. října v 15.00 hod. uspořádají na Letenské pláni „slavnostní shromáždění svých členů a stoupenců k výročí vzniku ČSR“. Po zahájení má být přednesena Čapkova „Modlitba za pravdu“, dále „slavnostní projev“ a na závěr zazpívána státní hymna. Poté, kdy rozhlasové stanice Svobodná Evropa (od 23. 10. 1989) a Hlas Ameriky (od 24. 10. 1989) vysílají oznámení o konání „nezávislého shromáždění“ k výročí vzniku ČSR

na Václavském náměstí v Praze od 15.00 do 16.00 hodin, své oznámení odvolali pro údajné technické potíže spojené s takovýmto veřejným shromážděním za „dané společenské situace“.

Obdobnou aktivitu vyvíjejí i exponenti nelegálních struktur v Brně – M. JELÍNEK (člen výboru HOS a Společnosti T. G. Masaryka), J. MEZNIČEK (připravovaný pro funkci mluvčího „charty-77“) a D. SLAVÍK (člen výboru Společnosti T. G. Masaryka). Zaslali dopis odboru vnitřních věcí MNV v Brně, v němž oznamují, že hodlají dne 28. října svolat veřejné shromáždění před Janáčkovým divadlem v Brně. Shromáždění má nejen připomenout výročí vzniku ČSR, ale i odhlasovat rezoluci s požadavkem na změnu názvu Třídy vítězství na Masarykovu třídu a zahájení přípravných prací k postavení pomníku T. G. Masarykovi.

K „tiché demonstraci“ aktivistů tzv. Mírového klubu J. Lennona v Děčíně dne 28. října vyzývá i aktivista tohoto nelegálního seskupení Milan VLK. Současně organizuje rozesílání protestní petice proti věznění „politických vězňů“.³

Potvrdily se záměry protisocialistických sil z Maďarska – Maďarského demokratického fóra, které je v kontaktu s ČSDI od loňského roku – účastnit se „oslav“ 28. října v Praze. Na tento den plánují uskutečnit zasedání „Komise pro maďarsko-čs. spolupráci“ (ustavena 26. 8. 1989 v Praze představiteli obou organizací), které bude věnováno otázkám čs.-maďarského „usmíření a spolupráce“.⁴

Protičeskoslovenskou aktivitou zaměřenou na diskreditaci ČSSR pro nerespektování závěrů KBSE je uzavření neformální dohody mezi maďarskou televizí a americkou televizní společností ABC. Jejím základem je mj. součinnost při informování o akcích tzv. nezávislých iniciativ v Praze při různých významných příležitostech. První společnou akci obou televizí má být účast na předpokládané demonstraci dne 28. října 1989 v Praze.

K „pomoci“ čs. nezávislým iniciativám dne 28. října při organizování shromáždění občanů v Praze a jiných městech aktivizuje své členy vedení maďarské Federace mladých demokratů (FIDESZ). Na zasedání FIDESZ dne 16. října bylo rozhodnuto vyslat své členy jako turisty do Prahy ve stejném počtu jako 21. 8. t. r. Má být vytvořena asi 12 členná skupina, která by se napojila na některé čelné představitele „charty-77“. Plánují zorganizovat rychlou a konspirativní kurýrní službu mezi Prahou a Budapeští s cílem zabezpečit pohotové informace o průběhu „oslav“ pro maďarské sdělovací prostředky. Obdobnou aktivitu lze očekávat i ze strany protisocialistických sil z Polska.

V souvislosti s blížícím se výročím vzniku ČSR a přípravami vnitřních nepřátel k jeho zneužití, jsou posilovány i pracovní štáby zahraničních rozhlasových stanic. Jsou registrovány i příjezdy dalších kategorizovaných osob, například pracovníků švédské, francouzské a západoněmecké televize, žurnalistů z Velké Británie, USA, Rakouska,

NSR a jiných, se záměrem získat informace o předpokládaných protispolečenských vystoupeních v ČSSR v souvislosti s výročím 28. října.

V uvedeném období budou v Praze působit i dva americké televizní štáby – CBS NEWS a NBS NEWS. Chtějí zachytit události kolem 28. října, průběžně informovat americkou veřejnost o „nepokojích“ v ČSSR s cílem prezentovat je jako pokračování rozkladu východního bloku a neochotu čs. vedení přistoupit na dialog s opozicí. Plánují i uskutečnění interview s představiteli nelegálních struktur. Totožné plány má i západoněmecká televizní společnost ZDF.

Realizovanými bezpečnostními opatřeními se podařilo v uplynulém období narušit dne 12. října koordinační schůzku zástupců tzv. nezávislých iniciativ (OBRODY, HOS, ČSDI a NMS), která měla být zaměřena mj. na přípravu společného prohlášení nelegálních struktur k výročí 28. října.⁵ Při opatřeních k zamezení celostátního setkání aktivistů ČSDI dne 14. října 1989 bylo zajištěno mj. prohlášení, vydané nelegálním „Sdružením T. G. Masaryka“ a „DTS⁶ – jihočeskou skupinou ČSDI“ k výročí 28. října.

K narušení akceschopnosti protivníka před 71. výročím vzniku ČSR byla dále realizována bezpečnostní opatření k:

- zamezení schůzky vedení tzv. Výboru východočeské opozice, kde mělo být mj. projednáno i založení krajského výboru „Čs. veřejného výboru“ jako základu nové opoziční strany,
- zabránění konání tzv. plenárního zasedání „Čs. helsinského výboru“ (ČSHV) v Praze,⁷
- narušení schůzky více jak 50 osob z Jihočeského kraje inklinujících k různým nelegálním skupinám,
- zabránění hromadného rozšíření letákové formy „Manifestu HOS“ (v této souvislosti bylo zahájeno stíhání proti pěti rozšiřovatelům),⁸
- zabránění příjezdu polských státních příslušníků zapojených v tzv. Polsko-čs. solidaritě – J. JANASE, W. MAZIARSKÉHO, JASINSKÉHO a BORUSEWITZE dne 19. října 1989 do ČSSR,
- narušení protestního shromáždění „mladých radikálů“ z tzv. nezávislých skupin proti vydání nové 100,- Kčs bankovky s portrétem K. Gottwalda v Praze na peší zóně dne 25. 10. 1989 a zajištění klidu a veřejného pořádku v tomto prostoru. Shromáždění natáčely televizní štáby ARD a ZDF.⁹

V rámci provedených bezpečnostních opatření bylo celkem zadrženo a předvedeno 43 exponentů nelegálních struktur, někteří opakovaně. Z toho bylo 23 osobám vyhlášeno varování orgány SNB, 3 výstraha náčelníka HS KR a 5 výstraha orgánů vyšetřování StB.

V součinnosti s orgány prokuratury budou vyhlášeny výstrahy a varování i dalším hlavním organizátorům nepřátelských akcí a aktivistům nelegálních struktur (plánováno 23 osob). V období bezprostředně před výročím budou tyto osoby pod kontrolou orgánů SNB s cílem zamezit jejich účasti a podílu na organizování a koordinaci konfrontačních akcí.

K zabránění rozsáhlejších letákových akcí a výskytu protisocialistických nápisů v tomto období bude organizován operativní průzkum a posílen výkon pořádkové služby.

Nadále budou narušována veškerá setkání tzv. nezávislých iniciativ s cílem nepřipustit jejich sjednocení. K zamezení předávání tendencí telefonických zpráv do zahraničí budou provedena technická opatření u známých informátorů redakcí RSE a HA.¹⁰

Dále budou realizována nezbytná opatření k zabránění účasti známých organizátorů a účastníků protičeskoslovenských kampaní na Západě i aktivních členů protisocialistických hnutí a skupin ze socialistických států na akcích připravovaných čs. nelegálními strukturami. Vzhledem k předpokládanému příjezdu většího počtu těchto osob, bude prováděno jejich vyhledávání již na hraničních přechodech a nebudou na naše území vpuštěny. Osobám, které přes tato opatření proniknou na čs. území s cílem zúčastnit se nepřátelských akcí, bude zkrácen pobyt administrativní cestou. V případě zjištění přímé účasti těchto osob na protispolečenských akcích v ČSSR, bude proti nim postupováno v souladu s platnými čs. zákony.

Ve spolupráci s čs. sdělovacími prostředky, zejména celostátně působícími, jsou připraveny podklady pro cílevědomé ofenzivní propagandistické působení s cílem odradit stoupence a sympatizující nelegálních struktur od zapojení do protisocialistických akcí.

V případě pořádání tzv. „tichých korz“, bude prováděna perlustrace a předvádění aktivně vystupujících osob na útvary SNB. Dojde-li k podpisovým akcím, verbálním útokům či spontánním projevům odporu proti stranickému, státnímu vedení a politice KSČ, budou nasazeny pořádkové jednotky k vytačení davu z prostoru a jeho rozptýlení.

Pokud přes prováděná opatření dojde k masovému protispolečenskému vystoupení, budou nasazeny pořádkové síly k provedení nutného rozhodného zákroku a obnovení veřejného pořádku, s použitím technických prostředků.¹¹

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., obálka 1, č. l. 79–84 (též sv. XXI., č. l. 2242–2247). – Kopie strojopisu.

¹ Ve vyšetřovacím spise A. Lorence a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2228–2232, existuje mimo to dokument nazvaný „Bezpečnostní situace v ČSSR v období před 28. říjnem (od 12. 10. 1989)“ /dále „Dok. 79+“/, který nemá hlavičku (tj. též číslo jednací), proto jej nelze přesně zařadit mezi ostatní dokumenty (vzhledem k uvedenému datu 12. 10. 1989, tj. datu konání operačního štábu FMV, se lze domnívat, že byl přílohou „Podkladů k jednání operačního štábu FMV konaného dne 25. října 1989“ /Dok. 79/). Tento dokument neuvádíme proto, že je obsahově prakticky totožný s dokumentem uvedeným zde /Dok. 80b/. Rozdíly jsou většinou pouze formulačního rázu, ty závažnější uvádíme.

a) V Dok. 80b oproti Dok. 79+ chybí:

– po 5. odstavci (začínajícím „K 'tiché demonstraci'...“) odstavec ve znění:

„Tak jako před výročním srpnem, organizují aktivisté především tzv. Nezávislého mírového sdružení (NMS) protestní akci na pěší zóně v Praze dne 25. října proti vydání nové 100,- Kčs bankovky s portrétem K. Gottwalda, kterou považují za symbol stalinismu. Zřejmým cílem této akce je aktivizace nepřátelského prostředí a jeho přívrženců, jakož i ověření reakce a postupu státních orgánů před výročním vznikem republiky. K účasti na tomto protestu pozvali západní novináře a filmaře (příkladem západoněmeckou ZDF). K zajištění účasti jsou pak v Praze rozšiřovány letáky.“;

– v 1. větě 7. odstavce za slovy „nerespektování závěrů KBSE“ formulace „vyvolávání[m] protičeskoslovenských nálad v MR a zkomplikování[m] jednání mezi ČSSR a MR k výstavbě elektrárny Nagymaros“.

b) V Dok. 80b je oproti Dok. 79+ navíc ve 12. odstavci („K narušení...“) v pořadí 4. a 6. jmenované bezpečnostní opatření („– zabránění hromadného...“ a „– narušení protestního...“), v 5. bezpečnostním opatření („–zabránění příjezdu...“) je navíc jmenován „Jasinský“.

c) 2. věta 13. odstavce Dok. 80b („V rámci provedených...“) vypadá v Dok. 79+ takto: „Z tohoto počtu bylo 12 vyhlášeno varování SNB a 3 výstraha náčelníka II. správy SNB.“

2. a 3. věta 17. odstavce Dok. 80b („Dále budou...“) vypadá v Dok. 79+ takto:

„Vzhledem k předpokládanému příjezdu většího počtu osob uvedených kategorií, bude prováděno jejich vyhledávání již na hraničních přechodech (nebudou na naše území vpuštěny) a dále na přístupových cestách do vnitrozemí, hlavně ve směru na Prahu (zkrácení pobytu administrativní cestou). To se bude týkat individuálních cest i hromadných turistických zájezdů.“

Přísudek v 18. odstavci („Ve spolupráci...“) je v Dok. 79+ v budoucím čase („budou připraveny“).

² Prohlášení k 28. říjnu, signované mluvčími Charty 77 T. Hradílkem, D. Němcovou a V. Havlem (zastupoval uvězněného A. Vondru), bylo Dokumentem Charty 77 č. 64/89.

³ Srovn. *Solidarita se Stanislavem Devátým*, in: Servis VIA Praha 055–89, zpráva č. 37, *Solidarita s vězňnými slovenskými občany*, in: Informace o Chartě 77 č. 19, roč. 12 (1989), str. 17–18, *Dopis prezidentu republiky*, in: Informace o Chartě 77 č. 19, roč. 12 (1989), str. 18.

⁴ Jde o výbor pro československo–maďarskou demokratickou spolupráci, ustavený Demokratickou iniciativou a Maďarským demokratickým fórem. Ustavující dokument in: Čas Demokratické iniciativy 1987–1990, Praha 1993, dokument č. 103, str. 169.

⁵ Srovn. *Zásah proti setkání nezávislých skupin*, in: Informace o Chartě 77 č. 19, roč. 12 (1989), str. 13–14.

⁶ Demokratické tiskové středisko (DTS) vzniklo 26. 6. 1989 v Praze a není totožné s jihočeskou krajskou skupinou ČSDI. Srovn. Čas Demokratické iniciativy 1987–1990, Praha 1993, dokument č. 111, str. 183–184.

⁷ Srovn. *Zásah proti Čs. helsinskému výboru*, in: Informace o Chartě 77 č. 20, roč. 12 (1989), str. 16–17.

⁸ Šlo o Ladislava Malého, Ivana Maška, Pavla Naumana, Aleše Šulce a Tomáše Zelenku. Srovn. Sdělení VONS č. 1095 *Další trestní stíhání proti členům HOS*, in: Informace o Chartě 77 č. 20, roč. 12 (1989), str. 3.

⁹ Srovn. *Protest proti portrétu Klementa Gottwalda na nové bankovce*, in: Servis VIA Praha 055–89, zpráva č. 8.

¹⁰ „Technickým opatřením“ se rozumělo odpojení telefonu.

¹¹ Závěry z jednání OŠ FMV dne 25. října 1989 a doprovodná informace „Bezpečnostní situace v ČSSR v období před 28. říjnem“ byly opět rozesílány zainteresovaným součastem dálnopisem. Srovn. A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. I. 3057–3062.

Dokument 81

1989, 27. října, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 25. října 1989.

V Praze dne 27. října 1989
č. j. N/Z-0060-8/89
Výtisk číslo: 1
Počet listů: 4

Schvaluji:

[...]^a

I. náměstek min. vnitra ČSSR:
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Zápis

z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR, konaného dne 25. října 1989

Přítomni: ss. Červášek, Homola, Konrád, Mencl, Vykypěl

Program: I. Informace ze zasedání PÚV KSČ ze dne 19. 10. 89
II. Informace z jednání 8. kolegia MV ČSSR, konaného dne 3. října 1989
III. Informace z jednání 11. operativní porady MV ČSSR, konané dne 17. října 1989
IV. Různé

Jednání řídil I. náměstek MV ČSSR s. genpor. ing. Alojz LORENC, CSc., který před zahájením jednání odevzdal ss. Homolovi a Menclovi medaile Za zásluhy o ČSLA I. stupně, udělené jim ministrem národní obrany ČSSR.

K bodu I.

Předsednictvo ÚV KSČ v rámci příprav k XVIII. sjezdu KSČ rozhodlo o zveřejnění návrhu stanov strany, projednalo postup prací na nové Ústavě ČSSR, jejíž návrh bude zveřejněn[,] a rozhodlo o projednání nového návrhu k zásadám programu strany za 14 dní.

Dále byl projednán návrh programu SSM, kde bylo zdůrazněno, že se nesmí připustit dezintegrace struktury SSM po jednotlivých zájmových oblastech.

Přijata byla informace o plánovaných akcích spojených s kanonizací. K tomu

I. náměstek MV ČSSR uložil :

všem náčelníkům útvarů[,] které řídí:

věnovat zvláštní pozornost všem plánovaným i neplánovaným akcím, včetně masově sdělovacích prostředků.

K bodu II.

Na jednání 8. kolegia MV ČSSR bylo projednáno:

1. Zpráva o bezpečnostní situaci v ČSSR v r. 1989, cíle a hlavní úkoly služební činnosti SNB, PS a vojsk MV na rok 1990.
  - I. NMV ČSSR zdůraznil potřebu náročného přístupu ke zpracování plánovacích dokumentů útvarů na rok 1990, uvedl výchozí materiály a zásady[,] které je nutné při plánování zohlednit.
2. Kádrové návrhy na povýšení do hodnosti plukovníka.
Nerealizované návrhy možno v příštím období znovu předložit.

K bodu III.

I. náměstek MV ČSSR informoval o materiálech projednaných na 11. operativní poradě MV ČSSR a uložil:

náčelníkovi II. správy SNB:

- ve spolupráci se zainteresovanými operativními útvary zabezpečit realizaci záměru aktivního operativního využití činných záloh;
do 30. listopadu 1989
- zabezpečit provedení základního přeškolení činných záloh se zaměřením na jejich operativní činnost. Pro zabezpečení úkolů činných záloh vyčlenit jednoho operativního pracovníka;
- předložit cestou I. NMV ČSSR informaci o využitelnosti činných záloh ministru vnitra ČSSR
do 30. prosince 1989

náčelníkovi IV. a XII. správy SNB:

před zařazením příslušníků do činných záloh projednat návrh vždy s II. správou SNB;

náčelníkovi II., III. a IV. správy SNB:

při osobním dokladu u I. NMV ČSSR doložit opodstatněnou představu o zabezpečení naplněnosti početních stavů svých útvarů do konce roku 1989;

náčelníkovi II. správy SNB a SPV SNB:

zabezpečit zrychlení a zkvalitnění reagencí při vyřizování intervencí z jiných států;

všem náčelníkům útvarů, které řídí:

- prověřit stav plnění plánu pracovních sil a zabezpečit maximální naplněnost početních stavů svých útvarů v souladu se stanovenými ukazateli plánu
do 31. prosince 1989
- zvýšenou pozornost věnovat provádění služební MLP a aktivizovat vlastní úlohu v oblasti ideologické práce na útvarech;

K bodu IV. – Různé:

- 1) Zabezpečení pohotovosti a dosažitelnosti v rámci vyhlášeného stupně MBO;
- 2) Zřízení útvaru OLPK Praha – Ruzyně.
  - II. S SNB zabezpečí metodické řízení útvaru, včetně realizace součinnosti se III. S SNB a SPV SNB podle konkrétních potřeb;

- 3) Rozhodnutí ministra vnitra ČSSR ke zpracování návrhů kritérií k hodnocení úrovně morálně politického stavu. Návrhy ve stanoveném termínu předloží útvary cestou I. NMV ČSSR;
- 4) Kontrola úkolů uložených na předcházejícím štábu I. NMV ČSSR. Termínové úkoly byly splněny.
Náčelník sekretariátu I. NMV ČSSR zabezpečí na další jednání štábů bližší hodnocení plnění úkolů uložených na předcházejících štábech.

Zapsal: mjr. JUDr. Ján Turčan [...] ^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XX., obálka 1, č. l. 45–48. – Kopie strojopisu.

---

^a Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3) a rukou připsáno datum „28. 10. 89“.

^b Nad jménem vlastnoruční podpis „Turčan“.

Dokument 82

1989, 26. října, Praha. – Rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR.

Sekretariát operačního štábu FMV

[...]ª

V Praze dne 26. října 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-00139/S-89
 Výtisk č.: 5
 Počet listů: 2

ROZHODNUTÍ

I. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV

V souladu s článkem 16 hl. III. RMV ČSSR č. 14/1989 a na podkladě požadavků náčelníků Správy SNB hl. m. Prahy a Sčk. a Krajské správy SNB Brno k posílení bezpečnostních opatření při zajišťování klidu a veřejného pořádku v období oslav 28. října

vyčleňuji

A/ ve prospěch Správy SNB hl. m. Prahy a Sčk.

na dobu od 08.00 hodin dne 28. října 1989 do ukončení bezpečnostních opatření:

- 1/ 9 autobusů s řidiči ze Správy pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení FMV;
- 2/ 3 autobusy s řidiči z Vysoké školy SNB.

Náčelník Správy SNB hl. m. Prahy a Sčk. stanoví způsob využití vyčleňené techniky a zajistí instruktáž řidičů.

B/ ve prospěch Krajské správy SNB Brno

1/ ve dnech 27. října 1989, 28. října 1989 a 29. října 1989 do ukončení bezpečnostních opatření:

100 příslušníků SNB s příslušnou dopravní technikou z Důstojnické a praporčické školy SNB, PS a vojsk MV Holešov;

2/ dne 28. října 1989 od 08.00 hodin do ukončení bezpečnostních opatření:

50 příslušníků SNB s příslušnou dopravní technikou z Praporčické školy SNB Brno;

3/ ve dnech 27. října 1989, 28. října 1989 a 29. října 1989 do ukončení bezpečnostních opatření:

2 obrněné transportéry s řidiči z Praporčické školy SNB Brno.

Náčelník Krajské správy SNB Brno zajistí instruktáž vyčleněných příslušníků SNB, stanoví způsob využití vyčleněné techniky a určí další podrobnosti související s výkonem služby.

1. náměstek ministra vnitra ČSSR
a náčelník operačního štábu FMV
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2234–2235. – Kopie strojopisu.

---

^a Nalevo od hlavičky je razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 0127, přijato 11.00 a odesláno 11.30, přes položky razítkem datum „27. 10. 89“.

^b Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 83

1989, 28. října, Praha. – Zápis z jednání užšího operačního štábu FMV dne 28. října 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 28. října 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ!
č. j.: OV-00140/S-89
Výtisk č. 1
Počet listů: 3

Schvaluji: [...] ^a

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
1. náměstek ministra vnitra ČSSR
a náčelník operačního štábu FMV

ZÁPIS

z jednání užšího operačního štábu FMV,
konaného dne 28. října 1989 v 07.30 hodin

Přítomni: ss. genpor. ing. Alojz LORENC, CSc., genmjr. RSDr. Karel NOVÁK, plk. PhDr. Karel VYKYPĚL, mjr. JUDr. CHOVA-NEC,¹ mjr. JUDr. NOVOTNÝ

Program: 1/ Aktuální vývoj bezpečnostní situace
2/ Kontrola plnění bezpečnostních opatření k zabezpečení klidu a veřejného pořádku a upřesnění některých úkolů

K prvnímu bodu jednání:

Za posledních 24 hodin nedošlo na území ČSSR k narušení klidu a veřejného pořádku. Situace je předznamenána přípravami protivníka zorganizovat dne 28. října 1989 na území jednotlivých krajů provokační akce.

Podle získaných poznatků lze předpokládat na teritoriích jednotlivých krajů následující provokační vystoupení:

– Na území Prahy a Středočeského kraje

- * Snaha zorganizovat protestní manifestaci po skončení vojenské přisahy na Václavském náměstí
- * Účast exponentů nelegálních struktur na pietním aktu u hrobu T. G. Masaryka v Lánech
- * Snaha zorganizovat protestní manifestaci na Václavském náměstí v odpoledních hodinách

- Na území Západočeského kraje
  - * Snahy zorganizovat protestní akce v Plzni u pomníku T. G. Masaryka, v Karlových Varech u hlavní pošty a v Sušici u pomníku T. G. Masaryka
- Na území Jihočeského kraje
  - * Snaha zorganizovat na náměstí v Prachaticích korzo
- Na území Severočeského kraje
  - * Zjištěny snahy o protestní shromáždění v Chomutově, Děčíně, Liberci a Ústí nad Labem
- Na území Východočeského kraje
  - * Zjištěna snaha zorganizovat protestní vystoupení v Kostelci
- Na území Jihomoravského kraje
  - * Snaha zorganizovat manifestaci v Brně na České ulici a na Třídě Vítězství
- Na území Severomoravského kraje
  - * Snaha zorganizovat protestní manifestaci v Olomouci na náměstí Míru
- Na území SSR

Nejsou zjištěny konkrétní poznatky o přípravách protestních akcí k 28. říjnu.

K 2. bodu jednání:

Členové porady podali doklad o plnění úkolů k izolaci aktivních organizátorů protestních akcí a připravenosti řídicích štábů a pořádkových jednotek k řešení možných variant nepřátelského vystoupení, zejména na Václavském náměstí v Praze.

Náčelník OŠ FMV přitom zdůraznil nezbytnost citlivého, včasného a adekvátního reagování na konkrétní vývoj situace, průběžné, intenzivní rozkládání vznikajících skupin s cílem předcházet většímu sročení lidí. V případě sročení většího počtu osob je nezbytné zabezpečit jejich lokalizaci a nepřipustit nekontrolovatelný pohyb demonstrantů po Praze.

Zapsal: mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ²

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX, obálka 1, č. l. 85–87 (též sv. XXI., č. l. 2225–2227). – Kopie strojopisu.

^a Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

¹ Zde mjr. Novotný, který zápis zpracovával, udělal dvě věcné chyby. K 1. 10. 1989 byla ing. (nikoliv JUDr.) Miroslavu Chovancovi, od 1. 4. dočasně a od 1. 6. 1989 trvale ustanovenému zástupci náčelníka II. S-SNB, propůjčena hodnost podplukovníka.

² Ve vyšetřovacím spise A. Lorence a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2306, je též „Vyúčtování poskytnuté zálohy na občerstvení“ (srovn. s Dok. 66 a 74), kde je uvedeno: „Rozkazem MV ČSSR č. 14/1989 byl aktivizován operační štáb FMV, který zasedal dne 25. října 1989, a následně pouze užší štáb FMV dne 28. října 1989 a 29. října 1989...“ Zázpis z jednání užšího operačního štábu FMV dne 29. října 1989 se však editorům nepodařilo nalézt.

Dokument 84

1989, 28. října, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR dne 28. října 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

TAJNÉ!

č. j.: OV-0670/S-89

PRVOPISEM

Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR dne 28. října 1989

Přes signály o snaze pacifisticky orientovaných osob (zejména členů Nezávislého mírového sdružení) vystoupit proti vojenské přísaze na Václavském náměstí, nedošlo k narušení jejího důstojného průběhu.

Kolem 15,00 hodiny se v horní části Václavského náměstí shromáždilo 800 – 1 000 osob. Byly rozvinuty dva transparenty s nápisy: „Republiku si rozvracet nedáme“ a „Pravda vítězí“. Současně dav začal skandovat hesla: „Ať žije Masaryk, Ať žije charta, Havlovi svobodu, Češi[,] pojďte sem, Chceme novou vládu, demokracii, Bijte je, bijte je!“.

V krátké době počet shromážděných dosáhl cca 3 000 osob. Na výzvy pracovníků ONV Praha 1 k rozpuštění nepovoleného shromáždění reagovali přítomní pískotem, potleskem, posměšnými výkřiky a provoláním dalších hesel: „Ať žije demokratická iniciativa, Nechceme Jakeše, Nechceme Štěpána, Svobodné volby, Dubček, Masaryk“.

Vzhledem k neuposlechnutí výzev¹ k ukončení nepovoleného shromáždění bylo přikročeno k vytlačování davu z prostoru Václavského náměstí. Poté se většina osob v souladu s koncepcí protivníka přesunula ve směru na Jungmannovu náměstí a dále na Staroměstské náměstí, kde okolo 16,00 hodin bylo asi 2 000 osob. Další skupiny se nacházely u Národního divadla, na náměstí Krasnoarmějců a na náměstí Republiky. Účastníkům těchto skupin bylo zabráněno v pochodu na Malou Stranu a jedné skupině, která provolávala heslo „Jdeme za Havlem“[,] bylo zabráněno v pochodu k nemocnici Na Františku. Ještě okolo 18,00 hodin se na některých místech Prahy (např. náměstí Republiky, náměstí I. P. Pavlova, Pařížská) pohybovaly skupiny v počtu 400 – 1 000 osob. Tyto skupiny byly úplně rozptýleny kolem 19,00 hodin.

Při zákrocích bylo perlustrováno 430 osob, z toho 50 cizinců, zadrženo 377 aktivních osob, z toho 18 cizinců (3 PLR, 3 MR, 2 SSSR, 2 NSR, 2 Francie a 6 z ostatních kapitalistických států). Mezi zajištěnými byli i aktivní exponenti nelegálních struktur – A. ŠABATOVÁ,

A. KOHUT, L. VYDRA, I. HAVEL, L. BALABÁN, B. NETOPIL. Zraněno a ošetřeno v OÚNZ bylo 7 civilistů a 5 příslušníků SNB. Nikdo nebyl hospitalizován.

Při bezpečnostních opatřeních bylo nasazeno 1 687 příslušníků SNB a 540 příslušníků LM.²

Bez narušení klidu a veřejného pořádku proběhly akce v Lánech u hrobu T. G. Masaryka (účast 450 – 500 osob) a v Louňovicích pod Blaníkem, jejímž organizátorem byla ČSS (účast asi 200 osob).

V ostatních krajích ČSSR se v důsledku realizovaných preventivních opatření nepodařilo vnitřním nepřátelům vyprovokovat otevřená protisocialistická vystoupení v zamýšleném rozsahu.

Neuskutečnila se plánovaná provokační shromáždění v krajských městech. V Jihočeském, Západočeském a ve slovenských krajích nedošlo k žádným pokusům o nepovolená shromáždění.

K ojedinělým pokusům narušit klid a veřejný pořádek došlo ve Východočeském, Severočeském, Jihomoravském a Severomoravském kraji:

- v Červeném Kostelci (Včk) u pomníku legionářů se v 15,00 hodin shromáždilo na 40 osob, které položily k pomníku květiny. Většina uposlechla výzvy představitele národního výboru k rozchodu. Pouze malá skupina na výzvu nereagovala a skandovala heslo „Masaryk, Masaryk“. Bezpečnostní orgány tuto skupinku rozptýlily bez použití mírnějších prostředků;
- v Děčíně (Sčk) se v 15,00 hodin pokusila skupina osob shromáždit na nádvoří závodního klubu ROH s. p. Kovohtuť. Pokusu bylo zabráněno bez použití mírnějších prostředků;
- v obci Poličná (Smk) se ve 12,30 hodin sešlo asi 50 osob u pamětního kamene T. G. Masaryka, všichni se po krátké době bez jakýchkoliv projevů rozešli;
- dne 27. 10. se v obci Kvasnice (Jmk) v 17,00 sešlo 9 osob před pomníkem T. G. Masaryka. Organizátor akce Martin HASSA (1968, dělník, stoupenec NMS a SPUSA) přednesl projev o významu osobnosti Masaryka. Poté skupina položila k pomníku kytici, zapálila svíčky a v klidu se rozešla;
- v Uherském Hradišti (Jmk) se na náměstí shromáždilo 15 mladistvých osob kolem čs. vlajky zapíchnuté v zemi. Po výzvě se rozešli.

Celkem bylo v krajích zadrženo 198 aktivních účastníků a 958 osob perlustrováno. K podání vysvětlení a preventivním pohovorům bylo předvedeno nebo předvoláno 253 osob.

K zabránění účasti nepřátelských osob z Maďarska a Polska na nepovolených shromážděních v ČSSR bylo z hraničních přechodů a nebo v průběhu přepravy na území ČSSR vráceno zpět 45 maďarských státních příslušníků a 7 občanů PLR.

Lze předpokládat, že západoněmecká strana vznesla protest proti zákroku vůči štábu II. televizního programu ZDF, kterému byly, podle

jejich tvrzení i tvrzení štábu televize ARD[,] vytrženy z rukou televizní kamery a záznamové pásky vytaženy.

Závěr:

Vnitřním i vnějším nepřátelům se nezdařil záměr vyvolat masové protestní akce v předpokládaném rozsahu. Obdobně jako v předcházejících případech zůstaly akce omezeny pouze na území hl. m. Prahy.

Z průběhu bezpečnostních opatření i předběžného vyhodnocení zadržovaných a perlustrovaných osob je zřejmé, že část účastníků tvoří tytéž osoby, které se obdobných akcí zúčastňovaly i v minulosti. Dokládá to skutečnost, že z 377 předvedených osob v Praze se jich 52 opakovaně účastnilo i předcházejících nepovolených shromáždění.

- Obdrží: 1/ Náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk
 2/ Náčelník S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk
 3/ Náčelníci KS SNB – České Budějovice, Plzeň, Ústí n/L
 Hradec Králové, Brno, Ostrava, Ban-
 ská Bystrica, Košice
 4/ Náměstek MV ŽP SSR – s. KRAJČÍ

[...]a

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2299–2302. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo je razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 0184, přijato 09.35 a odesláno 11.25, přes položky razítkem datum „29. 10. 89“.

¹ Srovn. úřední záznam velitele MBO Václavské náměstí pplk. Danišoviče z 28. 10. 1989 (čj. VB-0070-38/01-89):

„Dnešního dne při mimořádném bezpečnostním opatření na Václavském nám. proti nepovolenému shromáždění osob byly před zákrokem příslušníků SNB vydávány výzvy pracovníkem ONV Praha 1, Vodičkova č. 18 s. Ing. SRPKEM.

Výzvy obsahovaly sdělení, že se jedná o nepovolené shromáždění, a vyzývaly všechny přítomné občany k rozchodu. Na závěr výzvy bylo hlášeno, že v případě neuposlechnutí bude požádána VB o zajištění klidu a veřejného pořádku a že občané se vystavují nebezpečí trestního stíhání. Výzvy byly prováděny slyšitelně proti davu.

První výzva byla dána v 15.07 hod. na Václavském nám. u Domu potravin. Současně byly výzvy dávány přísl. VB z vozidel pomocí VRZ na úrovni obchodního domu Družba. Od první výzvy do uzavěry Václavského nám. uběhlo 35 minut.

Výzvy byly opakovány ve všech prostorech Václavského nám., v ul. Vodičkova a Jindřišská. V 17.05 hod. byly výzvy dány i v ul. Národní, přestože se jednalo o stejné osoby, které již slyšely výzvy na Václavském nám., protrhly uzavěry přísl. VB a shromáždily se opět v ul. Národní.“

Dokument byl ÚDV postoupen A MV ČR Kanice v rámci složky čj. VB-0070/01-89 – MBO „ŘÍJEN 1989“ pod čj. ASU-00829/AK-97.

Dále též podrobnější „Záznam o provedení ‘výzvy’ v souvislosti s hromadným protisociálním vystoupením“ velitele MBO Staroměstské nám.:

„Dne 28. 10. 1989 v 15.55 hod. se na Staroměstském nám. v Praze 1 soustředilo cca 800 – 1 000 osob.

Soustředění těchto osob bylo v přímé souvislosti s nepovoleným shromážděním na

Václavském nám., kde v důsledku narušení veřejného pořádku došlo k zásahu pořádkových jednotek VB.

Jednalo se o skupinu osob, které vykřikovaly různá hesla, např.: 'My jsme tady doma, Chceme svobodu, ...' Později byla zpívána čsl. hymna. Hesla skandovali za neustálého pískání a tleskání.

Vzhledem k tomu, že shromáždění osob narušujících obvyklé užívání veřejného prostranství a plynulost dopravy v ulici Pařížská a Staroměstské nám., bylo velitelem MBO rozhodnuto obnovit veřejný pořádek a k tomu využít výzvy pracovníka ONV Praha 1.

V 16.05 hod. provedl Ing. Kazda, pracovník ONV Praha 1, výzvu ke shromáždění občanů, aby se rozešli, že jde o neohlášené shromáždění, které narušuje veřejný pořádek. Současně bylo zde přítomným sděleno, že odchod ze Staroměstského nám. je možný přes Malé náměstí a ulici U Radnice.

Výzvy pracovníka ONV byly opakovány v několika krátkých časových intervalech a byl využíván megafon umístěný na vozidle PMJ MS VB.

V 16.10 hod. došlo k soustředování více osob, hlavně turistů – cizinců a občanů, kteří zde byli za účelem turistiky. Proto bylo ve výzvách zdůrazněno, jestli nebude obnoven veřejný pořádek, bude ONV nucen požádat příslušníky SNB o provedení zákroku. K rozchodu nahromaděných osob nedošlo.

Vzhledem k rozsáhlému prostoru byly obdobné výzvy k obnovení veřejného pořádku ve stejné době prováděny zástupcem velitele MBO Staroměstské nám. za využití megafonu z vozidla PMJ MS VB v prostoru Malého nám.

Protože po uvedených výzvách nedošlo k obnovení veřejného pořádku, v 16.21 hod. byla přivolána pořádková jednotka VB a LM k vytlačení skupiny osob do prostoru ulice Pařížská, Dlouhá, U Radnice. Došlo k uzavěře ul. Pařížské, a tím byl na Staroměstském nám. obnoven veřejný pořádek. Shromáždění nadále narušovali veřejný pořádek v ulici Jáchymová a Pařížská. Došlo k opětovné výzvě v 17.21 hod. a následně v 17.35 hod. k zákroku pořádkových jednotek a LM.

Vzhledem k tomu, že u zábran v prostoru Staroměstského nám. u ulic Železná, Dlouhá, Celetná se soustřeďovalo více osob, tak v 16.44 hod. byly obdobné výzvy zmíněným pracovníkem ONV provedeny i zde. Protože výzvy nebylo uposlechnuto, bylo rozhodnuto použít pořádkové jednotky VB a LM vytlačení shromažďujících se osob z těchto ulic a obnovit veřejný pořádek.

V těchto místech byl zákrokem pořádkové jednotky obnoven klid a veřejný pořádek. V průběhu obnovy veřejného pořádku bylo pořádkovou jednotkou a LM předvedeno 7 narušitelů, kteří byli předáni do příslušných realizačních skupin."

Dokument byl ÚDV postoupen A MV ČR Kanice v rámci složky čj. VB-0070/01-89 – ŘÍJEN 89 MBO Staroměstské náměstí 28. 10. 1989 pod čj. ASU-00829/AK-97.

² Srovn. „Informaci o průběhu MBO na Václavském náměstí dne 28. října 1989“ náčelníka štábu MBO Václavské nám. pplk. JUDr. Michala Danišoviče z 28. 10. 1989 (čj. VB-0070-31/01-89):

„Velitelem štábu MBO na Václavském nám. byl určen pplk. JUDr. Michal DANIŠOVIČ. Celkem bylo nasazeno 478 přísl. S SNB Praha a 700 přísl. PP VB ČSR.

Štáb zahájil činnost v 07.00 hod. Po provedených instruktážích byla v 08.00 hod. zahájena činnost příslušníků v operativní a perlustrační skupině. V průběhu přísahy vojsk ČSLA a MV nedošlo v prostoru Václavského nám. k narušení klidu a veřejného pořádku.

V odpoledních hodinách od 13.00 hod. byl zjištěn výskyt televizních štábů ARD, ZDF a pravděpodobně japonské, maďarské a americké televize na Václavském nám.

Ve cca 14.50 hod. došlo ve spodní části Václavského nám. ke shromáždění cca 100 osob – vysílána záloha perlustrační skupiny, shromáždění bylo rozptýleno. Ve 14.55 hod. se osoby čekající na chodnicích a v dalších prostorách Václavského nám. přesunuly během 5 minut na plato pod sochou sv. Václava, dav narůstal do počtu cca 3 000 osob. Byly rozvinuty transparenty s nápisy např. 'Republiku si rozvracet nedáme', 'Pravda zvítězí', vyvolávána hesla 'HAVEĽ', 'SVOBODU', 'Ať žije Dubček', 'Chceme jinou vládu' apod.

Vzhledem k vývoji bezpečnostní situace byly provedeny výzvy k rozchodu osob – první výzva dána v 15.07 hod. pracovníkem ONV Praha 1. Výzvy byly dávány opakovaně jak ONV Praha 1 za pomoci rozhlasového zařízení BOUŘE, tak i příslušníky SNB pomocí VRZ. Současně byl vydán pokyn k uzavěře celého prostoru Václavského nám. a k provedení zákroku silami a prostředky PP VB ČSR. Cca v 15.43 hod. byla UZÁVĚRA Václavského nám. včetně metra ukončena. V průběhu prováděné UZÁVĚRY došlo v 15.32 hod. k přerušení MHD ve středu Václavského nám. Cca v 16.00 hod. byl zákrok na Václavském nám. ukončen a v celém jeho prostoru byl obnoven klid a veřejný pořádek, probíhal odvoz zadržovaných osob do realizačních skupin.

K dalšímu sročení osob došlo v 15.52 hod. na Jungmannově nám. v počtu 200 – 250. K jejich rozptýlení byly nasazeny síly a prostředky PMJ VB.

K dalším nedovoleným vystoupením došlo v prostorech Staroměstské nám., nám. Republiky, Národní třída, ul. Na Příkopě /pěší zóna/, nám. Krasnoarmějců, most 1. máje, Mánesův most, v ulici Na Františku, ul. Ječná, nám. prim. Vacka a přilehlých ulicích.

Zákroky v uvedených prostorech byly prováděny operativně dle vývoje bezpečnostní situace v součinnosti se štáby MBO Staroměstské nám. a MOSTY, velitelem PP VB ČSR a OS SNB Praha 1.

K obnovení klidu a veřejného pořádku v ulicích hl. m. Prahy došlo v cca 18.30 hod. V 16.37 hod. byl vydán pokyn k obnovení provozu MHD ve středu Václavského nám., ale vzhledem k výpadku el. proudu byl provoz obnoven v 17.04 hod.

V 19.09 hod. byla stažena pořádková jednotka ŠPO a zálohy PMJ VB na výchozí stanoviště. V 19.35 hod. byly uvolněny UZÁVĚRY Václavského a Staroměstského nám. a jednotky PP VB ČSR byly staženy na výchozí stanoviště.

Klid a veřejný pořádek v celém obvodu Prahy 1 byl obnoven. K uvolnění prostoru metra a obnovení individuální dopravy na Václavském náměstí došlo ve 20.00 hod.

Činnost štábu MBO na Václavském nám. byla ukončena ve 20.45 hod., od 21.00 hod. byl určen přechod na zvýšený výkon služby v obvodu Prahy 1.

V průběhu MBO bylo na Václavském nám. kontrolováno 406 osob. Předvedeno bylo celkem 377 osob – ze všech MBO /dle hlášení realizačních skupin/, z toho 303 osoby byly vyvezeny mimo Prahu. Z počtu 377 osob bylo 17 cizinců.

Dle hlášení velitelů jednotlivých skupin bylo v průběhu všech úseků MBO zraněno 7 civilních osob a 5 příslušníků SNB, z toho 2 příslušníci operativní skupiny Václavské náměstí, 1 příslušník ŠPO a 2 příslušníci Pohotovostního pluku VB ČSR.

Dle pokynu náčelníka MS VB Praha byla vyhlášena 50% pohotovost a 50% dosažitelnost příslušníků do 29. října 1989 13,00 hod. Od uvedeného času je vyhlášena 100 % pohotovost včetně vyčlenění sil a prostředků na jednotlivá MBO dle RN S SNB č. 26/89.“

MBO „ŘÍJEN 1989“, c. d.

A dále „Informaci o průběhu bezpečnostního opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku při oslavách 71. výročí vzniku ČSR na Staroměstském náměstí“ velitele MBO Staroměstské nám. mjr. JUDr. Viléma Kneborta z 28. 10. 1989 (čj. VB-0070-32/01-89):

„Velitel MBO: mjr. JUDr. Vilém KNEBORT

Počet nasazených sil:

Štáb	17
OP	22
VB	27
Pořád. jednotka SNB	30
Eskortní autobus	2
Přepravník	1
LM.	160
Psovod.	5
PS SVB	10

Celkem 274

Ve 12.00 hod. zahájeno MBO v prostoru Staroměstské nám. a ve 12.20 obsazena všechna plánovaná stanoviště.

V 15.04 hod. na základě výzev pracovníků NV na Václ. nám. byla v 15.06 provedena aktivizace záloh. V 15.20 byla dána informace o pohybu průvodu v počtu cca 4 000 osob ve směru z horní části VN k Můstku. V 15.22 hod. byl dán pokyn hlídkám v ul. Rytiřské k sledování průniku osob z VN do prostoru Můstku a dále na Staroměstské nám. V 15.30 hod. hlášen průnik většího počtu osob Perlovou ulicí z Jungmannova nám. ve směru na Staré Město. V 15.43 hod. provedena uzávěra ulic Celetná, Železná, Melantrichova a Malé nám., uzávěry posíleny ze zálohy po 10 lidech ke každé uzávěře. Pokynem zamezit propouštění lidí ven po vyklizení Staroměstského nám. V 15.51 hod. dojezd zálohy LM v počtu 80 osob do prostoru Staroměstského nám. – spodní části. V 15.55 hod. se v prostoru před Staroměstskou radnicí (orloj) utvořila skupina asi 800 osob. V 15.57 hod. provedena příprava na výzvy pracovníků NV k rozchodu osob ze Staroměstského nám., v 16.00 hod. provedena výzva pracovníků NV k rozchodu a v

16.04 – vykřikování hesel v davu 'Svoboda', tleskání, pískání.

16.07 – opakování výzvy k rozchodu.

16.10 – příjezd LM – 2 autobusy, 80 – posila.

16.13 – nástup LM – vytlačování z prostoru.

16.13 – dav zpívá hymnu – výkřiky 'Chceme svobodu' atd. 'My jsme tady doma'.

16.16 – další výzva k rozchodu.

16.21 – proveden zákrok pořádkové jednotky LM s vytlačováním do ulice Pařížská.

16.26 – provedena uzávěra ulic Jáchymova, Pařížská.

16.27 – záloha štábu vyžádána pořád. jednotka + psovodi.

16.44 – výzvy k rozchodu soustředěných osob u zábran v ulicích Železná, Dlouhá a Celetná.

16. 53 – zábrany posíleny 5 psovody ze štábu Praha a současně zábrany posíleny o 10 PS VB.

17.11 – důvěrnou cestou získán poznatek, že kolem 18.00 hod. dojde k setkání narušitelů u Chrámu sv. Víta na Hradě – poznatek předán štábu Praha.

17.21 – zadržení 3 narušitelů VP v prostorách ulic Jáchymova, Pařížská.

17.26 – v prostoru nemocnice Na Františku se soustředilo cca 400 lidí, kteří vykřikovali různá hesla a tleskali, a na místě byly přítomny 2 hlídky PMJ, došlo k házení kamení a klacků; ke zranění příslušníků nedošlo.

17.37 – v důsledku pohybu 2 velkých skupin v počtu cca 600 osob v okolí Starom. nám. byly uvolněny uzávěry v ulici Pařížská, U radnice a Malé nám.

Současně byly přisunuty štáby Praha, pořádková jednotka LM v počtu 80 osob a pořádková jednotka VŠ SNB v počtu cca 30 osob.

Zesíleny uzávěry ostatních vchodů na Starom. nám. s oboustrannou nepropustností.

17.55 – v prostoru ul. Pařížské a Jáchymova se soustředil dav cca 100 osob, které nepokračovaly na Starom. nám.

Další větší skupina se pohybovala v ul. Dlouhá, Kozí a přilehlé ul., ani tato skupina nepokračovala na prostor Starom. nám.

18.29 – byla záloha posílena o 30 příslušníků pořádkové jednotky ze štábu Praha.

19.20 – v důsledku uklidnění situace v prostoru Starom. nám. byly uvolněny veškeré zábrany na jednotlivých úsecích.

V průběhu MBO bylo perlustrováno celkem 20 osob a 7 osob bylo předvedeno na MO VB Benediktská. V průběhu prováděných opatření nebyl zraněn žádný příslušník SNB, LM a PS SVB, nevznikla žádná mimořádná událost.

Opatření 'Střed II' bylo ukončeno 21.00 hod. a další výkon služby zajišťuje OS SNB Praha 1."

Tamtéž.

Dokument 85

1989, 29. října, Praha. – Rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 29. října 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j. OV-00132/S-89
 Výtisk č.: 1
 Počet listů: 1

ROZHODNUTÍ

1. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV

Podle čl. 16. hl. III. RMV ČSSR č. 14/1989 a na podkladě požadavku náčelníka správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje k posílení bezpečnostních opatření na území hl. m. Prahy dne 29. října 1989 vyčleňuji

ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje
 dne 29. října 1989 od 13.00 hodin do ukončení bezpečnostního opatření

- a/ 130 příslušníků SNB z Vysoké školy SNB s příslušnou dopravní technikou
- b/ 60 příslušníků SNB z Vysoké školy SNB zpohotovit na základně pro nasazení na pokyn náčelníka S SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje
- c/ 3 autobusy s řidiči

Náčelník správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje zajistí instruktáž vyčleněných příslušníků, kde stanoví jejich výzbroj, výstroj a všechny podrobnosti související s výkonem služby.

1. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV
 genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^a

Vyhotoveno ve 2 výtiscích
 Výtisk č. 1 pro spis
 Výtisk č. 2 VŠ SNB [...] ^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXI., č. l. 2264. – Kopie strojopisu.

^a Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

^b Nečitelný podpis.

Dokument 86

1989, 30. října, Praha. – Informace FMV pro vládu ČSSR o opatřeních k zajištění klidu a veřejného pořádku v období 28. října 1989.

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

č. j.: OV-0122/A-89

V Praze dne 30. října 1989
TAJNĚ
Výtisk číslo: 34
Počet listů: 6

Pro schůzi vlády ČSSR

Věc: Průběh opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v období výročí 28. října

Předkládá se na návrh
ministra vnitra ČSSR

Obsah:
I. Průběh opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v období výročí 28. října

[...]ª

Předkládá:
František Kincel
ministr vnitra ČSSR

Určeno pro osobní informaci členů vlády ČSSR, po seznámení materiál vrátit!

Průběh opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v období výročí 28. října

---

Přes signály o snaze pacifisticky orientovaných osob /zejména členů Nezávislého mírového sdružení/ vystoupit v sobotu 28. října dopoledne proti vojenské přísaze na Václavském náměstí, nedošlo k narušení důstojného průběhu tohoto slavnostního aktu.

Odpoledne, kolem 15. hodiny, se v horní části Václavského náměstí shromáždilo kolem 800 – 1 000 osob. Byly rozvinuty dva transparenty s nápisy „Republiku si rozvracet nedáme“ a „Pravda vítězí“. Současně dav začal skandovat hesla „Ať žije Masaryk“, „Ať žije charta“, „HAVLOVI svobodu“, „Češi[,] pojďte sem“, „Chceme novou vládu, demokracii“, „Bijte je, bijte je“.

V krátké době se počet shromážděných zvýšil asi na 3 000 osob. Na výzvy pracovníků ONV Praha 1 k rozpuštění nepovoleného shromáždění reagovali přítomní pískotem, potleskem, posměšnými výkřiky a provoláváním dalších hesel: „Ať žije demokratická iniciativa“, „Nechceme Jakeše, nechceme Štěpána“, „Svobodné volby“, „Dubček, Masaryk“.

Po marných výzvách k ukončení nepovoleného shromáždění bylo přikročeno k vytlačování davu z Václavského náměstí. Většina účastníků se v souladu s plánem protivníka přesunula na Jungmannovo náměstí a pak na Staroměstské náměstí, kde kolem 16. hodiny bylo asi 2 000 osob. Další skupiny se pohybovaly u Národního divadla, na náměstí Krasnoarmějců a náměstí Republiky. Bylo jim zabráněno v pochodu na Malou Stranu a skupině, která provolávala heslo „Jdeme za HAVLEM“, bylo zabráněno v pochodu k nemocnici Na Františku. Ještě kolem 18. hodiny se na některých místech Prahy – např. náměstí Republiky, náměstí I. P. Pavlova, Pařížské ulici – pohybovaly skupiny v počtu do 1 000 osob. Úplně byly rozptýleny kolem 19. hodiny.¹

Při zákrocích v Praze použily pořádkové jednotky mírnějších prostředků. Bylo předvedeno 377 aktivních účastníků demonstrace, z toho 18 cizinců. Z předvedených bylo 229 osob propuštěno, byla jim uložena bloková pokuta, nebo budou řešeny v přestupkovém řízení národními výbory. Pro podezření ze spáchání přečinu nebo trestného činu bylo 149 osob umístěno v celách zajištění a zadržení. Je prováděna dokumentace jejich jednání v průběhu demonstrace. Z předvedených cizinců byla 12 osobám stanovena doba odjezdu z ČSSR, 1 osoba /občan MR/ byla zajištěna podle zákona o SNB pro útok proti příslušníkovi SNB. Zbývajících 5 cizinců bylo propuštěno.

Mezi předvedenými byli i aktivní exponenti nelegálních struktur A. ŠABATOVÁ, A. KOHUT, L. VYDRA, I. HAVEL, L. BALABÁN, B. NETOPIIL.

Mezi předvedenými osobami jednoznačně převažují mladí lidé do 30 let /70 %/. Mezi nimi bylo 20 studentů středních škol a odborných učilišť a 5 vysokoškoláků.²

V průběhu zákroku bylo zraněno a v nemocnicích ošetřeno 7 účastníků demonstrace a 5 zakročujících příslušníků SNB. Nikdo nebyl hospitalizován.

Bez narušení klidu a veřejného pořádku proběhly akce v Lánech u hrobu T. G. Masaryka /účast asi 500 osob/ a v Louňovicích pod Bláníkem /organizátorem byla Československá strana socialistická, účast asi 200 osob/.

V ostatních krajích ČSSR se v důsledku realizovaných preventivních opatření nepodařilo vnitřním nepřátelům vyprovokovat otevřená protisocialistická vystoupení v zamýšleném rozsahu.

Neuskutečnila se plánovaná provokační shromáždění v krajských

městech. Ve Středočeském, Jihočeském, Západočeském a ve slovenských krajích nedošlo k žádným pokusům o nepovolená shromáždění.

K ojedinělým pokusům narušit klid a veřejný pořádek, které si však nevyžádaly mimořádné nasazení sil a prostředků SNB, došlo ve Východočeském, Severočeském, Jihomoravském a Severomoravském kraji:

- v Červeném Kostelci /Včk/ se u pomníku legionářů v 15.00 hod. shromáždilo na 40 osob, které položily k pomníku květiny. Většina uposlechla výzvy představitele národního výboru k rozchodu, pouze malá část na výzvu nereagovala a skandovala heslo „Masaryk, Masaryk“. Bezpečnostní orgány tuto skupinku rozptýlily bez použití mírnějších prostředků;
- v Děčíně /Sčk/ se v 15.00 hod. pokusila skupina osob shromáždit na nádvoří závodního klubu ROH s. p. Kovohutě. Pokusu bylo zabráněno bez použití mírnějších prostředků;
- v obci Poličná /Smk/ se ve 12.30 hod. sešlo asi 50 osob u pamětního kamene T. G. Masaryka, všechny se po krátké době bez jakýchkoliv projevů rozešly;
- dne 27. 10. se v obci Kvasnice /Jmk/ v 17.00 hod. sešlo 9 osob před pomníkem T. G. Masaryka. Organizátor akce Martin HASSA /1968, dělník, stoupenec NMS a SPUSA/ přednesl projev o významu osobnosti Masaryka. Poté skupina položila k pomníku kytici, zapálila svíčky a v klidu se rozešla;
- v Uherském Hradišti /Jmk/ se na náměstí shromáždilo 15 mladistvých osob kolem čs. vlajky s žerdí upevněnou v zemi. Po výzvě se rozešly.

V krajích ČSSR /mimo Prahu/ bylo zadrženo 198 aktivních účastníků a 958 osob bylo perlustrováno. K podání vysvětlení a preventivním pohovorům bylo předvedeno nebo předvoláno 253 osob.

K zabránění účasti nepřátelských osob z Maďarska a Polska na nepovolených shromážděních v ČSSR bylo z hraničních přechodů nebo v průběhu přepravy na našem území vráceno zpět 45 maďarských a 7 polských občanů.

V neděli 29. října nedošlo v Praze ani v ostatních krajích k narušení klidu a veřejného pořádku. V odpoledních hodinách byly sice v prostoru Václavského náměstí zjišťovány skupiny osob, které však jen zjevně očekávaly shromáždění, signalizované na tento den nelegálními strukturami. V důsledku zvýšeného výkonu běžné hlídkové služby a zjišťování totožnosti jednotlivých osob se tyto skupiny postupně rozcházely.³ Celkem bylo kontrolováno 1 172 osob, z nichž 5 bylo předvedeno.

Závěr:

Vnitřním a vnějším nepřátelům se nezdařil záměr vyvolat masové protestní akce v předpokládaném rozsahu. Obdobně jako v předcházejících případech zůstaly akce omezeny pouze na území hl. m. Prahy.

Z průběhu bezpečnostních opatření i předběžného vyhodnocení předvedených a perlustrovaných osob je zřejmé, že část účastníků tvoří tytéž osoby, které se obdobných akcí zúčastňovaly i v minulosti.

V průběhu nepovoleného shromáždění na Václavském náměstí i dalších místech v centru Prahy se projevila, ve srovnání s předchozími podobnými akcemi, vyšší agresivita především u mladých účastníků, kteří proti příslušníkům SNB vrhali přinesené šrouby, kameny, láhve, někteří byli ozbrojeni holemi.

Provedená preventivní opatření vůči hlavním organizátorům nelegálních struktur se projevila pozitivně mimo jiné v tom, že v demonstrujícím davu v Praze se nenašla taková osobnost, která by byla schopná uvést jej do cílevědomějšího pohybu a tlaku. Tato opatření výrazně přispěla i k neúspěchu protivníka v ostatních krajích ČSSR.

Osvědčila se spolupráce s Lidovými milicemi při zajišťování klidu a veřejného pořádku. Jejich přítomnost na místě byla také významnou morální posilou pro mladé příslušníky zásahových jednotek.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 4, č. l. 63–67. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo rukou připsáno: „Rozdělovník: výt. č. 1–32 pro vládu ČSSR, 33 dokumentace, 34 pro domo, 35 s. Bělohlávek“.

¹ Srovn. např. úřední záznam zástupce velitele 3. roty por. Jaromíra Schreiberera z 29. října 1989 (čj. VB-0070-36/01-89):

„Na opatření dne 28. 10. 1989 jsem byl velen jako velitel zálohy č. 2, složené z příslušníků PMJ VB MS VB Praha – 3. roty. Ve 14.25 hod. jsem dostal rozkaz od náčelníka PMJ VB MS VB Praha mjr. JUDr. Kovandy k výjezdu do výchozího postavení na Prahu 1, Gorkého nám. Ve 14.43 hod. záloha č. 2 vyjela ze základny na místo určení. Postavení jsme zaujali v 15.01 hod. V 15.28 hod. jsem dostal prostřednictvím řidičí RA pokyn k výjezdu do prostoru Jindřišská – Václavské náměstí a zde přehradit VN od ulice Jindřišská po ulici Vodičkovu jako výpomoc již utvořené uzávěře. Uzávěru jsem na pokyn řidičí RA zrušil v 15.56 hod. Na VN nikdo ze zálohy č. 2 neprováděl žádný zákrok. V 16.05 hod. jsem zaujal dle pokynu stanoviště Vodičková – Lazarská s úkolem pomoci při případném zákroku v Jungmannově ulici. V 16.15 hod. vyběhlo z uvedené ulice asi 20 osob a snažili se dostat jak směrem k VN, tak i do Lazarské ulice. V této době byli příslušníci zálohy dle pokynu v autobusu. Na pokyn řidičí RA jsem použil jedno družstvo k zadržení prchajících osob. V uvedeném prostoru bylo zadrženo 9 osob a předáno do eskortního vozu. Při předvádění do vozu a při zadržování byly použity hmaty a chvaty. Ke zranění osob ani příslušníků nedošlo. Konkrétní případy použití jsou uvedeny na obálkách zadržených osob. Zákrok byl ukončen v 16.43 hod. a družstvo staženo do busu. V 16.54 hod. jsem dostal pokyn k přesunu do prostoru Národní třídy k Národnímu divadlu od nábřeží. Zde měla záloha č. 2 přehradit Národní třídu a zamezit postupujícímu davu v průchodu na most 1. máje. Zde se pokusilo několik osob nesoucích transparent a státní vlajky projít uzávěrou. Tyto osoby byly zadrženy příslušníky zálohy a předány do eskortního vozidla za použití hmatů a chvatů. U těchto osob jsou MP vyznačeny na předávací dokumentaci. Na pokyn RA v 17.15 hod. byla uzávěra stažena do busu a po pokynu v 17.20 hod. na

zaujetí stanoviště u ulice 28. října jsme během přesunu dostali příkaz k projetí ulic Spálená, Myslíkova, nábřeží B. Smetany k ND a po Národní tř. k ulici 28. října. Při průjezdu Spálenou ulicí byl pokyn změněn na urychlený přejezd do ulice Ječné na Praze 2, kde byl prováděn zákrok proti skupině narušitelů VP, zde měla záloha č. 2 provést rozptýlení a zadržení výtržníků. Po příjezdu na místo vzhledem k tomu, že zde již zákrok probíhal, a k dané situaci jsem dal pokyn k použití bílých doplňků a k použití obušku. Při zákroku, který trval asi 15 min., nebyl příslušníky zálohy č. 2 nikdo zraněn a ani nikdo z příslušníků neutrpěl žádné zranění. Obušku bylo použito minimálně, protože celá záloha přehradila Ječnou ulici a zákrok byl dokončen již dříve zakročujícími příslušníky. Po skončení předávání zadržených osob jsem dostal pokyn k přesunu na Národní tř. a k zaujetí stanoviště u OD Máj. Zde jsem čekal od 18.25 hod. do 19.15 hod., kdy jsem podle pokynu RA přešel do výchozího postavení, tj. Nám. Gorkého. Ve 20.05 hod. jsem podle pokynu provedl přesun na základnu PMJ VB a ve 20.25 hod. záloha č. 2 dojeła na základnu a zde ukončila svoji činnost. Během zákroků a nasazení bylo příslušníky zálohy č. 2 zadrženo a předáno eskortním skupinám celkem 21 osob. Žádná z těchto osob nebyla zraněna, rovněž nikdo z příslušníků nebyl zraněn.“

Záznam 29. 10. 1989 zpracoval i mjr. Jiří Dušek z 2. roty PMJ (čj. VB-0070-35/01-89): „Dne 28. 10. 1989 byla 'Záloha č. 1', tvořená příslušníky 2. roty PMJ MS-VB Praha, pod vedením mjr. Jiřího DUŠKA, velená do BO-ŘÍJEN 1989, k dispozici štábu Václavské náměstí.

V 17.25 hod. byla 'Záloha č. 1' společně se 'Zálohou č. 2' vyslána řídicím štábem z ul. 28. října do prostoru Náměstí I. P. Pavlova – Ječná. Důvodem vyslání byl dav cca 500 osob narušujících veřejný pořádek, který šel ul. Ječnou směrem k Nám. I. P. Pavlova.

Úkolem 'Zálohy č. 1' bylo zabránit davu pokračovat v chůzi na Nám. I. P. Pavlova a obnovit veřejný pořádek. Po příjezdu na místo v 17,27 hod. bylo zjištěno, že zákrok již započala 'Záloha č. 2' z PMJ a dav asi v počtu cca 80 výtržníků utíkal Ječnou ul. směrem k nám. I. P. Pavlova. Vzhledem k situaci na místě a pokynu zadržet účastníky HPV nemohlo být užito výzev k rozchodu. Z uvedeného počtu 80 výtržníků se oddělila skupina cca 40 osob, která pronikla do domu č. 40 v Ječné ul. Tyto osoby se snažily proběhnout chodbou uvedeného domu do ul. Kateřinské. Většina osob, které vběhly do domu, byla příslušníky 'Zálohy č. 1' zadržena v domě nebo v ul. Kateřinské v prostoru staveniště za uvedeným domem.

Zadrženo bylo 30 osob, které byly předány do 2 eskortních autobusů. Dále byl zadržen J. ... Ř. ..., nar. ... 1964, bytem Praha 9, Čakovice, ... Jedna ze zadržených žen upozornila příslušníky 'Zálohy č. 1', že jmenovaný má epileptický záchvat. K nstrm. Petřů se přihlásil Pavel VOSTÁREK, nar. .... 1973, bytem Praha 2, ..., který uvedl, že má zranění na levé ruce. Jednalo se o řeznou ránu krvácející. Šetřením mezi příslušníky bylo zjištěno, že proti jmenovanému VOSTÁRKOVÍ použil MP-obušek por. Brückner, a to 1 úderem přes záda. O použití MP-obušku zpracoval por. Brückner hlášení o použití MP, které bylo vyhodnoceno jako oprávněné.

K oběma osobám jevícím známky újmny na zdraví byla přivolána RZS s MUDr. Chudobovou. Jmenovaní byli převezeni na 2. chirurgickou kliniku na Karlově nám.

Celkem při zákroku byl použit MP-obušek 2 příslušníky. O použití bylo sepsáno hlášení a vyhodnoceno jako oprávněné. Při ostatních zákrocích, prováděných zálohou, nebyly zadrženy další osoby, nebylo použito MP a žádná osoba ani přišl. nebyly zraněny.“

Dokumenty byly ÚDV postoupeny A MV ČR Kanice v rámci složky čj. VB-0070/01-89 – MBO „ŘÍJEN 1989“ pod čj. ASU-00829/AK-97.

² Úplná statistika byla uvedena až v „Rozboru výsledků předvedených osob při MBO v souvislosti s protispolečenským vystoupením dne 28. 10. 1989“, který MS VB Praha zpracovala 2. listopadu 1989:

„Předvedeno osob celkem 379

Středočeský kraj	22
Jiný kraj ČSSR	102
Cizinci	18
Nezjištěno	1
	<hr/>
SOCIÁLNÍ SLOŽENÍ: Dělník	379
Úředník	81
Vysokoškolák	32
Středoškolák	57
Důchodce	17
V domácnosti	6
Svobodné povolání	3
Ostatní	7
	<hr/>
	176
	<hr/>
	379
VĚKOVÉ SLOŽENÍ: Do 18 let	38
18 – 25 let	379
26 – 40 let	147
41 – 60 let	149
nad 60 let	39
	<hr/>
	6
	<hr/>
	379
POHLAVÍ: mužů	336
ženy	43
	<hr/>
	379
	<hr/>
CIZINCI: Austrálie	1
Maďarsko	3
Švýcarsko	1
Itálie	1
Finsko	1
Francie	2
SSSR	2
Polsko	3
NSR	2
Holandsko	1
V. Británie	1
	<hr/>
Zajištěno podle § 27 zákona č. 40/70 Sb.	149
	<hr/>
VÝSLEDEK OPATŘENÍ:	
trestný čin § 156/2 tr. z.	3
přečin § 6 zák. č. 150/69 Sb.	148
přestupek – zák. opatření č. 17/81, §1	92
zák. opatření č. 17/81, §1/e	54
zák. opatření č. 19	5
pokuta	20
zkrácený pobyt /příp. vč. pokuty/	18
poznatek StB	6
bez opatření	11
k ošetření	2
	<hr/>
	379*

Dokument byl ÚDV postoupen A MV ČR Kanice v rámci složky čj. VB-0070/01-89 – ŘÍJEN 89 MBO Staroměstské náměstí 28. 10. 1989 pod čj. ASU-00829/AK-97.

³ Srovn. stručnou „Informaci o průběhu MBO na Václavském nám. dne 29. října 1989“ náčelníka štábu MBO Václavské nám. pplk. JUDr. Michala Danišoviče z 29. 10. 1989 (čj. VB-0070-33/01-89):

„Velitelem štábu MBO na Václavském nám. určen pplk. JUDr. Michal DANIŠOVIČ. Celkem bylo nasazeno 283 příslušníků S SNB Praha.

Štáb zahájil činnost ve 13.00 hod. Ve 13.30 hod. se uskutečnila porada štábu velitele MBO Václavské nám. s veliteli jednotlivých skupin. Bylo provedeno vyhodnocení zákroků ze dne 28. 10. 89, přítomni byli seznámeni s předpokládanou bezpečnostní situací a byly upřesněny úkoly na dnešní den.

Před 15.00 hod. byl zaznamenán zvýšený výskyt osob v prostoru před Domem potravin a na Můstku před ČKD, které zde vyčkávaly. Perlustrační činností nasazených příslušníků byly osoby rozptýleny.

Okolo 15.00 hod. byl v horní části Václavského nám. zjištěn výskyt televizního štábu ABC a v 17.15 hod. štábu ARD na Můstku.

V průběhu odpoledních hodin dne 29. 10. 1989 nedošlo na Václavském nám. k narušení klidu a veřejného pořádku, z toho důvodu štáb MBO ukončil v 19.00 hod. svoji činnost a byl proveden přechod na zvýšený výkon služby.

V průběhu MBO bylo na Václavském nám. kontrolováno 1 148 osob a 5 osob bylo předvedeno, z toho 4 cizinci.“

MBO „ŘÍJEN 1989“, c. d.

Poslední představanou svodkou z 29. 10. 1989 je „Informace o průběhu bezpečnostního opatření druhého dne, k zajištění klidu a veřejného pořádku při oslavách 71. výročí vzniku ČSR, na Staroměstském náměstí“ velitele MBO Staroměstské náměstí. mjr. JUDr. Viléma Kneborta (čj. VB-0070-34/01-89):

„Velitel BO: mjr. JUDr. Vilém KNEBORT

Počet nasazených sil:

Štáb	17
OP	22
VB	27
Pořád. jednotka SNB	22
PS – VB	6
Eskortní autobus	2
Záloha OP	40
ONV Praha 1	1
Celkem	137

13.00 hod. – zahájeno BO, seznámení s bezpečnostní situací, rozmístění hlídek na všechna plánovaná stanoviště, kontrola umístění zábran, kontrola spojení;

13.40 hod. – nahlášen příjezd zálohy OP o síle 40–ti osob, dočasně umístěných v prostoru přízemí budovy štábu Staroměstské náměstí;

14.20 hod. – provedeno velitelem BO s náčelníky VB; OP; PP-VB; Pořád. jednotek seznámení a vysvětlení situace podle závěrů štábu PRAHA;

V době prováděného MBO bylo perlustrováno celkem 5 osob, k předvedení osob nedošlo.

Ke zranění příslušníků SNB, PS-VB ani pracovníků ONV Prahy 1 rovněž nedošlo. Nevznikla žádná mimořádná událost.

Opatření „STŘED II“ bylo ukončeno ve 19.00 hod., další výkon služby bude provádět OS SNB Prahy 1.“

Tamtéž.

Dokument 87

1989, 13. listopadu, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 10. listopadu 1989.

V Praze dne 13. listopadu 1989
 PŘÍSNĚ TAJNĚ
 NZ-0060-9/89
 Výtisk č.: 1
 Počet listů: 4

Schvaluji:

[...]^a

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

ZÁPIS

z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR,
 konaného dne 10. listopadu 1989

Přítomni: ss. Červásek, Konrád, Mencl, Vykypěl

Program: I. Informace z jednání 9. kolegia MV ČSSR konaného dne 7. listopadu 1989
 II. Informace z jednání mimořádné operativní porady MV ČSSR, konané dne 6. listopadu 1989
 III. Různé

Jednání řídil I. náměstek MV ČSSR s. genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

K bodu I.

I. náměstek MV ČSSR informoval o materiálech projednaných na 9. kolegiu MV ČSSR a uložil:

náčelníkovi II. správy SNB

a náčelníkovi sekret. I. NMV ČSSR

zabezpečit, aby náčelníci správ StB v teritoriu před předkládáním materiálů do poradních orgánů ministra vnitra ČSSR a do vedení MV ČSSR projednali s II. správou SNB tu část materiálu, která se týká státobezpečnostní práce.

Termín: do 15. listopadu 1989

náčelníkovi II. správy SNB

zabezpečit u materiálu „Zhodnocení plnění závěrů XVII. sjezdu KSČ v činnosti složek MV, cíle a hlavní úkoly na období po XVIII. sjezdu KSČ“, urychlené zpracování a aktualizaci stran 22 až 24.

K bodu II.

I. náměstek MV ČSSR informoval o materiálech projednaných na mimořádné OP MV ČSSR a uložil:

náčelníkovi IV. správy SNB

projednat s náčelníkem SSUS SNB s. Kubátem¹ otázku zabezpečení stavebních prací v objektu Chotouň.

Termín: do 20. listopadu 1989

K bodu III.

1. Zabezpečení usnesení vlády ČSSR a FS ČSSR

I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi SPV SNB a II. správy SNB

– zabezpečit plnění úkolů vyplývajících z usnesení vlády ČSSR č. 301 ze dne 21. září 1989 „o postupném obnovení obchodních, hospodářských, vědeckotechnických, kulturních, zdravotnických a sportovních styků s Chilskou republikou“;

– zabezpečit plnění úkolů vyplývajících z usnesení vlády ČSSR č. 314 ze dne 5. října „o opatřeních ke komplexnímu rozvoji československého zahraničního cestovního ruchu do roku 1995“;

všem náčelníkům útvarů, které řídí

– v rámci své kompetence věnovat pozornost plnění úkolů vyplývajících z usnesení Federálního shromáždění č. 70 ze dne 13. září 1989 „Rozbor hlavních poznatků z vyřizování stížností, oznámení a podnětů podaných občany státním a hospodářským orgánům a organizacím v roce 1989“;

– přijmout vlastní opatření k úkolům vyplývajícím z usnesení Federálního shromáždění č. 71 ze dne 13. září 1989 „Stav a tendence vývoje socialistické zákonnosti a úrovně vojenské kázně v ČSLA a v resortu FMV“.

I. NMV ČSSR v této souvislosti upozornil na trestnou činnost a některé skutky charakteru dekonspirace KRČ, které se v tomto roce staly. K upevnění pracovní kázně bude zpracován poučný rozkaz MV ČSSR.

2. Informace z jednání SÚV KSČ, PÚV KSČ a vlády ČSSR.

I. náměstek MV ČSSR uložil

náčelníkovi II. správy SNB

poskytovat potřebné informace členům stálého aktivu propagandy do zahraničí při ÚV KSČ ss. Zajíčkoví a Molnárovi, přičemž dbát na to, aby nedošlo k úniku zájmů KRČ;

náčelníkovi SPV SNB

zabezpečit zpracování stanoviska pro vládu ČSSR k otázce tzv. nákupní turistiky.

Termín: do 15. listopadu 1989

3. I. NMV ČSSR upozornil náčelníka IV. správy SNB na pozdní splnění úkolu pro IMV ČSSR o 1 měsíc a náčelníka II. správy SNB na nedostatečnou spolupráci s IMV ČSSR a uložil:

náčelníkovi IV. správy SNB

při osobním dokladu informovat I. NMV ČSSR o příčinách pozdního splnění terminovaného úkolu a přijatých opatřeních;

náčelníkovi II. správy SNB

ve spolupráci s náčelníkem IMV ČSSR dořešit a zabezpečit společný postup a koordinaci plánovaných akcí.

Závěrem I. NMV ČSSR informoval přítomné náčelníky o termínu konání pléna ÚV KSČ, které se má konat ve dnech 14. – 16. 12. 1989.

Zapsal: mjr. JUDr. Ján TURČAN [...]^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XX., obálka 1, č. l. 49–52. – Kopie strojopisu.

---

^a Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 40).

^b Nad jménem vlastnoruční podpis „Turčan“, následuje rozdělovník jako u Dok. 23.

¹ Mjr. JUDr. Milan Kubát (1938) byl 1. 4. 1981 dočasně pověřen výkonem funkce náčelníka Stavební výroby FMV, od 1. 8. 1981 náčelníkem, k 1. 8. 1988 dočasně pověřen funkcí náčelníka správy stavebně ubytovací služby SNB, od 1. 4. 1990 ředitel, služební poměr ukončen dne 30. 11. 1991.

Dokument 88

1989, 17. listopadu, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 16/1989.¹

[...] ^a

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Odbor/odd.: Ústřední operační středisko

Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNĚ!

Referent: mjr. Bohumil BŮHM [...] ^b

Tel. linka: 0145

Datum: 17. listopadu 1989

Č. j.: OV-00153/S-89

Věc: Návrh rozkazu na vyhlášení mimořádné bezpečnostní akce na území Československé socialistické republiky v souvislosti s přípravou nelegálních struktur zneužit Mezinárodního dne studentstva k protisocialistickému vystoupení.

Pokyny pro manipulaci:

Po schválení vrátit zpracovateli.

Před schválením:

Náčelník Ústředního operačního střediska VOS FMV

mjr. JUDr. Jiří KUKLÍK [...] ^c

1. zástupce náčelníka VOS FMV

mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...] ^d

Náčelník vnitřní a organizační správy F M V

pplk. JUDr. Miroslav D O S T Á L [...] ^e

Schválí:

Ministr vnitra ČSSR

genpor. Ing. František KINCL [...] ^f

Vyhotoveno v 1 výtiscích a odeslán výtisk č. 1

Informace

pro ministra vnitra ČSSR s. genpor. Ing. Františka K I N C L A

K zajištění klidu a veřejného pořádku na území Československé socialistické republiky na období oslav Mezinárodního dne studentstva byl zpracován návrh rozkazu o vyhlášení mimořádných bezpečnostních akcí.

Úkoly, které budou útvary plněny při zajišťování klidu a veřejného

pořádku v daném období[,] odpovídají svým rozsahem a významem ustanovení článku 47 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982.

Z tohoto důvodu se d o p o r u č u j e

- vydat ve smyslu čl. 49 NMV ČSSR č. 9/1982 rozkaz ministra vnitra ČSSR, kterým bude útvarům SNB, Pohraniční strážce a vojsk MV vyhlášena na dobu
  - od 08.00 hodin dne 17. listopadu 1989
  - do 08.00 hodin dne 20. listopadu 1989
 mimořádná bezpečnostní akce.

Vyřízení I:

Návrh rozkazu ministra vnitra ČSSR k vyhlášení mimořádné bezpečnostní akce na území ČSSR.

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č. :

Počet listů: 2

ROZKAZ²
ministra vnitra
Československé socialistické republiky

Ročník 1989

V Praze dne 17. listopadu 1989

Číslo 16

Vyhlášení mimořádné bezpečnostní akce

K zajištění klidu a veřejného pořádku na území Československé socialistické republiky u příležitosti oslav Mezinárodního dne studentstva

I. vyhlašuji

podle čl. 49 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983, mimořádnou bezpečnostní akci v době

od 08.00 hodin dne 17. listopadu 1989

do 08.00 hodin dne 20. listopadu 1989

pro útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené.

II. stanovím

1. náčelníci útvarů uvedených v části I. mohou podle vývoje bezpečnostní situace vyhlásit podřízeným příslušníkům potřebné procento dosažitelnosti nebo pohotovosti,

2. za službu konanou nad stanovenou základní dobu služby v týdnu náleží příslušníkům SNB zvláštní odměna podle čl. 37 NMV ČSSR č. 8/1987 a příslušníkům Pohraniční stráže ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk MV zvláštní příplatek podle části IX přílohy č. 4 RMV ČSSR č. 22/1987.

III. ukládám

1. náčelníkům útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB
- a/ vydat ve smyslu čl. 51 odst. 1 a 2 NMV ČSSR č. 9/1982 vlastní rozkaz k provedení mimořádné bezpečnostní akce s přihlédnutím k vývoji bezpečnostní situace na teritoriu a zajištění požadavků územních náčelníků k vyčlenění sil a prostředků k posílení bezpečnostní služby,
- b/ zajistit úzkou součinnost se zainteresovanými útvary při plnění úkolů,
- c/ zabezpečit plynulý tok informací – o signálech narušení klidu a veřejného pořádku informovat ihned ministra vnitra ČSSR cestou operačních středisek.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vydání a jeho platnost končí 15. prosince 1989.

č. j.: OV-00153/S-89

Ministr vnitra ČSSR

v. r.

genpor. Ing. František KINCL

Za správnost:

mjr. JUDr. Jiří Kuklík

[...]^g

Obdrží:

ministr vnitra a ŽP ČSR

ministr vnitra a ŽP SSR

náčelník XII. S SNB

náčelník S SNB Praha

náčelník S SNB Bratislava

náčelníci KS SNB Č. Budějovice

Plzeň

Ústí n/L

Hradec Králové

Ostrava

Brno

Banská Bystrica

Košice

velitel PP VB ČSR
velitel PÚ VB pro SSR

ROZDĚLOVNÍK

č. j.: OV-00153/S-89

- Výtisk č. 1 Ministr vnitra ČSSR *Ebrová* [?]
 č. 2 I. náměstek MV ČSSR [?]
 č. 3 náměstek MV ČSSR s. Nezval [?]
 č. 4 náměstek MV ČSSR s. Sedlák [?]
 č. 5 náčelník VOS FMV *Ebrová* [?]
 č. 6 náčelník I MV ČSSR [?]
 č. 7 náčelník kádrové správy FMV *mjr.* [?]
 č. 8 náčelník správy pro plán, rozpočet a sociál. zabezp. FMV [?]
 č. 9 náčelník I. správy SNB *Kainar* [?]
 č. 10 náčelník II. správy SNB [?]
 č. 11 náčelník III. správy SNB [?]
 č. 12 náčelník IV. správy SNB [?]
 č. 13 náčelník V. správy SNB [?]
 č. 14 náčelník VI. správy SNB [?]
 č. 15 náčelník XIII. správy SNB [?]
 č. 16 náčelník správy vyšetřování StB [?]
 č. 17 náčelník FS VB [?]
 č. 18 náčelník správy spojení SNB [?]
 č. 19 náčelník Letecké správy SNB [?]
 č. 20 náčelník HS PS OSH [?]
 č. 21 náčelník správy vojsk *plk. Sapl* [?]
 č. 22 náčelník VŠ SNB *kpt.* [?]
 č. 23 pro založení
 č. 24 velitel PP VB ČSR *mjr.* [?]
 č. 25 právní odbor FMV
 č. 26 právní odbor FMV [...] ^h

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny. Vpravo nahoře rukou připsáno: „Originál předán právnímu odboru VOS FMV. mjr. Böhm“.

^b Připojen vlastnoruční podpis „mjr. Böhm“.

^c Nad jménem vlastnoruční podpis „Kuklík“.

^d Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“(?).

^e Nad jménem vlastnoruční podpis „Dostál“ a rukou připsáno „17/11“.

^f Nad jménem vlastnoruční podpis „Kincl“ a rukou připsáno „17. 11. 89“.

^g Vpravo razítko jako u Dok. 45; jeho pravý okraj na naší kopii chybí.

^h K výtisku č. 25 a 26 je připojena svorka k „20. 11. 89 JUDr. Cabalková D.“(?).

¹ Původní žádost o vyhlášení MBA (čj. KS-0541/01-89) zpracoval 16. listopadu 1989 referent operačního odboru S-SNB hl. m. Prahy a Sčk. mjr. Josef Dubec a schválil za náčelníka správy jeho zástupce plk. Bytčánek. Referátník zdůvodňoval požadavek: „Vážený soudruhu ministře,

dne 17. listopadu 1989 bude probíhat na území hl. m. Prahy bezpečnostní opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v souvislosti s oslavou 50. výročí úmrtí Jana OPLETALA. Dle získaných poznatků chtějí tzv. nezávislé iniciativy zneužít tohoto výročí k organizaci nepovolených manifestací.

Při realizaci bezpečnostního opatření bude nasazen značný počet příslušníků S SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, II. S a IV. S SNB, PP VB MV ČSR a SV MV. Vzhledem k tomu, že tito příslušníci budou v průběhu opatření zajišťovat nepřetržitě požadované úkoly a poskytnutí náhradního volna za odpracované hodiny nad stanovenou dobu služby by přineslo značné komplikace při zajišťování normálního výkonu služby, žádám o souhlas k vyhlášení MBA v souladu s NMV ČSSR č. 9/82 v době

od 08.00 hod. dne 17. 11. 1989

do 18.00 hod. dne 18. 11. 1989.“

Kopie strojopisu v archivu ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. Ústřední operační středisko VOS FMV evidovalo dokument pod čj. OV-0689/S-89.

² Rozkaz MV ČSSR č. 16 ze 17. listopadu 1989 byl již publikován, in: Studentské listy č. 20/1990, str. 1. Otištěny byly i navazující rozkazy ministra vnitra a životního prostředí ČSR, č. 11 ze 17. 11. 1989 (tamtéž), a náčelníka správy SNB hl. města Prahy a Středočeského kraje, č. 27 ze 16. 11. 1989 (tamtéž, str. 3 přílohy „Ukradená revoluce“).

Dokument 89

1989, po 17. listopadu, Praha. – Stanovisko k postupu při vydání rozkazu MV ČSSR č. 16/1989.¹

STANOVISKO

k postupu při vydání rozkazu MV ČSSR č. 16 ze dne 17. listopadu 1989, kterým byla vyhlášena mimořádně bezpečnostní akce pro v něm uvedené útvary.

Ministr vnitra ČSSR je oprávněn podle § 2 bodu 2 zákona č. 128/1970 Sb., o vymezení působnosti Československé socialistické republiky ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti, řídit činnost všech útvarů SNB v době mimořádného ohrožení klidu a veřejného pořádku.

S ohledem na situaci, která vznikla na území ČSSR v průběhu první poloviny listopadu 1989[,] a na základě požadavku náčelníka S SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje s. plk. JUDr. Antonína CHMELÍČKA č. j.: KS-0541/01-89[,] předloženého vnitřní a organizační správě FMV dne 16. listopadu 1989 v 16.00 hodin, bylo rozhodnuto ministrem vnitra ČSSR vyhlásit svým rozkazem /č. 16 ze dne 17. listopadu 1989/ mimořádnou bezpečnostní akci na celém území Československé socialistické republiky k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti oslav Mezinárodního dne studentstva pro útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR a SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Sčk., správu SNB hl. m. Bratislavy a Zsk., krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené.

Tento rozkaz byl vydán v souladu s článkem 49 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982 o systému mimořádných bezpečnostních opatření a bezpečnostních akcí, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983, který stanoví služební funkcionáře a náčelníky, kteří mimořádnou bezpečnostní akci mohou vyhlásit.

Podle odst. 2 shora citovaného článku se stanovuje rozsah /t. j. území[,] na které se mimořádná bezpečnostní akce vztahuje/ a doba pohotovosti příslušníků SNB po předchozím souhlasu služebního funkcionáře nebo náčelníka, který mimořádnou bezpečnostní akci vyhláší.

Tyto požadavky[,] tj. rozsah i doba pohotovosti příslušníků SNB[,] obsahuje i vydaný RMV ČSSR č. 16/1989 a z tohoto hlediska nedošlo k žádnému pochybení.

Pokud se vyhláší mimořádně bezpečnostní akce k zajištění klidu

a veřejného pořádku[,] je třeba vycházet i z toho, že je nezbytné chránit životy a zdraví občanů, jejich majetek, jakož i majetek v socialistickém společenském vlastnictví. Nelze proto v žádném případě rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 16/1989 chápat jako rozkaz k provedení konkrétního zákroku příslušníků SNB, ale jako pokyn pro příslušné náčelníky útvarů SNB vydat ve smyslu čl. 51 odst. 1 a 2 NMV ČSSR č. 9/1982 vlastní rozkazy k provedení mimořádně bezpečnostní akce.

Tito náčelníci jsou ve smyslu shora uvedeného článku 51 odst. 1 písm. d/, g/ a j/ povinni ve svých rozkazech stanovit síly a prostředky k provedení mimořádně bezpečnostní akce /včetně posilových/, jmenovat služební funkcionáře, náčelníky a velitele odpovědné za provedení mimořádně bezpečnostní akce a uložit další pokyny nutné k provedení mimořádně bezpečnostní akce.

S ohledem na shora uvedené, lze jednoznačně konstatovat, že ministr vnitra Československé socialistické republiky postupoval v souladu s obecně závaznými právními předpisy, jakož i v intencích příslušných rezortních předpisů.

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

---

¹ Dokument byl podle formulací v něm uvedených nesporně vydán po 17. listopadu, chronologicky by tedy měl následovat za „Zápisem z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 17. listopadu 1990“ (Dok. 90); vzhledem k tomu však, že ani jeho časové zařazení před dokumenty z 20. listopadu (Dok. 91, 92, 93) není zcela jisté, řadíme jej věcně, tj. za rozkaz MV ČSSR č. 16/1989 (Dok. 88), ke kterému se vyjadřuje.

Dokument 90

1989, 17. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 17. listopadu 1989.

OV-002-14/AD-OP-89

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č. 8

Počet listů: 2

[...] ^a

Zápis

z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 17. 11. 1989

Účast: ss. Kincl,¹ Lorenc, Nezval,² Sedlák, Dostál,³ Zajíček.

1. Informaci z předsednictva a sekretariátu ÚV KSČ přednesl s. Zajíček.
2. Soudruh ministr vnitra ČSSR uložil zajištění opatření k 17. 11. 1989 s. I. náměstkovi MV ČSSR v době jeho nepřítomnosti od 17. 11. 1989 – 16.00 hod. do 19. 11. 1989 v Praze.
Dále uložil s. náměstkovi MV ČSSR s. plk. Sedlákovi setrvat na pracovišti v Praze ve dnech 17. – 18. 11. 1989.
Na uvedené dny (17. – 20. 11. 1989) byla vyhlášena MBA.
3. Byly dokladovány úkoly, které budou plnit s. náměstci MV ČSSR v následujícím týdnu.
  - I. NMV ČSSR, genpor. ing. Alojz Lorenc, CSc.
    - * služební cesta do PLR
  - NMV ČSSR s. genmjr. doc. RSDr. Stanislav Nezval
    - * legislativní rada (pracovní materiál k ochraně státních hranic)
    - * vystoupení k důchodcům FMV
  - NMV ČSSR s. plk. Otta Sedlák
    - * zabezpečení materiálu k plánu sil na SPK
    - * doklad KS SNB Hradec Králové

Ministr vnitra ČSSR uložil provést operativní poradou MV ČSSR dne 21. 11. 1989 (s. Kramář⁴ předložil materiál z návštěvy s. Adamce v Rakousku).

4. Průběžná KSH s. náměstků MV ČSSR.
Soudruhu náměstkovi MV ČSSR plk. Sedlákovi bylo uloženo ocenit funkcionáře, zejména příslušníky VB[,] za výkon služby.

Zapsal:

pplk. JUDr. Miroslav Dostál [...] ^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. X., obálka 1, č. l. 1/17–18. – Kopie strojopisu.

---

^a Vpravo vlastnoruční podpis „Kincl“ a rukou připsáno datum „20. 11. 89“.

^b Nad jménem vlastnoruční podpis „Dostál“.

¹ František Kincl (1941) byl od poloviny října 1988 až do svého „onemocnění“ 29. 11. 1989 ministrem vnitra ČSSR.

² Genmjr. RSDr. doc. Stanislav Nezval (1941) byl od 1. 12. 1981 náčelníkem KS SNB Brno, od 15. 10. 1987 náčelníkem VŠ SNB (1. 4. 1988 jmenován rektorem), od 10. 6. 1988 náměstkem ministra vnitra, 18. 1. 1990 odvolán usnesením vlády ČSSR z funkce, 30. 4. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

³ Mjr. (od 1. 11. 1989 mimoř. plk.) JUDr. Miroslav Dostál (1944) byl od 15. 12. 1986 náčelníkem OS SNB Frýdek–Místek, od 1. 3. 1989 na stáži u VOS FMV, od 1. 11. 1989 náčelníkem VOS FMV, k 15. 12. 1989 přeložen na post náčelníka odboru pasů a víz S–StB Ostrava, 15. 2. 1990 odvolán z funkce, 26. 7. 1990 ukončen služební poměr příslušníka SNB.

⁴ Plk. František Kramář (1928) byl k 15. 3. 1987 přemístěn z I. S–SNB ke Kanceláři MV ČSSR a ustanoven do funkce konzultanta, dne 31. 12. 1989 propuštěn ze služebního poměru příslušníka SNB.

Dokument 91

1989, 20. listopadu, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 17/1989.

[...] ^a

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Odbor/odd.: Ústřední operační středisko

Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNĚ

Referent: mjr. JUDr. Karel ROZHONĚ [...] ^b

mjr. Bohumil BÖHM [...] ^c

Tel. linka: 5093

Datum: 20. listopadu 1989

Č. j.: OV-00155/S-89

Věc: Návrh rozkazu ministra vnitra ČSSR k vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření a rozhodnutí o vyčlenění sil a prostředků.

Pokyny pro manipulaci:

Po podpisu vrátit zpracovateli.

Před schválením:

Náčelník Ústředního operačního střediska VOS FMV

mjr. JUDr. Jiří KUKLÍK [...] ^d

I. zástupce náčelníka VOS FMV

mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...] ^e

Náčelník vnitřní a organizační správy FMV

pplk. JUDr. Miroslav DOSTÁL [...] ^f

I. náměstek ministra vnitra ČSSR

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^g

Schválí:

Ministr vnitra ČSSR

genpor. ing. František K I N C L [...] ^h

Vyhotoveno v 1 výtiscích a odeslán výtisk č. 1

1/ Schválit rozhodnutí o vyčlenění sil a prostředků ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje a správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje.

Vyřízení I:

Rozkaz ministra vnitra ČSSR

Vyřízení II:

Dopis ministra vnitra ČSSR předsedovi Rady obrany státu

Vyřízení III:

Rozhodnutí ministra vnitra ČSSR o vyčlenění sil a prostředků.

ROZKAZ
MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1989

V Praze dne 20. listopadu 1989

Číslo: 17

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č. :

Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření

U příležitosti výročí 17. listopadu organizuje vnitřní a vnější protivník provokační a nátlakové akce, do nichž se snaží masově zapojit zejména mládež a pracovníky kulturní fronty.

Ke zmaření záměrů protivníka a k zajištění klidu a veřejného pořádku na území ČSSR

I. vyhlašuji

podle čl. 12 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983, 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření v době od 08.00 hodin dne 20. listopadu 1989 do odvolání

pro útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, Pohotovostní pluk VB ČSR, Pohotovostní útvar VB pro SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené;

II. stanovím

po dobu vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření /dále jen „MBO“/ 50% dosažitelnost pro příslušníky útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP republik, pohotovostních útvarů VB republik, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajských správ SNB, okresních správ SNB a útvarů jim na roveň postavených;

funkcionáři uvedení v čl. 15 odst. 2 NMV ČSSR č. 9/1982 mohou s přihlédnutím k vývoji bezpečnostní situace stanovit vyšší procento dosažitelnosti nebo pohotovost podřízeným příslušníkům SNB, Po-

hraniční strážě ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk ministerstva vnitra;

III. nařizují

1. aktivizovat v době ode dne účinnosti tohoto rozkazu do odvolání
  - a/ operační štáb FMV^{1/} /dále jen „OŠ FMV“/, jehož řízením pověřují I. náměstka ministra vnitra Československé socialistické republiky /dále jen „ČSSR“/ s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na celém území ČSSR,
  - b/ operační štáb Praha^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje,
  - c/ operační štáb Bratislava^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje,
  - d/ operační štáby KS SNB s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území jednotlivých krajů;

1/ Čl. 9 NMV ČSSR č. 9/1982 o systému mimořádných bezpečnostních opatření a bezpečnostních akcí, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983.

2. aktivizovat agenturně operativní činnost příslušníků SNB k vyhledávání, soustřeďování a vyhodnocování signálů o pokusech narušovat klid, veřejný pořádek, výrobu a zásobování; zvláštní pozornost věnovat pokusům antisocialistických živlů pronikat na závody a do prostředí mládeže s cílem zneužít je k otevřeným provokačním a nátlakovým akcím;
3. organizovat v době MBO zvýšený výkon hlídkové a obchůzkové služby se zaměřením na místa předpokládaného páčání trestné činnosti s cílem zabránit výskytu hanlivých nápisů a závadových letáků; zvýšenou pozornost věnovat důležitým stranickým, státním a hospodářským objektům;
4. realizovat potřebná opatření k zamezení pokusům o koordinovaný postup vnitřního protivníka s protisocialistickými skupinami v sousedních socialistických zemích;
5. plnit důsledně úkoly k zabezpečení ochrany státních hranic, zabránit příjezdu a vniknutí nežádoucích osob do ČSSR, dovozu nepřátelských písemností a materiálů na území Československa;
6. zabezpečit kvalitní procesně využitelnou dokumentaci podvatné činnosti vnitřního protivníka k provedení dalších opatření ve smyslu příslušných právních předpisů;

7. zintenzivnit kontrolu pracovníků zastupitelských úřadů kapitalistických států a akreditovaných pracovníků cizích sdělovacích prostředků;
8. navázat součinnost s územními štáby Lidových milicí a vojenskými správami ČSLA a zajistit připravenost jejich sil a prostředků pro případ využití k posílení bezpečnostních opatření;
9. vytvořit v době vyhlášení MBO pro OŠ FMV zálohy sil a prostředků Společného operačního štábu ČSSR uvedené v Centrálním plánu MBO – o nasazení těchto sil a prostředků rozhodne náčelník OŠ FMV;
10. aktivizovat politickovýchovnou práci v SNB se zvláštním důrazem na příslušníky operativní služby a příslušníky zařazené do pořádkových jednotek VB, zabezpečit potřebnou přípravu řídicích struktur pořádkových jednotek VB a SNB, realizačních skupin a výjezdových skupin vyšetřovatelů dopravních nehod;
11. vytvořit potřebné materiální, zdravotnické a týlové zabezpečení příslušníků, kteří jsou veleni do výkonu služby v rámci MBO;
12. vyhodnocovat průběžně bezpečnostní situaci na daných teritoriích a informovat o ní příslušné stranické a státní orgány;
13. přijmout na základě vývoje bezpečnostní situace v jednotlivých krajích další odpovídající opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku;

IV. ukládám

1. I. náměstků ministra vnitra ČSSR
v součinnosti s náčelníkem vnitřní a organizační správy FMV vytvořit sekretariát OŠ FMV;
2. náčelníkům útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP SSR, Pohotovostního pluku VB ČSR, Pohotovostního útvaru VB pro SSR, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB
  - a/ rozpracovat ve svých rozkazech úkoly uvedené v části III. tohoto rozkazu na podmínky útvarů, které řídí,
  - b/ zabezpečit plynulý tok informací – o signálech narušení klidu, veřejného pořádku a bezpečnosti informovat neprodleně ministra vnitra ČSSR a náčelníka OŠ FMV cestou operačních středisek;
3. náčelníku inspekce ministra vnitra ČSSR
v součinnosti s náčelníky inspekcí útvarů SNB, Pohraniční stráž a vojsk ministerstva vnitra provádět kontrolní průzkumy stavu plnění úkolů uložených v tomto rozkaze, úkolů vyplývajících z jednání OŠ FMV a o výsledcích informovat ministra vnitra ČSSR a náčelníka OŠ FMV;

4. náčelníkům vnitřní a organizační správy FMV, správy pasů a víz SNB a federální správy VB
zajistit po dobu MBO urychlenou lustraci v evidencích SNB;
5. náčelníku kádrové správy FMV
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 20. listopadu 1989 do odvolání
  - a/ 300 příslušníků SNB z Praporčické školy SNB Brno,
  - b/ 100 příslušníků SNB z Důstojnické a praporčické školy SNB, PS a vojsk MV Holešov,
  - c/ 40 příslušníků SNB z Důstojnické školy Pardubice,
  - d/ 20 příslušníků SNB z Důstojnické školy SNB Praha,
  - e/ 30 příslušníků SNB z Jazykové školy Praha;
6. veliteli Pohotovostního pluku VB ČSR
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 20. listopadu 1989 do odvolání tři prapory příslušníků SNB s přidělenou dopravní technikou;
7. veliteli Pohotovostního útvaru VB pro SSR
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 20. listopadu 1989 do odvolání tři roty příslušníků SNB s přidělenou dopravní technikou;
8. náčelníku Vysoké školy SNB
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 20. listopadu 1989 do odvolání
  - a/ 400 příslušníků SNB z 1. a 2. fakulty,
  - b/ 200 příslušníků SNB z 3. a 4. fakulty;
9. náčelníku správy vojsk MV
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 20. listopadu 1989 do odvolání dvě zásahové skupiny s přidělenou dopravní technikou z odboru zvláštního určení správy vojsk MV.

Za službu konanou nad stanovenou základní dobu služby v týdnu náleží příslušníkům SNB zvláštní odměna podle čl. 37 NMV ČSSR č. 8/1987 a příslušníkům Pohraniční stráž ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk MV zvláštní příplatek podle části IX přílohy č. 4 RMV ČSSR č. 22/1987.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vydání a jeho platnost končí 31. prosince 1989.

Č. j. OV-00155/S-89

Ministr vnitra ČSSR:
v. r.
genpor. Ing. František KINCL

Rozdělovník
k rozkazu MV ČSSR č. 17/1989
ze dne 20. listopadu 1989¹

- Výtisk č. 9 I MV ČSSR *Pilský*
č. 10 KS FMV
č. 11 KS FMV *Koniček*
č. 12 SPRSZ FMV
č. 13 SPRSZ FMV *Kavalír*
č. 14 I. S SNB
č. 15 I. S SNB *Kainar*
č. 16 I. S SNB
č. 17 II. S SNB *Vykypěl*
č. 18 II. S SNB *Vykypěl*
č. 19 II. S SNB *Vykypěl*
č. 20 III. S SNB *Pejša* [?]
č. 21 IV. S SNB *Mencl*
č. 22 IV. S SNB
č. 23 V. S SNB [?]
č. 24 V. S SNB
č. 25 VI. S SNB *Šimůnek*
č. 28 XIII. S SNB *Klučinec*
č. 29 SV StB *Tomko*
č. 30 FS VB *Vostárek*
č. 31 FS VB
č. 33 Správa spojení *Starosta*
č. 34 Letecká správa *Tarčák*
č. 38 HS PS OSH *Nemec*
č. 39 HS PS OSH
č. 40 SV MV *gen. Šabata*
č. 44 13. odd. ÚV KSČ [?]
č. 45 S SNB Praha
č. 46 S SNB Praha *Chmelíček*
č. 47 S SNB Praha
č. 75 až 88 MVŽP ČSR [?]
č. 108 Politický odbor FMV *Zajíček*
- Výtisk č. 26 a 27 XII. S SNB *plk. Homola* [...]
č. 48, 49 a 50 KS SNB České Budějovice
č. 51, 52 a 53 KS SNB Plzeň
č. 54, 55 a 56 KS SNB Ústí nad Labem
č. 57, 58 a 59 KS SNB Hradec Králové
č. 60, 61 a 62 KS SNB Brno
č. 63, 64 a 65 KS SNB Ostrava
č. 66, 67 a 68 S SNB Bratislava *Míkula*
č. 69, 70 a 71 KS SNB Banská Bystrica

- č. 72, 73 a 74 KS SNB Košice
 č. 89 až 103 MVŽP SSR *Krajči*
 č. 104 Úřad PV ČSSR – Odbor obrany a bezpečnosti
 č. 109 HŠ LM

Výtisk č. 5 a 6 náčelník VOS FMV [?] [...] ^k
 č. 4 s. Sedlák [?]
 č. 3 s. Nezval [?]
 č. 2 I. N MV ČSSR [?]
 č. 1 MV ČSSR [?]

Výtisk č. 5, 6 Právní odbor FMV [?]
 č. 105 Stavební výroba FMV [?]

Výtisk č. 32 SPV [?] [...] ^l
 č. 35 SVA [?]
 č. 36 SSUS [?]
 č. 41 a 42 VŠ SNB [?]
 č. 43 HV KSC [?]
 č. 105 Stavební výbory FMV
 č. 106 [?] Ústřední nemocnice SNB a vojsk MV *Vlková* [?]
 č. 107 Odbor obrany FMV [?] *Mikešová* [?]

[...] ^m

V Praze dne 20. listopadu 1989
 PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 OV-00155/S-89
 Výtisk č. :
 Přílohy: 1/5

Vážený soudruhu,

na základě vývoje bezpečnostní situace v ČSSR, zejména v souvislosti se zneužitím výročí 17. listopadu vnitřním i vnějším protivníkem k organizování provokačních a nátlakových akcí[,] jsem vyhlásil 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření pro Sbor národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojska ministerstva vnitra.

Ve smyslu zásad Centrálního plánu mimořádných bezpečnostních opatření a mimořádných bezpečnostních akcí, schválených Radou obrany státu v roce 1970, Tě informuji o přijatých opatřeních a zasilám rozkaz, kterým jsem je vyhlásil.

Se soudružským pozdravem

Soudruh
 Miloš Jakeš
 generální tajemník ÚV KSC
 Praha

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 20. listopadu 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
OV-00155/S-89
Výtisk č.: 15
Počet listů: 2

ROZHODNUTÍ

ministra vnitra Československé socialistické republiky

Podle čl. 9 hl. III. rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 17/1989 k posílení výkonu bezpečnostní služby při zajišťování klidu a veřejného pořádku na území hlavních měst Prahy a Bratislavy

vyčleňuji:

na dobu od 08.00 hodin dne 20. listopadu 1989
do odvolání

- 1/ Ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje
  - a/ dva prapory příslušníků SNB s přidělenou dopravní technikou z Pohotovostního pluku VB CSR;
  - b/ 300 příslušníků SNB s přidělenou dopravní technikou z 1. a 2. fakulty Vysoké školy SNB;
  - c/ 150 příslušníků SNB s přidělenou dopravní technikou z Praporčické školy SNB Brno;
  - d/ 20 příslušníků SNB z Důstojnické školy SNB Praha;
  - e/ 30 příslušníků SNB z Jazykové školy Praha;
  - f/ 40 příslušníků SNB z bezpečnostního úseku MVŽP ČSR;
  - g/ 20 příslušníků SNB z kádrové správy FMV;
  - h/ 20 příslušníků SNB ze správy pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení FMV;
  - ch/ 10 příslušníků SNB z I. správy SNB;
  - i/ 30 příslušníků SNB ze III. správy SNB;
  - j/ 20 příslušníků SNB z federální správy VB;
  - k/ 20 příslušníků SNB ze správy spojení SNB;
  - l/ 1 zásahovou skupinu s přidělenou dopravní technikou z oddělení zvláštního určení správy vojsk MV.
- 2/ Ve prospěch správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje
  - a/ jednu rotu příslušníků SNB s přidělenou dopravní technikou z Pohotovostního útvaru VB pro SSR;
  - b/ 150 příslušníků SNB a PS s přidělenou dopravní technikou z 3. a 4. fakulty Vysoké školy SNB;
  - c/ 30 příslušníků SNB z bezpečnostního úseku MVŽP SSR.

Náčelníci správ SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje a hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje rozhodnou o způsobu využití sil a prostředků vyčleněných ve prospěch jimi řízených útvarů a zajistí

před jejich vlastním nasazením instruktáž, kde určí rovněž výstroj, výzbroj a všechny podrobnosti související s výkonem služby.

Ministr vnitra ČSSR
genpor. ing. František KINCL

Rozdělovník k čj.: OV-00155/S-89

- výtisk č. 1 – ministr vnitra ČSSR [?]
2 – I. náměstek ministra vnitra ČSSR [?] [...] ¹⁾
3 – náměstek ministra vnitra ČSSR s. Nezval [?]
4 – náměstek ministra vnitra ČSSR s. SEDLÁK [?]
5 – náčelník VOS FMV [?]
6 – S SNB hl. m. Prahy a Sčk. [?]
7 – VŠ SNB *mjr. Jan Sojka* [?]
8 – KS FMV [?]
9 – správa pro plán, rozpočet a soc. zabezpečení FMV [?]
10 – I. S SNB [?]
11 – III. S SNB [?]
12 – FS VB *Džubán* [?]
13 – správa spojení SNB [?]
14 – správa vojsk MV [?]
15 – pro spis

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny.

^b Nad jménem vlastnoruční podpis „mjr. Rozhoň“.

^c Připojen vlastnoruční podpis „mjr. Böhm“.

^d Nad jménem vlastnoruční podpis „Kuklík“.

^e Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

^f Nad jménem vlastnoruční podpis „Dostál“.

^g Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

^h Nad jménem vlastnoruční podpis „Kincl“.

ⁱ Rozdělovník je rozepsán na pět stran, na každé nové stránce (kromě 4. stránky, tj. výtisku č. 5, 6 a 105) je vždy opět uvedeno, že se jedná o rozdělovník k RMV č. 17 z 20. 11. 1989: toto vynecháváme a mezi jednotlivé části rozdělovníku vkládáme jednu prázdnou řádku. Čtvrtá část rozdělovníku je nadepsána „Dodatek k rozdělovníku RMV č. 17 ze dne 20. 11. 1989“.

^j S výjimkou XII. S SNB, S SNB Bratislava a MVŽP SSR je ke všem výtiskům připsáno pouze „Dk Se“.

^k V tomto rozdělovníku jsou podpisy na předtečkované části řádku. Výtisk č. 6 je škrtnut, pod rozdělovníkem je rukou připsáno „č. 6 s. Novotný“ a připojen podpis „Bilková“.

^l Kromě vlastnoručních podpisů jsou u následujících výtisků učiněny jedním rukopisem tyto přípisy: č. 32 – „14⁴⁵ Storek“(?) , č. 35 – „14⁴⁵ [?]“, č. 36 „14⁴⁶ Pich“, č. 41 a 42 – „14⁴⁵ [?]“, č. 43 – „14⁴⁷ Kočířová“(?). Výtisk č. 105 je škrtnut. K výtiskům č. 106 a 107 se zdají být připojeny dva vlastnoruční podpisy.

^m Předtištěno „MINISTR VNITRA ČSSR“.

ⁿ K tomu rukou připsáno: „nevyužit a zničen, Böhm“.

Dokument 92

1989, 20. listopadu,¹ Praha. – Informace o vývoji bezpečnostní situace v období 17. listopadu 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

PŘÍSNĚ TAJNÉ!
OV-00156/S-89

Informace o vývoji bezpečnostní situace v období výročí 17. listopadu

Úsilí vnitřních a vnějších nepřátel, směřující k vyvolávání neklidu, emocí, chaosu a masových protestních akcí k destabilizaci vnitropolitické situace, stupňované v posledním období, vyvrcholilo ve dnech 17. – 19. listopadu 1989 v Praze. K tomuto záměru bylo zneužito především studentského shromáždění, konaného 17. listopadu u příležitosti 50. výročí pohřbu Jana Opletala. Přípravě i vlastnímu průběhu demonstrace věnovaly velkou publicitu západní sdělovací prostředky, včetně štvavých vysílačů Svobodná Evropa a Hlas Ameriky. Cílem bylo vyprovokovat masová vystoupení podle vzoru NDR a tím vytvořit soustředěný politický tlak na stranické a státní orgány.

V souvislosti s přípravami výročí úmrtí Jana Opletala byla zaznamenána podstatná radikalizace studentů některých vysokých škol v Praze. Centrem politické aktivizace studentského prostředí se stala především DAMU, jejíž posluchači sehrávají hlavní roli při organizování nátlakových akcí a také při spojení s kulturní frontou. Aktiv studentů DAMU, konaný 15. listopadu, zrušil ve svých závěrech činnost organizace SSM s odůvodněním, že nemá právo zastupovat mládež jako celek. Přitom byl vznesen požadavek zbavit KSČ vedoucí úlohy ve společnosti. Obdobná situace byla i na shromáždění studentů Vysoké školy umělecko průmyslové v Praze 16. listopadu. Další setkání studentů, plánované tento týden, má být využito k založení nové studentské organizace – Nezávislého svazu studentstva, který by měl vyvíjet činnost v rámci Národní fronty.

Výrazem politické aktivizace studentů je také vznik tzv. Nezávislého sdružení mladých, v čele s Tomášem VODIČKOU a Matoušem RAJ-MONTEM (oba jsou studenti středních škol)[.] a tzv. Nezávislého sdružení studentů, soustřeďujícího studenty vysokých škol, v čele s Milanem RŮŽIČKOU (VUT Brno), Radkem VÁNOU (FF UK Praha) a Petrem FIALOU (PF UK Praha). Obě iniciativy vycházejí v programovém prohlášení obsahově z výzvy „Několik vět“ a připravovaly zneužití výročí

úmrtí Jana Opletala k vystoupení proti vedoucí úloze KSČ, činnosti SSM a proti politickému systému v ČSSR.

S cílem eliminovat tyto záměry přijaly svazácké a školské orgány v Praze opatření k odklonění průvodu z původní trasy od Patologického ústavu Albertov přes Karlovo náměstí, Štěpánskou, Opletalovu, Hlavní nádraží k pomníku J. Opletala na trasu od Albertova na Vyšehrad a vyhlásily tento průvod jako společnou akci SSM a neorganizovaných studentů. Vzhledem k situaci přistoupily svazácké orgány na kompromis s tím, že za nezávislé iniciativy vystoupí člen exekutivy tzv. Kruhu nezávislé inteligence akademik KATĚTOV. Jeho vystoupení na Albertově nepřekročilo rámec programového prohlášení této iniciativy a nebylo otevřeně namířeno proti socialistickému zřízení v ČSSR.

Oficiální program byl zcela přerušen pískotem a skandováním nepřátelských hesel, např. Zrušte monopol KSČ, Chceme jinou vládu, Pověste všechny komunisty, Zrušte armádu, státní Bezpečnost a Lidové milice, Nechceme Jakeše, Nechceme Štěpána, Chceme chartu apod. Organizátoři vzhledem k vývoji situace neměli možnost zajistit pořádek a důstojný průběh manifestace. Po ukončení mítinku na Albertově se účastníci odebrali na vyšehradský Slavín, kde byla oficiální část pietního aktu ukončena. Poté se asi 5 000 osob dalo na pochod směrem do centra Prahy po nábřeží B. Engelse a dále Národní třídou na Václavské náměstí. Národní třída a okolní ulice byly proto uzavřeny pořádkovými jednotkami VB.²

V prostoru Národní třídy bylo kolem 20. hodiny soustředěno asi 3 000 osob, z nichž jen asi 1 000 uposlechlo výzev k rozchodu a opuštění prostoru. Zbývající setrvali na místě, demonstrativně se posadili na vozovku a pokračovali v provolávání nepřátelských hesel. Výzvy k odchodu byly pronášeny více než 15x a téměř hodinu měli účastníci demonstrace možnost vyklidit prostor. Po marných výzvách bylo přikročeno k vytlačování davu. V průběhu opatření došlo k šarvátkám vyvolaným agresivními účastníky demonstrace. Při zákrocích bylo kontrolováno 179 osob, z nich 145 bylo pro agresivní chování předvedeno na útvary VB. Krátce po 21. hodině byl veřejný pořádek obnoven. Při zákroku bylo zraněno celkem 38 osob, z toho 1 příslušník SNB a 1 občan USA.

V sobotu 18. 11. 1989 vydala skupina studentů, především z DAMU a VŠE Praha[,] prohlášení odsuzující zákrok pořádkových jednotek s výzvou k týdenní stávce studentů a pedagogů vysokých škol, vytvoření zvláštní vládní komise k prošetření zákroku a dalšími požadavky. K výzvě studentů na uskutečnění generální stávky 27. 11. ve všech divadlech v ČSSR se připojilo přes 400 osob na představení Realistického divadla v Praze.

S touto výzvou divadelních umělců vystoupila herečka divadla E. F. Buriana Milena DVORSKÁ odpoledne na Václavském náměstí dne 18. 11. 1989. Na výzvu okamžitě reagovala všechna pražská divadla

a některá divadla v krajích ČSSR (v Liberci, Žatci) zastavením svých představení a předčítáním výzev před publikem.

V odpoledních hodinách v sobotu 18. 11. 1989 se v centru Prahy shromáždilo postupně asi 700 osob v prostoru Národní třídy, která byla uzavřena. Po výzvách se dav před 18. hodinou rozešel, bez provedení zákroku pořádkových jednotek. Bylo kontrolováno 96 osob, z nichž 9 bylo předvedeno na útvar SNB.

Z jiných míst v ČSSR nebylo hlášeno narušení klidu a veřejného pořádku.

K podněcování emocí zejména mladých lidí a jejich vyprovokování k dalším vystoupením, byla z prostředí vnitřního protivníka a západními sdělovacími prostředky šířena informace o údajném úmrtí studenta Matematicko fyzikální fakulty UK v Praze Martina ŠMÍDA v důsledku zranění při zákroku pořádkových jednotek. Toto sdělení předal rozhlasové stanici Svobodná Evropa signatář „charty 77“ Petr UHL, která je opakovaně vysílala v neděli 19. 11. 1989. Následně pak byly v Praze rozšiřovány letáky o tomto údajném úmrtí s výzvami ke generální stávce 27. 11. 1989. Obdobné letáky byly zjištěny v Severočeském, Východočeském a Jihočeském kraji.

K dalšímu pokusu o vyprovokování protispolečenského vystoupení a zásahu pořádkových jednotek došlo v neděli 19. 11. 1989 v odpoledních a večerních hodinách v centru Prahy. V průběhu bezpečnostního opatření byla pouze zabezpečována plynulost a bezpečnost silničního provozu, pořádkové jednotky nebyly nasazeny.

Dne 19. 11. 1989 vyprovokoval herec činohry Národního divadla Boris RÖSNER a šéf činohry Milan LUKEŠ během odpoledního představení na Nové scéně ND v Praze čtení rezolucí před publikem, ve kterých vyjadřovali nesouhlas se zásahem Bezpečnosti dne 17. 11. 1989. Z popudu M. LUKEŠE zpíval herecký soubor a návštěvníci divadla hymnu. Poté se přítomní rozešli. Ředitel ND Jiří PAUER reagoval tím, že uzavřel prostory historické budovy a Nové scény Národního divadla a zrušil večerní představení s odůvodněním, že Národní divadlo nebude sloužit k organizování nezákonných mítinků. Herci činohry ND se po rozhodnutí ředitele PAUERA začali shromažďovat v klubu Národního divadla, kde se rozhodli vstoupit do stávky.

Ve večerních hodinách navštívil Národní divadlo ministr kultury ČSR s. Milan KYMLIČKA. V rozhovoru se zaměstnanci činohry ND sdělil, že v televizních novinách ČST bude hovořeno o ustavení vládní komise, která bude prošetřovat zásah SNB ze dne 17. 11. 1989. Přítomní slíbili, že pokud tato komise bude ustavena, činohra ND odstoupí od stávky. V 19,30 hodin všichni sledovali vysílání Čs. televize. Protože žádné prohlášení o vytvoření vládní komise nebylo vysíláno, podnikli herci ND z popudu Borise RÖSNERA další iniciativy. RÖSNER jako mluvčí činohry ND ve společnosti dalších tří osob vyšel před budovu mezi návštěvníky divadla, kde se mu během krátké doby podařilo zorganizovat dav asi 500 osob. RÖSNER oznámil, že Národní

divadlo vstupuje až do odvolání do stávky, dav skandoval heslo „PAUER VEN“.

Dne 19. 11. 1989 v divadle Jiřího Wolкера krátce po 20. hodině místo zahájení původně plánovaného představení přečetl zaměstnanec divadla divákům prohlášení, že divadlo se připojuje k protestní stávce jako vyjádření nesouhlasu se zásahem Bezpečnosti dne 17. 11. 1989. Jako náhradní termín původního představení byl určen 17. prosinec. Diváci i personál se pak v klidu rozešli.

Petice odsuzující zásah SNB byly čteny i v Komorním divadle v Plzni, kde v hledišti byli i členové plzeňské odbočky OBRODY Stanislav NEDVĚD a František JURČKA. Plánované představení se rovněž neuskutečnilo.

Téhož dne ve večerních hodinách proběhlo v Činoherním klubu v Praze 1 tzv. veřejné diskusní fórum, kterého se zúčastnili přední exponenti opozičních skupin, představitelé kulturní fronty a zástupci vysokoškolských studentů. Činoherní klub byl plně obsazen, včetně předsálí, kde průběh fóra sledovaly další osoby na monitoru průmyslové televize. Mezi diváky v předsálí byli známí herci, např. HANZLÍK, BREJCHOVÁ, KANYZA, Josef DVOŘÁK a další.

Cílem fóra bylo sjednotit nezávislé iniciativy a vypracovat společné prohlášení, které má 10 zástupců předat předsedovi vlády ČSSR dne 20. 11. 1989. Fórum řídil Václav HAVEL, který přednesl prohlášení, předkládal alternativní návrhy, četl a doplňoval usnesení. V průběhu diskuse vystoupili m. j. známí exponenti nezávislých seskupení BAT-TEK, KANTŮREK, HRADÍLEK, VONDRA a další.

Na fóru vystoupil rovněž nezjištěný student DAMU, který přečetl prohlášení studentů DAMU. Prohlášení klade ultimativní požadavky na odstoupení ministra vnitra ČSSR, prošetření a potrestání příslušníků, kteří se zúčastnili zásahů dne 17. 11. 1989, zrušení ustanovení o vedoucí úloze strany v ústavě, odstoupení současných představitelů strany a státu. Dne 20. 11. 1989 má být na fakultě DAMU vytvořen koordinační výbor studentů, který [má] m. j. zabezpečit rozšiřování tohoto prohlášení a agitovat za realizaci generální stávky 27. listopadu.

Prohlášení studentů podpořil Václav HAVEL s tím, že v některém z pražských divadel by měl každý den zasedat koordinační výbor složený z členů fóra, aby řídil a organizoval stávky studentů, divadla, která by měla rovněž stávkovat[,] by byla otevřena, místo představení by však v nich probíhaly diskusní kluby.

Záměrem vysokoškolských studentů v nejbližších dnech je objíždět jednotlivá místa v ČSSR a propagovat v nich a popularizovat uvedené prohlášení s cílem získat pro své záměry středoškolskou a učňovskou mládež.

Celkově se fórum rozdělilo na dvě názorové skupiny. Početně menší část zastávala názor, že dialog se současnou vládou je v podstatě možný za předpokladu určitých změn, z nichž za nejdůležitější považují

odstoupení soudruhů Jakeše, Štěpána, Zavadila, Hoffimanna, Indry, Fojtíka. Početně silnější skupina, zastoupená HAVLEM, BATTĚKEM, KANTŮRKEM a zástupci vysokoškolských studentů[,] byla proti jakémukoliv dialogu a propagovala otevřenou konfrontaci se státní mocí. Obě skupiny se však shodly na bezpodmínečném zrušení principu vedoucí úlohy strany, zakotvené v ústavě.

Vyvrcholením fóra bylo přečtení a schválení prohlášení, které přednesl Václav HAVEL. Toto prohlášení, doplněné o připomínky z pléna diskusního fóra, bude předloženo státním orgánům. Účastníci fóra se rozešli za zpěvu státní hymny.

Závěr:

Vývoj událostí ukazuje, že vnitřní protivník za výrazné podpory ze zahraničí přešel k frontálnímu a z jejich pohledu rozhodujícímu útoku za prosazení svých politických cílů po vzoru Polska a Maďarska. K tomu je rozhodnut aktivizovat a použít všech dostupných prostředků, především zneužít k nátlakovým akcím mládež. Tyto události podle plánů protivníka, spolu s očekávanými ekonomickými problémy a tlakem ze zahraničí na politické změny, by měly být počátkem rychlého sledu událostí sledujících zásadní politické změny v ČSSR.

Náčelník sekretariátu operačního
štábu FMV
mj. JUDr. Václav NOVOTNÝ

Obdrželi:

náčelníci KS SNB – České Budějovice, Plzeň, Ústí nad Labem, Hradec
Králové, Brno, Ostrava, Banská Bystrica, Košice;
náčelník S SNB hl. m. Bratislavy, XII. S SNB;
MVŽP ČSR, MVŽP SSR.
[...]^a

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 10937, přijato 10.40 a odesláno 15.30, přes položky razítkem datum „20. 11. 89“.

¹ Dataci informace určujeme jednak z dat v ní uvedených, jednak ze sdělení gen. Lorence na OŠ FMV 20. 11. 1989, „že všichni členové štábu a náčelníci KS SNB obdrželi písemnou informaci o bezpečnostní situaci v ČSSR“ (Dok. 93, „K 1. bodu jednání“).

² Pořádkové jednotky na základě MBO Mosty uzavřely i mosty přes Vltavu. Srovn. „Připomínky k dosavadní organizaci a průběhu MBO Mosty“, zpracované k 3. listopadu 1989 náčelníkem odboru pořádkové služby mj. JUDr. Oldřichem Pavelkou (čj. VB-567/PS-89):

„K dosavadní organizaci a průběhu MBO mosty má štáb MBO následující připomínky:

1. – Ke sledování pohybu davu při HPSV využít kromě operativních pracovníků i vrtulník letecké správy FMV.

2. – MBO Mosty slouží k přehrazení mostů, aby dav nepřešel přes Vltavu po mostech 1. máje, Karlově a Mánesově, k tomu:

a) Na každém mostě by mělo být k dispozici služební vozidlo, nejlépe autobus, jímž by se dopravily síly na místo určení a které by v případě potřeby sloužilo k přehrazení mostu spolu se zábranami.

b) Nutno dotovat MBO Mosty větším počtem sil než doposud, k přehrazení každého mostu by stačilo 40 příslušníků VB.

c) Je nutné počítat s eventualitou, že se budou přehrazovat všechny tři mosty najednou. Služební vozidla se nemohou po přeplněných komunikacích dostatečně rychle přesouvat, proto navrhuje výše uvedený počet sil a prostředků.

– navrhované síly:

perlustrační skupina 2 + 10

zálohy 3x (2 + 40)

PMJ 3x (1 + 2)

– navrhované prostředky:

autobus 3

služební vozidla PMJ 3

d) Je nutné vyřadit z provozu světelnou signalizaci na křižovatkách v blízkosti mostů 1. máje, Karlova a Mánesova, popř. provoz řídit příslušníky OŘD ODS MS VB Praha. V případě nahromadění vozidel na mostech a v přilehlých ulicích nelze úspěšně provádět zákrok pořádkových sil.“

Dokument byl ÚDV postoupen z A MV ČR Kanice v rámci složky čj. VB-0070/01-89 – MBO „ŘÍJEN 1989“ pod čj. ASU-00829/AK-97.

Dokument 93

1989, 20. listopadu, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 20. listopadu 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 20. listopadu 1989
 PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-00159/S-89
 Výtisk č.: [...] ^a
 Počet listů: 4

Schvaluji: [...] ^b

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
 1. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 20. listopadu 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, 1. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Zasedání štábu se kromě jeho členů zúčastnili náměstci ministra vnitra ČSSR genmjr. doc. RSDr. Stanislav NEZVAL a plk. Otta SEDLÁK, vedoucí tajemník HV KSČ na FMV RSDr. Václav SPRÁVKA,¹ politický pracovník 13. oddělení ÚV KSČ JUDr. František KOMO-ROUS² a tiskový mluvčí FMV mjr. JUDr. Jiří BĚLOHLÁVEK.³

Jednání OŠ FMV se uskutečnilo podle následujícího programu:

- 1/ Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění přítomnými funkcionáři,
- 2/ Úkoly, uložené náčelníkem OŠ FMV.

K 1. bodu jednání

Informaci o bezpečnostní situaci na území ČSSR přednesl náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ. O některé další údaje ji doplnili náčelníci útvarů /nebo jejich zástupci/ v pořadí: S SNB hl. m. Prahy a SčK, II. S SNB, I. S SNB, IV. S SNB, III. S SNB, V. S SNB, VI. S SNB, XIII. S SNB, SV StB, HS PS OSH, S SNB hl. m. Bratislavy a ZsK, XII. S SNB a I MV ČSSR.

Z přednesených informací k doplnění bezpečnostní situace vyplynuly zejména tyto skutečnosti:

– na frekventovaných místech Prahy se shromažďují početnější sku-

- piny především mladých lidí, které se snaží upoutat pozornost nezúčastněných osob a získat je pro účast na provokacích,
- akce vysokoškoláků v Praze podpořili studenti některých středních škol,
  - na většině vysokých škol v Praze jsou organizovány stávky,
  - negativní vliv v prostředí mládeže má městská organizace SSM v Praze,
  - po návratu kardinála Tomáška z Vatikánu se očekává zapojení církve do nepřátelských akcí,
  - podstatně se zvýšil počet a aktivita akreditovaných pracovníků hromadných sdělovacích prostředků v Praze,
  - byla zaznamenána zvýšená antisocialistická činnost pracovníků kulturní fronty v hl. m. Bratislavě.

Na závěr tohoto bodu jednání náčelník OŠ FMV konstatoval, že všichni členové štábu a náčelníci KS SNB obdrželi písemnou informaci o bezpečnostní situaci v ČSSR. Dále zdůraznil, že nepřátelské síly vyvíjejí frontální útok na politické poměry v naší společnosti /po vzoru NDR/. Jejich nejbližším cílem je vyvolat masovou nespokojenost a vynutit si zásadní změny ve státě, především odstoupení vlády ČSSR a zahájení vyšetřování příslušníků SNB, kteří zakročovali proti účastníkům demonstrací.

K 2. bodu jednání

Na podkladě přednesené informace o bezpečnostní situaci a jejího doplnění přítomnými funkcionáři náčelník OŠ FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.[.] stanovil nutnost řešit tyto úkoly:

- a/ Zpracovat ucelenou informaci pro předsednictvo ÚV KSČ, vládu ČSSR a vedoucí funkcionáře SNB, která musí odrážet:
- vývoj bezpečnostní situace v Praze a všech krajích ČSSR,
  - situaci na vysokých školách a v prostředí středoškolské mládeže,
  - poznatky o situaci na závodech a postojích oficiálních struktur,
  - zásadní aktivity protivníka a naše přijímaná, popřípadě navrhovaná, protipatření.
- Termín: do 07.30 hodin 21. listopadu 1989
Odpovídá: náčelník sekretariátu OŠ FMV
- b/ Plnit nadále úkoly v akci „KRUH“.
- Termín: průběžně
Odpovídá: náčelník II. S SNB
- c/ Zajistit včasný a kvalitní informační tok na odbor analytiky a informaci VOS FMV, který zabezpečí jeho analýzu k dalšímu využití pro řízení útvarů SNB.
- Termín: průběžně
Odpovídají: členové OŠ FMV a náčelníci KS SNB
- d/ Využívat prostředků propagandy k účinné obraně SNB před útoky antisocialistických sil,⁴ proti pomluvám pracovníků cizích sdělo-

vacích prostředků postupovat cestou ministerstva zahraničních věcí. Zpracovat koncepční záměr činnosti na úseku propagandy.

Termín: průběžně

Odpovídají: náčelník politického odboru FMV a tiskový mluvčí FMV

e/ Zvýšenou pozornost věnovat politicko-výchovné práci, zejména mezi mladými příslušníky SNB; vycházet přitom z plné podpory stranických a státních orgánů.

Termín: průběžně

Odpovídají: členové OŠ FMV a náčelníci KS SNB

V závěru jednání OŠ FMV jeho náčelník zdůraznil potřebu citlivě rozhodovat při realizaci bezpečnostních opatření a vážít, zda situaci řešit politickými prostředky, operativními prostředky[,] anebo jako krajní řešení využít přímý zásah pořádkových sil. Dále upozornil, že k situaci, která se vyvinula v Praze, může v nejbližší době dojít v jiných místech ČSSR.

Územní útvary SNB při plnění svých úkolů musí postupovat v úzké součinnosti s příslušnými stranickými orgány a jednotlivé problémy s nimi průběžně řešit.

V následujících dnech bude denně zasedat užší OŠ FMV, na jehož jednání budou podle potřeby zváni příslušní funkcionáři. První zasedání se uskuteční v 08.00 hodin dne 21. listopadu 1989 v kanceláři 1. náměstka MV ČSSR.⁵ Za sekretariát OŠ FMV se ho zúčastní jeho náčelník mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ.

[...]^c

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a „č. :“ škrtnuto a rukou připsáno „jediný“.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Prezenční listina jako u Dok. 48 (pouze první): není uvedeno 13. odd. ÚV KSČ, navíc je připsáno „Pol. odbor“ a „HV KSČ“. Podpis chybí u VOS FMV. Ve sloupci „Poznámka“ není uvedeno nic. Srovn. níže.

¹ Václav Správka (1940) byl v letech 1966–1975 politickým pracovníkem OV KSČ Karlovy Vary, 1975–1976 posluchačem VŠP ÚV KSČ, 1976–1978 tajemníkem pro politicko-organizační práci HV KSČ VŠ SNB, 1978–1983 tajemníkem pro ideologickou práci HV KSČ na FMV a konečně v období 1983–1989 vedoucím tajemníkem HV KSČ na FMV. V jeho hodnocení pro předsednictvo ÚV KSČ z března 1988 stojí: „Je zkušený funkcionář a dobře si osvojl bezpečnostní problematiku federálního ministerstva vnitra. Jeho organizační schopnosti se vyznačují plánovitostí a cílevědomostí v řídicí a organizační práci. Aktivně se podílí na tvorbě a rozpracování koncepčních dokumentů hlavního výboru, jimiž je zabezpečováno plnění usnesení ÚV KSČ. Osob-

ním příkladem a celkovou činností přispívá k prohlubování a jednotě politicko-organizační a ideově-výchovné práce hlavního výboru, celouřvarových výborů a základních organizací KSČ. Ve funkci vedoucího tajemníka se osvědčil.“

Srovn. SÚA – A ÚV KSČ, fond PÚV KSČ. „Návrhy na vedoucí tajemníky hlavních výborů KSČ (KSS) na ministerstvech vnitra ČSSR, ČSR a SSR“ z 28. 3. 1988. Václav Správka (1940) byl 18. 3. 1983 schválen do funkce vedoucího tajemníka hlavního výboru KSČ MV ČSSR (pracovníkem XIII. oddělení však již byl z titulu své předchozí stranické funkce tajemníka pro politicko-organizační práci HV KSČ VŠ SNB), uvolněn z aparátu ÚV KSČ až počátkem dubna 1990.

² František Komorouš (1940) byl na 155. schůzi sekretariátu ÚV KSČ 17. 12. 1985 schválen do funkce instruktora odboru pro bezpečnostní politiku oddělení státní administrativy, odvolán 6. 12. 1989.

³ Podle zachované prezenční listiny se zasedání operačního štábu FMV dne 20. listopadu 1989 kromě gen. Lorence zúčastnili: Juříčka (MVŽP ČSR), Novotný (VOS FMV), Pilský (IMV ČSSR), Koníček (KS FMV), Kavalíř (SPRSZ FMV), Kainar (I. S-SNB), Vykypěl (II. S-SNB), Pejša (III. S-SNB), Mencl (IV. S-SNB), ? (V. S-SNB), Šimůnek (VI. S-SNB), Homola (XII. S-SNB), Klučinec (XIII. S-SNB), Tomko (SV StB), Vostárek (FS VB), Starosta (správa spojení SNB), Tarčák (LS SNB), Nemeč (HS PS OSH), Šabata (SV MV), Chmelíček (S-SNB hl. m. Prahy a Sčk.), Míkula (S-SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.), Konrád (SPaV SNB), Zajíček (politický odbor FMV). Kopie strojopisu v archivu ÚDV.

⁴ Politický odbor FMV plnil zadání vydáváním letáku s názvem „Zpravodaj“; mezi 22. listopadem a 3. prosincem 1989 vyšlo nejméně sedm čísel.

⁵ Zápis ze zasedání užšího OŠ FMV z 21. listopadu nebyl editorům k dispozici. Není ani zanesen v seznamu Sběrného archu k čj. OV-00174/S-89, který však zpracoval mjr. Böhlm až 20. ledna 1990. Další zachovaný záznam jednání OŠ FMV je z 23. listopadu 1989. Srovn. Dok. 95.

Dokument 94

1989, 21. listopadu, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Sekretariát operačního štábu FMV

[...]a

V Praze dne 21. listopadu 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

č. j.: OV-00160/S-89

Výtisk č.: [...]b

POKYN

1. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV

V souvislosti s uskutečňováním nepřátelských vystoupení zesiluje snaha jejich organizátorů využívat každé možnosti k negativnímu ovlivňování co nejširšího okruhu občanů se záměrem stupňovat masovost těchto akcí. Projevuje se to zejména vysokým počtem rozšiřovaných letáků a jiných nepřátelsky zaměřených tiskovin. Vývoj bezpečnostní situace vyžaduje přijetí opatření, která znemožní protivníkovi výrazné působení na veřejnost. K tomu ukládám:

- 1/ Realizovat akci „REŽIM“ s cílem zabránit zneužívání veškeré reprografické techniky v objektech hospodářských a společenských organizací a institucí.¹
- 2/ Přijmout opatření, aby protivník nemohl ke svým záměrům využít vydávané tiskoviny místního charakteru, zejména podnikové noviny k ovlivňování dělnického prostředí.
Obdobná opatření realizovat i ve vztahu k místním a podnikovým rozhlasům.
- 3/ Zabránit zneužití sirén, především v souvislosti s vyhlášením připravované generální stávky.
- 4/ Získávat poznatky o organizování účasti skupin mládeže na nepřátelských akcích v Praze a přijímat opatření k jejímu předcházení.

1. náměstek ministra vnitra ČSSR
a náčelník operačního štábu FMV
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...]c

Obdrželi:

S SNB hl. m. Prahy a SČK

S SNB hl. m. Bratislavy a ZsK

KS SNB České Budějovice
 Plzeň
 Ústí nad Labem
 Hradec Králové
 Brno
 Ostrava
 Banská Bystrica
 Košice

1. náměstek MV ŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK
 Náměstek MV ŽP SSR genmjr. JUDr. Ján KRAJČI

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a Nalevo od hlavičky razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 11011, přijato 11.00 a odesláno 11.25–13.10, přes položky razítkem datum „21. 11. 89“.

^b „č. :“ škrtnuto a rukou připsáno „jediný“.

^c Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

¹ Následně vydal plk. ing. Macenauer v zastoupení náčelníka S–StB Praha plk. Bytčanka příkaz s čj. OS-001149/3-89 z 21. listopadu 1989, který je zachován v kopii pro O–StB Praha 9:

„Na základě pokynů I. náměstka MV ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV ukládám:

1. Realizovat akci 'REŽIM' s cílem zabránit zneužívání veškeré reprografické techniky v objektech, hospodářských a společenských organizacích a institucích.

2. Přijmout opatření, aby protivník nemohl ke svým záměrům využít vydávané tiskoviny místního charakteru, zejména podnikové noviny, k ovlivňování dělnického prostředí. Obdobná opatření realizovat i ve vztahu k místním a podnikovým rozhlasům.

3. Zabránit zneužití sírén, především v souvislosti s vyhlášením připravované generální stávky.

4. Získávat poznatky o organizování účasti skupin mládeže na nepřátelských akcích v Praze a přijímat opatření k jejímu předcházení.

Opatření realizovat ve všech objektech po linii StB a po linii VB. Poznatky k akci 'REŽIM' a vyčleněným objektům po linii EKO zasílat ihned cestou 3. odboru na OAO S StB Praha /v případě nejasností možnost konzultace s. Kukačka, linka 2811/.

Poznatky k objektům po linii 1. a 2. odboru a poznatky ke skupinám mládeže zasílat ihned cestou 2. odboru na OAO S StB Praha /v případě nejasností možnost konzultace s. Prchal, linka 2660/.

Zachovány jsou i tři úřední záznamy příslušníků z odboru VB, OHK OS SNB Praha 9, datované 22. 11. 1989.

Npor. Soukal a por. ing. Havrda hlásili:

„Dnešního dne byl prováděn operativní průzkum se zaměřením na reprodukční a rozmnožovací techniku, zajištění závodových rozhlasů a případné vydávání tiskovin v závodech.

Kontrola byla prováděna:

– ČKD Trakce

bylo hovořeno s vedoucím útvaru obrany s. V á v r o u , který má telefon 825 351 a sdělil, že za rozhlas odpovídá vedoucí závodní propagace s. Blažek, jehož nadřízeným je vedoucí KPÚ s. Škorpil, telefon 832933. Vedoucí KPÚ zároveň odpovídá za centrální rozmnožovnu. V závodě je celkem 70 rozmnožovacích strojů na jednotlivých úsecích, za které osobně odpovídají vedoucí.

– ČKD Elektrotechnika

bylo hovořeno s vedoucím ZÚ s. Václavíkem, který má telefon 820 221, nebo 8123109, který sdělil, že rozhlas je centrální a zajištěn proti zneužití, rozmnožovací techniku mají centrální, která zajištěna, a mimo to 40 rozmnožovacích přístrojů, za které odpovídají jednotliví vedoucí úseků.

– ČKD Slévárna

bylo hovořeno s vedoucím ZÚ s. Paclíkem Josefem, který má telefon 822 247 a sdělil, že rozhlas mají centrální, společný s elektrotechnikou, rozmnožovací techniku mají centrální a mimo to 15 rozmnožovacích přístrojů, za které odpovídají jednotliví vedoucí.

– ČKD Lokomotivka

bylo hovořeno s vedoucím ZÚ Poupou Zdeňkem, který má telefon 822508, který sdělil, že za závodní rozhlas odpovídá s. Pašek na telefonu 825487, sdělil, že rozmnožovací technika je centrální a za 7 odpovídají jednotliví vedoucí.

– v žádném závodě není vydáván zvláštní časopis, pouze centrálně je vydáván KOVÁK ČKD PRAHA s vydavatelstvím U Kolbenky 159, P-9, kde je redakce a zároveň tiskárna. Jeho šéfredaktor je Richard Pospíšil a zástupce Vlasta Adamcová.

Ve všech závodech je klid, na vrátnicích provádějí ostrahu mimo členů ZS i příslušníci LM v počtu po 3 lidech. Během průzkumu nebyl zjištěn žádný výskyt studentských nebo jiných aktivistů ani pokusy o rozhovor s některými organizátory na závodech nebo se složkami NF a vedením závodů. Přítomnost členů LM na vrátnicích není kladně hodnocena ze strany dělníků a dalších zaměstnanců.“

Nstržm. Urych:

„Dnešního dne bylo provedeno opatření 'Režim' v závodě Laktos Kyje. Jednáno bylo s s. Příbrzkým Vojtěchem, nar. ... 1929, a Kodeta Josef, nar. ... 1949, pracovníci ZU Laktos Kyje jak v podniku, tak i celého závodu. Jednání bylo ohledně zabezpečení rozmnožovacích a sdělovacích prostředků podniku.

Bylo zjištěno, že podnik Laktos nemá vlastní podnikový časopis.

Telefonní ústředna a rozhlas, dálnopis je umístěn v centrální budově, vchodové dveře pracovnice zavírají na klíč. Jako pracovnice vykonávající službu na ústředně tel., rozhl. a dálnopisu byly zjištěny: s. Mlejnková a Pavlíčková, další pracovnice Danitová z důvodu nemoci dítěte není na pracovišti. Pracovnice jsou řádně poučeny pracovníky ZU o používání celé aparatury a zabránění jejího zneužití. Použití dálnopisu schvaluje ředitel, náměstci a případně vedoucí jednotl. úseků. Přístup do těchto prostor má pouze vedení závodu a mech. skupina.

Rozmnožovna je instalována v 6. patře hl. budovy a je řádně zajištěna před zneužitím. Obsluhující pracovnice: Kotrčová Helena, Ploucalová Jana. Na pracovišti je 5 rozmn. zařízení. Rovněž tak tyto pracovnice jsou řádně instruovány, obě pracoviště přebírají klíče na vrátnici, proti podpisu.

K stávající politické situaci v závodě je možno uvést, že se v závodě řádně pracuje a je plněn stanovený plán. Rovněž tak nebyly zjištěny žádné poznatky k pracovníkům PLR, kteří jsou zaměstnáni v závodě. Bylo však zjištěno, že ze závodu odešli brigádnice středních a vysokých škol. Další informace nebyly zjištěny.“

Por. Mauler a ppor. Synek uvedli:

„Dnešního dne byla v rámci akce REŽIM provedena kontrola v podniku IPS závod 1 Praha 9, Prosek se zaměřením zejména na rozmnožovací techniku, závodní rozhlas a vydávání vlastních novin a časopisů. Zjištěno bylo následující:

V podniku se nachází rozmnožovací přístroj COSTAR, který je umístěn v oddělené místnosti za kanceláří sekretářky závodu, která s tímto přístrojem manipuluje. Z pří-

---

kazu ředitele závodu s. Ing. Přikryla jako jediná smí přístroj obsluhovat, kopírovat se smějí pouze technické dokumentace a po skončení pracovní doby se musí z přístroje vyjmát nádoba s roztokem zajišťující kopírování, tak aby nebylo přístroje zneužito.

Dále se v jedné z místností hospodářské správy u vedoucího s. Akrmana nachází ORMIC zn. Astra 7, který je také řádně zabezpečen před zneužitím.

Vlastní noviny ani časopisy nejsou vydávány. Závodní rozhlas v podniku není.

Dle získaných poznatků zaměstnanci podniku nesouhlasí se stávkami a od těchto se distancují. Jsou však za řešení nastálých problémů.

Byla zajištěna zvýšená ochrana vstupu do závodu tak, aby se do podniku nedostaly nepovolané osoby.“

Kopie strojopisu uvedených dokumentů v archivu ÚDV.

Dokument 95

1989, 23. listopadu, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 23. listopadu 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 23. listopadu 1989
 PŘÍSNĚ TAJNĚ!
 č. j.: OV-00165/S-89
 Výtisk č.: [...] ^a
 Počet listů: 12

Schvaluji: [...] ^b

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
 1. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV

ZÁVĚRY

z jednání rozšířeného operačního štábu FMV konaného dne 23. listopadu 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, I. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Zasedání štábu se kromě jeho členů zúčastnili náměstci ministra vnitra ČSSR genmjr. doc. RSDr. Stanislav NEZVAL a plk. Otta SEDLÁK, vedoucí tajemník HV KSČ na FMV RSDr. Václav SPRÁVKA, náčelník politického odboru bezpečnostní politiky 13. oddělení ÚV KSČ s. JUDr. Milan KRUŽÍK, náčelník Správy pasů a víz SNB plk. RSDr. Miloslav KONRÁD a náčelníci KS SNB.

Jednání rozšířeného operačního štábu FMV /dále jen OŠ FMV/ se uskutečnilo podle následujícího programu:

- 1/ Zásadní vyhodnocení bezpečnostní situace na území ČSSR po 17. listopadu t. r. a její doplnění přítomnými funkcionáři;
- 2/ Projednání a posouzení úkolů k zajištění bezpečnostní služby v dalším období.

Před samotným jednáním k 1. bodu jednání náčelník OŠ FMV orientoval územní náčelníky útvarů SNB na to, aby se ve svých doložkách zaměřili na dvě základní otázky:

- a/ jak hodnotí situaci mezi mládeží,
- b/ jak hodnotí situaci v závodech a podnicích.

K 1. bodu jednání:

Informaci o vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR přednesl náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ.

Náčelníci KS SNB, S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a hl. m. Bratislavy a Zsk. ve svých dokladech uvedli následující skutečnosti:

Náčelník KS SNB Košice plk. JUDr. Juraj KATANA

- podpora stávkového hnutí pražských vysokoškoláků a umělců byla v kraji zaznamenána až po zveřejnění informací o situaci v Praze ve sdělovacích prostředcích, zejména v Československé televizi;
- významný podíl na připojení se studentů vysokých škol v kraji ke stávkám měli agitátoři z Prahy;
- byly zaznamenány snahy stávkujících studentů proniknout do závodů s cílem získat podporu pracujících, kteří je však odmítli.

Náčelník KS SNB Banská Bystrica plk. RSDr. Gabriel BENEDEK

- stávková aktivita studentů vysokých škol nastala až 20. listopadu po informacích čs. televize o stávkovém hnutí v Praze;
- situaci negativně ovlivňují agitátoři z Prahy a Bratislavy;
- studenti vysokých škol se zdržují převážně ve školách, kde vedou diskuse s pedagogy;
- na závodech je klid, pozitivně zde působí pracovníci územních stranických orgánů;
- pokusy stávkujících studentů proniknout na závody byly dosud neúspěšné.

Náčelník S SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje plk. JUDr. Štefan MIKULA

- je zaznamenán výrazný vliv stávkujících studentů z Prahy /zjištěna aktivita asi 40 studentů pražských vysokých škol/;
- v Nových Zámcích byl zadržen student z Prahy, který vylepoval nepřátelské letáky;
- činnost stávkujících studentů a umělců vykazuje vysoký stupeň organizovanosti, což vede ke zvyšování počtu demonstrantů;
- značný negativní vliv na mládež mají bratislavští herci, zejména KŇAŽKO a VAŠÁRYOVÁ;
- stávkující mládež s umělci se snaží proniknout do prostředí pracovních kolektivů závodů; s ohledem na to byla posílena ostražba těchto objektů příslušníky LM;
- prostřednictvím příslušníků LM byly zajištěny proti zneužití sirény.

Náčelník KS SNB Brno plk. ing. Josef ŠOBÁŇ

- situace na vysokých školách v Brně, především uměleckého směru, je složitá; citelný je vliv studentů pražských vysokých škol, kteří mají trvalé bydliště na území kraje;
- negativně zde působí i agitátoři z Prahy, kteří do Brna dojíždějí vozidly TAXI;
- na fakultách vysokých škol v Brně je patrna názorová nejednotnost k organizování stávek;
- v rozhodujících závodech kraje pracující většinou odsuzují organizování stávek, zároveň však kritizují pasivitu centrálních stranických a státních orgánů; rovněž odsuzují tendenčně zaměřené pořady Československé televize;

- na malých závodech /výzkumné ústavy, služby, zdravotnictví, projektové ústavy apod./ se chtějí zaměstnanci účastnit generální stávky;
- bylo zjištěno, že stávkující studenti a umělci zneužívají k organizování svých akcí služební automobily Dopravních podniků města Brna, které jsou vybaveny vysílačkami;
- v JZD je klid.

Náčelník KS SNB Ostrava plk. JUDr. Jiří ŠKARKA

- nepokoje v kraji vyvolaly pořady Československé televize, pražští studenti a umělci;
- mezi stávkujícími studenty vysokých škol je zaznamenána názorová nejednotnost /asi polovina z nich má k organizování stávek výhrady/;
- neaktivnější jsou studenti z olomouckých vysokých škol, kteří jsou silně podněcováni agitátory z Prahy;
- agitátoři z Prahy dojíždějí do kraje osobními automobily;
- pozitivní roli na úseku ovlivňování veřejnosti sehrávají pracovníci místních stranických orgánů a místní tisk;
- daří se zabránit pronikání agitátorů mezi zaměstnance podniků.

Náčelník KS SNB Hradec Králové pplk. PhDr. Jiří ROJÍČEK

- demonstrace jsou zaznamenány pouze v Hradci Králové a Pardubicích;
- stávkovým výborům je z Prahy vytýkána malá aktivita;
- besed se studenty se zúčastňují i funkcionáři místních stranických orgánů;
- agitátoři z řad pražských herců a vysokoškolských studentů se snaží o proniknutí na závody, kde byli sice přijmuti vedoucími pracovníky, ale po přednesení svých požadavků vykázáni z objektů; pouze výjimečně, prostřednictvím místních studentů a jejich příbuzných či známých, se jim v menších podnicích jejich záměr podařil;
- v JZD a ČSSS je klid.

Náčelník KS SNB České Budějovice plk. JUDr. Ladislav TRÍSKA

- stávky na vysokých školách v kraji vyvolali agitátoři z Prahy;
- na demonstracích vystupují především studenti a herci z Prahy;
- střední školy zpočátku stávku vysokoškolských studentů podporovaly, ale v současné době se zde již vyučuje;
- na území kraje je organizováno vylepování pozitivně zaměřených letáků;
- nejasná situace je v podniku ŠKODA a na jaderné elektrárně Temelín, kde část pracujících zvažuje účast na generální stávce.

Náčelník KS SNB Plzeň plk. RSDr. Inocenc ŠARMAN

- protivník používá metody, které byly v minulosti vlastní naší straně a spočívají zejména v ukládání a aktivním plnění konkrétních úkolů; jsme v pasivitě, neboť přijímáme stanoviska a nepřítel jedná;
- všechny vysoké školy kraje jsou ve stávce;

- stávkové výbory považují za nejúčinnější formu své činnosti organizování demonstrací, na kterých vystupují plánovitě umělci z Prahy; k dezorientaci a ovlivňování účastníků těchto shromáždění využívají vybraných dělníků, kteří se vydávají za představitele pracovních kolektivů; cílem těchto akcí je neustálé udržování emocí;
- stávkující využívají rad některých právníků;
- na středních školách je klid;
- agitátoři z Prahy využívají podpory ústředí SSM z Prahy, které jim poskytuje dopravní prostředky a pohonné hmoty;
- malé závody, kde převládají pracovníci inteligence, se přidávají k podpoře požadavků stávkujících studentů a umělců; ve velkých závodech jsou sice vedoucími pracovníky tyto osoby přijímány, ale po sdělení svých požadavků vykazovány z objektů; agitátoři rozdávají pracovníkům závodů tiskoviny při jejich odchodu ze zaměstnání.

Náčelník KS SNB Ústí nad Labem plk. JUDr. Václav ŘÍHA

- v kraji probíhaly v souvislosti s ekologickými problémy demonstrace již před 17. listopadem;
- mládež zaktivizovali umělci z Prahy;
- kromě studentů vysokých škol stávkují i studenti středních škol humanitního směru, na středních školách technického zaměření je situace příznivější;
- demonstrace mládeže probíhají prakticky izolovaně, neboť veřejnost je k nim netečná;
- na závodech je i přes snahu agitátorů získat jejich pracující na svoji stranu [situace] příznivá;
- velké závody střeží příslušníci LM.

Náčelník S SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK

- všechny vysoké i střední školy v Praze jsou ve stávce a jejich studenti se zúčastňují demonstrací;
- stávkujícím studentům a umělcům se podařilo proniknout mezi zaměstnance pražských podniků a některé závody získat pro podporu svých požadavků a účast na generální stávce;
- účastníci demonstrací stupňují své politické požadavky a verbální útoky proti straně, vládě a SNB;
- požadavky stávkujících podporují i pražské soudy;
- v pražských ulicích je vylepeno velké množství nepřátelsky zaměřených letáků;
- jednotky LM v Praze jsou schopny zpohotovit pouze asi 35 % svých příslušníků;
- za současného stavu není v silách příslušníků SNB v Praze zabránit výjezdům agitátorů do jiných krajů;
- pracovníci Československé televize odmítají zveřejnit nabízený dokumentační materiál, který svědčí v prospěch SNB;
- v Kladně se agitátorům nepodařilo proniknout na závody.

Další údaje k bezpečnostní situaci v ČSSR přednesli náměstci ministra vnitra ČSSR genmjr. doc. RSDr. Stanislav NEZVAL, plk. Otta SEDLÁK, 1. náměstek MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK, náměstek MVŽP SSR genmjr. JUDr. Ján KRAJČÍ a náčelníci /nebo jejich zástupci/ I. S SNB, II. S SNB, III. S SNB, IV. S SNB, V. S SNB, VI. S SNB, XIII. S SNB, SV StB, HS PS OSH, VOS FMV a I MV ČSSR.

Z jejich vystoupení vyplynuly zejména tyto skutečnosti:

- do organizování nepřátelských akcí v Praze se zapojili ČERNÍK, CÍSAŘ, SLAVÍK, DUBČEK;
- BENDOVI mladšímu se podařilo odeslat dálnopisem výzvu k účasti na stávce ČSA;
- na 24. a 25. listopadu je připravován mítink, na němž má vystoupit Marta KUBIŠOVÁ;
- občanským fórem je připravováno zneužití náboženské akce v klášteře sv. Anežky dne 25. listopadu k pochodu do chrámu sv. Víta na Pražském hradě;
- vnitřní protivník klade důraz na stupňování konkrétních politických požadavků;
- do ČSSR přijíždějí žurnalisté, kteří jsou specializováni na problematiku ČSSR;
- stupňuje se aktivita emigrantů v kapitalistických státech, kteří organizují provokační akce před našimi ZÚ;
- v pražských hotelích byly odmítnuty stávky;
- pracovníci sdělovacích prostředků kapitalistických států si prodloužili pobyt v Praze do 30. listopadu t. r.;
- jsou zaznamenány útoky proti příslušníkům SNB, PS, vojákům vojsk MV a vojákům z povolání ČSLA;
- v prostředí protivníka je zaznamenáván boj o pozice a rozpory v názorech na další postup;
- byly zaznamenány případy pobodání příslušníka SNB a střelby na hlídku VB.

K 2. bodu jednání:

Na podkladě přednesené informace o bezpečnostní situaci v ČSSR, jejího doplnění přítomnými funkcionáři a výsledků jednání náčelník OS FMV a 1. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC CSc., [,] konstatoval:

protivník se připravil na frontální útok proti našemu socialistickému státnímu a společenskému zřízení podle „varianty NDR“. K zahájení svých masových akcí měl vytypováno několik termínů, jako např. 28. 10., 17. 11., 10. 12., výročí úmrtí PALACHA apod.

Jeho záměr se mu podařilo uskutečnit v souvislosti s povolenou manifestací k uctění památky Jana OPLETALA v Praze. Zásah Bezpečnosti není v žádném případě důvodem současných událostí, nýbrž pouhou záminkou k rozpoutání hysterie a masového manipulování především s mladými lidmi.

Závažnou otázkou je, proč se mládež stala tak rychle živnou půdou pro uskutečnění záměrů protivníka.

Za současné bezpečnostní situace vyplývají pro SNB, PS a vojska ministerstva vnitra dva základní úkoly:

- a/ zajistit klidný a nerušený průběh zasedání pléna ÚV KSČ;
- b/ zmaření nebo co nejvýraznější otupení generální stávký, plánované na den 27. listopadu t. r.

K zajištění uvedených klíčových úkolů náčelník OŠ FMV uložil:

- tlumit maximálně činnost protivníka zaměřenou k ovlivňování mas a vyvolávání napětí,

Odpovídají: členové OŠ FMV
náčelníci KS SNB

Termín: úkol trvalý

- vyvíjet intenzivní zpravodajskou činnost s cílem oslabovat působení protivníka a všemi dostupnými prostředky /především obrazově/ dokumentovat jeho nepřátelské jednání,

Odpovídají: členové OŠ FMV
náčelníci KS SNB

Termín: úkol trvalý

- využívat všech možností k účinné propagandě, zaměřené na odhalování „pravé tváře“ nepřítele, jeho praktik a záměrů,¹

Odpovídají: náčelník politického odboru FMV v součinnosti se členy OŠ FMV a náčelníky KS SNB

Termín: průběžně

- získávat přehled o nových osobách z řad protivníka, mapovat toto prostředí a dokumentovat činnost pro další využití,

Odpovídají: náčelníci II. S SNB, IV. S SNB, XII. S SNB v součinnosti s náčelníky S SNB hl. m. Prahy a Sčk., S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. a KS SNB

Termín: úkol trvalý

- ovlivňovat dostupnými prostředky jednotlivé stávkové výbory a usměrňovat žádoucím směrem jejich činnost,

Odpovídají: náčelníci II. S SNB, S SNB hl. m. Prahy a Sčk., S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. a KS SNB

Termín: úkol trvalý

Dále náčelník OŠ FMV upozornil na dvě možné varianty našeho postupu v období po uskutečnění plenárního zasedání ÚV KSČ a z nich vyplývající základní úkoly:

1. varianta – spočívá v uklidnění situace v ČSSR;

- připravit se na práci v nových podmínkách, kdy lze předpokládat vznik nových politických stran, struktur apod.

Odpovídají: členové OŠ FMV
náčelníci KS SNB

- zpracovat novou metodiku činnosti kontrarozvědných správ StB,

Odpovídají: náčelník II. S SNB v součinnosti s náčelníkem VŠ SNB

- využívat s podstatně vyšší aktivitou a důsledností operativně zjištěných skutečností k odhalování skutečných záměrů protivníka,

Odpovídají: členové OŠ FMV
náčelníci KS SNB

2. varianta – spočívá v eskalaci jednání protivníka;

- připravit se na adekvátní variantu postupu a realizaci příslušných opatření, která pro SNB, PS a vojska MV z této situace vyplývají,

Odpovídají: členové OŠ FMV
náčelníci KS SNB

Termín: do 27. listopadu 1989

V závěru jednání náčelník OŠ FMV ocenil odpovědný a obětavý přístup všech příslušníků SNB, PS a vojáků vojsk ministerstva vnitra k plnění úkolů ve složitých podmínkách současné doby. Zároveň zdůraznil nutnost uváženého, ale účinného postupu.

PREZENČNÍ LISTINA

účastníků služebního aktivu na FMV konaného dne 23. listopadu 1989^c

Předsednictvo:

Ministr vnitra ČSSR genpor. ing. František KINCL

1. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Náměstek ministra vnitra ČSSR genmjr. doc. RSDr. Stanislav NEZVAL

Náměstek ministra vnitra ČSSR plk. Otta SEDLÁK

Vedoucí tajemník HV KSČ RSDr. Václav SPRÁVKA

Zástupce 13. oddělení ÚV KSČ [...]^d

Členové:

1. náměstek ministra vnitra a ŽP ČSSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK

Náměstek ministra vnitra a ŽP SSR genmjr. JUDr. Ján KRAJČI

Náčelník VOS FMV pplk. JUDr. Miroslav DOSTÁL

Náčelník Inspekce MV ČSSR plk. Otakar PILSKÝ

Náčelník Kádrové správy FMV plk. RSDr. Václav KONÍČEK

Náčelník Správy pro plán[,] rozpočet a sociální zabezpečení FMV plk.

ing. Jan KAVALÍŘ

Náčelník I. Správy SNB pplk. PhDr. Vilém KAINAR

Náčelník II. Správy SNB plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

Náčelník III. Správy SNB genmjr. ing. Josef ČERVÁŠEK [...]^e

Náčelník IV. Správy SNB plk. JUDr. Václav MENCL

Náčelník V. Správy SNB plk. RSDr. Milan DYMÁK

Náčelník VI. Správy SNB plk. JUDr. Milan ŠIMŮNEK, CSc.

Náčelník XII. Správy SNB plk. RSDr. Štefan HOMOLA

Náčelník XIII. Správy SNB plk. ing. Ján KLUČINEC

Náčelník Správy vyšetřování StB plk. JUDr. Ondrej TOMKO

Náčelník Federální správy VB pplk. JUDr. Josef VOSTÁREK

Náčelník Správy spojení genmjr. ing. Miloslav STAROSTA
 Náčelník Letecké správy SNB plk. JUDr. Jozef TARČÁK
 Náčelník HS PS OSH genmjr. PhDr. Anton NEMEC
 Náčelník Správy vojsk MV genmjr. JUDr. Josef ŠABATA
 Náčelník Politického odboru FMV plk. RSDr. Václav ZAJÍČEK
 Náčelník Správy SNB hl. m. Prahy a SčK plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK
 Náčelník Správy SNB hl. m. Bratislavy a ZsK plk. JUDr. Štefan MIKULA
 1. zástupce náčelníka VOS FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...]f
 Náčelník KS SNB Plzeň plk. RSDr. Inocenc ŠARMAN
 Náčelník KS SNB Ústí nad Labem plk. JUDr. Václav ŘÍHA
 Náčelník KS SNB České Budějovice plk. JUDr. Ladislav TRÍSKA
 Náčelník KS SNB Hradec Králové pplk. PhDr. Jindřich ROJÍČEK
 Náčelník KS SNB Ostrava plk. JUDr. Jiří ŠKARKA
 Náčelník KS SNB Brno plk. ing. Josef ŠOBÁŇ
 Náčelník KS SNB Banská Bystrica plk. RSDr. Gabriel BENEDEK
 Náčelník KS SNB Košice plk. JUDr. Juraj KATANA

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a „č.“ škrtnuto a rukou připsáno „jediný“.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Za jmény nejsou připojeny podpisy, jednotliví účastníci jsou však po levé straně (případně z obou stran) zatrženi: zatržení chybí u ministra vnitra ČSSR a u náčelníka V. S SNB – k němu je rukou připsáno „POUR“.

^d Rukou připsáno „KRUŽÍK“.

^e „ČERVÁSEK“ škrtnuto a rukou připsáno „PEJŠA“.

^f Pod tím rukou připsáno „NÁČELNÍK SPV SNB plk. KONRÁD“ a taktéž zatrženo.

¹ Mezi produkty „účinné propagandy“ odhalující pravou tvář „nepřítele“ lze bezesporu započítat rozšiřované letáky „TRPÍME“ s výčtem údajných finančních příjmů vybraných představitelů kulturní fronty, „KDO JSEM?“ jakoby psaný v ich formě Václavem Havlem či „Poznámky k programovým záměrům Občanského fóra“.

Dokument 96

1989, 24. listopadu, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 24. listopadu 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

č. j.: OV-00166/S-89

Výtisk č.: 1

Počet listů: 1

POKYN

1. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV

Ve smyslu hlavy II. RMV ČSSR č. 17/1989 ze dne 20. listopadu 1989 stanovím:

od 17.00 hodin dne 24. listopadu 1989

do odvolání

100 % dosažitelnost posluchačů VŠ SNB,

30 % pohotovost příslušníků stálého stavu VŠ SNB,

70 % dosažitelnost příslušníků stálého stavu VŠ SNB.

Tímto pokynem není dotčeno vyčlenění sil a prostředků ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje a správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje.

Náčelník operačního štábu FMV
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^a

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

---

^a Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 97

1989, 24. listopadu, Praha. – Rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR.

[...]ª

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 24. listopadu 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-00167/S-89
 Výtisk č. :
 Počet listů: 2

ROZHODNUTÍ

1. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV

Podle čl. 9 hl. III. rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 17/1989 k posílení výkonu bezpečnostní služby při zajišťování klidu a veřejného pořádku v hl. m. Bratislavě

vyčleňuji

ve prospěch správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje
 1/ na dobu od 14.00 hodin dne 24. listopadu 1989
 do 06.00 hodin dne 1. prosince 1989

2 roty příslušníků SNB Pohotovostního útvaru VB pro SSR s příslušnou dopravní a zásahovou technikou.

Nasazení těchto sil a prostředků bude uskutečněno pouze se souhlasem náměstka MVŽP SSR genmjr. JUDr. Jána KRAJČIHO.

Tímto rozhodnutím není dotčeno vyčlenění sil a prostředků z PÚ VB pro SSR, realizované pod č. j.: OV-00155/S-89 ze dne 20. listopadu 1989.

2/ na dobu od 22.00 hodin dne 24. listopadu 1989
 do 06.00 hodin dne 1. prosince 1989

200 příslušníků SNB a PS ze 3. a 4. fakulty VŠ SNB s příslušnou dopravní technikou.

Náčelník správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje rozhodne o způsobu využití vyčleněných sil a prostředků.

1. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV
 genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...]ª

Obdrží:

náměstek ministra vnitra a ŽP SSR s. genmjr. JUDr. Ján KRAJČI
náčelník správy SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.
velitel Pohotovostního útvaru VB pro SSR
náčelník Vysoké školy SNB

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

---

^a Vpravo razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 11169, přijato 19.05 a odesláno 19.30, přes položky razítkem datum „24. 11. 89“.

^b Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 98

1989, 27. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 27. listopadu 1989.

Č. j.: OV-002-15/AD-OP-89

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č. 8

Počet listů: 2

Zápis

z mimořádné operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 27. listopadu 1989 v 08.30 hodin

Přítomni: ss. Kincl, Lorenc, Nezval, Sedlák, Dostál

Program:

Projednáni aktuálních úkolů vyplývajících z vývoje politickobezpečnostní situace

X X X X X X X X

Ukládá se

1. Projednat na zasedání operačního štábu FMV zesílení ochrany objektů
  - I. náměstek MV ČSSR
s. genpor. ing. Alojz Lorenc, CSc.
  - Ihned
2. Zaslát na útvary SNB vystoupení ministra vnitra ČSSR na plenárním zasedání OV KSČ konaném dne 26. 11. 1989
  - náčelník VOS FMV
s. pplk. JUDr. Miroslav Dostál
  - Ihned
3. Provést potřebná opatření k ochraně pracovišť PK
  - náměstek MV ČSSR
s. genmjr. doc. RSDr. St. Nezval
  - Ihned
4. Realizovat ihned opatření k posílení služby na OPK v souvislosti se zvýšeným přeshraničním provozem
  - náměstek MV ČSSR
s. genmjr. doc. RSDr. Stanislav Nezval
5. Promyslet dopady amnestie na práci vyšetřovacího aparátu StB a připravit k realizaci potřebná opatření

- náměstek MV ČSSR
s. plk. Otta Sedlák
- do 30. listopadu 1989

6. Mimořádné operativní porady ministra vnitra ČSSR se budou konat do odvolání denně v 08.30 a 18.00 hodin¹
7. Denně v 09.30 hod. provede ministr vnitra ČSSR konferenci s náčelníky KS SNB k upřesnění politickobezpečnostní situace a aktuálních úkolů.

Zapsal:

pplk. JUDr. Miroslav Dostál [...] ^a

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. X., obálka 1, č. l. 1/19–20. – Kopie strojopisu.

---

^a Nad jménem vlastnoruční podpis „Dostál“.

¹ Dva zápisy operativních porad MV ČSSR jsou doloženy pouze z 27. listopadu 1989 (kromě tohoto dokumentu srovn. Dok. 100), k dalším poradám konaným ve dnech 28., 29. a 30. listopadu 1989 srovn. Dok. 104, 105 a 106.

Dokument 99

1989, 27. listopadu, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 27. listopadu 1989.

[...] ^a

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 27. listopadu 1989
 PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-00168/S-89
 Výtisk číslo: 26
 Počet listů: 6

Schvaluji: [...] ^b

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
 1. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 27. listopadu 1989

Jednání operačního štábu FMV /dále jen OŠ FMV/ řídil jeho náčelník, 1. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Kromě stálých členů OŠ FMV se jednání zúčastnili náměstci ministra vnitra ČSSR genmjr. doc. RSDr. Stanislav NEZVAL a plk. Otta SEDLÁK a náčelník politického odboru FMV plk. RSDr. Václav ZAJÍČEK.¹

Program jednání:

1. Vystoupení členů OŠ FMV k vývoji bezpečnostní situace
2. Doklady členů OŠ FMV k plnění základních úkolů a návrhy na řešení situace
3. Úkoly, vyplývající ze současné situace ve společnosti pro SNB, PS a vojska ministerstva vnitra.

K 1. bodu jednání:

Náčelník OŠ FMV vyzval všechny přítomné funkcionáře, aby uvedli informace, které jsou nad rámec každodenního informačního toku. Se svými příspěvky vystoupili náčelníci inspekce MV ČSSR, IV. S SNB a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. Vyplývaly z nich zejména tyto skutečnosti:

- organizátoři nepokojů využívají k přenosu informací ráδιο-vozy taxi-slужby;
- potvrzuje se předpoklad, že protivník začal vyvíjet tlak na venkov.

K 2. bodu jednání:

Náčelník OŠ FMV konstatoval, že po vystoupení generálního tajemníka ÚV KSČ s. URBÁNKA k národu se ukazuje, že bude vnitropolitická situace v ČSSR řešena politickými prostředky. Z tohoto pohledu pro nás pro toto období vyplývají čtyři základní úkoly:

1. Plnit konkrétní operativní úkoly, které byly uloženy[,] a další úkoly, jež vyplývají z vývoje bezpečnostní situace;
2. Nasadit všechny dostupné prostředky k ofenzivnímu rozvinutí vlivové propagandy, především na závodech, mezi příslušníky LM, ČSLA a v prostředí mládeže; cílem je získat podporu novému vedení strany a postupně paralyzovat působení protivníka;
3. Zabezpečit vysoký stupeň morálně politického stavu příslušníků SNB, PS a vojsk MV, akceschopnost útvarů a jednotu Sboru;
4. Věnovat náležitou pozornost otázce ochrany našich příslušníků a členů jejich rodin; v případech, kdy to situace vyžaduje, přijímat příslušná opatření k zajištění jejich bezpečnosti; počítat s tím, že náležitou podporu bude nutné poskytovat i těm, kteří psychicky nezvládnou náročnost současného výkonu služby.

Náčelník OŠ FMV vyzval přítomné funkcionáře, aby přednesli doklady k těmto otázkám:

- a/ morálně politický stav na útvaru, který řídí;
- b/ jak je na útvaru prováděna politická práce ve vztahu k příslušníkům; vlastní návrhy na další formy politické práce; návrhy na vedení kontrapropagandy vně Sboru;
- c/ jaká jsou prováděna kontrarozvědná opatření;
- d/ další návrhy, související s řešením současné situace.

Z dokladů přítomných funkcionářů vyplynulo, že morálně politický stav příslušníků jimi řízených útvarů lze hodnotit kladně. Pouze ojediněle se vyskytly případy, kdy příslušníci psychicky nezvládli situaci.

Na jednotlivých útvarech jsou organizovány služebně politické aktivity. Některé útvary plní úkoly na úseku protipropagandy, zejména v družebních závodech.

Na problémy, které vyplynuly z dokladů, bylo reagováno uložením příslušných úkolů.

K 3. bodu jednání:

Na podkladě vývoje bezpečnostní situace a jednání OŠ FMV uložil jeho náčelník tyto úkoly:

1. Vytvořit koordinanční skupinu, která bude soustřeďovat dokumentační materiál k činnosti nepřátelských struktur, vyhodnocovat ho a přijímat odpovídající opatření k jeho využití.

Odpovídají: náčelníci II. S SNB, IV. S SNB, VI. S SNB, XIII. S SNB, S SNB hl. m. Prahy a Sčk. /plnit v součinnosti s dalšími útvary/

Termín: neprodleně, průběžně

2. Připravit koncepci ochrany Pražského hradu; udržovat úzký kontakt s vedoucím kanceláře prezidenta republiky.

Odpovídají: náčelník V. S SNB v součinnosti s náčelníkem SV MV

Termín: neprodleně

3. Koordinovat propagaci uvnitř složek ministerstva vnitra i mimo ně; důraz položit zejména na profesionální přístup, aktuálnost a obsahovou srozumitelnost jednotlivých materiálů s ohledem na specifika jejich adresátů; materiálně technické zabezpečení řešit s příslušnými funkcionáři.

Odpovídají: náčelník politického odboru FMV /plnit v součinnosti s členy OŠ FMV a náčelníky KS SNB/ v rámci SSR úkol zajistí náčelníci XII. S SNB a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.

Termín: neprodleně, průběžně

4. Zajistit působení vlivové propagandy za využití operativní činnosti.

Odpovídají: náčelníci II S SNB, IV. S SNB, S SNB hl. m. Prahy a Sčk. /v součinnosti s náčelníky dalších útvarů/

Termín: neprodleně, průběžně

5. Vytvořit podmínky k poskytnutí ochrany příslušníkům složek ministerstva vnitra a jejich rodinám včetně ubytování a stravování v rezortních objektech.

Odpovídají: náčelníci kádrové správy FMV a správy pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení FMV

Termín: neprodleně

6. Předložit náčelníkovi OŠ FMV návrh na řešení ochrany operativní dokumentace XII. správy SNB

Odpovídají: náčelníci XII. S SNB a VOS FMV

Termín: do 15. 12. 1989

7. Posoudit změny v technologii plnění operativních úkolů, které vyžadují nové podmínky naší činnosti[,] a předložit souhrnný návrh na řešení daného problému.²

Odpovídají: náčelníci II. S SNB, IV. S SNB, VI. S SNB

Termín: 27. 11. 1989

8. Soustřeďovat dokumentaci k negativnímu jednání příslušníků, které vyplývá ze změn současné politické situace; jednotlivé případy budou posouzeny dodatečně.

Odpovídá: náčelník kádrové správy FMV /plnit v součinnosti s náčelníky útvarů/

Termín: neprodleně, průběžně

9. Zajistit monitorování čs. tisku a přehled o něm předkládat vedení FMV.
Odpovídá: náčelník VOS FMV
Termín: neprodleně, průběžně
10. Připravit návrh rozhodnutí ministra vnitra ČSSR ke změnám v pohotovosti a dosažitelnosti sil a prostředků, vyčleněných do záloh SOŠ ČSSR.
Odpovídá: náčelník sekretariátu OŠ FMV
Termín: 28. 11. 1989

V závěru jednání OŠ FMV jeho náčelník zdůraznil nezbytnost svědomitého plnění úkolů všemi útvarů SNB, PS a vojsk MV.

[...]^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., č. l. 35–42. – Kopie strojopisu.

-
- ^a Vpravo je razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 11255, přijato 11.20 a odesláno 12.30, přes položky razítkem datum „28. 11. 89“.
- ^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).
- ^c Rozdělovník jako u Dok. 58; navíc jsou uvedeny výtisky pro náčelníka správy pasů a víz SNB a náčelníka politického odboru FMV; „I. náměstek ministra vnitra ČSSR“ je škrtnuto a vpravo (za nečitelným podpisem) rukou připsáno: „vrácen dne 3. 11. a zničen mjr. Böhml“. Po rozdělovníku následuje „Obdrží:“, kde jsou uvedeni náčelníci krajských správ SNB, náčelník S–SNB hl. m. Bratislavy a Zsk., náčelník XII. S–SNB a náměstek ministra vnitra a ŽP SSR; podpisy připojeny nejsou. Vpravo od toho je razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 11255, přijato 11.20, odesláno 12.55, přes položky razítkem datum „28. 11. 89“. Prezenční listina jako u Dok. 48: chybí 13. odd. ÚV KSC, navíc je uvedeno „Správa pasů a víz“ a „POLITICKÝ ODBOR FMV“. Podpis chybí u MV ŽP SSR. Ve sloupci „Poznámka“ není uvedeno nic. Srovn. níže.
- ¹ Podle zachované prezenční listiny se zasedání operačního štábu FMV dne 27. listopadu kromě gen. Lorence zúčastnili: Novák (MVŽP ČSR), Krajčí (MVŽP SSR), Pilský (IMV ČSSR), Koniček (KS FMV), Kavalír (SPRSZ FMV), Kainar (I. S–SNB), Vykypěl (II. S–SNB), Červáček (III. S–SNB), Mencl (IV. S–SNB), ? (V. S–SNB), Šimůnek (VI. S–SNB), Homola (XII. S–SNB), Klučinec (XIII. S–SNB), Tomko (SV StB), Vostárek (FS VB), Starosta (správa spojený SNB), Tarčák (LS SNB), Muzikář (HS PS OSH), Šabata (SV MV), Chmelíček (S–SNB hl. m. Prahy a Sčk.), Míkula (S–SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.), Zajíček (politický odbor FMV), Správka (HV KSC). Kopie strojopisu v archivu ÚDV.
- ² Požadavky na změnu „technologie plnění operativních úkolů“ se odrazily v jakési přísně tajné závěti Státní bezpečnosti – dokumentu hlavní správy kontrarozvědky z 28. listopadu 1989 „Zásady činnosti kontrarozvědky při řešení krize politickými prostředky“ (čj. CB–002040/03–89):
„1/ Politická situace:
Složité politická situace, vyhrocování společenské krize, výrazné tendence k likvidaci vedoucí úlohy komunistické strany (jako avantgardy dělnické třídy, družstevního rolnictva a inteligence) ukazují na nesporný záměr nepřátel likvidovat socialistické společenské zřízení v ČSSR. Mnozí tzv. novodobí renegáti stejně jako někteří

tzv. teoretici z oblasti společenských věd se snaží svými projevy a aktivním působením protisocialisticky ovlivňovat vědomí mas, především mladé generace, získat ji pro destrukci socialistického společenského zřízení a ve prospěch svých politických ambicí. Horují přitom o „čistou demokracii“, ale dobře vědí, že ve všech dosavadních společenských systémech byla demokracie vždy jen demokracií třídní a v příslušném společenském systému plní funkci diktatury vládnoucí třídy. Pojem demokracie a její obsah je vždy třídní, stejně jako je třídní pojetí takových pojmů, jakými jsou svoboda, morálka, tvorba a uplatňování zákonů, norem atd.

Hrubé porušování zásad marxisticko-leninského učení ze strany vedoucích představitelů KSČ v jejich praktické činnosti v minulých letech, nedostatečné sjednocování názorů stranické i občanské základny při řešení problémů, nedostatečná objektivní informovanost diskreditovaly socialismus v očích i myslích vlastního lidu. Takovéto negativní procesy přispívaly a podněcovaly agresivitu politické opozice a posilovaly ji. Tyto opoziční síly těchto procesů zneužily a my nyní musíme bojovat o udržení a obnovu socialismu v ČSSR. Přitom však opozice přebírá do svých programů celou řadu našich ideálů (které jsme my chybnou praxí diskreditovali). To byla naše chyba, kterou dnes musíme usilovně napravovat. Navíc však v mnoha případech dnes nejde ze strany různých opozičních skupin o dialog, ale monolog, diktují nám svoje požadavky a chtějí prakticky nahradit monopol KSČ (za který nás kritizují) svým mocenským monopolem. O to víc musí dnes KSČ aktivizovat svoji činnost v podmínkách NF a mezi občany této země, které musíme přesvědčit svojí činností o tom, že KSČ je schopnou stranou a je schopna hrát významnou a důstojnou roli v čs. politice. Strana se musí urychleně přeměnit v aktivní politickou sílu.

Nesmíme proto nyní dopustit v žádném případě hlavně krizi ekonomickou. Musíme usilovně bojovat za sociální zájmy pracujících na socialistickém základě, a proto musíme i zásadně odmítnout názory a tendence všech, kteří mají záměr způsobit sociálně-ekonomický chaos v naší zemi realizací různých tzv. „radikálních programů“, které by mohly vést k nezaměstnanosti v naší zemi, ke značnému zadlužení a prohloubení vlivu KS na náš ekonomický a sociálně politický rozvoj, k růstu inflace a ve své podstatě k přechodu velice „trnitou cestou“ od socialismu ke kapitalismu. Zásadně musíme odmítnout jakékoliv takovéto tendence, všemi silami bránit a hájit socialismus a za žádnou cenu těmto snahám neustupovat!

2/ Operativní situace:

Státobezpečnostní situace je výrazně ovlivněna krizovým vnitropolitickým vývojem ve společnosti:

a/ Vnější protivník kalkuluje a spoléhá na odstranění vedoucí úlohy KSČ (tedy na výrazné politické oslabení) a na rozložení ekonomické rovnováhy, vyvolání sociálně-ekonomického chaosu, což povede k mocenským změnám v našem státě.

Své podvatratné působení proto dnes hlavně orientuje a cílevědomě zaměřuje na podporu destabilizace (zejména politické a hospodářské) v naší zemi, na podporu atmosféry společenského neklidu a nedůvěry k dosud probíhajícím procesům přestavby.

Lze předpokládat zaměření jeho rozvědné a podvatratné činnosti do rozhodujících oblastí řízení společnosti, rozhodujících oborů národního hospodářství, do vojenské a bezpečnostní oblasti. Důraz nesporně položí na budování perspektivních agenturních pozic v zájmových oblastech, na rozšiřování legálních pozic a na přímou podvatratnou činnost s cílem podílet se na likvidaci politických a ekonomických základů našeho socialistického státu.

b/ Vnitřní protivník, který svoji činnost zpolitizoval, se nadále bude snažit udržet a rozšiřovat svůj vliv na co nejširší okruh osob. Bude aktivizovat své protisocialistické působení zejména ve směru diskreditace politiky KSČ a zpochybňování výsledků dosažených při budování socialismu.

Za úzké podpory vnějšího protivníka bude veškeré své úsilí orientovat na postupnou likvidaci socialistického společenského zřízení. Prostředkem jeho působení bude zejména zmanipulovaná politicky nevyzrálá mládež, kterou bude aktivně podněcovat k protisociálním a protisocialistickým vystoupením. Bude zneužívat její rostoucí

aktivity a zájem o politické dění, negativně ovlivňovat různá diskusní fora mládeže, vyvolávat pokusy o rozbíjení jednotné mládežnické organizace a podněcovat ke stávkám.

Úzce bude spolupracovat vnitřní protivník s centry ideologické diverze, emigrant-skými seskupeními a oficiálními strukturami kapitalistických států, které mu budou stále intenzivněji poskytovat morální, finanční a technickou pomoc. Bude stupňovat svůj tlak na státní orgány, infiltrovat jednotlivé složky v politickém systému a útočit proti základním ústavním principům ČSSR.

Bude narůstat jeho agresivita, která bude přerůstat v otevřené terorizování osob (zejména členů KSČ), bude aktivizovat své útoky i na příslušníky SNB (zejména složky StB) a realizovat v případech svých neúspěchů úmyslnou trestnou činnost zejména ve formě sabotáží, záškodnictví a jiné závažné trestné činnosti proti republice.

c/ v ekonomické oblasti bude využívat všech svých sil a prostředků k likvidaci ekonomické základny našeho socialistického státu. Hlavní důraz bude klást na provedení radikálních změn bez ohledu na sociální zabezpečení pracujících (zejména dělnické třídy), přičemž se bude snažit urychlit tento proces, což by vedlo k vyvolání sociálně-ekonomického chaosu, ke zhoršení životních podmínek dělnické třídy, k výraznému zvýšení zadluženosti u KS, k růstu inflace a snížení výkonnosti ekonomiky.

S tímto cílem bude zpochybňovat veškerá dosud přijímaná opatření k rozvoji národního hospodářství, diskreditovat procesy přestavby a intenzivně propagovat ne-socialistické formy hospodářství, privatizaci výrobních prostředků, tržního hospodářství atd. Nebude váhat a v krajním případě přistoupí i k přímému poškozování čs. ekonomiky páchaním závažné úmyslné trestné činnosti (záškodnictví, sabotáž, jiné MU NH).

3/ Prioritní a rozhodující úkoly činnosti čs. StB:

a/ Oblast řídicí, organizační a součinnosti:

- přehodnotit problematiku jednotlivých odborů a stanovit skutečně rozhodující a zásadní úkoly na nejbližší období;

- uplatňovat účinné specifické formy, metody a způsoby práce StB ve změněných podmínkách s cílem zabezpečení ochrany základů socialistického společenského systému;

- navázat úzkou součinností s orgány VB zejména v oblasti vyhledávání úmyslné trestné činnosti, konkrétní případy urychleně dokumentovat a v součinnosti s orgány vyšetřování navrhovat a přijímat odpovídající zákonná opatření;

- v součinnosti se IV. a VI. správou SNB systematicky dokumentovat všechny projevy protisocialistických aktivit a evidovat jejich nositele. Získávat procesně využitelnou dokumentaci o nepřátelské činnosti;

- Přes stávající agenturní pozice a oficiální styky na vyčleněných objektech udržovat podmínky k případnému odchodu pracovníků StB do jejich struktur.

- zabezpečit pružnou centralizaci poznatků a jejich efektivní využívání jak na jednotlivých správách StB, tak v rámci celé čs. kontrarozvědky;

- v součinnosti s I. správou SNB dokumentovat činnost zájmových cizinců na území ČSSR a navrhovat i přijímat odpovídající zákonná opatření.

b/ Vlastní operativní výkon:

- výrazně zvýšit konspiraci operativní činnosti v celém procesu StB činnosti, je nutno předpokládat, že budeme pracovat za podmínky zvýšení veřejné informovanosti o výsledcích práce StB;

- přehodnotit agenturní síť, zabezpečit její stabilizaci a postupné rozšiřování o skutečně kvalitní pozice, důraz položit na vlivovou pozici agenturu. Aktivizovat v maximálním rozsahu agenturní práci, zejména využitím vlivové agentury;

- využít vzniklé operativní situace k intenzivnímu organizování agenturního pronikání do pravicových seskupení s cílem odhalování připravovaných akcí k dosažení mocenského zvratu. Aktivní opatření směřovat na dezinformaci protivníka, kompromitaci nejvíce konfrontačně naladěných představitelů těchto struktur před veřejností a na prohlubování ideologických, osobních a akčních rozporů mezi těmito seskupeními navzájem a mezi nimi a koaličními partnery a spojenci KSČ;

- agenturně operativní činnost zaměřit na kontrolu dodržování dohodnutých podílů na moci a praktické realizaci zásad koaliční politiky ze strany jednotlivých politických stran a jejich partnerů;
- prostřednictvím vlivové agentury tlumit snahy reakčních představitelů církvi o aktivizaci politického klerikalismu orientovaného na podporu pravicových opozičních seskupení;
- s maximálním urychlením získat kvalitní vlivovou agenturu v hromadných sdělovacích prostředcích a v prostředí studujících vysokých škol, schopnou ovlivňovat operativní situaci v těchto strukturách ve prospěch KSČ;
- zvýšenou operativní pozornost věnovat ochraně ekonomiky proti sabotážím, záškodnictví a dalšímu poškozování ekonomických zájmů ze strany vnitřních nepřátel i vnějšího protivníka;
- prioritní pozornost věnovat nejzávažnějším ekonomickým objektům (jaderná a klasická energetika, doprava, spoje, chemický průmysl, zemědělství);
- zabezpečit důslednou ochranu utajovaných skutečností, zvýšenou pozornost věnovat dokumentaci výsledků operativní činnosti (včetně technické dokumentace);
- zabezpečit včasnou objektivní a intenzivní informovanost stranických a státních orgánů o činnosti protivníka a negativních jevech v čs. ekonomice;
- udržovat vysokou pracovní disciplínu a morálku příslušníků;
- zabezpečit výrazné snížení administrativního zatížení operativního výkonu.“

A MV ČR, přírůstek S–StB České Budějovice z r. 1994, karton č. 11. Výtisk č. 6. Ač byl již tento dokument publikován v Občanském deníku dne 27. 6. 1991 na str. 4 J. X. Doležalem a zároveň M. J. Žitným v článku *ŠtB večně živa* v časopisu Echo (roč. II, 29. týden 1991), je stále Sekcí ochrany utajovaných skutečností archivní a spisové služby MV ČR považován za přísně tajný.

Dokument 100

1989, 27. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 27. listopadu 1989.

Č. j.: OV-002-16/AD-OP-89

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č. 8

Počet listů: 2

Zápis

z mimořádné operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 27. listopadu v 18.00 hodin

Přítomni: ss. Kincl, Lorenc, Nezval, Sedlák, Dostál

Program:

Projednáání aktuálních úkolů vyplývajících z vývoje politickobezpečnostní situace

x x x x x x

Ukládá se

1. Předložit společný návrh řešení ochrany Pražského hradu
  - plk. RSDr. Milan Dymák
  - genmjr. JUDr. Josef Šabata
  - do 5. prosince 1989
2. Promyslet dopady vývoje politickobezpečnostní situace na současnou i perspektivní práci StB a předložit příslušné návrhy
  - genpor. ing. Alojz Lorenc, CSc.
  - do 31. prosince 1989
3. Zpřísnit režim využívání technických prostředků; diferencovaně posoudit u každého případu nezbytnost jejich nasazení
  - genmjr. doc. RSDr. Stanislav Nezval
  - genpor. ing. Alojz Lorenc, CSc.
  - průběžně
4. Zpracovat reálný postup vyřídování, evakuace a ukrytí důležitých operativních dokumentů
  - genpor. ing. Alojz Lorenc, CSc.
  - genmjr. doc. RSDr. Stanislav Nezval
  - do 28. února 1990

Zapsal:

mjr. JUDr. Václav Novotný [...] ^a

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. X., obálka 1, č. l. 1/21-22. – Kopie strojopisu.

---

^a Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

Dokument 101

1989, 28. listopadu, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 18/1989.

[...] ^a

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Odbor/odd.: Ústřední operační středisko

Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Referent: mjr. JUDr. Karel ROZHONĚ [...] ^b

mjr. Bohumil BÖHM [...] ^c

Tel. linka: 5093

Datum: 28. listopadu 1989

Č. j.: OV-00170/S-89

Věc: Návrh rozkazu na vyhlášení MBO k ochraně klidu a veřejného pořádku v období po výročí 17. listopadu.

Pokyny pro manipulaci:

Po podpisu předat právnímu odboru VOS FMV k distribuci

Referátník vrátit zpracovateli

Před schválením:

Náčelník Ústředního operačního střediska VOS FMV

mjr. JUDr. Jiří KUKLÍK [...] ^d

Náčelník právního odboru VOS FMV

mjr. JUDr. Milan JEBAVÝ [...] ^e

I. zástupce náčelníka VOS FMV

mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...] ^f

Náčelník vnitřní a organizační správy FMV

pplk. JUDr. Miroslav DOSTÁL [...] ^g

I. náměstek ministra vnitra ČSSR

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^h

Schválí:

Ministr vnitra ČSSR

genpor. Ing. František KINCL [...] ⁱ

Informace

pro ministra vnitra ČSSR s. genpor. Ing. Františka KINCLA ^j

Po výročí 17. listopadu nastala na území ČSSR napjatá situace, provázená stávkami studentů, umělců a masovými demonstracemi občanů.

Úkoly SNB nelze v současných podmínkách zajistit během běžného výkonu služby. Proto byl zpracován návrh rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 18/1989, který předpokládá od 08.00 hodin dne 29. listopadu 1989 do odvolání vyhlášení 1. stupně MBO a nahrazuje RMV ČSSR č. 17 ze dne 20. listopadu 1989.

V návrhu rozkazu jsou stanoveny základní úkoly k dosažení plánovaného cíle a zároveň uloženo náčelníkům útvarů přijmout podle vývoje bezpečnostní situace další opatření. Návrh rozkazu ukládá příslušným náčelníkům a velitelům vytvoření záloh SOŠ ČSSR. Požadavky územních náčelníků k posílení výkonu bezpečnostní služby na teritoriu silami a prostředky jiných útvarů budou řešeny rozhodnutím ministra vnitra ČSSR nebo jeho I. náměstka, náčelníka OŠ FMV.

K zabezpečení jednotného řízení a racionálního využití sil a prostředků útvarů návrh rozkazu dále předpokládá aktivizaci operačního štábu FMV v čele [se] s. I. náměstkem ministra vnitra ČSSR, operačních štábů Praha, Bratislava a krajských správ SNB.

Doporučuje se:

- 1/ Na základě usnesení Rady obrany státu ze dne 3. října 1970 informovat o přijatých opatřeních jejího předsedu, generálního tajemníka ÚV KSČ s. Karla URBÁNKA.
- 2/ Schválit návrh rozkazu, kterým bude od 08.00 hodin dne 29. listopadu 1989 do odvolání vyhlášen 1. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření.

Vyřízení I:

Rozkaz ministra vnitra ČSSR

ROZKAZ
MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1989

V Praze dne 28. listopadu 1989

Číslo 18

PŘÍSNĚ TAJNÉ
Výtisk č.: 110

Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření

Po výročí 17. listopadu 1989 vznikla na území ČSSR napjatá situace, provázená stávkami studentů, umělců a masovými demonstracemi občanů.

K ochraně klidu a veřejného pořádku, životů a zdraví občanů a majetku v socialistickém i osobním vlastnictví na území ČSSR

I. vyhlašuji

podle čl. 12 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983, 1. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření v době
od 08. 00 hodin dne 29. listopadu 1989
do odvolání

pro útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, Pohotovostní pluk VB ČSR, Pohotovostní útvar VB pro SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené;

II. stanovím

po dobu vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření /dále jen „MBO“/ 50% dosažitelnost pro příslušníky útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP republik, pohotovostních útvarů VB republik, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajských správ SNB a útvarů jim na roveň postavených;

funkcionáři uvedení v čl. 15 odst. 2 NMV ČSSR č. 9/1982 mohou s přihlédnutím k vývoji bezpečnostní situace stanovit vyšší procento dosažitelnosti nebo pohotovost podřízeným příslušníkům SNB, Pohraniční stráž ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk ministerstva vnitra;

příslušníci určení do pohotovosti se zahrnují do stanoveného procenta dosažitelnosti;

III. nařizuji

1. aktivizovat v době ode dne účinnosti tohoto rozkazu do odvolání
  - a/ operační štáb FMV^{1/} /dále jen OŠ FMV/, jehož řízením pověřuji I. náměstka ministra vnitra Československé socialistické republiky /dále jen „ČSSR“/ s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na celém území ČSSR,
  - b/ operační štáb Praha^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje,
  - c/ operační štáb Bratislava^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje,
  - d/ operační štáby KS SNB s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území jednotlivých krajů;

- 1/ Čl. 9 NMV ČSSR č. 9/1982 o systému mimořádných bezpečnostních opatření a bezpečnostních akcí, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983.
2. aktivizovat agenturně operativní činnost příslušníků SNB k vyhledávání, soustřeďování a vyhodnocování signálů o pokusech narušovat klid, veřejný pořádek, výrobu a zásobování;
3. organizovat v době MBO zvýšený výkon hlídkové a obchůzkové služby se zaměřením na místa předpokládaného páčání trestné činnosti; zvýšenou pozornost věnovat důležitým stranickým, státním a hospodářským objektům;
4. plnit důsledně úkoly k zabezpečení ochrany státních hranic;
5. zabezpečit kvalitní procesně využitelnou dokumentaci k nepřátelské činnosti protivníka;
6. udržovat součinnost s územními štáby Lidových milicí a vojenskými správami ČSLA;
7. vytvořit v době vyhlášení MBO pro OŠ FMV zálohy sil a prostředků Společného operačního štábu ČSSR uvedené v centrálním plánu MBO – o nasazení těchto sil a prostředků rozhodne náčelník OŠ FMV;
8. aktivizovat kvalifikovanou a věcnou politickovýchovnou práci mezi příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráže a vojsk ministerstva vnitra se zvláštním důrazem na mladé příslušníky, určené pro bezprostřední výkon služby;
9. vytvořit potřebné materiální, zdravotnické a týlové zabezpečení příslušníků, kteří jsou veleni do výkonu služby v rámci MBO;
10. vyhodnocovat průběžně bezpečnostní situaci na daných teritoriích a informovat o ní příslušné stranické a státní orgány;
11. přijmout na základě vývoje bezpečnostní situace, s přihlédnutím ke specifikám jednotlivých krajů, další adekvátní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku;

IV. ukládám

1. I. náměstkovi ministra vnitra ČSSR v součinnosti s náčelníkem vnitřní a organizační správy FMV vytvořit sekretariát OŠ FMV;
2. náčelníkům útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP SSR, Pohotovostního pluku VB ČSR, Pohotovostního útvaru VB pro SSR, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB
  - a/ rozpracovat ve svých rozkazech úkoly uvedené v části III. tohoto rozkazu na podmínky útvarů, které řídí,
  - b/ zabezpečit plynulý tok informací – o narušení klidu, veřejného

pořádku, bezpečnosti a výraznějších změnách bezpečnostní situace informovat neprodleně ministra vnitra ČSSR a náčelníka OŠ FMV cestou operačních středisek;

3. náčelníku inspekce ministra vnitra ČSSR
v součinnosti s náčelníky inspekcí útvarů SNB, Pohraniční stráže a vojsk ministerstva vnitra provádět kontrolní průzkumy stavu plnění úkolů uložených v tomto rozkaze, úkolů vyplývajících z jednání OŠ FMV a o výsledcích informovat ministra vnitra ČSSR a náčelníka OŠ FMV;
4. náčelníkům vnitřní a organizační správy FMV, správy pasů a víz SNB a federální správy VB
zajistit po dobu MBO urychlenou lustraci v evidencích SNB;
5. náčelníku kádrové správy FMV
uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR /dále jen SOŠ ČSSR/ v době od 08.00 hodin dne 29. listopadu 1989 do odvolání
  - a/ 100 příslušníků SNB z Praporčické školy SNB Brno,
  - b/ 50 příslušníků SNB z Důstojnické a Praporčické školy SNB, PS a vojsk MV Holešov;
6. veliteli Pohotovostního pluku VB ČSR
uvést do pohotovosti jako zálohu SOŠ ČSSR v době od 08.00 hodin dne 29. listopadu 1989 do odvolání jeden prapor příslušníků SNB s příslušnou dopravní a zásahovou technikou;
7. veliteli Pohotovostního útvaru VB pro SSR
uvést do pohotovosti jako zálohu SOŠ ČSSR v době od 08.00 hodin dne 29. listopadu 1989 do odvolání jednu rotu příslušníků SNB s příslušnou dopravní a zásahovou technikou;
8. náčelníku Vysoké školy SNB
uvést do pohotovosti jako zálohu SOŠ ČSSR v době od 08.00 hodin dne 29. listopadu 1989 do odvolání
  - a/ 200 příslušníků SNB z I. a II. fakulty s příslušnou dopravní technikou,
  - b/ 200 příslušníků SNB a PS z III. a IV. fakulty s příslušnou dopravní technikou;
9. náčelníku správy vojsk MV
uvést do pohotovosti jako zálohu SOŠ ČSSR v době od 08.00 hodin dne 29. listopadu 1989 do odvolání jednu zásahovou skupinu odboru zvláštního určení správy vojsk MV s příslušnou dopravní technikou;

Za službu konanou nad stanovenou základní dobu služby v týdnu náleží příslušníkům SNB zvláštní odměna podle čl. 37 NMV ČSSR č. 8/1987, ve znění NMV ČSSR č. 2/1989, a příslušníkům Pohraniční stráže ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk MV zvláštní příplatek podle částky IX. přílohy č. 4, RMV ČSSR č. 22/1987.

IV. zrušuji

RMV ČSSR č. 17/1989 Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření.

Rozhodnutí MV ČSSR č. j.: OV-00155/S-89, Rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR a náčelníka OŠ FMV č. j.: OV-00167/S-89 a Pokyn I. náměstka MV ČSSR a náčelníka OŠ FMV č. j.: OV-00166/S-89 vydané ke splnění úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 17/1989 pozbývají platnosti dnem 29. listopadu 1989.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem 28. listopadu 1989 a jeho platnost končí 31. prosince 1989.

Č. j. OV-00170/S-89

Ministr vnitra ČSSR:
genpor. Ing. František KINCL v. r.

Obdrží:

ministr vnitra a ŽP SSR
náměstek MVŽP SSR s. genmjr. JUDr. Ján KRAJČI
náčelník XII. správy SNB
náčelník správy SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.
náčelníci KS SNB České Budějovice
Ústí nad Labem
Plzeň
Hradec Králové
Ostrava
Brno
Banská Bystrica
Košice [...]k

Sdělit adresátovi: Předepsaný počet výtisků RMV ČSSR č. 18/1989 obdržíte dodatečně kurýrní poštou.

Vyřízení II:

Dopis ministra vnitra ČSSR předsedovi Rady obrany státu

V Praze dne 28. listopadu 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
č. j.: OV-00170/S-89
Výtisk č. :
Počet listů:
Příloha:

Vážený soudruhu,

k ochraně klidu a veřejného pořádku, životů a zdraví občanů a majetku v socialistickém i osobním vlastnictví na území Československé socialistické republiky v období napjaté vnitropolitické situace po výročí 17. listopadu, provázené stávkami studentů, umělců a masovými

demonstracemi občanů[,] jsem vydal rozkaz, kterým je od 08.00 hodin dne 29. listopadu do odvolání vyhlášen 1. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření pro Sbor národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojska ministerstva vnitra.

Uvedeným rozkazem byla na nezbytnou úroveň zmírněna intenzita výkonu bezpečnostní služby, stanovená mým rozkazem č. 17 ze dne 20. listopadu 1989.

Na základě zásad Centrálního plánu mimořádných bezpečnostních opatření a mimořádných bezpečnostních akcí, schválených Radou obřany státu v roce 1970, Tě informuji o připravovaných opatřeních a zasílám rozkaz o vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření.

Se soudružským pozdravem

Soudruh

Karel URBÁNEK

generální tajemník ÚV KSČ

Praha

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

-
- ^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny.
- ^b Přes jméno vlastnoruční podpis „mjr. Rozhoň“.
- ^c Připojen vlastnoruční podpis „Böhm“.
- ^d Nad jménem vlastnoruční podpis „Kuklík“ a rukou připsáno datum „28/11/89“.
- ^e Nad jménem vlastnoruční podpis „Jebavý“(?).
- ^f Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“ a rukou připsáno datum „28/11/89“.
- ^g Nad jménem vlastnoruční podpis „Dostál“ a rukou připsáno datum „28/11“.
- ^h Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.
- ⁱ Nad jménem vlastnoruční podpis „Kincí“ a rukou připsáno datum „28. 11. 89“.
- ^j Na naší kopii chybí pravý okraj této informace pro MV ČSSR, snažíme se doplňovat podle smyslu a srovnáním s jinými dokumenty.
- ^k Vpravo razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 11277, přijato 22.00, odesláno 24.00, přes položky razítkem datum „28. 11. 89“.

Dokument 102

1989, 28. listopadu, Praha. – Referátník k rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR o vyčlenění sil a prostředků ve prospěch S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.

[...] ^a

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Odbor/odd.: Ústřední operační středisko

Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Referent: mjr. JUDr. Karel ROZHON

mjr. Bohumil BÖHM [...] ^b

Tel. linka: 6145

Datum: 28. listopadu 1989

Č. j.: OV-00171/S-89

Věc: Návrh rozhodnutí 1. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV na vyčlenění sil a prostředků ve prospěch správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje.

Pokyny pro manipulaci:

Po schválení vrátit zpracovateli.

Před schválením:

Náčelník Ústředního operačního střediska VOS FMV

mjr. JUDr. Jiří Kuklík [...] ^c

Náčelník právního odboru VOS FMV

mjr. JUDr. Milan Jebavý

1. zástupce náčelníka VOS FMV

mjr. JUDr. Václav Novotný

Náčelník vnitřní a organizační správy FMV

pplk. JUDr. Miroslav Dostál

Schválí:

1. náměstek ministra vnitra ČSSR

a náčelník operačního štábu FMV

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Vyhotoveno v 1 výtiscích a odeslán výtisk č. 1.

Informace

pro 1. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu

Náčelník správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje

požádal o vyčlenění sil a prostředků ze zálohy Společného operačního štábu ČSSR na podporu výkonu bezpečnostní služby na území hl. m. Bratislavy.

S ohledem na snížení intenzity výkonu bezpečnostní služby a počtu záloh Společného operačního štábu ČSSR, které řeší rozkaz MV ČSSR č. 18/1989[,] se doporučuje vyhovět uvedenému požadavku pouze v tomto rozsahu:

- 1/ vyčlenit dne 1. prosince 1989 od 08.00 hodin do ukončení bezpečnostního opatření, organizovaného v souvislosti s konáním masového shromáždění osob v Bratislavě[,]
  - 200 příslušníků SNB a PS z 3. a 4. fakulty Vysoké školy SNB s příslušnou dopravní technikou
  - jednu rotu příslušníků SNB z Pohotovostního útvaru VB pro SSR s příslušnou dopravní technikou a dvěma vodními děly s obsluhou.

Celkový počet vyčleněných příslušníků odpovídá silám, zpohotoveným na uvedených útvarech do zálohy Společného operačního štábu ČSSR.

- 2/ Síly požadované k posílení bezpečnostního výkonu služby v době od 29. prosince 1989 se nedoporučuje vyčlenit, neboť by tím byla dlouhodobě narušena akceschopnost záloh, které byly rozkazem MV ČSSR č. 18/1989 v nezbytném počtu zpohotoveny na území SSR.

Vyřízení

Rozhodnutí 1. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV o vyčlenění sil a prostředků ze zálohy Společného operačního štábu ČSSR ve prospěch náčelníka správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 28. listopadu 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Č. j.: OV-00171/S-1989

Prvopisem

Počet listů: 2

ROZHODNUTÍ

1. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV

Podle ustanovení hl. III. čl. 7 rozkazu MV ČSSR č. 18/1989 ze dne 28. listopadu 1989 k posílení výkonu bezpečnostní služby na území hl. m. Bratislavy v souvislosti s masovým shromážděním občanů, organizovaným tzv. nezávislými iniciativami[,]

vyčleňuji

ze zálohy Společného operačního štábu ČSSR ve prospěch správy SNB hl. m. Bratislavy na dobu

od 08.00 hodin dne 1. prosince 1989 do ukončení bezpečnostního opatření

- 1/ 200 příslušníků SNB a PS ze 3. a 4. fakulty Vysoké školy SNB s příslušnou dopravní technikou,
- 2/ jednu rotu příslušníků SNB z Pohotovostního útvaru VB pro SSR s příslušnou dopravní technikou,
- 3/ dvě vodní děla s obsluhami z Pohotovostního útvaru VB pro SSR.

Náčelník správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje rozhodne o způsobu využití vyčleněných sil a prostředků a zajistí před jejich nasazením instruktáž, kde určí rovněž výstroj, výzbroj a všechny podrobnosti související s výkonem služby.

Nasazení sil a prostředků z Pohotovostního útvaru VB pro SSR bude uskutečněno pouze se souhlasem náměstka ministra vnitra a životního prostředí SSR s. genmjr. JUDr. Jána KRAJČIHO.

1. náměstek ministra vnitra ČSSR
a náčelník operačního štábu FMV
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Obdrží:

náměstek ministra vnitra a ŽP SSR
genmjr. JUDr. Ján KRAJČI
náčelník správy SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.
velitel PÚ VB pro SSR
náčelník VŠ SNB

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny. Uprostřed rukou připsáno „Navrhované opatření nebylo realizováno. mjr. Kotě“(?).

^b Připojen vlastnoruční podpis „mjr. Böhm“.

^c Nad jménem vlastnoruční podpis „Kuklík“.

Dokument 103

1989, 28. listopadu, Praha. – Dopis ministra vnitra ČSSR náčelníkovi správy vyšetřování StB.

[...] ^a

V Praze dne 28. listopadu 1989
Č. j.: OV-039/A-89
TAJNĚ
Výtisk č. 14

Vážený soudruhu,

v souvislosti se současným vývojem vnitropolitické situace Tě důrazně žádám, abys přísně dodržoval zásady, stanovené pro práci s denními situačními zprávami a jejich využívání.

Denní situační zprávy jsou určeny pouze pro funkcionáře vrcholných stranických a státních orgánů, vedení FMV a náčelníky, případně další služební funkcionáře centrálních a krajských správ SNB podle stanoveného rozdělovníku. Je proto nepřipustné seznamovat s jejich obsahem další osoby, zejména mimo resort.

Se soudružským pozdravem
[...] ^b

Soudruh
plk. JUDr. Ondrej TOMKO
náčelník SV StB
Praha [...] ^c

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a Předtištěno: „MINISTR VNITRA ČSSR“.

^b Vpravo vlastnoruční podpis „Kincl“. Vlevo rukou připsáno: „6. 12.“ (podpis nečitelný).

^c Napravo razítko FMV (viz Dok. 3); došlo 29. XI. 1989, č. j. VS-01464/1-89, přílohy 0.

Dokument 104

1989, 28. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 28. listopadu 1989.

Č. j. OV-002-17/AD-OP-89
 PŘÍSNĚ TAJNÉ
 Výtisk č. 8
 Počet listů: 2

Zápis
 z operativní porady ministra vnitra ČSSR
 konané dne 28. listopadu 1989 v 18,00 hodin

Přítomni: ss. Kincl, Hegenbart,¹ Kružík, Lorenc, Nezval, Sedlák,
 Správka, Zajíček, Dostál
 s. Novák (I. NMVŽP ČSR) k bodu 1.

Program:

1. Projednání a schválení společného prohlášení FMV a MVŽP ČSR k událostem 17. listopadu
2. Doklady o morálně politickém stavu a plnění aktuálních úkolů na útvarech
3. Aktuální úkoly, vyplývající z vývoje politicko-bezpečnostní situace

Ukládá se:

- a) posoudit možnost činnosti tiskárny FMV ve 3 směnném provozu
 – s. Sedlák
- b) prodloužit provoz na reprografických pracovištích útvarů k zabezpečení propagandistických potřeb
 – náměstci MV ČSSR
 – s. Dostál
- c) předložit návrh na další zaměření činnosti redakcí sdělovacích prostředků
 – s. Dostál
 – s. Zajíček
4. Různé
  - a) s. ministr podal informaci z jednání vlády k požadavkům OF
  - b) s. Kružík informoval o přípravě akčního programu KSČ.

Zapsal:

mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...]ª

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. X., obálka 1, č. l. 1/23–24. – Kopie strojopisu.

---

^a Pod jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

¹ RSDr. Rudolf Hegenbart (1935) byl od 15. 7. 1988 vedoucím oddělení státní administrativy ÚV KSČ; do této funkce byl schválen na 76. schůzi předsednictva ÚV KSČ 1. července 1988.

Dokument 105

1989, 29. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 29. listopadu 1989.

Č. j. OV-002-18/AD-OP-89

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č. 8

Počet listů: 2

Zápis
z operativní porady ministra vnitra ČSSR
konané dne 29. listopadu 1989 v 18,00 hodin

Přítomni: ss. Lorenc, Nezval, Sedlák, Správka, Zajíček, Dostál

Program:

1. Informace o vývoji politicko–bezpečnostní situace
2. Informace o morálně politickém stavu na útvarech; k tomu se ukládá
  - a) osobním jednáním na SV StB zabezpečit zklidnění nálad mezi příslušníky správy
    - s. Sedlák
  - b) v nejbližší konferenci s náčelníky KS SNB zdůraznit osobní odpovědnost náčelníků za morálně politický stav na útvarech a nezbytnost osobního působení mezi příslušníky a vysvětlování situace
    - s. Nezval
  - c) zásadu uvedenou v bodě b) prosazovat na všech řízených úsecích
    - náměstci MV ČSSR
    - s. Dostál
    - s. Zajíček
3. Informační tok pro nejvyšší stranické funkcionáře.

Ukládá se

  - zracionalizovat obsah svodek k vývoji politicko bezpečnostní situace pro generálního tajemníka ÚV KSČ
    - s. Dostál
4. Různé

I. náměstek MV ČSSR s. Lorenc informoval o rozhodnutí vlády ČSSR zrušit k 1. 12. 1989 výjezdní doložky; k zabezpečení rozhodnutí jsou

prováděna potřebná věcná, organizační, materiální a legislativní opatření.

Zapsal:

mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...] ^a

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. X., obálka 1, č. l. 1/15–16. – Kopie strojopisu.

---

^a Pod jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

Dokument 106

1989, 30. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 30. listopadu 1989.

Č. j. OV-002-19/AD-OP-89

PŘÍSNĚ TAJNÉ.

Výtisk č. 8

Počet listů: 2

Zápis
z operativní porady ministra vnitra ČSSR
konané dne 30. listopadu 1989 v 9.00 hodin

Přítomni: s. Nezval, Sedlák, Zajíček, Správka, Dostál

Program:

1. Informace o vývoji politicko-bezpečnostní situace. V rámci ní byla m. j. podána informace o individuální amnestii Ivo DUBSKÉHO¹ a fotografování objektu II. správy třemi vízovými cizinci dne 29. listopadu 1989.
2. Konference NMV ČSSR s. Nezvala s náčelníky KS SNB
Operativní poradou bylo schváleno, že v konferenci bude položen důraz na nezbytnost intenzivního plnění operativních úkolů vyplývajících z vývoje situace, intenzivní práce a osobního působení funkcionářů mezi příslušníky k udržení potřebné úrovně morálně politického stavu. Náčelníci KS SNB budou upozorněni na využití „Prohlášení ministrů“ a protestu FMV zaslaného GP ČSR, GP ČSSR a předsedovi federální vlády na využití k politické práci. Bude přenesena informace o zrušení výjezdních doložek dnem 1. 12. 1989, k čemuž obdrží neprodleně nezbytné podrobné pokyny a dodatečné karty.
– konferenci provede s. Nezval
3. Náměstek MV ČSSR s. Nezval sdělil informaci o snaze slovenského Fóra proti násilí uskutečnit protestní akci proti existenci ženíjně technických opatření na státní hranici.
Bylo usneseno, že po dohodě s vedoucím 13. oddělení ÚV KSČ vystoupí I. náměstek MV ČSSR s. Lorenc na jednání federální vlády s návrhem zpracovat do usnesení úkol pro FMV předložit v souvislosti se zrušením výjezdních doložek návrh odpovídajících úprav ženíjně technických opatření na státní hranici s příslušnými dalšími návrhy.

4. Náměstek MV ČSSR s. Nezval informoval o článku v dnešním vydání Svobodného slova, podle něhož OF požádalo ministerstvo dopravy a spojů o odpověď na otázku, proč jsou odposlouchávány soukromé telefonické hovory.²

K tomu se ukládá:

- a) posoudit nezbytnost jednotlivých technických opatření a všechna nepodstatná opatření neprodleně zrušit
 – s. Šimůnek
 – s. Vykypěl
- b) fyzicky obsadit jednotlivá zařízení tak, aby v případě nebezpečí z dekonspirace byla zrušena; potřebná opatření v teritoriích projednat s náčelníky S StB
 – s. Šimůnek
- c) připravit návrh odpovědi ministerstva dopravy a spojů na podnět OF
 – s. Šimůnek
 do 5. prosince 1989

Zapsal:

mjr. JUDr. Václav Novotný [...] ^a

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. X., obálka 1, č. l. 1/13–14. – Kopie strojopisu.

^a Pod jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

¹ Správně Jakuba Dubského, který byl obviněn z údajného záškodnictví. Srovn. Sdělení VONS č. 1055 *Jakub Dubský stíhán pro záškodnictví*, in: Informace o Chartě 77 č. 16, roč. 12 (1989), str. 9–10, a č. 1121 *Propuštění vězňů a zastavení trestního stíhání*, in: Informace o Chartě 77 č. 22, roč. 12 (1989), str. 6. Propuštěn z vazby byl 29. 11. 1989.

² Srov. článek *Proč odposlouchávat?*, in: Svobodné slovo 30. 11. 1989, str. 8.

Dokument 107

1989, 1. prosince, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. ?/1989.

[...] ^a

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Odbor/odd.: Ústřední operační středisko

Označení stupně utajení – naléhavosti: T A J N É !

Referent: mjr. JUDr. Karel ROZHONĚ [...] ^b

mjr. Bohumil BÖHM [...] ^c

Tel. linka: 5093, 6145

Datum: 1. prosince 1989

Č. j.: OV-0704/S-89

Věc: Návrh na vydání rozkazu ministra vnitra ČSSR, kterým budou ukončena mimořádná bezpečnostní opatření.

Pokyny pro manipulaci:

Po schválení předat právnímu odboru k zajištění distribuce.

Referátník vrátit zpracovateli.

Před schválením:

Náčelník ÚOS VOS FMV

mjr. JUDr. Jiří KUKLÍK [...] ^d

Náčelník právního odboru FMV

mjr. JUDr. Milan JEBAVÝ [...] ^e

1. zástupce náčelníka VOS FMV

mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...] ^f

Náčelník VOS FMV

pplk. JUDr. Miroslav DOSTÁL

1. náměstek ministra vnitra ČSSR

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Schválí:

Ministr vnitra ČSSR

ing. František PINC

Vyhotoveno v 1 výtiscích a odeslán výtisk č. 1

INFORMACE

pro ministra vnitra ČSSR s. genpor. ing. Františka KINCLA

Dne 29. listopadu od 08.00 hodin byl rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 18/1989 vyhlášen 1. stupeň mimořádných bezpečnostních

opatření pro útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, Pohotovostní pluk VB ČSR, Pohotovostní útvar VB pro SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené.

S ohledem na vývoj bezpečnostní situace na území ČSSR se doporučuje dnem 5. prosince t. r. od 16.00 hodin ukončit mimořádná bezpečnostní opatření a přejít na běžný výkon služby.

Vyřízení:

Rozkaz ministra vnitra ČSSR o ukončení mimořádných bezpečnostních opatření.

Dnem 5. prosince 1989 od 16.00 hodin vyhlašuji ukončení 1. stupně mimořádných bezpečnostních opatření vyhlášených rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 18/1989.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vyhlášení a jeho platnost končí dnem 31. prosince 1989.

ROZKAZ
MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1989

V Praze dne . prosince 1989

Číslo:

Ukončení mimořádných bezpečnostních opatření

Dnem 5. prosince 1989 od 16.00 hod. vyhlašuji ukončení 1. stupně mimořádných bezpečnostních opatření vyhlášených rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 18/1989.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vyhlášení a jeho platnost končí dnem 31. prosince 1989.

Č. j. :

Ministr vnitra ČSSR
ing. František PINC

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny. Uprostřed rukou připsáno: „Rozkaz nerealizován. Ulož! mjr. Kotě“ (?).

-
- ^b Pod jménem vlastnoruční podpis „mjr. Rozhoň“.
- ^c Připojen vlastnoruční podpis „Böhm“.
- ^d Nad jménem vlastnoruční podpis „Kuklík“ a rukou připsáno datum „1/12/89“.
- ^e Nad jménem vlastnoruční podpis „Jebavý“ (?) a rukou připsáno datum „1/12“.
- ^f Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

Dokument 108

**1989, 6. prosince, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra
vnitřa ČSSR č. 21/1989.**

[...]ª

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Odbor/odd.: Ústřední operační středisko

Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Referent: mjr. JUDr. Karel ROZHONĚ [...]ᵇ

mjr. Bohumil BÖHM [...]ᶜ

Tel. linka: 5093

Datum: 6. prosince 1989

Č. j.: OV-00174/S-89

Věc: Návrh na vydání rozkazu k vyhlášení I. stupně mimořádných
bezpečnostních opatření.

Pokyny pro manipulaci:

Po podpisu předat právnímu odboru VOS FMV k distribuci

Referátník vrátit zpracovateli k založení

Publikováno RMV ČSSR č. 21/1989.

dokumentace PO [...]ᵈ

Před schválením:

Náčelník Ústředního operačního střediska VOS FMV

mjr. JUDr. Jiří KUKLÍK [...]ᵉ

Náčelník právního odboru VOS FMV

mjr. JUDr. Milan JEBAVÝ [...]ᶠ

I. zástupce náčelníka VOS FMV

mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...]ᶢ

Náčelník Vnitřní a organizační správy FMV

pplk. JUDr. Miroslav DOSTÁL [...]ᶠ

I. náměstek ministra vnitřa ČSSR

genpor. Ing. Alojz LORENC, CSc. [...]ᶦ

Schválí:

Ministr vnitřa ČSSR

Ing. František PINC [...]ᶦ

INFORMACE

pro ministra vnitřa ČSSR s. Ing. Františka PINCE

S ohledem na vývoj bezpečnostní situace na území ČSSR nelze

v současné době úkoly SNB zajistit běžným výkonem služby. Proto byl zpracován návrh rozkazu ministra vnitra ČSSR, který předpokládá od 08.00 hodin dne 7. prosince 1989 do odvolání 1. stupeň MBO a snižuje rozsah opatření uložených RMV ČSSR č. 18/1989.

V návrhu rozkazu jsou stanoveny pouze základní úkoly k dosažení sledovaného cíle a je v něm uloženo náčelníkům útvarů přijmout ve své kompetenci vlastní opatření k jeho zajištění. Návrh rozkazu ukládá příslušným náčelníkům a velitelům vytvoření záloh k případnému posílení výkonu bezpečnostní služby. O nasazení těchto záloh rozhodne výhradně ministr vnitra ČSSR.

Doporučuje se:

- schválit návrh rozkazu, kterým bude od 16.00 hodin dne 6. prosince 1989 do odvolání vyhlášen 1. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření.

**ROZKAZ
MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY**

Ročník 1989

V Praze dne 6. prosince 1989

Číslo 21

PŘÍSNĚ TAJNÉ
Výtisk č.: 106

Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření

K zajištění klidu a veřejného pořádku, ochraně životů a zdraví občanů a majetku v socialistickém a osobním vlastnictví na území ČSSR

I. vyhlašuji

podle čl. 12 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983, I. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření v době od 08,00 hodin dne 7. prosince 1989 do odvolání

po útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, Pohotovostní pluk VB ČSR, Pohotovostní útvar VB pro SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené;

II. stanovím

po dobu vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření /dále jen „MBO“/ 30% dosažitelnost pro příslušníky útvarů FMV, útvarů pod-

řízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP republik, pohotovostních útvarů VB republik, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajských správ SNB, okresních správ SNB a útvarů jim na roveň postavených;

funkcionáři uvedení v čl. 15 odst. 2 NMV ČSSR č. 9/1982 mohou s přihlédnutím k vývoji bezpečnostní situace stanovit vyšší procento dosažitelnosti nebo pohotovost podřízeným příslušníkům SNB, Pohraniční stráž ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk ministerstva vnitra;

příslušníci určení do pohotovosti se zahrnují do stanoveného procenta dosažitelnosti;

III. nařizují

1. přijmout na základě vývoje bezpečnostní situace, s přihlédnutím ke specifickým úkolům jednotlivých útvarů, adekvátní opatření k ochraně klidu, veřejného pořádku a zajištění úkolů uložených ministrem vnitra ČSSR náčelníkům příslušných útvarů;
2. vytvořit potřebné materiální, zdravotnické a týlové zabezpečení příslušníků, kteří jsou veleni do výkonu služby v rámci MBO;

IV. ukládám

1. náčelníkům útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP SSR, Pohotovostního pluku VB ČSR, Pohotovostního útvaru VB pro SSR, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB
  - a/ rozpracovat ve svých rozkazech úkoly uvedené v části III. tohoto rozkazu,
  - b/ zabezpečit plynulý tok informací o případech narušení klidu, veřejného pořádku a o výraznějších změnách bezpečnostní situace informovat cestou operačních středisek neprodleně ministra vnitra ČSSR.
2. náčelníkům vnitřní a organizační správy FMV, správy pasů a víz SNB a federální správy VB zajistit po dobu MBO urychlenou lustraci v evidencích SNB;
3. náčelníku kádrové správy FMV uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR /dále jen „SOŠ ČSSR“/ v době od 08,00 hodin dne 7. prosince 1989 do odvolání
  - a/ 100 příslušníků SNB z Praporčické školy SNB Brno
  - b/ 50 příslušníků SNB z Důstojnické a Praporčické školy SNB, PS a vojsk MV Holešov;
4. veliteli Pohotovostního pluku VB ČSR uvést do pohotovosti jako zálohu SOŠ ČSSR v době od 08,00 hodin

dne 8. prosince 1989 do odvolání jeden prapor příslušníků SNB s příslušnou dopravní a zásahovou technikou;

5. veliteli Pohotovostního útvaru VB pro SSR

uvést do pohotovosti jako zálohu SOS ČSSR v době od 08,00 hodin dne 7. prosince 1989 do odvolání jednu rotu příslušníků SNB s příslušnou dopravní a zásahovou technikou;

6. náčelníku Vysoké školy SNB

uvést do pohotovosti jako zálohu SOŠ ČSSR v době od 08,00 hodin dne 7. prosince do odvolání

a/ 100 příslušníků SNB z I. a II. fakulty s příslušnou dopravní technikou,

b/ 100 příslušníků SNB a PS z III. a IV. fakulty s příslušnou dopravní technikou.

O využití vyčleněných záloh SOŠ ČSSR podle bodu 3. až 6. rozhodne ministr vnitra ČSSR.

Za službu konanou nad stanovenou základní dobu služby v týdnu náleží příslušníkům SNB zvláštní odměna podle čl. 37 NMV ČSSR č. 8/1987, ve znění NMV ČSSR č. 2/1989, a příslušníkům Pohraniční stráže ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk MV zvláštní příplatek podle částky IX. přílohy č. 4, RMV ČSSR č. 22/1987.

V. Zrušuji

RMV ČSSR č. 18/1989 Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem 6. prosince 1989 a jeho platnost končí 31. prosince 1989.

Č. j.: OV-00174/S-89

Ministr vnitra ČSSR:
Ing. František PINC v. r.

Záznam

S rozkazem byli seznámeni (dne-kým) .....

Opatření učiněná k provedení rozkazu: .....

Kontrolou pověřen: .....

Datum: ..... Podpis náčelníka: .....

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

- ^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny.
- ^b Nad jménem vlastnoruční podpis „mjr. Rozhoň“.
- ^c Připojen vlastnoruční podpis „mjr. Böhml“.
- ^d Nečitelný podpis.
- ^e Nad jménem vlastnoruční podpis „Kuklík“.
- ^f Nad jménem vlastnoruční podpis „mjr. Jebavý“(?).
- ^g Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.
- ^h Nad jménem vlastnoruční podpis „Dostál“ a rukou připsáno datum „6/12“.
- ⁱ Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.
- ^j Nad jménem vlastnoruční podpis „Pinc“.

Dokument 109

1989, 11. prosince, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 22/1989.

[...] ^a

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Odbor/odd.: Ústřední operační středisko

Označení stupně utajení – naléhavosti: T A J N Ě !

Referent: mjr. JUDr. Karel ROZHONĚ [...] ^b

mjr. Bohumil BÖHM [...] ^c

Tel. linka: 5093, 6145

Datum: 11. prosince 1989

Č. j.: OV-0708/S-89

Věc: Návrh na vydání rozkazu ministra vnitra ČSSR, kterým budou ukončena mimořádná bezpečnostní opatření.

Pokyny pro manipulaci:

Po schválení předat právnímu odboru k distribuci.

Referátník vrátit zpracovateli.

Před schválením:

Náčelník ÚOS VOS FMV

mjr. JUDr. Jiří KUKLÍK [...] ^d

Náčelník právního odboru VOS FMV

mjr. JUDr. Milan JEBAVÝ [...] ^e

1. zástupce náčelníka VOS FMV

mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...] ^f

Náčelník VOS FMV

pplk. JUDr. Miroslav DOSTÁL [...] ^g

1. náměstek ministra vnitra ČSSR

genpor. Ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^h

Vyhotoveno v 1 výtiscích a odeslán výtisk č. 1

INFORMACE

Od 08.00 hodin dne 7. prosince 1989 byl rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 21/1989 vyhlášen 1. stupeň mimořádných bezpečnostních

opatření pro útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, Pohotovostní pluk VB ČSR, Pohotovostní útvar VB pro SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené.

S ohledem na vývoj bezpečnostní situace na území ČSSR se doporučuje dnem 11. prosince 1989 od 16.00 hodin ukončit mimořádná bezpečnostní opatření a přejít na běžný výkon služby.

Vyřízení:

Rozkaz ministra vnitra ČSSR o ukončení mimořádných bezpečnostních opatření.

Dnem 11. prosince 1989 od 16.00 hodin vyhláшуji ukončení 1. stupně mimořádných bezpečnostních opatření vyhlášených rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 21/1989.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vyhlášení a jeho platnost končí dnem 31. prosince 1989.

ROZKAZ
MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1989

V Praze dne 11. prosince 1989

Číslo: 22

TAJNÉ
Výtisk č.: 108

Ukončení mimořádných bezpečnostních opatření

Dnem 11. prosince 1989 od 16.00 hodin vyhláшуji ukončení 1. stupně mimořádných bezpečnostních opatření vyhlášených rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 21/1989.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vyhlášení a jeho platnost končí dnem 31. prosince 1989.

Č. j.: OV-0708/S-89

I. náměstek ministra vnitra ČSSR:
genpor. Ing. Alojz LORENC, CSc. v. r.

Počet výtisků _____

Napsáno _____
Korektura _____
Expedováno _____

ROZDĚLOVNÍK k RMV ČSSR č. 22/1989 [...]¹

Počet Evid. č.

1	1	ministr vnitra ČSSR
1	2	I. náměstek genmjr. Ing. Alojz LORENC, CSc. (NZ)
1	3	náměstek plk. doc. RSDr. Stanislav NEZVAL (NT)
1	4	náměstek plk. Otta SEDLÁK (NP)
2	5, 6	vnitřní a organizační správa FMV (OV)
1	7	– právní odbor FMV
1	8	– dokumentace
1	9	inspekce ministra vnitra ČSSR (IM)
2	10, 11	kádrová správa FMV (FK)
2	12, 13	správa pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení FMV (PR)
3	14–16	I. správa SNB (A)
3	17–18	II. správa SNB (CB)
1	20	III. správa SNB (SKR)
2	21, 22	IV. správa SNB (SI)
2	23, 24	V. správa SNB (O)
1	25	VI. správa SNB (TD)
2	26, 27	XII. správa SNB Bratislava (KR)
1	28	XIII. správa SNB (R)
1	29	správa vyšetřování StB (VS)
2	30, 31	federální správa VB (FB)
1	32	správa pasů a víz SNB (PC)
1	33	správa spojení SNB (SF)
1	34	letecká správa SNB (LS)
1	35	správa vývoje automatizace SNB (VA)
1	36	správa stavebně ubytovací služby SNB (U)
1	37	správa tělovýchovy a vrcholového sportu SNB (T)
2	38, 39	PS útvar 9600 (OSH)
1	40	správa vojsk MV (V)
2	41, 42	Vysoká škola SNB
–	–	hlavní výbor KSČ
–	–	Ústřední výbor KSČ – odd. státní administrativy
3	43–45	Správa SNB hl. m. PRAHY a Středočeského kraje
3	46–48	KS SNB ČESKÉ BUDĚJOVICE
3	49–51	KS SNB PLZEŇ
3	52–54	KS SNB ÚSTÍ nad Labem
3	55–57	KS SNB HRADEC KRÁLOVÉ
3	58–60	KS SNB BRNO
3	61–63	KS SNB OSTRAVA
3	64–66	Správa SNB hl. m. BRATISLAVY a Západoslovenského kraje
3	67–69	KS SNB BANSKÁ BYSTRICA
3	70–72	KS SNB KOŠICE

1	73	ministr vnitra a životního prostředí ČSR
13	74–86	MVŽP ČSR – dokumentace
15	87–101	MVŽP SSR – dokumentace
1	102	Úřad předsednictva vlády ČSSR – odbor obrany a bezpečnosti oborový výbor ROH FMV
1	103	stavební výroba FMV – státní podnik
1	104	Ústřední nemocnice SNB a vojsk MV
1	105	odbor obrany FMV
1	106	politický odbor FMV

Archiv ÚDV. Dokumentace v souvislosti s vyhlášením MBO u příležitosti oslav 17. listopadu 1989. Sběrný arch k čj. OV-00174/S-89. – Kopie strojopisu.

^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny.

^b Přes jméno vlastnoruční podpis „mjr. Rozhoň“.

^c Vlastnoruční podpis „mjr. Böhm“.

^d Nad jménem vlastnoruční podpis „Kuklík“ (?).

^e Nad jménem vlastnoruční podpis „Jebavý“ (?) a rukou připsáno datum „11/12“ (?).

^f Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

^g Nad jménem vlastnoruční podpis „Dostál“ a rukou připsáno datum „11/12“.

^h Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

ⁱ Mezi „Počet“ a „Evid. č.“ (resp. za „Evid. č.“) je u následujících evidenčních čísel rukou připsána hodina: evid. č. 9, 10, 11 – 14.40; 12 až 19 – 14.45; 20 – 14.47; 21 až 24 – 14.48; 25 až 29 – 14.50; 30, 31 – 14.54; 32 – 14.55; 33 – 14.56; 34 – 14.57; 35 – 14.58; 36 – 14.59; 37 – 15.00; 38, 39 – 15.01; 40 – 15.02; hlavní výbor KSČ – 15.11; 43–45 – 15.08; 74–86 – 15.[?]; 103 – 15.05; 104 – 15.06; 105 – 15.08; 106 – 15.07. „Vysoká škola SNB, „hlavní výbor KSČ“ a „Ústřední výbor KSČ, odd. státní administrativy“ je škrtnuto, u hlavního výboru KSČ je však naznačeno, že škrtnutí neplatí.

Seznam dokumentů

Dokument 1

1988, 3. února, Praha. – Rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 1/1988.

Dokument 2

1988, 9. února, Praha. – Svolání operačního štábu FMV na 16. února 1988.

Dokument 3

1988, 17. února, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 16. února 1988.

Dokument 4

1988, 22. února, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 22. února 1988.

Dokument 5a

1988, 21. dubna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 21. dubna 1988.

Dokument 5b

1988, 21. dubna, Praha. – Informace o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR. Příloha k Dokumentu 5a.

Dokument 6

1988, 28. dubna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 26. dubna 1988.

Dokument 7a

1988, 4. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 4. srpna 1988.

Dokument 7b

1988, 4. srpna, Praha. – Informace o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR k 3. srpnu 1988. Příloha k Dokumentu 7a.

Dokument 8

1988, 5. srpna, Praha. – Svolání operačního štábu FMV na 12. srpna 1988.

Dokument 9

1988, 12. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 12. srpna 1988.

Dokument 10

1988, 17. srpna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 11

1988, 18. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 18. srpna 1988.

Dokument 12

1988, 18. srpna ?, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 13

1988, 18. srpna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 14

1988, 19. srpna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 15

1988, 20. srpna ?, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 16

1988, 22. září, Praha. – Informace FMV pro předsednictvo ÚV KSČ o aktivitách vnitřního protivníka v období před 28. říjnem 1988.

Dokument 17

1988, 18. října, Praha. – Rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 16/1988.

Dokument 18

1988, 20. října, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 20. října 1988.

Dokument 19

1988, 26. října, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 26. října 1988.

Dokument 20

1988, 4. listopadu, Praha. – Informace FMV pro schůzi vlády ČSSR o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR v období oslav 28. října 1988.

Dokument 21

1988, 20. prosince, Praha. – Vyhodnocení bezpečnostních opatření v období výročí 28. října 1988 pro předsednictvo ÚV KSČ.

Dokument 22

1989, 13. ledna, Praha. – Rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 2/1989.

Dokument 23

1989, 26. ledna, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 19. ledna 1989.

Dokument 24a

1989, 25. ledna, Praha. – Průvodní dopis ministra vnitra ČSSR předšedovi vlády ČSSR k Dokumentu 24b.

Dokument 24b

1989, 25. ledna, Praha. – Informace FMV pro schůzi vlády ČSSR o protispolečenských akcích vnitřního protivníka a průběhu bezpečnostních opatření ve dnech 15. – 22. ledna 1989 v Praze a ve Vsetatech.

Dokument 24c

1989, leden ?, Praha. – Vyhodnocení bezpečnostních opatření v Praze a Středočeském kraji ve dnech 15. – 22. 1. 1989 a návrh dalšího postupu. Příloha k ?.

Dokument 25

1989, 8. února, Praha. – Rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 3/1989.

Dokument 26

1989, 23. března, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 7. března 1989.

Dokument 27a

1989, 22. března, Praha. – Průvodní dopis ministra vnitra ČSSR předšedovi vlády ČSSR k Dokumentu 27b.

Dokument 27b

1989, 22. března, Praha. – Informace FMV pro vládu ČSSR o bezpečnostní situaci v ČSSR.

Dokument 28

1989, 3. března, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 5/1989.

Dokument 29

1989, 11. dubna, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 4. dubna 1989.

Dokument 30a

1989, 12. dubna, Praha. – Dopis I. náměstka MV ČSSR náčelníkovi GŠ ČSLA o vyhlášení rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 5/1989.

Dokument 30b

1989, 12. dubna, Praha. – I. náměstkem MV ČSSR doporučená bezpečnostní opatření v ČSLA. Příloha k Dokumentu 30a.

Dokument 31

1989, 12. dubna, Praha. – Dopis I. náměstka MV ČSSR náčelníkovi HŠ LM o vyhlášení rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 5/1989.

Dokument 32a

1989, 17. dubna, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 20. dubna 1989.

Dokument 32b

1989, 17. dubna, Praha. – Informace o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR. Příloha k Dokumentu 32a.

Dokument 33

1989, 20. dubna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 20. dubna 1989.

Dokument 34

1989, 21. dubna, Praha. – Referátník k návrhu rozhodnutí ministra vnitra ČSSR k vyčlenění sil a prostředků k posílení bezpečnostních opatření v období 1. května 1989.

Dokument 35

1989, 25. dubna, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 27. dubna 1989.

Dokument 36

1989, 27. dubna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 27. dubna 1989.

Dokument 37

1989, 27. dubna, Praha. – Informace FMV pro předsednictvo ÚV KSČ o bezpečnostní situaci v ČSSR a bezpečnostních opatřeních v období před 1. květnem 1989.

Dokument 38

1989, 27. dubna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 39

1989, 3. května, Praha. – Vyhodnocení bezpečnostních opatření v období 1. května 1989 pro předsednictvo ÚV KSČ.

Dokument 40

1989, 23. května, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 10. května 1989.

Dokument 41

1989, 12. července, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 4. července 1989.

Dokument 42a

1989, 14. července, Praha. – Průvodní dopis předsedovi vlády ČSSR k Dokumentu 42b.

Dokument 42b

1989, 14. července, Praha. – Informace FMV pro vládu ČSSR o bezpečnostní situaci v ČSSR.

Dokument 43

1989, 20. července, Praha. – Informace FMV pro předsednictvo ÚV KSČ o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřnímu nepříteli.

Dokument 44

1989, 24. července, Praha. – Referátník k rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 9/1989.

Dokument 45

1989, 28. července, Praha. – Dopis informující o konání operačního štábu FMV dne 8. srpna 1989.

Dokument 46a

1989, srpen, Praha. – Dopis informující náčelníka GŠ ČSLA o vyhlášení rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 9/1989.

Dokument 46b

1989, srpen, Praha. – I. náměstkem MV ČSSR doporučená bezpečnostní opatření v ČSLA. Příloha k Dokumentu 46a.

Dokument 46c

1989, srpen, Praha. – Dopis informující náčelníka HŠ LM o vyhlášení rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 9/1989.

Dokument 46d

1989, srpen, Praha. – I. náměstkem MV ČSSR doporučená bezpečnostní opatření v LM. Příloha k Dokumentu 46c.

Dokument 47a

1989, 7. srpna 1989, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 8. srpna 1989.

Dokument 47b

1989, 7. srpna, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci před 21. srpnem 1989. Příloha k Dokumentu 47a.

Dokument 48

1989, 9. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 8. srpna 1989.

Dokument 49a

1989, 10. srpna, Praha. – Dopis I. náměstka MV ČSSR I. náměstkovi MVŽP ČSR o změně doby zpořádkování Pohotovostního pluku VB ČSR a Pohotovostního útvaru VB pro SSR.

Dokument 49b

1989, 10. srpna, Praha. – Dopis I. náměstka MV ČSSR náměstkovi

MVŽP SSR o změně doby zpohotovení Pohotovostního pluku VB ČSR a Pohotovostního útvaru VB pro SSR.

Dokument 50

1989, 10. srpna, Praha. – Dopis informující zástupce vedoucího 13. oddělení ÚV KSČ o konání operačního štábu FMV dne 16. srpna 1989.

Dokument 51

1989, 11. srpna, Praha. – Referátník k návrhu rozhodnutí ministra vnitra ČSSR o vyčlenění sil a prostředků k posílení bezpečnostních opatření v období 21. srpna 1989.

Dokument 52

1989, 14. srpna, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 16. srpna 1989.

Dokument 53a

1989, 16. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 16. srpna 1989.

Dokument 53b

1989, srpen, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřnímu nepříteli v období před 21. srpnem 1989. Příloha k 53a?

Dokument 54

1989, 17. srpna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 55

1989, 17. srpna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 56

1989, 18. srpna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 57

1989, 18. srpna, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 19. srpna 1989.

Dokument 58

1989, 19. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 19. srpna 1989.

Dokument 59a

1989, 19. srpna, Praha. – Návrh základního zaměření jednání operačního štábu FMV dne 20. srpna 1989.

Dokument 59b

1989, 20. srpna, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR k 20. srpnu 1989. Příloha k Dokumentu 59a?.

Dokument 59c

1989, 20. srpna, Praha. – Informace o provedených opatřeních k vytypovaným osobám. Příloha k Dokumentu 59a?.

Dokument 60

1989, 20. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 20. srpna 1989.

Dokument 61a

1989, 21. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 21. srpna 1989.

Dokument 61b

1989, 21. srpna, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR k 21. srpnu 1989. Příloha k Dokumentu 61a?.

Dokument 62

1989, 22. srpna, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 21. srpna 1989.

Dokument 63

1989, 22. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 22. srpna 1989.

Dokument 64

1989, 23. srpna, Praha. – Děkovný dopis ministra vnitra ČSSR za výkon služby v době MBO k 21. srpnu 1989.

Dokument 65

1989, 23. srpna, Praha. – Vyhodnocení bezpečnostních opatření v období 21. srpna 1989 pro předsednictvo ÚV KSČ.

Dokument 66

1989, 5. září, Praha. – Vyúčtování finanční zálohy poskytnuté na občerstvení účastníků jednání operačního štábu FMV.

Dokument 67a

1989, 20. září, Praha. – Průvodní dopis I. náměstka MV ČSSR náčelníkovi KS SNB Ostrava k Dokumentu 67b.

Dokument 67b

1989, 15. září, Praha. – Vyhodnocení souboru opatření přijatých v období mimořádných bezpečnostních opatření k 21. srpnu 1989.

Dokument 68

1989, 26. září, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 14/1989.

Dokument 69

1989, 28. září, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 27. září 1989.

Dokument 70

1989, 5. října, Praha. – Svolání operačního štábu FMV na 12. října 1989.

Dokument 71

1989, 9. října, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 12. října 1989.

Dokument 72

1989, 11. října, Praha. – Informace FMV pro ÚV KSČ o bezpečnostní situaci a aktivitách vnitřního protivníka v období 28. října 1989.

Dokument 73

1989, 13. října, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 12. října 1989.

Dokument 74

1989, 12. října, Praha. – Vyúčtování finanční zálohy poskytnuté na občerstvení účastníků jednání operačního štábu.

Dokument 75

1989, 17. října, Praha. – Informace FMV pro vládu ČSSR o bezpečnostní situaci v ČSSR.

Dokument 76

1989, 18. října, Praha. – Dopis náčelníka OŠ FMV informující o přeložení jednání operačního štábu FMV.

Dokument 77

1989, 18. října, Praha. – Svolání operačního štábu FMV na 25. říjen 1989.

Dokument 78

1989, 20. října, Praha. – Rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 79

1989, 23. října, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 25. října 1989.

Dokument 80a

1989, 25. října, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 25. října 1989.

Dokument 80b

1989, 25. října, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci v období 28. října 1989. Příloha k Dokumentu 80a.

Dokument 81

1989, 27. října, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 25. října 1989.

Dokument 82

1989, 26. října, Praha. – Rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 83

1989, 28. října, Praha. – Zápis z jednání užšího operačního štábu FMV dne 28. října 1989.

Dokument 84

1989, 28. října, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR dne 28. října 1989.

Dokument 85

1989, 29. října, Praha. – Rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 86

1989, 30. října, Praha. – Informace FMV pro vládu ČSSR o opatřeních k zajištění klidu a veřejného pořádku v období 28. října 1989.

Dokument 87

1989, 13. listopadu, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 10. listopadu 1989.

Dokument 88

1989, 17. listopadu, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 16/1989.

Dokument 89

1989, po 17. listopadu, Praha. – Stanovisko k postupu při vydání rozkazu MV ČSSR č. 16/1989.

Dokument 90

1989, 17. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 17. listopadu 1989.

Dokument 91

1989, 20. listopadu, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 17/1989.

Dokument 92

1989, 20. listopadu, Praha. – Informace o vývoji bezpečnostní situace v období 17. listopadu 1989.

Dokument 93

1989, 20. listopadu, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 20. listopadu 1989.

Dokument 94

1989, 21. listopadu, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 95

1989, 23. listopadu, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 23. listopadu 1989.

Dokument 96

1989, 24. listopadu, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 97

1989, 24. listopadu, Praha. – Rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR.

Dokument 98

1989, 27. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 27. listopadu 1989.

Dokument 99

1989, 27. listopadu, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 27. listopadu 1989.

Dokument 100

1989, 27. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 27. listopadu 1989.

Dokument 101

1989, 28. listopadu, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 18/1989.

Dokument 102

1989, 28. listopadu, Praha. – Referátník k rozhodnutí I. náměstka MV ČSSR o vyčlenění sil a prostředků ve prospěch S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.

Dokument 103

1989, 28. listopadu, Praha. – Dopis ministra vnitra ČSSR náčelníkovi správy vyšetřování StB.

Dokument 104

1989, 28. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 28. listopadu 1989.

Dokument 105

1989, 29. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 29. listopadu 1989.

Dokument 106

1989, 30. listopadu, Praha. – Zápis z operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 30. listopadu 1989.

Dokument 107

1989, 1. prosince, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. ?/1989.

Dokument 108

1989, 6. prosince, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 21/1989.

Dokument 109

1989, 11. prosince, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 22/1989.

Seznam zkratk

O užití zkratk a zkrácených slov v uvedených textech je možno konstatovat následující: je jich neuvěřitelné množství; nejsou jednotně užívané (tj. nemají stabilní podobu); řada z nich má v různých kontextech různý význam. Pokud jsme se nechtěli zabývat pouze na rozšifrovávání zkratk, museli jsme do jisté míry rezignovat na to, že náš seznam bude zcela přesný a vyčerpávající: zabývali jsme se proto především zkratkami a zkrácenými slovy v očíslovaných dokumentech, méně už postihujeme zkratky v dokumentech uvedených v poznámkovém aparátu.

A MV	– Archiv ministerstva vnitra
AIO	– analyticko-informační odbor
AOR	– agenturně operativní rozpracování
ATÚ	– automatická telefonní ústředna
bezp.	– bezpečnostní
BKS	– Bulharská komunistická strana
BLR	– Bulharská lidová republika
BO	– bezpečnostní opatření
býv.	– bývalý
ČAS	– cisternová automobilová stříkačka
CDU	– Christlich-Demokratische Union (Křesťanskodemokratická unie)
CMBF	– cyrilo-metodějská bohoslovecká fakulta
CSU	– Christlich-Soziale Union (Křesťanskosociální unie)
CZV	– celozávodní výbor
CZZ	– cela zajištění a zadržení
č. j. i čj.	– číslo jednací
č. l.	– čísla listů
ČCE	– Československá církev evangelická
ČFVU	– Český fond výtvarných umění
čl.	– článek
ČLR	– Čínská lidová republika
ČNR	– Česká národní rada
čs., čsl.	– československý
ČSA	– Československé aerolinie
ČSAD	– Československá automobilová doprava
ČSAV	– Československá akademie věd
ČSD	– Československé státní dráhy
ČSDI	– Československá demokratická iniciativa
ČSFR	– Československá federativní republika
ČSHV	– Československý helsinský výbor
ČSL	– Československá strana lidová
ČSLA	– Československá lidová armáda
ČSR	– Česká socialistická republika
ČSS	– Československá strana socialistická
ČSSR	– Československá socialistická republika
ČSSS	– Československé státní statky

ČST	– Československá televize
ČTK	– Československá tisková kancelář
ČVUT	– České vysoké učení technické
DAMU	– divadelní fakulta Akademie múzických umění
DBA	– dopravně bezpečnostní akce
DI	– Demokratická iniciativa; dopravní inspektorát
DK	– dům kultury
Dok.	– dokument
DP	– domovní prohlídka
DŠ SNB	– Důstojnická škola SNB
DTS	– Demokratické tiskové středisko
EHS	– Evropské hospodářské společenství
EKO	– ekonomická kontrarozvědka
EO	– ekonomický odbor
ev., event.	– eventuálně i eventuální
evíd.	– evidenční
FAMU	– filmová fakulta Akademie múzických umění
FF	– filozofická fakulta
FIDESZ	– Fialat Demokraták Szövetsége (Svaz mladých demokratů)
FIJ	– Fédération internationale des journalistes (Mezinárodní federace novinářů)
FKÚ	– Federální kriminální ústředna
FMDS	– federální ministerstvo dopravy a spojů
FMNO	– federální ministerstvo národní obrany
FMZV	– federální ministerstvo zahraničních věcí
FS VB	– federální správa VB
FÚTI	– Federální úřad pro tisk a informace
FVL	– fakulta všeobecného lékařství
gen.	– generální
GP	– generální prokuratura
GŘ	– generální ředitelství
GŠ	– generální štáb
HA	– Hlas Ameriky
hl.	– hlava; hlavní
HOS	– Hnutí za občanskou svobodu
HPS	– hlavní politická správa
HPSV	– hromadné protispolečenské vystoupení
HS	– hlavní správa
HSP	– hromadné sdělovací prostředky
HŠ	– hlavní štáb
HV	– hlavní výbor
CH 77 i CH-77	– Charta 77
I MV i IMV	– inspekce ministerstva vnitra
IDC	– ideodiverzní centra
IHF	– International Helsinki Federation (Mezinárodní helsinská federace)
IKS	– Italská komunistická strana
IN	– inspekce náčelníka
INN	– index nenadálého napadení

IPVVS	- internacionální pomoc vojsk Varšavské smlouvy
IPS	- inspektor pořádkové služby; Inženýrské a průmyslové stavby
ISO	- Iniciativa sociální obrany
JčKNV	- jihočeský krajský národní výbor
JE	- jaderná elektrárna
JKV	- jihočeský krajský výbor
JLDR	- Jemenská lidová demokratická republika
Jmk	- Jihomoravský kraj
JS	- Jazzová sekce
JZD	- jednotné zemědělské družstvo
k. p.	- koncernový podnik
KBSE	- Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě
KCT	- krajský církevní tajemník
KEBS	- Konference o evropské bezpečnosti a spolupráci
KGB	- Komitét gosudarstvennoj bezopasnosti (Výbor státní bezpečnosti)
KIPO	- krajská inspekce požární ochrany
KKKR	- krajské kontrolní a revizní komise
KLDR	- Korejská lidově demokratická republika
KNI	- Kruh nezávislé inteligence
KNV	- krajský národní výbor
KOPV	- krajský odbor pasů a víz
KP	- krajská prokuratura
KR	- kontrarozvědny, kontrarozvědka
KRČ	- kontrarozvědná činnost
KS	- kapitalistické státy
KS FMV	- kádrová správa FMV
KS SNB	- krajská správa SNB
KSČ	- Komunistická strana Československa
KSH	- komplexní služební hodnocení
KSP	- Klub za socialistickou přestavbu
KSS	- Komunistická strana Slovenska
KSSS	- Komunistická strana Sovětského svazu
KŠ	- krajský štáb
KTS	- kandidát tajné spolupráce
KÚNZ	- krajský ústav národního zdraví
KV	- krajský výbor; krátkovlnný
KVS	- krajská vojenská správa
KZO	- kriminálně závadová osoba
LA	- laický apoštolát; Latinská Amerika
LF	- lékařská fakulta
LM	- Lidové milice
LT	- low tension (nízké napětí)
LÚ	- léčebný ústav
M	- ministr
m.	- město
MBA	- mimořádná bezpečnostní akce
MBO	- mimořádné bezpečnostní opatření
MěV i MV	- městský výbor

MěP i MP	- městská prokuratura
MfS	- Ministerium für Staatssicherheit (ministerstvo Státní bezpečnosti)
mil.	- milión
MIPO	- městská inspekce požární ochrany
MIVP	- městská inspekce veřejného pořádku
MK	- ministerstvo kultury
MLP	- marxisticko-leninská propaganda
MLR	- Maďarská lidová republika
MNO	- ministerstvo národní obrany
MO	- místní oddělení
MR	- Maďarská republika
MS	- městská správa
MSDS	- Maďarská socialistická dělnická strana
MSO KLDK	- ministerstvo státní ochrany KLDK
MŠ	- městský štáb
MTZ	- materiálně technické zabezpečení
MU	- mimořádná událost
MV	- ministerstvo vnitra
MVŽP i MV ŽP i MV a ŽP i MVaŽP	- ministerstvo vnitra a životního prostředí
MZV	- ministerstvo zahraničních věcí
N	- náčelník; náměstek; nařízení
n. p.	- národní podnik
náč.	- náčelník
nám.	- náměstek; náměstí
NATO	- North Atlantic Treaty Organization (Organizace severoatlantického paktu)
NC	- nelegální církve
ND	- Národní divadlo
NDR	- Německá demokratická republika
NF	- Národní fronta
NH	- národní hospodářství
NMS	- Nezávislé mírové sdružení
NMV	- náměstek ministra vnitra; nařízení ministra vnitra
NMVŽP	- náměstek ministra vnitra a životního prostředí
NS	- Národní shromáždění
NSR	- Německá spolková republika
NV	- národní výbor
NVP	- Národní výbor hlavního města Prahy
NVÚ	- nápravně výchovný ústav
O	- odbor; oddělení
OAIP	- odbor analyticko-informační a plánovací (resp. odbor analýzy, informací a plánování)
OAO	- organizační a analytický odbor
OaOO i OOO	- organizační a operační odbor
OCS	- organizační celky správy
OCT	- okresní církevní tajemník
OD	- obchodní dům; operační důstojník
odd.	- oddělení

ODS	– odbor dopravní služby
odst.	– odstavec
OF	– Občanské fórum
OHK	– odbor hospodářské kriminality
OIPO	– okresní inspekce požární ochrany
OK	– oddělení kultury
OKD	– Ostravsko–karvinské doly
OKKR	– okresní kontrolní a revizní komise
okr.	– okres
OKTE	– odbor kriminalistické techniky a expertizy
OLK	– odbor letecké kontroly
OLPK	– odbor letecké pasové kontroly
OMP	– oddělení mezinárodní politiky
OMS	– odbor mezinárodních styků
ONV	– okresní (obvodní) národní výbor
OO VB	– obvodní oddělení VB
OOK	– odbor obecné kriminality
OP	– operativní porada; operativní pracovník
OPA	– oddělení propagandy a agitace
OPaV i OPV	– odbor (oddělení) pasů a víz
oper.	– operační
operat.	– operativní
OPK	– odbor (oddělení) pasové kontroly
OPS	– odbor pořádkové služby
org.	– organizační
ORD	– oddělení řízení dopravy
ORŮVT	– odbor řízení a výpočetní techniky
OS	– okresní (obvodní) správa
OSH	– ostraha státní hranice
OSOO	– ozbrojený sbor ochrany objektů (?)
OSS	– odbor správní služby
OST	– ochrana státního tajemství
OSTB	– oddělení Státní bezpečnosti
OŠ	– operační štáb
OŠK	– odbor školství a kultury
OT	– obrněný transportér
OTE	– operativně–taktická evidence
OÚNZ	– okresní (obvodní) ústav národního zdraví
OV	– okresní (obvodní) výbor
OVB	– oddělení Veřejné bezpečnosti
OVS	– okresní (obvodní) vojenská správa
OVŠ	– oddělení vyšetřování
OVT	– odbor výpočetní techniky
OVV	– odbor vnitřních věcí
OZČ	– odbor zájmové činnosti
OZU	– odbor zvláštního určení
p. ř.	– podnikové ředitelství
PF	– právnická fakulta
PHM	– pohonné hmoty
písm.	– písmeno

PJ	– pořádková jednotka
PK	– prověrka korespondence
PKOJF	– Park kultury a oddechu Julia Fučíka
PKS	– Pražské kulturní středisko
PMJ	– pohotovostní motorizovaná jednotka
PLP i 5LP	– pětiletý plán
PLR	– Polská lidová republika
PO	– požární ochrana
PO S FMV, VOS	– právní odbor S FMV, VOS
poř. č.	– pořadové číslo
pov.	– povolání
pozn.	– poznámka
PP	– pohotovostní pluk
pros.	– prosinec
přís., přísl.	– příslušník
PS	– Pohraniční stráž
PS OSH	– Pohraniční stráž a ostraha státní hranice
PS VB	– Pomocná stráž VB
PSDS	– Polská sjednocená dělnická strana
PŠ SNB	– Poddůstojnická škola SNB
PT	– státní poznávací značka motorových vozidel okresu Prachatice
PTV	– průmyslová televize
PÚ	– pohotovostní útvar; poštovní úřad
PÚV	– předsednictvo ústředního výboru
PV	– předsednictvo vlády
PVO	– preventivně výchovné opatření
PVOS	– protivzdušná obrana státu
PVP	– politicko-výchovná práce
PZO	– podnik zahraničního obchodu
R	– rozkaz
r.	– rok
RA	– radiostanice
RBT	– rozvoj bezpečnostní techniky (?)
rdst.	– radiodálnopisná stanice
RMV	– rozkaz ministra vnitra
ROH	– Revoluční odborové hnutí
RSE	– Rádio Svobodná Evropa
RZ	– rozhlasové zařízení
RZS	– rychlá záchranná stanice
ř.	– řád
římkat.	– římskokatolický
S	– sekretariát; správa
s., ss.	– soudruh, soudruzi
s. p.	– státní podnik
SA	– sovětská armáda
SAO	– statisticko-analytické oddělení
SAPO	– samočinný počítač
Sb.	– Sběrka zákonů
Sčk. i Sčk i SČK i Stč. kraj i Stčk. i Stř. kraj	– Středočeský kraj

SD	– státní družstvo
SDS	– Společnost pro studium demokratického socialismu
SED	– Sozialistische Einheitspartei Deutschlands (Sjednocená socialistická strana Německa)
sekret.	– sekretariát
SEO	– statisticko-evidenční odbor
SEŠ	– střední ekonomická škola
SEZ	– Státní energetické závody
SFRJ	– Socialistická federativní republika Jugoslávie
si.	– signální
sig., sign.	– signatář
sign.	– signatura
SÍPS	– starší inspektor pořádkové služby
SKD PIT	– Sdružení katolických duchovních Pacem in terris
SKS	– správa kriminální služby
SKV	– středočeský krajský výbor
Smk	– Severomoravský kraj
SNB	– Sbor národní bezpečnosti
SNR	– Slovenská národní rada
SNV	– Sbor nápravné výchovy
SO	– spojovací odbor
soc.	– socialistický; sociální
SOŠ	– společný operační štáb
sp. zn.	– spisová značka
SPD	– Sozialdemokratische Partei Deutschlands (Sociálně demokratická strana Německa)
spec.	– speciální
SPK	– Státní plánovací komise
SPO	– spis prověřované osoby
SPÖ	– Sozialistische Partei Österreich (Socialistická strana Rakouska)
spr.	– správa
SPRS i SPRSZ	– správa pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení
SPUSA	– Společnost přátel USA
SPV	– správa pasů a víz
SPZ	– státní poznávací značka
SRS	– starší referent specialista
SSM	– Svaz socialistické mládeže
SSSR	– Svaz sovětských socialistických republik
SSUS	– správa stavebně ubytovací služby
ST	– státní tajemství
st., stát.	– státní
STA	– statisticko-analytický odbor
StB	– Státní bezpečnost
STP	– Státní teplotní podniky
str.	– strana
SÚA	– Státní ústřední archiv
SÚNS	– státní ústav národního zdraví
SÚV i S ÚV	– sekretariát ústředního výboru

SV	- správa vyšetřování
SV MV	- správa vojsk MV
sv.	- svazek
SVA	- správa vývoje automatizace
Svazarm	- Svaz pro spolupráci s armádou
SZDSZ	- Szabad Demokraták Szövetsége (Svaz svobodných demokratů)
ŠPO	- školní pohotovostní oddíl
t. r.	- tohoto roku
tel.	- telefonní
tis.	- tisíc
TJ	- Tělovýchovná jednota
TK	- tuzexové koruny
třf.	- telefon
TNT	- trinitrotoluen
tr.	- trestní
TS	- tajný spolupracovník
Ú	- útvar
ÚDV	- Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunistu
UIS	- ucelený informační systém
UK	- Univerzita Karlova
ul.	- ulice
ÚML	- Ústav marxismu-leninismu
ÚN SNB	- Ústřední nemocnice SNB
ÚNsP SNB	- Ústřední nemocnice s poliklinikou SNB
ÚNZ	- ústav národního zdraví
ÚOS	- ústřední operační středisko
ÚPV	- Úřad předsednictva vlády
USA	- United states of America (Spojené státy americké)
ust.	- ustanovení
ÚV	- ústřední výbor
ÚVN	- Ústřední vojenská nemocnice
ÚZU	- útvar zvláštního určení
v. r.	- vlastní rukou
VB	- Velká Británie; Veřejná bezpečnost
VC	- vízoví cizinci
Včk	- Východočeský kraj
VKR	- vojenská kontrarozvědka
VKV	- velmi krátké vlny
VKVŠ	- vojenská katedra vysoké školy
VLK	- Výbor lidové kontroly
VMV	- vojska ministerstva vnitra
VNS	- Vídeňská následná schůzka
VO MS VB	- vnitřní oddělení MS VB
VO S FMV	- vnitřní odbor sekretariátu FMV
voj.	- vojáci
VONS	- Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
VOP	- vojenská obvodová prokuratura
VOS	- vnitřní a organizační správa

VP	- vysunuté pracoviště
VRZ	- veřejné rozhlasové zařízení
VS	- Varšavská smlouva
VSRŠ	- vedoucí starší referent specialista
VStB SSSR	- Výbor státní bezpečnosti (při radě ministrů) SSSR
VŠ	- vysoká škola
VŠ FED	- Vysoká škola Felixe Edmundoviče Dzeržinského
VŠD	- Vysoká škola dopravní
VŠE	- Vysoká škola ekonomická
VŠCHT	- Vysoká škola chemicko-technologická
VŠP	- Vysoká škola politická
VŠV	- Vysoká škola veterinární
VŠZ	- Vysoká škola zemědělská
VT	- vedoucí tajemník; výpočetní technika
VTŠ	- veřejná telefonní síť
VÚ	- vojenský útvar
VUML	- Večerní univerzita marxismu-leninismu
VUT	- Vysoké učení technické
VVP	- vojenský výcvikový prostor
výt.	- výtisk
vz.	- vzor
z., zák.	- zákon
zabezp.	- zabezpečení
zákl.	- základní
ZD	- zvláštní důležitosti
ZD VNS KBSE	- Závěrečný dokument VNS KBSE
ZJ	- závodní jednotka
ZKZO	- zpolitizované kriminálně závadové osoby
ZN	- zástupce náčelníka
ZO KGB	- zvláštní odbor KGB
ZPA	- Závody průmyslové automatizace
ZPS	- Závody přesného strojírenství
ZS	- základní služba; zpravodajská správa
Zsk. i Zsk i ZsK	- Západoslovenský kraj
ZSS	- země socialistického společenství
ZTS	- zvláštní telefonní síť
ZTÚ	- zpravodajsko-technický úkon
ZVO	- západní vojenský okruh
ZÚ	- zastupitelský úřad; zvláštní útvar
zvl.	- zvláštní
ZZN	- zemědělské zásobování a nákup
ŽO	- železniční oddělení
ŽOS	- Železniční opravy a strojírna
žst.	- železniční stanice

Jmenný rejstřík

Čísla v hranatých závorkách za jmény odkazují na pořadová čísla dokumentů, ve kterých se daná jména vyskytla jako psaná na stroji nebo předtištěná (neuvádíme a neodkazujeme na jména vpišovaná, podpisy, jména uváděná v rámci poznámkového aparátu; výjimkou z pravidla jsou kurzívou psaná čísla u Fr. Kincla, která odkazují na jím podepsané dokumenty, v nichž se jeho jméno neobjevilo jako psané na stroji nebo předtištěné). Znaménko plus naznačuje, že v daném dokumentu se jméno vyskytuje v „Obdrží:“ nebo „Rozdělovník:“ nebo v prezenční listině (odkazujeme pouze na ty rozdělovníky, které uvádíme v rámci dokumentů; pokud se dané jméno objevilo v dokumentu i v jeho rozdělovníku, odkazujeme pouze na dokument).

Všechny v dokumentech uváděné osoby jsme se snažili identifikovat, tj. doplnit neuvedená křestní jména a ověřit podobu uváděných jmen i z jiných zdrojů: vzhledem k tomu, že těmito „jinými zdroji“ nutně byly i materiály z archivu StB, nemůžeme se v řadě případů za naše řešení zaručit. Tímto se všem postiženým omlouváme.

Cizí ženská jména uvádíme přechýleně tehdy, když se takto objevila v samotných dokumentech.

ADAMEC, Ladislav [24a, 27a, 42a, 90]

ADDY, Graeme [27b]

BABIAK [23]

BABULÍK, Viliam [48, 50, 52]

BAKEWEL, Peter [27b]

BALABÁN, Lumír ? [84, 86]

BATTĚK, Rudolf [24b, 27b, 43, 59c, 72, 75, 80b, 92]

BĚLOHLÁVEK, Jiří [48, 80a, 93]

BENDA, Jaroslav [69]

BENDA ml. /Marek nebo Martin/ [95]

BENDA, Václav [5b, 27b, 32a, 32b, 36, 53b, 59c, 61b, 72]

BENEDEK, Gabriel [18, 95]

BENEŠ, Edvard [71]

BENEŠ, Josef [26]

BEREZA, Rudolf [35, 37, 59c]

BLAŽEK, Miroslav [7a]

BOĎA, Miloslav [41]

BÖHM, Bohumil [32a, 33, 34, 44, 47a, 48, 51, 68, 71, 88, 91, 101, 102, 107, 108, 109]

BOLLAG, Samuel Burton [39]

BOND, Clifford G. [20]

- BORUSEWICZ, Bogdan /v textu uveden jako BORUSEWITZ/ [80b]
BRATINKA, Pavel [72]
BREJCHOVÁ, Jana [92]
BRINGER, Carl [61b]
BRZEZINSKI, Zbigniew [16]
BUDA, Gejza [61b]
BUCHVALDEK, Milan [4, 5a]
BUJAK, Zbigniew [47b, 53b]
BURLACKIJ, Fjodor M. [16]
CARDA, Bohumil [3, 4, 5a, 6, 7a, 9, 11, 18, 19]
CIBULKA, Petr [20, 53b]
CIHELKA, Miloš [59c, 72]
CIHLÁŘ, Miroslav [33, 36]
CÍSAŘ, Čestmír [24c, 95]
CONRATH, Michel [20, 61b]
CZECZERSKI, Józef /v textu uveden jako Josef/ [59c, 61b]
ČÁP, Jiří [47b]
ČAPEK, Karel [72, 75]
ČARNOGURSKÝ, Ján [5b, 24b, 53b, 59c, 72]
ČARNOTA, Vasil [4, 5a, 6, 18, 19, 53a]
ČEPEK, Jiří [47a]
ČERNÍK, Oldřich [43, 53a, 95]
ČERNÝ, Ondřej [59c]
ČERVÁŠEK, Josef [69, 81, 87, 95+]
DAMBROWSKI, Jerzy [5b]
DEVÁTÝ, Stanislav [27b, 35, 37, 39, 53a, 53b, 65, 72]
DIENSTBIER, Jiří [59c, 61b, 72]
DOBROUKA, Martin [55]
DOBROVSKÝ, Jan [39, 43]
DOLEŽAL, Bohumil [24b, 59c, 72]
DOSTÁL, Miroslav [88, 90, 91, 95+, 98, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109]
DUBČEK, Alexander [24b, 24c, 43, 53a, 61a, 65, 80a, 84, 86, 95]
DUBSKÝ, Jakub /v textu uveden jako Ivo/ [106]
DVORSKÁ, Milena [92]
DVOŘÁK, Josef [92]
DVOŘÁK, Pavel [41]
DVOŘÁK, Tomáš [20, 39]
DYMÁČEK, Michael [43]
DYMÁK, Milan [95+, 100]
FIALA, Petr [92]
FÍRT, Karel [3, 6]
FLÉGL [27b]
FOJTÍK, Jan [92]
FORST, Stanislav [7b]
GAVLON, Ivo [39]

- GAWRONSKÁ, Mary [20]
GEORGI, Molnár Lajoš Gábor [59c]
GLAC, Jaromír [72]
GLENNY, Michael V. /v textu uveden jako Misha/ [39]
GORBAČOV, Michail Sergejevič [5b, 7b, 43, 47b]
GŘEGOŘ, Jan [53b]
HADRAVA [59c]
HÁJEK, Jiří [27b, 32b, 43, 59b, 61a]
HÁJEK, Miloš [43, 47b, 53b]
HAKL, Josef [18]
HALLGREN, Per Frederik [59c]
HANDZEL, Jan /v textu uveden jako HANZEL/ [59c]
HANIŠOVÁ, Štěpánka [59c]
HANZLÍK, Jaromír [92]
HASSA, Martin [84, 86]
HAVEL, Ivan [84, 86]
HAVEL, Václav [7b, 20, 23, 24b, 24c, 27b, 35, 37, 39, 42b, 43, 47b, 53a, 53b, 57, 65, 72, 75, 80b, 84, 86, 92]
HAVLÍK, Emanuel [4, 6]
HEGENBART, Rudolf [104]
HEJDA, Miroslav [37]
HEJDÁNEK, Ladislav [72]
HEJDÁNKOVÁ, Petra [24b]
HEJZLAR, Zdeněk [7a]
HLAVÁČOVÁ, Lucie [59c]
HOFFMANN, Karel [92]
HOCHMANN, Jiří [59c]
HOLLANDOVÁ, Patricia [20, 24b]
HOMOLA, Štefan [4, 11, 18, 23, 26, 29, 40, 41, 53a, 58+, 60+, 69, 81, 95+]
HORÁČEK, Václav [6]
HORÁČEK, Michal [72]
HORÁK, Ladislav [4, 7a, 9]
HOUSKA, Martin [72, 75]
HRABĚTA, Lukáš [59c]
HRADÍLEK, Tomáš [20, 24b, 32a, 32b, 35, 36, 37, 39, 47a, 47b, 53b, 59c, 61b, 72, 75, 92]
HRON, Vladimír [55]
HRUŠECKÝ, Vladimír [4]
HRUŠKA, Milan [39]
HÜBL, Milan [7b]
CHARVÁT, Bohumil [3, 9, 11]
CHMELÍČEK, Antonín [5a, 36, 48, 52, 53a, 57, 58, 60, 61a, 63, 89, 95]
CHOVANEC, Miroslav [41, 53a, 83]
CHUDOMEL, Jan [43, 59c]

- INDRA, Alois [92]
JAKEŠ, Milouš [24b, 28, 44, 68, 84, 86, 91, 92]
JANAS, Zbigniew /v Dok. 80b uveden jako J. JANAS/ [47b, 80b]
JANÁT, Bohumír /v Dok. 39 uveden jako Bohumil/ [20, 27b, 39, 59c]
JANOUC, František [7b]
JASIŇSKI, Miroslaw [80b]
JEBAVÝ, Milan [44, 68, 101, 102, 107, 108, 109]
JELÍNEK, Milan [80b]
JIČÍNSKÝ, Zdeněk [43, 72]
JIROUS, Ivan /v Dok. 39 uveden též jako J. Jirous/ [20, 39, 72]
JUŘIČKA, František [92]
JUSKA, Ivo /v Dok. 6 uveden jako JUZKA/ [4, 6]
KABRNA, Vladimír [27b]
KÁBRT, Tomáš [59c]
KADERKA, Ivo [39]
KAINAR, Vilém /vl. jm. Vilém VÁCLAVEK/ [48, 52, 53a, 95+]
KAKUK, Georgi [59c]
KANTŮREK, Jiří [92]
KANTŮRKOVÁ, Eva [24b]
KANYZA, Jan [92]
KAPLAN, Jáchym [59c]
KAPLAN, Jakub [59c]
KASKA, Edward [47b, 61b]
KATANA, Juraj [18, 95]
KATÉTOV, Miroslav [92]
KAUFMANOVÁ, S. [20]
KAVALÍŘ, Jan [95+]
KAVKA, Stanislav [55]
KERÉNYI, György /v textu uveden jako KERÉMYI/ [65]
KINCL, František [17, 20, 21, 22, 24a, 24b, 25, 27a, 27b, 28, 34, 37, 39, 42b, 43, 44, 51, 64, 65, 68, 72, 75, 86, 88, 90, 91, 95+, 98, 100, 101, 103, 104, 107]
KISSINGER, Henry Alfréd [16]
KISZCAK, Czeslaw [40]
KLUČINEC, Ján [95+]
KNOFLÍČEK, Ivo [7b]
KŇAŽKO, Milan [95]
KOBAL, Michal [32a, 32b]
KOCÁB, Michael [72]
KOHOUT, Lubor /v Dok. 39 uveden jako Lubomír/ [32a, 32b, 39]
KOHUT, Arnošt [84, 86]
KOLAFKA, Jaroslav [39]
KOLČÁK [61a]
KOLMISTR, Vladimír [53b]
KOMAN, Andrej [9]
KOMOROUS, František [93]

- KOMPÁNEK [61a]
KONEČNÝ, Jindřich [59c]
KONÍČEK, Václav [95+]
KONRÁD, Miroslav /v textu uveden i jako Miloslav/ [23, 26, 29, 40, 41, 58, 62, 81, 87, 95]
KONVIČKA, Libor [39]
KORBEL, Pavel [7a]
KOŘÍNEK [59b]
KOŠAŘ, Radek [59b]
KOZA, Patricia [20]
KRAJČI, Ján [3, 19, 33+, 35, 36, 47a, 48, 49b, 52, 53a, 58+, 60+, 61a+, 63+, 71, 73, 79, 80a, 84+, 94+, 95, 97, 101+, 102]
KRÁLKA, Michal [32a, 33, 35, 36]
KRAMÁŘ, František [90]
KRÁSA, Milouš [23, 28, 40, 44, 68]
KRAUSE, Richard [59c]
KREJČOVÁ, Světlana [47a, 48, 71]
KRUŽÍK, Milan [80a, 95, 104]
KŘÍŽAN, Jiří [53b, 72]
KUBÁT, Milan [87]
KUBES, Milan [47b]
KUBÍK, Luboš [7b]
KUBIŠOVÁ, Marta [95]
KUHN, Josef [59c]
KUKLÍK, Jiří [28, 44, 68, 88, 91, 101, 102, 107, 108, 109]
KULICH, Jaroslav [55]
KURAL, Václav [27b]
KUROŇ, Jacek [63]
KUSÝ, Miroslav [53b, 59c, 72]
KYMLIČKA, Milan [92]
LABANC, František [7b]
LAMPERT, Harvey D. [47b]
LANGER, Pavel [39]
LEDERER, Aleš [20, 59c]
LENNON, John [16]
LIEBL, Michal [59b]
LINDSKOG, Stina Tehras [59c]
LIS, Ladislav [24b, 27b, 43, 53a, 57, 58, 59c, 61b, 72, 75, 80b]
LITOMISKÝ, Martin [24b, 59c]
LORENC, Alojz [1, 2, 3, 4, 5a, 6, 7a, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 23, 26, 28, 29, 30a, 31, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 46a, 46c, 47a, 48, 49a, 49b, 51, 53a, 54, 55, 56, 58, 60, 61a, 62, 67a, 67b, 69, 68, 70, 73, 77, 78, 80a, 81, 82, 83, 85, 87, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109]
LUDVÍK, Jan [23]
LUKEŠ, Milan [92]

- MACIOSZCZYK, Alojzi [59c, 61b]
MÁDR, Otto [27b, 42b]
MALÝ, Radomír [47b]
MALÝ, Václav [24b, 59c, 72]
MANDLER, Emanuel [24b, 37, 53b, 72]
MAŇÁK, Vladimír [53b, 72]
MAREČKOVÁ, Lenka [59c]
MARKS, Luděk [24b]
MARTON, David Luiz [59c]
MARVANOVÁ, Hana [39]
MASARYK, Tomáš Garrigue [20, 71, 75, 80b, 84, 86]
MAŠEK, Karel [59c]
MÁTE, Zuzana [59c]
MAXA, Jan [39]
MAYER, Leoš [24b]
MAYNARD, John [27b]
MAŽIARSKI, Wójciech [80b]
MÉCS, Judit Monika [59c]
MELZNER, Antonín [55]
MENCL, Václav /v Dok. 4 uveden jako MENZL/ [4, 7a, 18, 19, 23, 26, 29, 36, 40, 41, 53a, 57, 61a, 62, 69, 81, 87, 95+]
MENCL, Vojtěch [27b]
MEZNÍK, Jaroslav [80b]
MIHÁL, Gabriel [37]
MICHALOVÁ, Emílie [39]
MICHNA, Jaroslav [3, 4, 6, 28, 32a, 33, 34, 47a, 48, 68]
MICHNIK, Adam [53b]
MIKLOŠ, František [27b]
MIKLOŠKO, František [5b]
MIKULA, Štefan [3, 5a, 11, 18, 19, 48, 52, 53a, 58+, 60+, 95]
MIKLUŠÁKOVÁ, Jana /v textu uvedena jako J. MIKULÁŠKOVÁ/ [59c]
MLÁDEK, Jan [39]
MLYNÁŘ, Zdeněk [7a, 63]
MOLNÁR, Bohumír ? [87]
MONORI, Vano [59c]
MONORI, Zold [59c]
MOUDRÝ, Karel [47b]
MROZEK, Stanislav [20, 24b]
MRTVÝ, Michal [59c]
MUZIKÁŘ, Jan [7a]
NAEGELE, Jolyon Arthur [20, 24b]
NAGLER, Gerald [27b, 72]
NAUMAN, Pavel /v textu uveden jako P. NAUMANN/ [72]
NAVRÁTIL, Augustin [27b]
NEDBÁLEK, Břetislav [27b]
NEDVĚD, Stanislav [92]

- NEKOLNÝ, Jindřich [18]
NĚMCOVÁ, Dana [7a, 24b, 24c]
NEMEC, Anton [3, 4, 5a, 9, 11, 18, 48, 53a, 57, 58, 95+]
NEMÉTH, Laslo Agos [59c]
NETOPIIL, Boris [84, 86]
NEUBAUER, Milan [59b]
NEZVAL, Stanislav [34+, 51+, 58+, 88+, 90, 91+, 93, 95, 98, 99, 100, 104, 105, 106, 109+]
NIXON, Richard [16]
NORMAN, Robert [20, 24b, 27b, 42b]
NOVÁK, Karel [3, 4, 18, 19, 33+, 35, 36, 47a, 48, 49a, 49b, 52, 53a, 57, 58, 60, 61a, 63, 71, 73, 79, 80a, 83, 94+, 95, 104]
NOVÁK, Ladislav [59c]
NOVÁK, Miroslav [9, 31, 32a, 33, 46c, 47a]
NOVOTNÝ, Václav [28, 44, 48, 50, 51, 52, 53a, 57, 58, 59a, 60, 61a, 63, 66, 68, 71, 73, 74, 76, 79, 80a, 83, 88, 91, 92, 93, 95, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109]
ODOSAN, Roza [59c]
ONDŘÍŠKA, Jan /v textu uveden jako ONDŘÍŠKA/ [9]
OPLETAL, Jan [92, 95]
OTČENÁŠEK, Karel [27b, 42b]
PALACH, Jan [22, 23, 24b, 24c, 27b, 32b, 95]
PALOUŠ, Radim [27b, 43]
PÁNOVÁ, Renata [39]
PAUER, Jiří [92]
PEJŠA, Josef [9, 11, 18]
PELC, Jan [47b]
PELIKÁN, Jiří [7a, 7b]
PELLE, Andrea [59c]
PESTY, Laslo [59c]
PETROVÁ, Jana [39, 59c, 61b, 72]
PILSKÝ, Otakar [3, 4, 7a, 9, 18, 48, 52, 53a, 95+]
PINC, František [107, 108]
PITHART, Petr [72]
PLACÁK, Petr [24b, 39]
PONICKÁ, Hana [53b, 72]
POPELKA, Jaroslav /v Dok. 7b S. POPELKA – Slávek/ [7b, 20]
POSPÍCHAL, P. /uveden též jako T. POSPÍCHAL/ [43]
POŠUSTA, Stanislav [27b]
POUR, Ladislav [35]
PSOTOVÁ, Ivana /v textu uvedena jako I. PSATOVÁ/ [59c]
PUKLICKÝ, Jan [7a]
PURCHART, T. [59c]
RAJK, Laslo /v textu psán i Láslo/ [59c, 61b]
RAJMONT, Matouš [92]
RÁKOSNÍK, Roman [39]

- ROJÍČEK, Jindřich /v Dok. 95 uveden též jako Jiří/ [53a, 95]
RÖSNER, Boris [92]
ROZHOŇ, Karel [3, 4, 5a, 7a, 18, 19, 28, 32a, 33, 34, 47a, 48, 71, 91, 101, 102, 107, 108, 109]
RUMML, Jan [39, 59c, 61b, 72]
RUMML, Jiří [27b, 72, 80a]
RŮŽIČKA, Milan [92]
ŘEHÁNEK, František [72]
ŘÍHA, Václav [95]
SACHAROV, Andrej [16, 39]
SACHER, Richard [32b]
SANDELL, Terence ? /v textu uveden jako T. SANDEL/ [27b]
SEDLÁK, Otto /psán i Ota i Otta/ [7a, 18, 26, 34+, 40, 51+, 58+, 60, 61a, 69, 73, 88+, 90, 91+, 93, 95, 98, 99, 100, 104, 105, 106, 109+]
SEJKORA, J. [59c]
SELDEK [61a]
SELECKÝ, Anton [53b, 72]
SCHWARZENBERG, Karl Johannes von /v Dok. 53a uveden jako Karl von Johanes SCHVARZCENBERG/ [53a, 72]
SKÁLA, Dušan [20]
SKILLING, Gordon Harold [16]
SLÁVIK, Dušan /v textu uveden jako D. SLAVÍK/ [80b]
SLAVÍK, Václav [24c, 61a, 95]
SMALE, Alison C. [20]
SOCHOR, Karel [7a]
SOLDAN, Jan [7b]
SOLÍK, Jakub [7a, 9, 11, 18, 19]
SPRÁVKA, Václav [93, 95, 104, 105, 106]
STANCERI [59b]
STANKOVIČ, Andrej [24b]
STÁREK, František [39, 43, 72]
STAROSTA, Miloslav [4, 5a, 9, 95+]
STEHLÍK, Josef [27b]
STEINKE, Morten [59c]
STOEL, Max van der /v textu uveden jako Van der STOOL/ [72]
STRAŠÍK, Josef [55]
SUCHOŇ, Milan [69]
SZESZAK, Zsold [59c]
ŠABATA, Jan [43, 72]
ŠABATA, Jaroslav [16, 27b, 35, 37, 43, 47b, 53a, 57, 72]
ŠABATA, Josef [9, 18, 48, 95+, 100]
ŠABATOVÁ, Anna [58, 59c, 61b, 84, 86]
ŠAMALÍK, František [72]
ŠARMAN, Inocenc [18, 95]
ŠAŠINKA, Štefan [3]
ŠIKLOVÁ, Jiřina [59c]

- ŠILHÁN, Věněk [53b, 58]
ŠILHÁNOVÁ, Libuše [53a, 57]
ŠIMEČEK, Lumír [47b]
ŠIMEČKA, Milan [72]
ŠIMON, Bohumil [7b]
ŠIMŮNEK, Milan [36, 95+, 106]
ŠIŠKA, Josef [55]
ŠKARKA, Jiří [7a, 18, 48, 53a, 67a, 95]
ŠMÍD, Martin [24b]
ŠMÍD, Martin [92]
ŠOBÁŇ, Josef [18, 48, 95]
ŠTEFÁNIK, Milan Rastislav [71]
ŠTENCL, Jiří /v Dok. 20 uveden též jako J. ŠTENGL/ [20, 59c]
ŠTĚPÁN, Miroslav [21, 24b, 84, 86, 92]
ŠTERN, Jan [72]
ŠTĚTKA, J. [59c]
ŠTEVČEK, Július [55]
ŠUSTROVÁ, Petruška [47b]
TABA, Lajoš ? [59b]
TARČÁK, Jozef [6, 19, 95+]
TESÁREK, Tomáš [61a, 61b]
THIERLOVÁ, Monika /v textu uvedena jako M. THEIEROVÁ/ [59c]
THOREN, Per Arne Ingvar [59c]
TIGRID, Pavel [47b]
TICHÝ, Jiří [20]
TODD, Damian R. /v Dok. 24b uveden jako TODD/ [20, 24b, 27b]
TOMÁŠ, Vojtěch [3, 4]
TOMÁŠEK, František [5a, 5b, 16, 27b, 42b, 53b, 72, 93]
TOMKO, Ondrej [5a, 19, 36, 48, 52, 53a, 57, 58, 60, 63, 73, 95+, 103]
TOTH, Atila [59c]
TRLIDA, Vladimír [39]
TRÍSKA, Ladislav [7a, 95]
TURČAN, Ján [23, 26, 29, 40, 41, 81, 87]
TVAROCH, Tomáš /v Dok. 39 uveden jako TVAROH/ [32a, 32b, 39]
TVRDOŇ [32b]
UHL, Petr [27b, 32a, 32b, 35, 36, 37, 43, 53b, 59c, 61b, 92]
ULRICH, Jan [59c]
URBAN, Bohumil [41]
URBAN, Jan [39, 43, 47b, 53b, 59c, 61b, 72]
URBÁNEK, Karel [99, 101]
URBÁNEK, Zdeněk [72]
VACEK, Evžen [53a]
VACEK, Karel [7a, 9]
VACEK, Miroslav [9, 30a, 32a, 33, 46a, 47a]
VÁCLAVÍK, Milán [30a, 46a]
VAJNAR, Vratislav [1, 16]

- VÁŇA, Radek [92]
VARGHA, Janos [59c]
VAŠÁRYOVÁ, Magda [95]
VESELÝ, Josef [18]
VIEDENSKÝ, Štefan [4, 9]
VLASÁK, Tomáš /v textu uveden jako P. VLASÁK – pater?/ [20]
VLČEK, Karel [62, 69]
VLK, Milan [80b]
VODIČKA, Tomáš [92]
VODRÁŽKA, Miroslav [27b]
VOLEK, David [7b]
VONDRA, Alexandr [24b, 24c, 53b, 72, 92]
VOSTÁREK, Josef [18, 95+]
VOSTRÝ, Boris [18]
VRLÍK, Pavel /uváděn též jako Pavol/ [3, 23, 26, 29, 40, 41, 53a, 58, 62]
VYDRA, Lubomír [20, 24b, 32a, 32b, 59c, 61b, 84, 86]
VYKYPĚL, Karel [4, 7a, 9, 11, 18, 19, 23, 26, 29, 36, 40, 41, 48, 52, 53a, 57, 58, 60, 61a, 62, 63, 69, 73, 81, 83, 87, 95+, 106]
WALESA, Lech [39]
WEISSKIRCHEN, Gert ? /v textu uveden jako WEISKIRCHEN/ [16]
WIEDERLECHNER, Zdeněk [3, 4, 5a, 6]
WISE, Michael /v textu uveden jako WIS/ [20]
WOLF, Jiří [59c]
WONKA, Pavel [6, 20]
ZAJÍC [4]
ZAJÍC, Jan [24b]
ZAJÍČEK, Václav [48, 53a, 57, 58, 60, 61a, 63, 90, 95+, 104, 105, 106]
ZAJÍČEK, Vladimír ? [87]
ZAMYKAL, Vojtěch [3, 4, 5a, 6, 7a]
ZAVADIL, Miroslav [92]
ZEMAN, Radek [24b, 39]
ZEMAN, Rudolf [80a]
ZVĚŘINA, Josef [27b, 42b, 72]
ŽÁK, Kornel [9]
ŽALMAN, Miloslav [7a]
ŽALUD, Karel [7a]
ŽUFAN, Václav [59c]

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV Poř. č.: *11/1989*

Odbor/odd.: Označení stupně utajení - nálehavosti: T A J N Ě !
 Ústřední operační Referent: mjr. JUDr. Karel ROZHON
 středisko Referent: mjr. Bohumil BÖHM
 Tel. linka: 5093,6145 Datum: 1. prosince 1989

Č. j.: OV-0704/S-89
 Zároveň vyřízeno:

Předchozí písemnosti:

Věc: Návrh na vydání rozkazu ministra vnitra ČSSR, kterým budou ukončena mimořádná bezpečnostní opatření.

Lhůta k vyřízení:

Před schválením:

Spisovno, předlož znovu dne:

Náčelník ÚOS VOS FMV

Pokyny pro manipulaci:

mjr. JUDr. Jiří K U K L Í K

Po schválení předat
 právnímu odboru k
 zajištění distribuce.

Náčelník právního odboru FMV

mjr. JUDr. Milan J E B A V Ý

1. zástupce náčelníka VOS FMV

mjr. JUDr. Václav N O V O T N Ý

Referátník vrátit
 zpracovateli.

Náčelník VOS FMV

ppk. JUDr. Miroslav D O S T Á L

1. náměstek ministra vnitra ČSSR

genpor. ing. Alojz L O R E N C, CSc.

Vyhotoveno v .....¹..... výtiscích
 a odeslán výtisk č. ....¹.....

Do spisovny došlo dne .....

Schválí:

V protokole poznamenal .....

Ministr vnitra ČSSR

..... dne .....

Písemnost má ..... listů

ing. František P I N C

Značka svazku:

Do pisárny došlo ..... dne .....

Opsal ..... dne .....

Srovnal ..... dne .....

Vypravil ..... dne .....

Vyřazovací znak:

Uschovací lhůta:

Příloha č. 2

Prezenční listina

Volba 1990
 8. SRPNA 1989 1825
 Izvaných funkcionářů na zasedání OŠ FMV ze dne .....

Ú T V A R	Podpis	Poznámka
KS SNB České-Budějovice	<i>[Handwritten signature]</i>	
KS SNB Plzeň	<i>[Handwritten signature]</i>	
KS SNB Ústí nad Labem	<i>[Handwritten signature]</i>	
KS SNB Hradec Králové	<i>[Handwritten signature]</i>	
KS SNB Ostrava	<i>[Handwritten signature]</i>	
KS SNB Brno	<i>[Handwritten signature]</i>	
KS SNB Báňská Bystrica	<i>[Handwritten signature]</i>	
KS SNB Košice	<i>[Handwritten signature]</i>	

Sekretariát operačního štábu FMV

ÚOS VOS FMV	<i>[Handwritten signature]</i>	
ÚOS VOS FMV	<i>[Handwritten signature]</i>	
ÚOS VOS FMV	<i>[Handwritten signature]</i>	
ÚOS VOS FMV	<i>[Handwritten signature]</i>	
AIO VOS FMV	<i>[Handwritten signature]</i>	
AIO VOS FMV	<i>[Handwritten signature]</i>	

Prezenční listina
asedání operačního štábu FMV ze dne .. 8. SRPNA 1989 .....

V. J. 1990
- 1990

- 1824 -

Ú T V A R	Podpis	Poznámka
MVŽP ČSR	<i>[Handwritten signature]</i>	
MVŽP SSR	<i>[Handwritten signature]</i>	
vnitřní a organizační správa FMV	<i>[Handwritten signature]</i>	
inspekce MV ČSSR	<i>[Handwritten signature]</i>	
kádrová správa FMV	<i>[Handwritten signature]</i>	
správa pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení FMV	<i>[Handwritten signature]</i>	
I. správa SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
II. správa SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
III. správa SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
IV. správa SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
V. správa SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
VI. správa SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
XII. správa SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
XIII. správa SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
správa vyšetřování StB	<i>[Handwritten signature]</i>	
federální správa VB	<i>[Handwritten signature]</i>	
správa spojení SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
letecká správa SNB	<i>[Handwritten signature]</i>	
HS PS OSH	<i>[Handwritten signature]</i>	
správa vojsk MV	<i>[Handwritten signature]</i>	
S SNB hl.m. Prahy a Sčk.	<i>[Handwritten signature]</i>	
S SNB hl.m. SSR Bratislavy a Zsk.	<i>[Handwritten signature]</i>	
13. oddělení ÚV KSČ	<i>[Handwritten signature]</i>	- BABULKA

p. ZA JICEK
[Handwritten signature]

Prezenční listina
zasedání operačního štábu FMV ze dne ... 16. 9. 1989. ^{Vu 56/0} 1989.

- 1760

Ú T V A R	Podpis	Poznámka
MVŽP ČSR	<i>[Signature]</i>	
MVŽP SSR	<i>[Signature]</i>	
vnitřní a organizační správa FMV	<i>[Signature]</i>	
inspekce MV ČSSR	<i>[Signature]</i>	
kádrová správa FMV	<i>[Signature]</i>	
správa pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení FMV	<i>[Signature]</i>	
I. správa SNB	<i>[Signature]</i>	
II. správa SNB	<i>[Signature]</i>	10. 11. 1989
III. správa SNB	<i>[Signature]</i>	
IV. správa SNB	<i>[Signature]</i>	
V. správa SNB	<i>[Signature]</i>	
VI. správa SNB	<i>[Signature]</i>	
XII. správa SNB	<i>[Signature]</i>	
XIII. správa SNB	<i>[Signature]</i>	
správa vyšetřování StB	<i>[Signature]</i>	
federální správa VB	<i>[Signature]</i>	
správa spojení SNB	<i>[Signature]</i>	
letecká správa SNB	<i>[Signature]</i>	
HS PS OSH	<i>[Signature]</i>	16. 9. 1989
správa vojsk MV	<i>[Signature]</i>	
S SNB hl.m. Prahy a Sčk.	<i>[Signature]</i>	
S SNB hl.m. SSR Bratislavy a Zsč.	<i>[Signature]</i>	
13. oddělení ÚV KSČ	<i>[Signature]</i>	

+ KS SNB 16. 9. 1989

Poznámky:

SECURITAS IMPERII 4

Sborník k problematice bezpečnostních složek

Editoři Mgr. Pavel Žáček a Patrik Benda
Obálka a grafická úprava Petr Bednář

Pro úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu P ČR
vydává Themis, nakladatelství Tiskárny MV, p. o.
Hybernská 2, 112 19 Praha 1
jako svou 31. publikaci

Tisk Tiskárna MV, p. o.
Bartůňkova 4, 149 01 Praha 415

Vydání 1. Praha 1998
ISBN 80-85821-57-5

ÚŘAD DOKUMENTACE A VYŠETŘOVÁNÍ
ZLOČINŮ KOMUNISMU

SECURITAS
IMPERII

4/III

ORGANIZACE A ŘÍZENÍ
REPRESE V ČSSR:

OPERAČNÍ ŠTÁBY
GENERÁLA LORENCE
1988–1989

- EDICE DOKUMENTŮ -